

Publicatieblad

van de Europese Unie

L 328

Uitgave
in de Nederlandse taal

Wetgeving

60e jaargang

12 december 2017

Inhoud

II Niet-wetgevingshandelingen

VERORDENINGEN

- ★ **Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/2278 van de Commissie van 4 september 2017 tot wijziging van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie** 1
- ★ **Verordening (EU) 2017/2279 van de Commissie van 11 december 2017 tot wijziging van de bijlagen II, IV, VI, VII en VIII bij Verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders⁽¹⁾** 3
- ★ **Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2280 van de Commissie van 11 december 2017 houdende wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie** 12
- ★ **Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2281 van de Commissie van 11 december 2017 tot goedkeuring van een verhoging van de maxima voor de verrijking van wijn uit in 2017 geoogste druiven in bepaalde wijnbouwgebieden van Duitsland en alle wijnbouwgebieden van Denemarken, Nederland en Zweden** 17

BESLUITEN

- ★ **Besluit (GBVB) 2017/2282 van de Raad van 11 december 2017 tot wijziging van Besluit 2010/788/GBVB betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Republiek Congo** 19
- ★ **Besluit (GBVB) 2017/2283 van de Raad van 11 december 2017 ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken („iTrace III”)** 20

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst.

★ Besluit (EU) 2017/2284 van de Raad van 11 december 2017 tot het verlenen van steun aan staten in Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied om deel te nemen aan het raadplegingsproces van de voorbereidende groep deskundigen op hoog niveau inzake het splijtstofproductiestopverdrag	32
★ Besluit (EU) 2017/2285 van de Commissie van 6 december 2017 tot wijziging van de leidraad waarin de noodzakelijke stappen voor deelname aan EMAS worden uitgelegd, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) (Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8072) ⁽¹⁾	38
★ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2286 van de Commissie van 6 december 2017 betreffende de erkenning van de eisen van het milieubeheersysteem Eco-Lighthouse als zijnde in overeenstemming met de betreffende eisen van het milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) overeenkomstig artikel 45 van Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8082) ⁽¹⁾	87
★ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2287 van de Commissie van 8 december 2017 tot specificering van de formulieren die moeten worden gebruikt voor de invoer van kwik en van bepaalde kwikmengsels overeenkomstig Verordening (EU) 2017/852 van het Europees Parlement en de Raad betreffende kwik (Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8190) ⁽¹⁾	118
★ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2288 van de Commissie van 11 december 2017 betreffende de vaststelling van technische ICT-specificaties als referenties bij overheidsopdrachten ⁽¹⁾	123
★ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2289 van de Commissie van 11 december 2017 tot wijziging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 betreffende beschermende maatregelen in verband met uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in bepaalde lidstaten (Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8631) ⁽¹⁾	126

HANDELINGEN VAN BIJ INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN INGESTELDE ORGANEN

★ Besluit nr. 52/2017 van de Gemengde Commissie die is ingesteld bij de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika van 24 november 2017 tot opneming van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de sector-bijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit [2017/2290]	136
★ Besluit nr. 53/2017 van de Gemengde Commissie die is ingesteld bij de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika van 24 november 2017 tot opneming van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de sector-bijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit [2017/2291]	138
★ Besluit nr. 54/2017 van de Gemengde Commissie die is ingesteld bij de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika van 24 november 2017 tot opneming van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de sector-bijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit [2017/2292]	140

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst.

II

(Niet-wetgevingshandelingen)

VERORDENINGEN

GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2017/2278 VAN DE COMMISSIE

van 4 september 2017

tot wijziging van bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad van 30 november 2009 tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie ⁽¹⁾, en met name artikel 3,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1217/2009 bevat per lidstaat een lijst van de streken van het informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen (hierna „ILB-streken” genoemd).
- (2) Overeenkomstig die bijlage is Duitsland onderverdeeld in 16 streken. Voor de toepassing van Verordening (EG) nr. 1217/2009 heeft Duitsland verzocht de ILB-streken Schleswig-Holstein en Hamburg samen te voegen tot één streek: Schleswig-Holstein/Hamburg.
- (3) Verordening (EG) nr. 1217/2009 moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (4) De in deze verordening genoemde geactualiseerde lijst van ILB-streken moet van toepassing worden met ingang van het boekjaar 2018,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1217/2009 wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij deze verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de zevende dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van het boekjaar 2018.

⁽¹⁾ PB L 328 van 15.12.2009, blz. 27.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 4 september 2017.

Voor de Commissie
De voorzitter
Jean-Claude JUNCKER

BIJLAGE

In bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1217/2009 wordt de lijst van Duitse ILB-streken vervangen door:

„Duitsland

1. Schleswig-Holstein/Hamburg
 2. Niedersachsen
 3. Bremen
 4. Nordrhein-Westfalen
 5. Hessen
 6. Rheinland-Pfalz
 7. Baden-Württemberg
 8. Bayern
 9. Saarland
 10. Berlin
 11. Brandenburg
 12. Mecklenburg-Vorpommern
 13. Sachsen
 14. Sachsen-Anhalt
 15. Thüringen”.
-

VERORDENING (EU) 2017/2279 VAN DE COMMISSIE**van 11 december 2017****tot wijziging van de bijlagen II, IV, VI, VII en VIII bij Verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders****(Voor de EER relevante tekst)**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 767/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 79/373/EEG van de Raad, Richtlijn 80/511/EEG van de Commissie, Richtlijnen 82/471/EEG, 83/228/EEG, 93/74/EEG, 93/113/EG en 96/25/EG van de Raad en Beschikking 2004/217/EG van de Commissie ⁽¹⁾, en met name artikel 20, lid 2, en artikel 27, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Om betekenisvolle etikettering mogelijk te maken, zijn in sommige Unietalen specifieke uitdrukkingen voor voeders voor gezelschapsdieren toegestaan. Nieuwe ontwikkelingen in de sector voor voeder voor gezelschapsdieren in twee lidstaten wijzen erop dat specifieke uitdrukkingen voor voeder voor gezelschapsdieren in de taal van die lidstaten eveneens volstaan.
- (2) Bijlage II bij Verordening (EG) nr. 767/2009 moet bijgevolg dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (3) De toleranties voor analytische bestanddelen en toevoegingsmiddelen in voedermiddelen en mengvoeders moeten worden herzien in het licht van de technologische vooruitgang op het gebied van analyses en de ervaringen met goede laboratoriumpraktijken. Bijlage IV bij Verordening (EG) nr. 767/2009 moet bijgevolg dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (4) Bij een toenemend aantal vergunningen voor toevoegingsmiddelen voor diervoeders overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾ zijn maximumgehalten vastgesteld voor toevoegingsmiddelen in mengvoeders en voedermiddelen waarvoor eerder geen grenswaarden waren vastgesteld, en in andere vergunningen is het concept van een aanbevolen maximumgehalte van een toevoegingsmiddel in volledige diervoeders geïntroduceerd. Bovendien kan de productietechnologie van diervoeders leiden tot een vermindering van de toegevoegde hoeveelheid toevoegingsmiddelen die ook van nature in het eindproduct aanwezig kunnen zijn, zoals vitamines. Dit kan in de praktijk leiden tot onduidelijkheden, als de exploitant de toegevoegde hoeveelheid op het etiket vermeldt, maar de controleautoriteit alleen de hoeveelheid in het eindproduct kan analyseren en verifiëren. Om deze ontwikkelingen in aanmerking te nemen en evenwichtige, geschikte en betekenisvolle etikettering van voedermiddelen en mengvoeders te waarborgen, moeten de bijlagen VI en VII bij Verordening (EG) nr. 767/2009 dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (5) Door technologische ontwikkeling kunnen steeds meer levensmiddelen die niet langer bestemd zijn voor menselijke consumptie als diervoeders worden gebruikt. In Verordening (EU) nr. 68/2013 van de Commissie ⁽³⁾ zijn dergelijke „voormalige voedingsmiddelen” opgenomen als voedermiddelen. Aangezien de kwaliteit van dergelijke voormalige voedingsmiddelen evenwel niet altijd aan de voorschriften voor diervoeders voldoet, moet op de etikettering van die voormalige voedingsmiddelen worden vermeld dat het gebruik ervan als diervoeders alleen is toegestaan na verwerking. Bijlage VIII bij Verordening (EG) nr. 767/2009 moet bijgevolg dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (6) Aangezien er geen veiligheidsredenen zijn die de onmiddellijke toepassing van de wijzigingen van de bijlagen vereisen, moeten overgangsmaatregelen worden vastgesteld om een soepele verandering van de etikettering mogelijk maken, zodat onnodige verstoring van het handelsverkeer en administratieve lasten voor de exploitanten worden voorkomen.
- (7) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders,

⁽¹⁾ PB L 229 van 1.9.2009, blz. 1.

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 1831/2003 van het Europees Parlement en de Raad van 22 september 2003 betreffende toevoegingsmiddelen voor diervoeding (PB L 268 van 18.10.2003, blz. 29).

⁽³⁾ Verordening (EU) nr. 68/2013 van de Commissie van 16 januari 2013 betreffende de catalogus van voedermiddelen (PB L 29 van 30.1.2013, blz. 1).

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

De bijlagen II, IV, VI, VII en VIII bij Verordening (EG) nr. 767/2009 worden gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij de onderhavige verordening.

Artikel 2

1. Voedermiddelen en mengvoeders die vóór 1 januari 2019 zijn geëtiketteerd overeenkomstig de voorschriften die vóór 1 januari 2018 van toepassing waren, mogen verder in de handel worden gebracht en worden gebruikt totdat de bestaande voorraden zijn uitgeput, indien zij zijn bestemd voor voedselproducerende dieren.

2. Voedermiddelen en mengvoeders die vóór 1 januari 2020 zijn geëtiketteerd overeenkomstig de voorschriften die vóór 1 januari 2018 van toepassing waren, mogen verder in de handel worden gebracht en worden gebruikt totdat de bestaande voorraden zijn uitgeput, indien zij zijn bestemd voor niet-voedselproducerende dieren.

Artikel 3

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Commissie

De voorzitter

Jean-Claude JUNCKER

BIJLAGE

1) Bijlage II wordt als volgt gewijzigd:

In punt 3 wordt punt b) vervangen door:

„b) bij de benaming van voeders voor gezelschapsdieren zijn de volgende begrippen toegestaan: in het Bulgaars „хранафг”; in het Spaans „alimento”; in het Tsjechisch kan de benaming „kompletní krmná směs” worden vervangen door „kompletní krmivo” en kan „doplňková krmná směs” worden vervangen door „doplňkové krmivo”; in het Engels „pet food”; in het Italiaans „alimento”; in het Hongaars „állateledel”; in het Nederlands „samengesteld voeder”; in het Pools „karma”; in het Sloveens „hrana za hišne živali”; in het Fins „lemmikkieläinten ruoka”; in het Ests „lemmikloomatoit”; in het Kroatisch „hrana za kućne ljubimce”.”.

2) Bijlage IV wordt als volgt gewijzigd:

Deel A wordt vervangen door:

„Deel A: Toleranties voor de in de bijlagen I, V, VI en VII opgenomen analytische bestanddelen

- 1) De in dit deel vastgestelde toleranties omvatten technische en analyseafwijkingen. Zodra op het niveau van de Unie analytische toleranties voor meetonzekerheden en procedurevarianten zijn vastgesteld, moeten de in punt 2 vastgelegde waarden dienovereenkomstig worden aangepast, zodat zij slechts de technische toleranties betreffen.
- 2) Wanneer geconstateerd wordt dat de samenstelling van een voedermiddel of een mengvoeder afwijkt van de op het etiket aangegeven waarde van de in de bijlagen I, V, VI en VII opgenomen analytische bestanddelen, zijn de volgende toleranties van toepassing:

Bestanddeel	Opgegeven gehalte van het bestanddeel	Tolerantie (1)	
		Onder de waarde op het etiket	Boven de waarde op het etiket
ruw vet	< 8	1	2
	8-24	12,5 %	25 %
	> 24	3	6
ruw vet, diervoeders voor niet-voedselproducerende dieren	< 16	2	4
	16-24	12,5 %	25 %
	> 24	3	6
ruw eiwit	< 8	1	1
	8-24	12,5 %	12,5 %
	> 24	3	3
ruw eiwit, diervoeders voor niet-voedselproducerende dieren	< 16	2	2
	16-24	12,5 %	12,5 %
	> 24	3	3
ruwe as	< 8	2	1
	8-32	25 %	12,5 %
	> 32	8	4

Bestanddeel	Opgegeven gehalte van het bestanddeel	Tolerantie ⁽¹⁾	
		Onder de waarde op het etiket	Boven de waarde op het etiket
ruwe celstof	[%]		
	< 10	1,75	1,75
	10-20	17,5 %	17,5 %
suiker	> 20	3,5	3,5
	< 10	1,75	3,5
	10-20	17,5 %	35 %
zetmeel	> 20	3,5	7
	< 10	3,5	3,5
	10-20	35 %	35 %
calcium	> 20	7	7
	< 1	0,3	0,6
	1-5	30 %	60 %
magnesium	> 5	1,5	3
	< 1	0,3	0,6
	1-5	30 %	60 %
natrium	> 5	1,5	3
	< 1	0,3	0,6
	1-5	30 %	60 %
totaal fosfor	> 5	1,5	1,5
	< 1	0,3	0,3
	1-5	30 %	30 %
in zoutzuur onoplosbare as	> 5	geen grenswaarden vastgesteld	1,5
	1-< 5		30 %
	< 1		0,3
kalium	< 1	0,2	0,4
	1-5	20 %	40 %
	> 5	1	2
vocht	< 2	geen grenswaarden vastgesteld	0,4
	2-< 5		20 %
	5-12,5		1
	> 12,5		8 %

Bestanddeel	Opgegeven gehalte van het bestanddeel	Tolerantie ⁽¹⁾	
		Onder de waarde op het etiket	Boven de waarde op het etiket
energiewaarde ⁽²⁾	[%]	5 %	10 %
eiwitwaarde ⁽²⁾		10 %	20 %

⁽¹⁾ De toleranties worden ofwel als absolute procentuele waarde vermeld (die waarde moet worden afgetrokken van/opgeteld bij de opgegeven waarde), ofwel als relatieve waarde met „%” vermeld na de waarde (dit percentage moet op het opgegeven gehalte worden toegepast om de aanvaardbare afwijking te berekenen).

⁽²⁾ De toleranties zijn toepasselijk wanneer er geen tolerantie is vastgesteld volgens een EU-methode of een officiële nationale methode in de lidstaat waarin het voeder in de handel wordt gebracht, of volgens een door het Europees Comité voor Normalisatie goedgekeurde methode (https://standards.cen.eu/dyn/www/?p=204:32:0:::FSP_ORG_ID,FSP_LANG_ID:6308,25&cs=1C252307F473504B6354F4EE56B99E235).“.

3) Bijlage VI wordt vervangen door:

„BIJLAGE VI

Etiketteringsgegevens voor voedermiddelen en mengvoeder voor voedselproducerende dieren

Hoofdstuk I: Verplichte en vrijwillige etikettering van toevoegingsmiddelen als bedoeld in artikel 15, onder f), en artikel 22, lid 1

1. De volgende toevoegingsmiddelen worden vermeld met hun specifieke benaming, identificatienummer, toegevoegde hoeveelheid, en de naam van de desbetreffende functionele groep als vermeld in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1831/2003 of de categorie als bedoeld in artikel 6, lid 1, van die verordening:

- toevoegingsmiddelen waarvoor een maximumgehalte is vastgesteld voor ten minste één voedselproducerend dier;
- toevoegingsmiddelen die behoren tot de categorieën „zoötechnische toevoegingsmiddelen” en „coccidiostatica en histomonostatica”;
- toevoegingsmiddelen waarvoor de bij de wetgevingshandeling ter verlening van een vergunning voor het toevoegingsmiddel vastgestelde aanbevolen maximumgehalten zijn overschreden.

De etiketteringsgegevens worden vermeld overeenkomstig de wetgevingshandeling waarbij een vergunning wordt verleend voor het desbetreffende toevoegingsmiddel.

De in punt 1 bedoelde toegevoegde hoeveelheid wordt uitgedrukt als de hoeveelheid toevoegingsmiddel, behalve indien in de wetgevingshandeling waarbij een vergunning wordt verleend voor het desbetreffende toevoegingsmiddel een stof is vermeld in de kolom „minimum-/maximumgehalte”. In dat geval wordt de toegevoegde hoeveelheid uitgedrukt als de hoeveelheid van die stof.

- Voor toevoegingsmiddelen die behoren tot de functionele groep „vitaminen, provitaminen en chemisch duidelijk omschreven stoffen met een soortgelijke werking” en die overeenkomstig punt 1 moeten worden vermeld, mag de totale hoeveelheid die tijdens de volledige houdbaarheidsduur is gegarandeerd, op de etikettering worden vermeld onder het opschrift „Analytische bestanddelen” in plaats van een vermelding van de toegevoegde hoeveelheid onder het opschrift „Toevoegingsmiddelen”.
- De benaming van de functionele groep zoals bedoeld in de punten 1, 4 en 6 kan worden vervangen door de volgende afkorting, indien die afkorting niet is vastgesteld in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1831/2003;

Functionele groep	Benaming en omschrijving	Afgekorte benaming
1h	Stoffen ter bestrijding van radionuclidecontaminatie: stoffen die de absorptie van radionucliden tegengaan of de afscheiding ervan bevorderen	Radionuclidebestrijders
1 m	Stoffen ter vermindering van de verontreiniging van diervoeding met mycotoxinen: stoffen die de absorptie van mycotoxinen tegengaan of verminderen, de afscheiding ervan bevorderen of de werking ervan wijzigen	Mycotoxineverminderaars

Functionele groep	Benaming en omschrijving	Afgekorte benaming
1n	Hygiënebevorderingsmiddelen: stoffen of, indien van toepassing, micro-organismen die een gunstig effect hebben op de diervoederhygiëne door specifieke bacteriële besmettingen terug te dringen	Hygiëneverbeteraars
2b	Aromatische stoffen: stoffen die de diervoeders waaraan zij zijn toegevoegd geuriger of smakelijker maken	Smaakstoffen
3a	Vitaminen, provitaminen en in chemische termen gedefiniëerde stoffen met een gelijkaardige werking	Vitaminen
3b	Verbindingen van sporenelementen	Sporenelementen
3c	Aminozuren, de zouten en de analogen daarvan	Aminozuren
3d	Ureum en zijn derivaten	Ureum
4c	Stoffen die een gunstig effect hebben op het milieu	Milieuverbeteraars

4. Toevoegingsmiddelen die in woord of beeld of als grafische voorstelling op de etikettering worden benadrukt, moeten overeenkomstig punt 1 of punt 2 worden vermeld, naargelang het geval.
5. De voor de etikettering verantwoordelijke persoon deelt de afnemer op zijn verzoek de namen, het identificatienummer en de functionele groep mee van de toevoegingsmiddelen die niet in de punten 1, 2 en 4 vermeld zijn. Deze bepaling is niet van toepassing op aromatische stoffen.
6. Niet in de punten 1, 2 en 4 vermelde toevoegingsmiddelen kunnen facultatief worden vermeld met ten minste de naam ervan of, bij aromatische stoffen, de functionele groep ervan.
7. Onverminderd punt 6 wordt de toegevoegde hoeveelheid van een facultatief op het etiket vermeld sensorisch of nutritioneel toevoegingsmiddel aangegeven overeenkomstig punt 1 of punt 2, naargelang het geval.
8. Als een toevoegingsmiddel tot meer dan één functionele groep behoort, wordt de functionele groep of categorie vermeld die past bij de voornaamste functie ervan in het desbetreffende diervoeder.
9. De etiketteringsgegevens met betrekking tot het juiste gebruik van voedermiddelen en mengvoeders die zijn vastgesteld in de wetgevingshandeling waarbij een vergunning wordt verleend voor het desbetreffende toevoegingsmiddel, moeten worden vermeld.

Hoofdstuk II: Etikettering van analytische bestanddelen als bedoeld in artikel 17, lid 1, onder f), en artikel 22, lid 1

1. De analytische bestanddelen van mengvoeder voor voedselproducerende dieren worden als volgt geëtiketteerd, onder het opschrift „Analytische bestanddelen” ⁽¹⁾:

Mengvoeders	Doelsoorten	Analytische bestanddelen en gehalten
Volledige diervoeders	Alle soorten	— Ruw eiwit
	Alle soorten	— Ruwe celstof
	Alle soorten	— Ruw vet
	Alle soorten	— Ruwe as
	Alle soorten	— Calcium
	Alle soorten	— Natrium
	Alle soorten	— Fosfor
	Varkens en pluimvee	— Lysine
	Varkens en pluimvee	— Methionine

⁽¹⁾ In het Duits kan de benaming „analytische Bestandteile” worden vervangen door „Inhaltsstoffe”, In het Zweeds kan de benaming „Analytiska beståndsdelar” worden vervangen door „Analyserat innehåll”.

Mengvoeders	Doelsoorten	Analytische bestanddelen en gehalten
Aanvullende diervoeders — Mineraalvoeders	Alle soorten	— Calcium
	Alle soorten	— Natrium
	Alle soorten	— Fosfor
	Varkens en pluimvee	— Lysine
	Varkens en pluimvee	— Methionine
	Herkauwers	— Magnesium
Aanvullende diervoeders — Andere	Alle soorten	— Ruw eiwit
	Alle soorten	— Ruwe celstof
	Alle soorten	— Ruw vet
	Alle soorten	— Ruwe as
	Alle soorten	— Calcium ≥ 5 %
	Alle soorten	— Natrium
	Alle soorten	— Fosfor ≥ 2 %
	Varkens en pluimvee	— Lysine
	Varkens en pluimvee	— Methionine
	Herkauwers	— Magnesium $\geq 0,5$ %

2. De stoffen die onder dit opschrift worden aangegeven en eveneens sensorische of nutritionele toevoegingsmiddelen zijn, moeten worden vermeld met hun totale hoeveelheid.
3. Indien de energie- en/of eiwitwaarde worden vermeld, gebeurt dit overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EG) nr. 882/2004.”.
- 4) Bijlage VII wordt vervangen door:

„BIJLAGE VII

Etiketteringsgegevens voor voedermiddelen en mengvoeder voor niet-voedselproducerende dieren

Hoofdstuk I: Verplichte en vrijwillige etikettering van toevoegingsmiddelen als bedoeld in artikel 15, onder f), en artikel 22, lid 1

1. De volgende toevoegingsmiddelen worden vermeld met hun specifieke benaming en/of identificatienummer, toegevoegde hoeveelheid, en de naam van de desbetreffende functionele groep als vermeld in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1831/2003 of de categorie als bedoeld in artikel 6, lid 1, van die verordening:
 - a) toevoegingsmiddelen waarvoor een maximumgehalte is vastgesteld voor ten minste één niet-voedselproducerend dier;
 - b) toevoegingsmiddelen die behoren tot de categorieën „zoötechnische toevoegingsmiddelen” en „coccidiostatica en histomonostatica”;
 - c) toevoegingsmiddelen waarvoor de bij de wetgevingshandeling ter verlening van een vergunning voor het toevoegingsmiddel vastgestelde aanbevolen maximumgehalten zijn overschreden.

De etiketteringsgegevens worden vermeld overeenkomstig de wetgevingshandeling waarbij een vergunning wordt verleend voor het desbetreffende toevoegingsmiddel.

De in punt 1 bedoelde toegevoegde hoeveelheid wordt uitgedrukt als de hoeveelheid toevoegingsmiddel, behalve indien in de wetgevingshandeling waarbij een vergunning wordt verleend voor het desbetreffende toevoegingsmiddel een stof is vermeld in de kolom „minimum-/maximumgehalte”. In dat geval wordt de toegevoegde hoeveelheid uitgedrukt als de hoeveelheid van die stof.

2. Voor toevoegingsmiddelen die behoren tot de functionele groep „vitaminen, provitaminen en chemisch duidelijk omschreven stoffen met een soortgelijke werking” en die overeenkomstig punt 1 moeten worden vermeld, mag de totale hoeveelheid die tijdens de volledige houdbaarheidsduur is gegarandeerd, op de etikettering worden vermeld onder het opschrift „Analytische bestanddelen” in plaats van een vermelding van de toegevoegde hoeveelheid onder het opschrift „Toevoegingsmiddelen”.

3. De benaming van de functionele groep zoals bedoeld in de punten 1, 5 en 7 kan worden vervangen door de afkorting volgens de tabel in bijlage VI, punt 3, indien die afkorting niet is vastgesteld in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 1831/2003.
4. Toevoegingsmiddelen die in woord of beeld of als grafische voorstelling op de etikettering worden benadrukt, moeten overeenkomstig punt 1 of punt 2 worden vermeld, al naargelang het geval.
5. In afwijking van punt 1 moet voor toevoegingsmiddelen van de functionele groepen „conserveermiddelen”, „antioxidanten”, „kleurstoffen” en „aromatische stoffen” alleen de desbetreffende functionele groep worden vermeld. In dit geval wordt de in de punten 1 en 2 bedoelde informatie door de voor de etikettering verantwoordelijke persoon desgevraagd aan de afnemer verstrekt.
6. De voor de etikettering verantwoordelijke persoon deelt de afnemer op zijn verzoek de namen, het identificatienummer en de functionele groep mee van de toevoegingsmiddelen die niet in de punten 1, 2 en 4 vermeld zijn. Deze bepaling is niet van toepassing op aromatische stoffen.
7. Niet in de punten 1, 2 en 4 vermelde toevoegingsmiddelen kunnen facultatief worden vermeld met ten minste de naam ervan of, bij aromatische stoffen, de functionele groep ervan.
8. De toegevoegde hoeveelheid van een facultatief op het etiket vermeld sensorisch of nutritioneel toevoegingsmiddel wordt overeenkomstig punt 1 of punt 2 aangegeven, naargelang het geval.
9. Als een toevoegingsmiddel tot meer dan één functionele groep behoort, wordt de functionele groep of categorie vermeld die past bij de voornaamste functie ervan in het desbetreffende diervoeder.
10. De etiketteringsgegevens met betrekking tot het juiste gebruik van voedermiddelen en mengvoerders die zijn vastgesteld in de wetgevingshandeling waarbij een vergunning wordt verleend voor het desbetreffende toevoegingsmiddel, moeten worden vermeld.

Hoofdstuk II: Etikettering van analytische bestanddelen als bedoeld in artikel 17, lid 1, onder f), en artikel 22, lid 1

1. De analytische bestanddelen van mengvoeder voor niet-voedselproducerende dieren worden vermeld onder het opschrift „Analytische bestanddelen” ⁽¹⁾ en als volgt geëtiketteerd:

Mengvoerders	Doelsoorten	Analytische bestanddelen
Volledige diervoeders	Honden, katten en pelsdieren Honden, katten en pelsdieren Honden, katten en pelsdieren Honden, katten en pelsdieren	— Ruw eiwit — Ruwe celstof — Ruw vet — Ruwe as
Aanvullende diervoeders — Mineraalvoerders	Alle soorten Alle soorten Alle soorten	— Calcium — Natrium — Fosfor
Aanvullende diervoeders — Andere	Honden, katten en pelsdieren Honden, katten en pelsdieren Honden, katten en pelsdieren Honden, katten en pelsdieren	— Ruw eiwit — Ruwe celstof — Ruw vet — Ruwe as

2. De stoffen die onder dit opschrift worden aangegeven en eveneens sensorische of nutritionele toevoegingsmiddelen zijn, moeten worden vermeld met hun totale hoeveelheid.
3. Indien de energie- en/of eiwitwaarde worden vermeld, gebeurt dit overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EG) nr. 882/2004.”.

⁽¹⁾ In het Duits kan de benaming „analytische Bestandteile” worden vervangen door „Inhaltsstoffe”, In het Zweeds kan de benaming „Analytiska beståndsdelar” worden vervangen door „Analyserat innehåll”.

5) Bijlage VIII wordt als volgt gewijzigd:

a) punt 1 wordt vervangen door:

„1. Verontreinigd diervoeder wordt geëtiketteerd als „diervoeder met een te hoog gehalte aan ... (benaming van de ongewenste stof(fen) overeenkomstig bijlage I bij Richtlijn 2002/32/EG), uitsluitend na ontgifting in goedgekeurde inrichtingen te gebruiken als diervoederf”. De goedkeuring van deze inrichtingen berust op artikel 10, lid 2 of lid 3, van Verordening (EG) nr. 183/2005.”;

b) het volgende punt wordt toegevoegd:

„3. Onverminderd de punten 1 en 2 wordt op het etiket van voormalige voedingsmiddelen die moeten worden verwerkt voordat zij als diervoeders kunnen worden gebruikt, het volgende vermeld: „voormalig voedingsmiddel, alleen te gebruiken als voedermiddel na ... (benaming van het geschikte proces overeenkomstig deel B van de bijlage bij Verordening (EU) nr. 68/2013)”.”.

UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2017/2280 VAN DE COMMISSIE**van 11 december 2017****houdende wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad van 30 november 2009 tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie ⁽¹⁾, en met name artikel 5 bis, lid 2, artikel 8, lid 3, derde en vierde alinea, en artikel 19, lid 3,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 van de Commissie ⁽²⁾ is het aantal bedrijven met boekhouding per lidstaat en per ILB-streek (informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen) vastgesteld. In Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 is bepaald dat de lidstaten de Commissie in kennis moeten stellen van een voor de keuze van bedrijven met boekhouding opgesteld plan dat een voor het waarnemingsveld representatieve boekhoudsteekproef waarborgt, vóór het begin van het boekjaar waarop het plan betrekking heeft.
- (2) Naar aanleiding van het verzoek van Duitsland om de streken Schleswig-Holstein en Hamburg samen te voegen tot een streek genaamd Schleswig-Holstein/Hamburg, en de verzoeken van Griekenland, Hongarije, Roemenië en Finland om het aantal bedrijven met boekhouding of de drempelwaarde van de economische omvang vanwege structurele wijzigingen in de landbouw te wijzigen, is het passend die lidstaten toe te staan hun keuzeplannen en/of drempelwaarde van de economische omvang voor het boekjaar 2018 te herzien en het aantal bedrijven met boekhouding dienovereenkomstig te herverdelen of aan te passen.
- (3) Gezien het toenemende belang van een vroegere beschikbaarheid en een hogere kwaliteit van boekhoudkundige gegevens, moedigt de Commissie de lidstaten aan extra organisatorische inspanningen te leveren die een hogere volledigheid van gegevens mogelijk maken, en het mogelijk maken dat bedrijfsformulieren eerder dan de in artikel 10 van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 vastgestelde uiterste datums kunnen worden ingediend.
- (4) Ter bevordering van een vroegere beschikbaarheid, de volledigheid en een hogere kwaliteit van de door de lidstaten ingediende boekhoudkundige gegevens moeten de uiterste termijnen voor het toezenden van gegevens en de procedure voor de betaling van de forfaitaire vergoedingen worden herzien en aan het tijdschema van de toezending en de volledigheid van de aan de Commissie toegezonden ILB-gegevens worden gekoppeld.
- (5) In artikel 14 van Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 moet een overgangsbepaling inzake de beschikbaarheid van begrotingsmiddelen voor het boekjaar 2018 worden opgenomen.
- (6) In bijlage VIII bij Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 zijn de vorm en opmaak van de in de bedrijfsformulieren opgenomen boekhoudkundige gegevens vastgesteld. Duidelijkheidshalve moet in bijlage VIII aanvullende informatie inzake de presentatie van die gegevens worden verstrekt.
- (7) Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (8) De voorgestelde wijzigingen moeten van toepassing zijn met ingang van het boekjaar 2018.
- (9) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Comité van het informatienet inzake landbouwbedrijfsboekhoudingen,

⁽¹⁾ PB L 328 van 15.12.2009, blz. 27.

⁽²⁾ Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 van de Commissie van 3 februari 2015 tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen voor Verordening (EG) nr. 1217/2009 van de Raad tot oprichting van een boekhoudkundig informatienet betreffende de inkomens en de bedrijfseconomische positie van de landbouwbedrijven in de Europese Unie (PB L 46 van 19.2.2015, blz. 1).

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 wordt als volgt gewijzigd:

1) Aan artikel 3, lid 2, wordt de volgende alinea toegevoegd:

„Duitsland, Griekenland, Hongarije, Roemenië en Finland herzien de respectieve keuzeplannen die zij voor het boekjaar 2018 hebben meegedeeld. Zij stellen de Commissie uiterlijk op 31 maart 2018 in kennis van hun respectieve herziene keuzeplannen voor dat boekjaar.”.

2) Artikel 14 wordt vervangen door:

„Artikel 14

Bedrag van de forfaitaire vergoeding

1. De in artikel 19, lid 1, onder a), van Verordening (EG) nr. 1217/2009 bedoelde forfaitaire vergoeding wordt vastgesteld op 160 EUR per bedrijfsformulier.

2. Indien de in artikel 19, lid 1, onder a), van Verordening (EG) nr. 1217/2009 bedoelde drempelwaarde van 80 % op het niveau van een ILB-streek noch op het niveau van de betrokken lidstaat wordt bereikt, wordt de in die bepaling bedoelde verlaging enkel op nationaal niveau toegepast.

3. Indien de verplichting wordt nagekomen om aan de in artikel 19, lid 1, onder a), van Verordening (EG) nr. 1217/2009 bedoelde drempelwaarde van 80 % ten aanzien van een ILB-streek of een lidstaat te voldoen, wordt de forfaitaire vergoeding verhoogd met:

a) 5 EUR indien de lidstaat de in artikel 9 van deze verordening bedoelde boekhoudkundige gegevens niet later dan één maand vóór de desbetreffende uiterste datum als bedoeld in artikel 10, lid 3, indient, of

b) 7 EUR in het boekjaar 2018 en 10 EUR vanaf het boekjaar 2019 indien de lidstaat de in artikel 9 van deze verordening bedoelde boekhoudkundige gegevens niet later dan twee maanden vóór de desbetreffende uiterste datum als bedoeld in artikel 10, lid 3, indient.

4. Aan de verhoging van de forfaitaire vergoeding op grond van lid 3, onder a) en b), kan 2 EUR worden toegevoegd voor het boekjaar 2018 en 5 EUR vanaf het boekjaar 2019 indien de boekhoudkundige gegevens door de Commissie overeenkomstig artikel 13, eerste alinea, onder b), van deze verordening zijn geverifieerd en worden geacht naar behoren te zijn ingevuld overeenkomstig artikel 8, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1217/2009, hetzij op het moment van de indiening ervan bij de Commissie, of binnen twee maanden na de datum waarop de Commissie de indienende lidstaat ervan in kennis heeft gesteld dat de ingediende boekhoudkundige gegevens niet naar behoren zijn ingevuld.”.

3) De bijlagen I, II en VIII worden gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij deze verordening.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de zevende dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van het boekjaar 2018.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Commissie

De voorzitter

Jean-Claude JUNCKER

BIJLAGE

De bijlagen I, II en VIII bij Uitvoeringsverordening (EU) 2015/220 worden als volgt gewijzigd:

1) In bijlage I

wordt de vermelding betreffende Roemenië vervangen door:

„Roemenië	4 000”
-----------	--------

2) Bijlage II wordt als volgt gewijzigd:

a) de vermeldingen betreffende Duitsland in de tabel inzake het aantal bedrijven met boekhouding worden vervangen door:

„Volgnummer	Naam ILB-streek	Aantal bedrijven met boekhouding per boekjaar
	DUITSLAND	
015	Schleswig-Holstein/Hamburg	662
030	Niedersachsen	1 307
040	Bremen	—
050	Nordrhein-Westfalen	1 010
060	Hessen	558
070	Rheinland-Pfalz	887
080	Baden-Württemberg	1 190
090	Bayern	1 678
100	Saarland	90
110	Berlin	—
112	Brandenburg	284
113	Mecklenburg-Vorpommern	268
114	Sachsen	313
115	Sachsen-Anhalt	270
116	Thüringen	283
	Totaal Duitsland	8 800”

b) de vermeldingen betreffende Griekenland in de tabel inzake het aantal bedrijven met boekhouding worden vervangen door:

„Volgnummer	Naam ILB-streek	Aantal bedrijven met boekhouding per boekjaar
	GRIEKENLAND	
450	Μακεδονία-Θράκη (Macedonië-Thracië)	1 700
460	Ήπειρος-Πελοπόννησος-Νήσοι Ιονίου (Epirus-Peloponnesos-Ionische Eilanden)	1 150
470	Θεσσαλία (Thessalia)	600
480	Στερεά Ελλάδα-Νήσοι Αιγαίου-Κρήτη (Sterea Ellas-Egeïsche Eilanden-Kreta)	1 225
	Totaal Griekenland	4 675”

- c) de vermeldingen betreffende Hongarije in de tabel inzake het aantal bedrijven met boekhouding worden vervangen door:

„Volgnummer	Naam ILB-streek	Aantal bedrijven met boekhouding per boekjaar
	HONGARIJE	
767	Alföld	1 144
768	Dunántúl	733
764	Észak-Magyarország	223
	Totaal Hongarije	2 100"

- d) de vermeldingen betreffende Roemenië in de tabel inzake het aantal bedrijven met boekhouding worden vervangen door:

„Volgnummer	Naam ILB-streek	Aantal bedrijven met boekhouding per boekjaar
	ROEMENIË	
840	Nord-Est	724
841	Sud-Est	913
842	Sud-Muntenia	857
843	Sud-Vest-Oltenia	519
844	Vest	598
845	Nord-Vest	701
846	Centru	709
847	Bucureşti-Ilfov	79
	Totaal Roemenië	5 100"

- e) de vermeldingen betreffende Finland in de tabel inzake het aantal bedrijven met boekhouding worden vervangen door:

„Volgnummer	Naam ILB-streek	Aantal bedrijven met boekhouding per boekjaar
	FINLAND	
670	Etelä-Suomi	420
680	Sisä-Suomi	169
690	Pohjanmaa	203
700	Pohjois-Suomi	108
	Totaal Finland	900"

- 3) Bijlage VIII wordt als volgt gewijzigd:

- a) tabel D wordt als volgt gewijzigd:

- i) in de tweede tabel wordt de vermelding betreffende categorie „2010 Biologische activa — gewassen” vervangen door het volgende:

„Code (*)	Omschrijving van de categorieën	OV	AD	DY	IP	S	SA.	CV
2010	Biologische activa — gewassen							"

- ii) de vermelding betreffende de categorie activa „2010. Biologische activa — gewassen” wordt vervangen door het volgende:

„2010. Biologische activa — gewassen

De waarde van alle gewassen die nog niet zijn geoogst (meerjarige teelten en gewassen op stam). Geaccumuleerde afschrijvingen (D.AD) en afschrijvingen in het lopende jaar (D.DY.) hoeven enkel voor blijvende teelten te worden gerapporteerd.”;

- iii) de tabel inzake waarderingsmethoden wordt vervangen door de volgende tabel:

„Waarde in het economisch verkeer (reële waarde), na aftrek van de geraamde verkoopkosten	Bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld in een zakelijke, objectieve transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn, min de kosten die naar verwachting voor de verkoop zullen worden gemaakt	3010, 5010, 7010
Historische kostprijs	Nominale of oorspronkelijke kosten van een actief bij aankoop	2010, 3020, 3030, 4010, 7020
Boekwaarde	Waarde waartegen een actief op de balans is opgenomen	1010, 1020, 1030, 1040, 8010”

- b) in tabel H wordt de vierde alinea vervangen door:

„Als de vermelde kosten het totale „verbruik” van productiemiddelen gedurende het boekjaar betreffen, maar niet zijn gedaan voor productie in dat jaar, moeten de voorraadmutaties voor de productiemiddelen (met inbegrip van de veldinventaris) worden aangegeven in tabel D onder de code 1040. Voorraden.”;

- c) in tabel M

wordt in de afdeling AI Administratieve informatie de derde alinea vervangen door:

„Voor de codes 10300-10319 geldt dat de gegevens in de kolom Aantal basiseenheden (N) voor de boekjaren 2015-2017 op facultatieve basis mogen worden verstrekt.”.

UITVOERINGSVERORDENING (EU) 2017/2281 VAN DE COMMISSIE**van 11 december 2017****tot goedkeuring van een verhoging van de maxima voor de verrijking van wijn uit in 2017 geoogste druiven in bepaalde wijnbouwgebieden van Duitsland en alle wijnbouwgebieden van Denemarken, Nederland en Zweden**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad ⁽¹⁾, en met name artikel 91,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In bijlage VIII, deel I, punt A.3, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 is bepaald dat de lidstaten in de jaren waarin de weersomstandigheden uitzonderlijk ongunstig zijn geweest, kunnen verzoeken de vastgestelde maxima voor de verhoging van het alcoholvolumegehalte (verrijking) van wijn met 0,5 % te mogen verhogen.
- (2) Denemarken, Duitsland, Nederland en Zweden hebben verzocht om een dergelijke verhoging van de maxima voor de verrijking van wijn uit in 2017 geoogste druiven, aangezien de weersomstandigheden in het groeiseizoen uitzonderlijk ongunstig zijn geweest. Denemarken, Nederland en Zweden hebben een dergelijk verzoek ingediend voor al hun wijnbouwgebieden. Duitsland heeft enkel om een verhoging van het maximum voor verrijking verzocht voor wijn uit het wijndruivenras dornfelder in de regio's Ahr, Mittelrhein, Mosel, Nahe, Pfalz en Rheinhessen.
- (3) Als gevolg van de uitzonderlijk ongunstige weersomstandigheden in 2017 zijn de in bijlage VIII, deel I, punt A.2, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 vastgestelde maxima voor de verhoging van het natuurlijke alcoholvolumegehalte in bepaalde wijnbouwgebieden niet toereikend om uit alle of sommige druivenrassen wijn met een passend totaal alcoholvolumegehalte te produceren waarnaar normaliter vraag op de markt bestaat.
- (4) Het is derhalve dienstig een verhoging toe te staan van de maxima voor de verrijking van wijn uit alle of sommige rassen van wijndruiven die in 2017 zijn geoogst in wijnbouwgebieden in Denemarken, Duitsland, Nederland en Zweden.
- (5) De in deze verordening vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Comité voor de gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten,

HEEFT DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

In afwijking van bijlage VIII, deel I, punt A.2, van Verordening (EU) nr. 1308/2013 wordt in de in de bijlage bij deze verordening vermelde wijnbouwgebieden of delen daarvan en voor alle of sommige wijndruivenrassen als gespecificeerd in de bijlage, het natuurlijke alcoholvolumegehalte van in 2017 geoogste verse druiven en van druivenmost, gedeeltelijk gegiste druivenmost, jonge, nog gistende wijn en wijn die zijn verkregen uit in 2017 geoogste druiven, met niet meer dan 3,5 % vol verhoogd.

Artikel 2

Deze verordening treedt in werking op de derde dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

⁽¹⁾ PBL 347 van 20.12.2013, blz. 671.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Commissie

De voorzitter

Jean-Claude JUNCKER

BIJLAGE

Wijndruivenrassen en wijnbouwgebieden of een deel daarvan waar een verhoging van de maxima voor de verrijking overeenkomstig artikel 1 wordt toegestaan

Lidstaat	Wijnbouwgebieden of een deel daarvan (wijnbouwzone)	Rassen
Denemarken	Alle wijnbouwgebieden (zone A)	Alle toegestane druivenrassen
Duitsland	Het wijnbouwgebied in Ahr (zone A)	Dornfelder
	Het wijnbouwgebied in Mittelrhein (zone A)	
	Het wijnbouwgebied in Mosel (zone A)	
	Het wijnbouwgebied in Nahe (zone A)	
	Het wijnbouwgebied in Pfalz (zone A)	
	Het wijnbouwgebied in Rheinhessen (zone A)	
Nederland	Alle wijnbouwgebieden (zone A)	Alle toegestane druivenrassen
Zweden	Alle wijnbouwgebieden (zone A)	Alle toegestane druivenrassen

BESLUITEN

BESLUIT (GBVB) 2017/2282 VAN DE RAAD

van 11 december 2017

tot wijziging van Besluit 2010/788/GBVB betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Republiek Congo

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 29,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Raad heeft op 20 december 2010 Besluit 2010/788/GBVB ⁽¹⁾ betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Republiek Congo (DRC) vastgesteld.
- (2) De Raad heeft op 12 december 2016 Besluit (GBVB) 2016/2231 ⁽²⁾ vastgesteld naar aanleiding van het belemmeren van het verkiezingsproces en de daaraan verbonden mensenrechtenschendingen in de DRC. Besluit (GBVB) 2016/2231 strekte tot wijziging van Besluit 2010/788/GBVB. Krachtens artikel 3, lid 2, van het gewijzigde besluit werden autonome beperkende maatregelen ingevoerd.
- (3) Op basis van een toetsing van de maatregelen bedoeld in artikel 3, lid 2, van Besluit 2010/788/GBVB moeten de beperkende maatregelen worden verlengd tot en met 12 december 2018.
- (4) Besluit 2010/788/GBVB moet dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

In artikel 9 van Besluit 2010/788/GBVB wordt lid 2 vervangen door:

„2. De in artikel 3, lid 2, bedoelde maatregelen zijn van toepassing tot en met 12 december 2018. Zij worden zo nodig verlengd of gewijzigd indien de Raad van oordeel is dat de doelstellingen ervan niet zijn bereikt.”.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Raad

De voorzitter

F. MOGHERINI

⁽¹⁾ Besluit 2010/788/GBVB van de Raad van 20 december 2010 betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Republiek Congo en tot intrekking van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/369/GBVB (PB L 336 van 21.12.2010, blz. 30).

⁽²⁾ Besluit (GBVB) 2016/2231 van de Raad van 12 december 2016 houdende wijziging van Besluit 2010/788/GBVB betreffende beperkende maatregelen tegen de Democratische Republiek Congo (PB L 3361 van 12.12.2016, blz. 7).

BESLUIT (GBVB) 2017/2283 VAN DE RAAD**van 11 december 2017****ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken („iTrace III”)**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 28, lid 1, en artikel 31, lid 1,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In de integrale EU-strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie van 2016 („de integrale EU-strategie”) wordt benadrukt dat de Unie de vrede zal bevorderen en de veiligheid van haar burgers en haar grondgebied zal waarborgen, en dat zij haar bijdrage aan collectieve veiligheid zal opvoeren.
- (2) De illegale productie, overdracht en circulatie van conventionele wapens, met inbegrip van handvuurwapens en lichte wapens (small arms and light weapons, „SALW”), en de buitensporige accumulatie en ongecontroleerde verspreiding ervan vormen zowel binnen als buiten Europa een belangrijk aspect van deze uitdaging. Deze illegale activiteiten vergroten de onveiligheid in Europa en de aangrenzende landen, maar ook in vele andere regio's van de wereld, verergeren conflicten en ondergraven de vredesopbouw na conflicten en vormen derhalve een ernstige bedreiging voor de vrede en veiligheid in Europa.
- (3) In de EU-strategie ter bestrijding van de illegale accumulatie van en handel in SALW en munitie van 16 december 2005 (de „EU-SALW-strategie”), waarin de richtsnoeren voor het optreden van de Unie op het gebied van SALW worden omschreven, wordt benadrukt dat SALW het terrorisme en de georganiseerde misdaad verergeren en een belangrijke rol spelen bij het uitbreken en uitbreiden van conflicten en het instorten van staatsstructuren.
- (4) In de EU-SALW-strategie wordt ook gesteld dat de Unie de mechanismen voor de monitoring van de sancties moet versterken en ondersteunen, steun moet verlenen aan het versterken van de uitvoercontroles alsook aan het propageren van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad ⁽¹⁾, onder meer door het bevorderen van maatregelen ter verbetering van de transparantie.
- (5) In het kader van het op 20 juli 2001 aangenomen VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitroeiing van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten (het „VN-actieprogramma”), hebben alle lidstaten van de VN zich ertoe verbonden om de illegale handel in SALW of de omleiding ervan naar afnemers zonder vergunning te voorkomen en, in het bijzonder, om bij de beoordeling van aanvragen voor uitvoervergunningen rekening te houden met het risico dat SALW worden omgeleid naar illegale bestemmingen.
- (6) De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft op 8 december 2005 een internationaal instrument aangenomen waarmee staten tijdig en op betrouwbare wijze illegale SALW kunnen identificeren en traceren.
- (7) Tijdens de tweede toetsingsconferentie van het VN-actieprogramma in 2012 hebben alle VN-lidstaten zich opnieuw verbonden tot de voorkoming van de illegale handel in SALW, met inbegrip van omleiding naar afnemers zonder vergunning, en bevestigden zij hun afspraken in het VN-actieprogramma met betrekking tot de beoordeling van aanvragen voor uitvoervergunningen.
- (8) Op 24 december 2014 is het Wapenhandelsverdrag (het „WHV”) in werking getreden. Doel van het WHV is de hoogst mogelijke gemeenschappelijke internationale standaarden vast te stellen om de internationale handel in conventionele wapens te reglementeren of de reglementering van die handel te verbeteren, de illegale handel in conventionele wapens te voorkomen en uit te bannen en te voorkomen dat die wapens naar andere bestemmingen worden omgeleid. De Unie dient alle VN-lidstaten te steunen bij de uitvoering van effectieve controles van wapenoverdrachten, om ervoor te zorgen dat het WHV zo doeltreffend mogelijk is, met name wat betreft de uitvoering van artikel 11.
- (9) De Unie heeft in het verleden steun verleend aan Conflict Armament Research Ltd. (CAR) bij Besluiten 2013/698/GBVB ⁽²⁾ en (GBVB) 2015/1908 ⁽³⁾ van de Raad (iTrace I en II).

⁽¹⁾ Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99).

⁽²⁾ Besluit 2013/698/GBVB van de Raad van 25 november 2013 ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken (PB L 320 van 30.11.2013, blz. 34).

⁽³⁾ Besluit (GBVB) 2015/1908 van de Raad van 22 oktober 2015 ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken („iTrace II”) (PB L 278 van 23.10.2015, blz. 15).

- (10) De Unie wenst iTrace III te financieren, de derde fase van dit mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale SALW en andere illegale conventionele wapens en munitie. Dit zal het risico van de illegale handel erin verkleinen en meehelpen bovengenoemde doelstellingen te verwezenlijken, onder meer door aan voor wapenuitvoer bevoegde nationale autoriteiten tijdig ter zake dienende informatie over illegale wapenhandel te verstrekken en op die wijze bij te dragen aan de collectieve veiligheid van Europa, zoals in de integrale EU-strategie is gevraagd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De door de Unie te steunen projectactiviteiten, waarmee beoogd wordt uitvoering te geven aan de integrale EU-strategie en aan de EU-SALW-strategie, en de vrede en veiligheid te bevorderen, hebben de volgende specifieke doelstellingen:

- het handhaven van een gebruikersvriendelijk mondiaal informatiebeheersysteem inzake omgeleide of illegaal verhandelde SALW en andere omgeleide of illegaal verhandelde conventionele wapens en munitie („iTrace”) die in conflictgebieden zijn gedocumenteerd, opdat beleidsmakers, deskundigen op het gebied van beheersing van conventionele wapens, alsmede functionarissen die belast zijn met de uitvoercontrole op conventionele wapens, kunnen beschikken over relevante informatie zodat zij doeltreffende, empirisch onderbouwde strategieën en projecten kunnen uitwerken om de illegale verspreiding van SALW en van andere conventionele wapens en munitie tegen te gaan;
- het opleiden en begeleiden van nationale autoriteiten in door conflicten getroffen staten, met als doel op nationaal niveau duurzame capaciteit op te bouwen om de identificatie en opsporing van wapens te ontwikkelen, het bestendigen van de continue samenwerking binnen het iTrace-project, de prioriteiten inzake fysieke beveiliging en voorraadbeheer (PSSM) beter in kaart brengen, de bijstandsbehoeften inzake nationale wapenbeheersing en wetshandhaving doeltreffender omschrijven (met name in het kader van door de EU gefinancierde initiatieven zoals iARMS), en de dialoog met EU-missies en -initiatieven versterken;
- de frequentie en duur van veldonderzoek naar SALW en andere conventionele wapens en munitie die in conflictgebieden in omloop zijn, opvoeren, teneinde iTrace-gegevens te genereren, als antwoord op concrete vragen van lidstaten en delegaties van de Unie;
- de voor wapenuitvoer bevoegde controle instanties en beleidsmakers op het gebied van wapenbeheersing van de lidstaten rechtstreeks ondersteunen, met herhaalde adviserende bezoeken van personeelsleden van iTrace-projecten aan de regeringszetsels van de lidstaten, een 24 uur per dag beschikbare helpdesk die onmiddellijk advies kan geven over risicobeoordeling en strategieën om omleiding te bestrijden, de ontwikkeling van beveiligde applicaties voor desktop en mobiele boordinstrumenten die onmiddellijk een waarschuwing genereren in het geval van omleiding na uitvoer en, op verzoek, voorzien in verificaties na verzending door personeel van iTrace-projecten, ten behoeve van de lidstaten;
- het bewustzijn vergroten door de bevindingen in het kader van het project, het doel en de beschikbare functies van iTrace uit te dragen bij internationale en nationale beleidsmakers, bij deskundigen op het gebied van beheersing van conventionele wapens en bij met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties, alsmede het internationale toezichtsvermogen op de illegale verspreiding van SALW en van andere conventionele wapens en munitie te versterken, en beleidsmakers bij te staan bij het vaststellen van prioritaire gebieden voor internationale bijstand en samenwerking en om het risico van omleiding van SALW en van andere conventionele wapens en munitie te verkleinen;
- het opstellen van rapporten over belangrijke beleidskwesties, op basis van uit veldonderzoeken gegenereerde gegevens die in het iTrace-systeem worden gepresenteerd, betreffende specifieke gebieden die internationale aandacht verdienen, waaronder belangrijke patronen in de illegale handel in SALW en andere conventionele wapens en munitie, en de regionale distributie van illegaal verhandelde wapens en munitie.

De Unie financiert dit project; een uitvoerige beschrijving van het project staat in de bijlage bij dit besluit.

Artikel 2

1. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid („HV”) is belast met de uitvoering van dit besluit.
2. De technische uitvoering van het in artikel 1 beschreven project wordt verricht door Conflict Armament Research Ltd („CAR”).
3. CAR voert haar taken uit onder de verantwoordelijkheid van de HV. Daartoe treft de HV de nodige regelingen met CAR.

Artikel 3

1. Het financieel referentiebedrag voor de uitvoering van het in artikel 1 bedoelde project bedraagt 3 474 322,77 EUR. De totale geraamde begroting voor het gehele project bedraagt 3 993 676,97 EUR; dit bedrag wordt medegefinancierd door CAR en het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken.
2. Voor het beheer van de uitgaven die uit het in lid 1 genoemde bedrag worden gefinancierd, gelden de procedures en voorschriften die van toepassing zijn op de algemene begroting van de Unie.
3. De Commissie houdt toezicht op het correcte beheer van het in lid 1 bedoelde financieel referentiebedrag. Hiertoe sluit zij de nodige overeenkomst met CAR. In de overeenkomst wordt bepaald dat CAR moet zorgen voor de zichtbaarheid van de bijdrage van de Unie in een mate die overeenstemt met de omvang ervan.
4. De Commissie tracht de in lid 3 bedoelde overeenkomst zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van dit besluit te sluiten. Zij stelt de Raad in kennis van eventuele moeilijkheden die zich in dat verband voordoen en van de datum van sluiting van de overeenkomst.

Artikel 4

1. De HV brengt verslag uit aan de Raad over de uitvoering van dit besluit, op basis van regelmatige verhalende kwartaalverslagen die door CAR worden opgesteld. Deze verslagen vormen de grondslag voor de evaluatie door de Raad. Om de Raad bij te staan bij het beoordelen van de resultaten van dit besluit van de Raad, wordt het project tevens geëvalueerd door een externe entiteit.
2. De Commissie brengt verslag uit over de financiële aspecten van het in artikel 1 bedoelde project.

Artikel 5

1. Dit besluit treedt in werking op de dag waarop het wordt vastgesteld.
2. Dit besluit verstrijkt 24 maanden na de datum van sluiting van de in artikel 3, lid 3, bedoelde overeenkomst. Het verstrijkt echter zes maanden na de datum van inwerkingtreding indien er binnen die termijn nog geen overeenkomst is gesloten.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Raad
De voorzitter
F. MOGHERINI

BIJLAGE

Mondiaal rapportagemechanisme inzake SALW en andere conventionele wapens en munitie iTrace

1. Achtergrond en motivering van de steun in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB)
- 1.1. Dit besluit bouwt voort op opeenvolgende besluiten van de Raad ter bestrijding van de destabiliserende gevolgen van omleiding van en illegale handel in SALW en andere conventionele wapens, en met name Besluit 2013/698/GBVB van de Raad ⁽¹⁾ van 25 november 2013 en Besluit (GBVB) 2015/1908 van de Raad ⁽²⁾ van 22 oktober 2015, waarbij het mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale SALW en andere illegale conventionele wapens en munitie, iTrace, werd ingesteld en verbeterd.

De illegale verspreiding van SALW en van andere conventionele wapens en munitie draagt in belangrijke mate bij tot de ondermijning van de stabiliteit van staten en de verscherping van conflicten, hetgeen een ernstige bedreiging vormt voor vrede en veiligheid. Zoals in de strategie van de EU ter bestrijding van de illegale accumulatie van en handel in handvuurwapens en lichte wapens (SALW) en munitie daarvoor (de „EU-SALW-strategie”) werd aangegeven, verergeren illegale wapens en munitie het terrorisme en de georganiseerde misdaad en spelen zij een belangrijke rol bij het uitbreken en uitbreiden van conflicten en het instorten van staatsstructuren. Recente bevindingen op grond van het iTrace-project in Irak, Libië, Syrië en andere complexe conflicten dicht bij de buitengrens van de Unie bevestigen de stellingen van de EU-SALW-strategie.

Met de activiteiten die zijn uitgevoerd in het kader van Besluit (GBVB) 2015/1908, is iTrace ingesteld, een wereldwijd initiatief inzake monitoring van wapens in een conflict. Het werkt in 27 door conflicten getroffen staten, in Afrika, het Midden-Oosten, Zuid- en Oost-Azië en recentelijk Latijns-Amerika. iTrace is 's werelds grootste openbare register van omgeleide conventionele wapens ter ondersteuning van staten bij hun inspanningen om een verandering van bestemming/omleiding op te sporen en aan te pakken, in overeenstemming met de verplichtingen op grond van artikel 11 van het Wapenhandelsverdrag („WHV”) en criterium 7 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad ⁽³⁾. iTrace voorziet in nauwkeurigere rapportage over leveringen van wapens en munitie aan gewapende opstandelingen en terroristische krachten die een bedreiging vormen voor de veiligheid van de Unie, zoals Al Qaida in de islamitische Maghreb en Da'esh of Islamitische Staat; het waarschuwt autoriteiten voor uitvoercontrole van de lidstaten op vertrouwelijke wijze en snel voor het gevaar van omleiding na uitvoer; het verstrekt de delegaties van de Unie en de diplomatieke vertegenwoordigingen van de lidstaten in door conflicten getroffen regio's kritische en rechtstreekse informatie over wapensmokkel en de dynamiek van conflicten; het stroomlijnt algemeen bewustzijn inzake wapenbeheersing en maatregelen ter bestrijding van omleiding van wapens, en wel door zeer frequente en indringende inzet van de media wereldwijd.

- 1.2. Het iTrace-project krijgt evenwel steeds meer verzoeken van de lidstaten om rechtstreekse, persoonlijke briefings voor instanties die wapenuitvoervergunningen verlenen (en om frequente bezoeken aan de regeringszetsels) en om een groter scala aan middelen voor degenen die beleid maken inzake controle op wapenuitvoer.

Doel van dit besluit is derhalve om de werkzaamheden in het kader van het project overeenkomstig Besluit (GBVB) 2015/1908 voort te zetten en te intensiveren door beleidsmakers van de Unie, wapenbeheersingsdeskundigen en met wapenuitvoercontrole belaste functionarissen verder de beschikking te geven over systematisch vergaarde, relevante informatie, die voor hen een hulpmiddel zal zijn bij het formuleren van doeltreffende, empirisch onderbouwde strategieën tegen de omleiding en illegale verspreiding van conventionele wapens en de munitie daarvoor, ter verhoging van de internationale en regionale veiligheid. Zij blijven dus ondersteuning krijgen teneinde een succesvolle reactiestrategie te combineren met adequate preventieve actie om illegale vormen van vraag en aanbod te bestrijden en een doeltreffende beheersing van conventionele wapens in derde landen te verzekeren.

- 1.3. Het besluit voorziet in de verdere handhaving en verbetering van het openbaar toegankelijk onlinesysteem iTrace. De projecten die worden genoemd in Besluit (GBVB) 2015/1908 zullen worden versterkt door middel van: 1) de hogere frequentie en langere duur van missies voor het verzamelen van gegevens over illegale wapenleveranties

⁽¹⁾ Besluit 2013/698/GBVB van de Raad van 25 november 2013 ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken (PB L 320 van 30.11.2013, blz. 34).

⁽²⁾ Besluit (GBVB) 2015/1908 van de Raad van 22 oktober 2015 ter ondersteuning van een mondiaal rapportagemechanisme inzake illegale handvuurwapens en lichte wapens en andere illegale conventionele wapens en illegale munitie om het risico van illegale handel te beperken („iTrace II”) (PB L 278 van 23.10.2015, blz. 15).

⁽³⁾ Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99).

naar conflictgebieden; 2) steunpakketten op maat voor de lidstaten van de Unie bestaande uit rechtstreekse raadpleging, op maat gesneden gegevens en verslagen, een 24-uurshelpdesk en verificatie na verzending, en 3) opleiding en begeleiding van de nationale autoriteiten in door conflicten getroffen staten, met als doel capaciteit op te bouwen om omleiding te bestrijden, wapenbeheersing te verbeteren en het verzamelen van iTrace-gegevens te stimuleren.

2. Algemene doelstellingen

De hierna beschreven actie zal de internationale gemeenschap verder bijstaan bij de bestrijding van de destabiliserende gevolgen van omleiding van en illegale handel in SALW en andere conventionele wapens en munitie. Dankzij deze actie zullen beleidsmakers, wapenbeheersingsdeskundigen en met wapenuitvoercontrole belaste functionarissen verder de beschikking hebben over relevante informatie, die voor hen een hulpmiddel zal zijn bij het formuleren van doeltreffende, empirisch onderbouwde strategieën tegen de omleiding en illegale verspreiding van SALW en van andere conventionele wapens en munitie, teneinde de internationale en regionale veiligheid te verbeteren. In het kader van de actie wordt specifiek voorzien in:

- a) concrete informatie over illegale handel in SALW en andere conventionele wapens die nodig is voor een doeltreffender monitoring van de uitvoering van het VN-actieprogramma betreffende de illegale handel in SALW;
- b) versterking van de uitvoering van het internationaal traceringsinstrument;
- c) het bekend maken van belangrijke routes en entiteiten die betrokken zijn bij de omleiding van conventionele wapens en munitie naar conflictgebieden of naar internationale terroristische organisaties, en het aanleveren van bewijsmateriaal betreffende bij illegale handel betrokken groepen en personen ten behoeve van nationale gerechtelijke procedures;
- d) versterking van de samenwerking tussen relevante VN-organen, missies en andere internationale organisaties, op het gebied van het traceren van SALW en andere conventionele wapens en het rechtstreeks leveren van informatie ten behoeve van bestaande monitoringmechanismen, waaronder het Interpol-beheersysteem voor het registreren en traceren van illegale vuurwapens (IARMS), dat complementair is met iTrace en waarmee coördinatie wordt verzekerd;
- e) informatie die relevant is voor het bepalen van de gebieden die bij voorrang in aanmerking komen voor internationale samenwerking en bijstand bij de doeltreffende bestrijding van omleiding van en illegale handel in SALW en andere conventionele wapens en munitie, zoals financiering van projecten voor voorraadbeveiliging of grensbeheer;
- f) het aanbieden van een mechanisme dat behulpzaam moet zijn bij de monitoring van de uitvoering van het WHV, met name ten behoeve van het opsporen van omleiding van overgedragen conventionele wapens, en dat regeringen moet helpen bij het inschatten van het omleidingsrisico voorafgaand aan de uitvoer van conventionele wapens, met name het risico op omleiding in het ontvangende land of het risico op wederuitvoer in onwenselijke omstandigheden, en
- g) steun op maat aan de lidstaten om hen te helpen het risico van omleiding in te schatten en te verkleinen.

3. Levensvatbaarheid van het project op de lange termijn en resultaten

De actie biedt een duurzaam kader voor voortdurende monitoring van de illegale verspreiding van SALW en van andere conventionele wapens en munitie. Verwacht wordt dat de actie de bestaande hoeveelheid wapengerelateerde informatie aanzienlijk zal vergroten en aanzienlijke ondersteuning zal bieden aan de doelgerichte ontwikkeling van doeltreffend beleid inzake beheersing van conventionele wapens en wapenuitvoercontrole. Specifiek zal het project in het volgende voorzien:

- a) het verder invoeren van gegevens in het informatiebeheersysteem iTrace voor het verzamelen en analyseren op lange termijn van gegevens betreffende illegale conventionele wapens;
- b) beleidsmakers en deskundigen inzake de beheersing van conventionele wapens de beschikking geven over een instrument waarmee doeltreffendere strategieën en bij voorrang voor bijstand en samenwerking in aanmerking komende gebieden kunnen worden bepaald (bijvoorbeeld door te bepalen welke mechanismen voor subregionale of regionale samenwerking, coördinatie en informatie-uitwisseling moeten worden ingesteld of versterkt, door het in kaart brengen van niet goed beveiligde nationale voorraden, gebrekkig voorraadbeheer, routes voor illegale overdrachten, zwakke grenscontroles en ontoereikende rechtshandhavingscapaciteiten);
- c) de ingebouwde flexibiliteit die het mogelijk maakt beleidsrelevante informatie te genereren, ook bij snel wijzigende beleidsbehoeften;
- d) een aanmerkelijke verhoging van de doeltreffendheid van de organisaties en personen die belast zijn met de internationale monitoring van wapens, door een gestaag in omvang toenemend mechanisme voor informatie-uitwisseling aan te bieden, en

- e) de opbouw in door conflicten getroffen gebieden van een duurzame nationale capaciteit voor het herkennen en traceren van illegale wapens en voor een doeltreffender optreden in internationale wapenbeheersing en wetshandhaving.

4. Beschrijving van de actie

- 4.1. Project 1: de nationale autoriteiten in door conflicten getroffen staten opleiden en begeleiden op het vlak van wapenherkenning en internationale tracering

4.1.1. Doel van het project

Het project biedt „op verzoek” opleidingen over wapenherkenning, tracering en beheer aan lokale partners en, waar nodig, aan vredesondersteunend personeel (met inbegrip van missies, en groepen of panels die de naleving van sancties monitoren, van de VN en van de Unie). Deze opleiding zal voortbouwen op een aantal diensten die sedert 2014 door CAR worden aangeboden, weliswaar buiten de begroting van de projecten iTrace I en II, en is van cruciaal belang gebleken om de projecten te vergemakkelijken.

4.1.2. Projectactiviteiten

Voor het project zal personeel uit veldonderzoeksteams worden ingezet om op geleidelijk steeds technischer niveaus les te geven, over onder meer:

- a) een inleiding tot het verzamelen van gegevens over wapens, onder verwijzing naar specifieke gevallen;
- b) basisherkenning van wapens en doeltreffende wapendocumentatie;
- c) standaardprocedures voor het verzamelen van bewijsmateriaal en de bewaarketen voor bewijzen;
- d) de vereisten van verrekende, regionale en internationale onderzoeken;
- e) de uitvoering van het internationaal traceringsinstrument;
- f) internationale wapentracering en wapentraceringsystemen (met name Interpol en Europol);
- g) het gebruik van „big data” en analyse van tendensen, en
- h) wegen voor technische bijstand (internationaal) en ingrijpen om de wet te handhaven.

Deze activiteiten zullen worden uitgevoerd naast iTrace-veldonderzoeken, met inbegrip van gezamenlijke onderzoeken (mentoring) in samenwerking met nationale overheidsinstanties.

4.1.3. Projectresultaten

Het project zal:

- a) de nationale instanties aanmoedigen meer toegang te verschaffen tot iTrace-veldonderzoeksteams, als antwoord op herhaalde verzoeken om technische bijstand van iTrace-teams en om gemeenschappelijke onderzoekscapaciteit, en vergelijken met meer iTrace-gegevens;
- b) concrete capaciteitsbijstand verstrekken aan nationale regeringen die wel de gevolgen ondervinden van omleiding van wapens maar niet over de instrumenten beschikken om omgeleide in conflicten gebruikte wapens te herkennen en te rapporteren, en dit is vaak een voorloper van een doeltreffender nationaal wapenbeheer en is als zodanig een ondersteuning van de tenuitvoerlegging van het WHV, het internationaal traceringsinstrument en programmering en overleg inzake het actieprogramma en fysieke beveiliging en voorraadbeheer (PSSM) met internationale rechtshandavingsinstanties zoals Interpol (iARMS) en Europol;
- c) de versterkte dialoog steunen, en vooral belangrijke stakeholders aanwijzen voor andere door de Unie gesteunde initiatieven (bijvoorbeeld de betrekkingen van missies van de Unie met regeringen van het gastland) en initiatieven op gang brengen, zoals PSSM-programmering (bijvoorbeeld door de Unie gesteunde projecten voor voorraadbeheer).

4.1.4. Uitvoeringsindicatoren van het project

Maximaal dertig opleidingen in het veld en begeleidingsbezoeken, met nadruk op herhaalde bezoeken om nationale instanties te helpen traceringscapaciteit op te bouwen.

Het project wordt uitgevoerd gedurende de volledige projectperiode van iTrace (twee jaar).

4.1.5. Begunstigden van het project

iTrace-opleiding en -mentoring komen rechtstreeks ten goede aan nationale belanghebbenden in door conflicten getroffen staten, zoals wetshandavingsinstanties en openbare aanklagers. Het programma zal indirecte steun bieden aan nationale dialogen met door de Unie gefinancierde en andere initiatieven inzake wapenbeheersing, ter stimulering van het gebruik van internationale traceermechanismen (inclusief het iARMS-systeem van Interpol, en Europol) en ter facilitering van contacten met door de Unie ondersteunde projecten voor voorraadbeheer en andere SALW-beheersprojecten.

4.2. Project 2: Voor uitgebreidere veldonderzoeken moest het iTrace-systeem verder worden gevoed met realtimebewijsstukken waaruit de omleiding van en de illegale handel in SALW en andere conventionele wapens en munitie blijkt, alsmede met andere relevante informatie

4.2.1. Doel van het project

In het kader van het project zullen de frequentie en de duur van veldonderzoek naar SALW en andere conventionele wapens en munitie die in conflictgebieden in omloop zijn, worden opgevoerd. Het project zal voorrang verlenen aan landen die de lidstaten bijzondere zorgen baren, zoals onder andere Irak, Libië, Mali, Zuid-Sudan, Somalië, Syrië en Jemen.

De totstandkoming van formele informatie-uitwisselingsovereenkomsten met Unie- en VN-missies en een reeks organisaties zal het project vergemakkelijken, evenals het gericht sturen van formele opsporingsverzoeken naar nationale regeringen. In het kader van het project zal ook worden doorgegaan met bureauonderzoek naar, en (middels onderzoeken ter plaatse) verificatie van bestaande informatie van organisaties (afgezien van CAR) over relevante overdrachten die in het iTrace-systeem moeten worden verwerkt.

4.2.2. Projectactiviteiten

In het kader van dit project worden de volgende activiteiten ondernomen:

- a) het inzetten van gekwalificeerde wapenexperts om veldanalyses te verrichten van illegale SALW en van andere conventionele wapens, munitie en bijbehorend materiaal dat gebruikt is in door conflicten getroffen landen;
- b) het analyseren, toetsen en verifiëren van bewijsstukken betreffende illegale SALW en andere illegale conventionele wapens, munitie en de gebruikers ervan, zoals onder andere foto's van wapens, onderdelen ervan en markeringen aan de binnenzijde en op de buitenkant, verpakkingen, de desbetreffende vervoersdocumenten en de bevindingen van veldonderzoeken (gebruikers, leveranciers en routes voor overdrachten);
- c) het toetsen en verifiëren van aanvullend recent bewijsmateriaal van relevante over illegale SALW en andere conventionele wapens en munitie dat vergaard is door andere organisaties dan CAR, waaronder rapporten van VN-groepen die toezicht houden op de naleving van VN-sancties, maatschappelijke organisaties en de internationale nieuwsmedia;
- d) het uploaden van al het vergaarde en getoetste bewijsmateriaal naar iTrace, het informatiebeheersysteem en onlineportaal voor kartering;
- e) het vinden en ondersteunen van plaatselijke partners ten behoeve van voortdurende gegevensvergaring ter ondersteuning van iTrace gedurende de looptijd van de voorgestelde actie en daarna;
- f) het blijven onderhouden van contacten met de nationale regeringen om op voorhand nationale contactpunten en een coördinatiemechanisme te bepalen, teneinde voorafgaand aan de onderzoeken van CAR het toepassingsgebied te verduidelijken en eventuele belangenconflicten te beperken.

Het project wordt gedurende de volledige tweejarige projectperiode van iTrace stapsgewijs uitgevoerd.

4.2.3. Projectresultaten

Het project zal:

- a) ter plaatse materieel bewijsmateriaal van in conflictgebieden omgeleide of illegaal verhandelde conventionele wapens en munitie documenteren;
- b) gevallen van illegale handel verifiëren en ontwikkelen aan de hand van bewijsmateriaal van omgeleide of illegaal verhandelde conventionele wapens en munitie, dat door CAR, door organisaties die met CAR een vaste informatie-uitwisselingsovereenkomst hebben en, in voorkomend geval, door andere organisaties in alle regio's is vergaard;

- c) concreet visueel bewijs leveren van omgeleide of illegaal verhandelde conventionele wapens en munitie, zoals foto's van materiaal, serienummers, fabrieksmerken, dozen, paklijsten, vervoersdocumenten en eindgebruikers-certificering;
- d) schriftelijke rapporten genereren over illegale activiteiten, met inbegrip van smokkelroutes, actoren die betrokken zijn bij omleiding of illegale overdracht en van beoordelingen van bijdragende factoren (zoals ondoeltreffend beheer en ondoeltreffende beveiliging van voorraden en opzettelijk geplande, door de overheid georkestreerde netwerken voor illegale aanvoer);
- e) het bovengenoemde bewijsmateriaal uploaden naar het informatiebeheersysteem en onlineportaal voor kartering iTrace, met het oog op volledig openbare verspreiding ook naar de lidstaten via beveiligde desktop- en mobiele platforms.

4.2.4. Uitvoeringsindicatoren van het project

Tot vijftig gevallen van veldinzet (met inbegrip van verlengde inzet waar nodig) gedurende de tweejarige periode om bewijsmateriaal te genereren dat naar het informatiebeheersysteem en onlineportaal voor kartering iTrace geüpload kan worden.

Het project wordt uitgevoerd gedurende de volledige projectperiode van iTrace (twee jaar).

4.2.5. Begunstigden van het project

iTrace zal doorgaan met het leveren van steeds omvangrijkere informatie die expliciet allereerst bedoeld is voor beleidsmakers van de lidstaten op het gebied van wapenbeheersing en met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties van de lidstaten, evenals voor instellingen, instanties en missies van de Unie. Deze begunstigden van binnen de Unie zullen ook toegang hebben tot vertrouwelijke informatie via beveiligde desktop- en mobiele platforms die worden geleverd door iTrace.

Openbare informatie blijft toegankelijk voor alle begunstigden van binnen de Unie en ook voor begunstigden van buiten de Unie, met name beleidsmakers op het gebied van wapenbeheersing en met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties in derde landen. Maar ook regionale en internationale organisaties (waaronder VN-groepen die toezicht houden op de naleving van VN-sancties, VN-vredeshandhavingsmissies, UNODC, Unoda en Interpol); niet-gouvernementele onderzoeksorganisaties (onder meer Bonn International Center for Conversion (BICC), Group for Research and Information on Peace (GRIP), Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) en Small Arms Survey), belangenbehartigingsorganisaties (waaronder Amnesty International en Human Rights Watch) en de internationale nieuwsmidia zullen profijt hebben van de door iTrace gepubliceerde informatie.

4.3. Project 3: Rechtstreekse steun voor de voor wapenuitvoer bevoegde controle-instanties en beleidsmakers op het gebied van wapenbeheersing van de lidstaten

4.3.1. Doel van het project

Personeelsleden van iTrace-projecten zullen nauw samenwerken met nationale met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties van de lidstaten. De informatie die deze instanties verstrekken, zal op vertrouwelijke wijze en met het nodige respect behandeld worden. iTrace zal ook contact blijven houden met een aantal nationale met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties van derde landen. Deze contacten zullen een steun zijn voor verscheidene essentiële onderdelen van de internationale inspanningen om de omleiding van en de illegale handel in conventionele wapens te bestrijden en de internationale maatregelen ter bestrijding van omleiding versterken, onder meer door:

- a) met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties gedetailleerde gegevens en bewijsmateriaal over gedocumenteerde omleiding te verstrekken;
- b) op officieel verzoek van nationale met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties van de lidstaten, capaciteitsondersteuning te verlenen aan de lidstaten met betrekking tot verificatie na verzending of levering of hun deze capaciteit te verstrekken.

4.3.2. Projectactiviteiten

In het kader van dit project worden de volgende activiteiten ondernomen:

- a) iTrace-teams die herhaaldelijk worden uitgezonden naar bevoegde instanties in de regeringszetels van de lidstaten om deze bij te praten over vraagstukken in verband met de bestrijding van omleiding, en verslag uit te brengen over internationale onderzoeken;
- b) een 24-uurshelpdesk die onmiddellijk advies verstrekt over het bestrijden van omleiding of mogelijk negatieve berichtgeving in de pers op basis van niet-gecontroleerde rapportage door derde partijen;

- c) ontwikkeling op maat, ten behoeve van met de verlening van uitvoervergunningen belaste instanties in de lidstaten, van onlinedashboards, die beveiligde gegevens uit het iTrace-systeem doorgeven — waarbij een waarschuwing wordt afgegeven voor partijen met een voorgeschiedenis aangaande het omleiden van wapens, bestemmingen met een hoog risico in kaart worden gebracht en in real time melding wordt gemaakt van omleiding van wapens van binnenlandse makelij, en
- d) op officieel verzoek van nationale met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties van de lidstaten, steun aan de lidstaten door iTrace-veldonderzoekteams bij controles van eindgebruikers na levering (verificatie) of uitvoering van die controles.

Het project wordt uitgevoerd gedurende de volledige projectperiode van iTrace (twee jaar).

4.3.3. Projectresultaten

Het project zal:

- a) de met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties in de lidstaten die hierom verzoeken, bijstaan met het opsporen van omleiding na uitvoer;
- b) informatie verstrekken ter ondersteuning van een volledige omleidingsrisicoanalyse door de met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties in de lidstaten (in lijn met het WHV en Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB) voordat uitvoervergunningen worden toegekend;
- c) de met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties in de lidstaten die hierom verzoeken, capaciteit verstrekken voor verificatie na verzending;
- d) de beleidsmakers op het gebied van wapenbeheersing van de lidstaten steunen met realtime-informatie over trends op het gebied van omleiding en illegale handel, ter ondersteuning van nationale deelname aan internationale beleidsprocessen, en
- e) waar mogelijk nationale wetshandhavinginstanties van de lidstaten die hierom verzoeken, bijstaan in strafrechtelijke onderzoeken.

4.3.4. Uitvoeringsindicatoren van het project

Het ontwerpen en ontwikkelen, door de ontwerpers van het bestaande iTrace-systeem, van desktops en mobiele dashboards op maat, die vanuit beveiligde delen van het iTrace-systeem live informatie streamen naar nationale instanties van de lidstaten. Een helpdesk, bemand door personeelsleden van het iTrace-project, die voor wapenuitvoer bevoegde controle-instanties en beleidsmakers op het gebied van wapenbeheersing van de lidstaten ten volle zal steunen. Desgevraagd tot dertig bezoeken aan regeringszetels van lidstaten.

Het project wordt uitgevoerd gedurende de volledige projectperiode van iTrace (twee jaar).

4.3.5. Begunstigden van het project

Alle belangstellende lidstaten, met desgevraagd bezoeken aan de regeringszetel en missies voor verificatie na verzending.

4.4. Project 4: Benadering van belanghebbenden en internationale coördinatie

4.4.1. Doel van het project

Het project zal de voordelen van iTrace belichten voor internationale en nationale beleidsmakers, voor deskundigen op het vlak van de beheersing van conventionele wapens en voor met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties. Ook zullen er outreach-initiatieven worden opgezet voor het verder coördineren van informatie-uitwisseling en voor het smeden van duurzame partnerschappen met personen en organisaties die informatie kunnen genereren die in het iTrace-systeem kan worden geupload.

4.4.2. Projectactiviteiten

In het kader van dit project worden de volgende activiteiten ondernomen, waarbij de nodige aandacht zal uitgaan naar het voorkomen van doublures met andere acties, zoals outreach met betrekking tot het WHV:

- a) presentaties van personeelsleden van het iTrace-project tijdens internationale conferenties over de illegale handel in conventionele wapens in al zijn aspecten. De presentaties van het personeel zullen iTrace in de schijnwerper plaatsen, met de nadruk op 1) de concrete voordelen als hulpmiddel bij de monitoring van de uitvoering van het VN-actieprogramma, het WHV en andere relevante internationale instrumenten; 2) het nut ervan bij het bepalen van de gebieden die als eerste voor internationale bijstand en samenwerking in aanmerking komen, en 3) het nut ervan als mechanisme voor het inschatten van risico's ten behoeve van met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties;

- b) presentaties van personeel van het iTrace-project voor nationale regeringen en vredeshandhavingsoperaties. De presentaties worden opgezet om iTrace onder de aandacht te brengen van relevante afdelingen van missies, om aldus formele informatie-uitwisselingsovereenkomsten aan te moedigen en uit te bouwen die informatie kunnen genereren die in het iTrace-systeem kan worden geüpload, alsmede om beleidsmakers behulpzaam te zijn bij het bepalen van de gebieden die als eerste voor internationale bijstand en samenwerking in aanmerking komen.

Het project wordt uitgevoerd gedurende de volledige projectperiode van iTrace (twee jaar).

4.4.3. Projectresultaten

Het project zal:

- a) het nut van iTrace en het concept van het inzamelen, samenbrengen en delen van gegevens over omleiding aantonen voor nationale en internationale beleidsmakers die zich bezighouden met de uitvoering van de verdragen betreffende beheersing van conventionele wapens en wapenuitvoercontrole (VN-actieprogramma, WHV en andere relevante internationale instrumenten) en met het evalueren van die uitvoering;
- b) relevante informatie voor beleidsmakers en deskundigen op het vlak van beheersing van conventionele wapens opleveren die hen helpt te bepalen welke gebieden als eerste voor internationale bijstand en samenwerking in aanmerking komen, en doeltreffende strategieën ter bestrijding van omleiding uit te werken;
- c) uitvoerige informatie over iTrace en het nut ervan voor de risicobeoordeling opleveren voor met de verlening van wapenuitvoervergunningen belaste instanties, en daarnaast een mogelijkheid voor verdere feedback en systeemverbetering creëren;
- d) informatie-uitwisseling tussen nationale regeringen en VN-vredeshandhavingsoperaties bevorderen, met inbegrip van gegevensverwerking en -analyse in het iTrace-systeem;
- e) een faciliterende rol spelen in het netwerken met een groeiende groep deskundigen op het vlak van beheersing van conventionele wapens die betrokken zijn bij het verrichten van onderzoeken ter plaatse naar omleiding van en illegale handel in conventionele wapens en munitie;
- f) meer bekendheid geven aan het traceren van conventionele wapens en munitie als hulpmiddel bij de monitoring van de uitvoering van het VN-actieprogramma, het internationaal traceringsinstrument en het WHV en andere internationale en regionale instrumenten voor wapenbeheersing en wapenuitvoercontrole.

4.4.4. Uitvoeringsindicatoren van het project

Het bijwonen van tot twintig outreach-conferenties door iTrace-personeel. Het verzorgen van een presentatie van iTrace tijdens al deze conferenties. Het opnemen in het eindverslag van de agenda's en beknopte verslagen van de conferenties.

Het project wordt uitgevoerd gedurende de volledige projectperiode van iTrace (twee jaar).

4.4.5. Begunstigden van het project

Zie punt 4.2.5 hierboven voor een volledige lijst van begunstigden, die identiek is voor de begunstigden van dit project.

4.5. Project 5: iTrace-beleidsrapporten

4.5.1. Doel van het project

In het kader van het project zullen rapporten worden opgesteld over belangrijke beleidskwesties, op basis van uit veldonderzoeken gegenereerde gegevens die in het iTrace-systeem worden gepresenteerd. In de rapporten zal de nadruk worden gelegd op specifieke gebieden die aanleiding geven tot internationale bezorgdheid, met inbegrip van belangrijke patronen in de illegale handel in conventionele wapens en munitie, de regionale distributie van illegaal verhandelde wapens en munitie, en gebieden die als eerste internationale aandacht moeten krijgen.

4.5.2. Projectactiviteiten

Grondige analyses, uitmondend in de samenstelling, toetsing, bewerking en publicatie van tot tien iTrace-beleidsrapporten.

4.5.3. Projectresultaten

Het project zal:

- a) tot tien rapporten opleveren, elk toegespitst op een afzonderlijk punt van internationale bezorgdheid;

- b) zorgen voor de verspreiding van iTrace-beleidsrapporten onder alle lidstaten;
- c) inhouden dat een gerichte outreach-strategie wordt ontworpen met het oog op maximale mondiale dekking;
- d) de zichtbaarheid van de actie in de beleidsarena en in de internationale nieuwsmedia bevorderen, onder meer door het presenteren van actuele informatie over illegale wapens, door het verstrekken van beleidsrelevante analyses ter ondersteuning van de lopende wapenbeheersingsprocessen en door het zodanig formuleren van rapporten dat maximale belangstelling van de internationale nieuwsmedia wordt gewekt.

4.5.4. Uitvoeringsindicatoren van het project

Tot tien onlinebeleidsrapporten over iTrace die mondiaal worden verspreid, opgesteld over de hele looptijd van de voorgestelde actie.

4.5.5. Begunstigden van het project

Zie punt 4.2.5 hierboven voor een volledige lijst van begunstigden, die identiek is voor de begunstigden van dit project.

5. Locaties

Projecten 1 en 2 zullen uitgebreide veldinzet van deskundigen op het gebied van conventionele wapens vergen in conflictgebieden. Die operaties zullen afzonderlijk worden beoordeeld op de beveiliging, toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie. CAR heeft in vele van de betrokken landen reeds contacten gelegd of projecten lopen. Project 3 zal worden uitgevoerd in de regeringszetels van de lidstaten (met andere reizen daarbuiten naargelang de behoeften van de lidstaten). In overleg met nationale overheden en relevante organisaties zal project 4 worden uitgevoerd om te zorgen voor maximale zichtbaarheid op internationale conferenties over de hele wereld. Project 5 zal in België, Italië, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk worden uitgevoerd.

6. Looptijd

De totale looptijd van de gecombineerde projecten wordt op 24 maanden geraamd.

7. Uitvoeringsentiteit en zichtbaarheid van de Unie

CAR brengt kleine veldonderzoeksteams onder bij lokale strijdkrachten en veiligheidstroepen, vredeshandhavings- of vredesondersteunend personeel en andere actoren met een veiligheidsopdracht. Wanneer deze troepen of missies wapens of sites waar bewijsmateriaal wordt verzameld, beveiligen, verzamelen de CAR-teams alle beschikbare gegevens over wapens, verwant materieel en gebruikersgroepen. CAR traceert vervolgens alle items die op unieke wijze kunnen worden geïdentificeerd, en voert verreikende onderzoeken uit naar wapenoverdracht, de levering van militair materieel en steun aan partijen die een bedreiging vormen voor de vrede en stabiliteit.

In samenwerking met nationale met de verlening van uitvoervergunningen belaste instanties reconstrueert CAR de toeleveringsketens die wapens leveren in gewapende conflicten, en worden illegale activiteiten en de omleiding van wapens van legale naar illegale markten in kaart gebracht. CAR slaat alle informatie op in het mondiale iTrace-systeem voor wapenmonitoring, dat met meer dan 100 000 geregistreerde conflictwapens wereldwijd het grootste register voor gegevens over conflictwapens is.

CAR gebruikt deze informatie om a) lidstaten te waarschuwen in geval van omleiding van wapens en munitie, en b) gerichte initiatieven ter bestrijding van omleiding mogelijk te maken, waaronder herziene maatregelen voor uitvoercontrole en internationale diplomatieke actie.

Gebleken is dat omleiding met deze methode vrijwel onmiddellijk kan worden opgespoord, met CAR-veldteams die lidstaten van gevallen van wapenomleiding op de hoogte hebben gebracht terwijl ze nog in de conflictgebieden waren (bijvoorbeeld ter plekke in Mosul, Irak). In sommige gevallen hebben CAR-teams niet-toegestane heroverdrachten van wapens die minder dan twee maanden eerder waren geproduceerd, ontdekt.

CAR heeft op 22 oktober 2015 bij Besluit (GBVB) 2015/1908 de nodige steun gekregen om het bij Besluit 2013/698/GBVB ingestelde iTrace-project voort te zetten en te verruimen. De projecten — respectievelijk iTrace I en II — hebben iTrace duidelijk op de kaart gezet als een belangrijk mondiaal initiatief voor het monitoren van wapens in een conflict, en hebben rechtstreekse steun geboden aan met de verlening van uitvoervergunningen belaste instanties en beleidsmakers van de lidstaten op het gebied van wapenbeheersing.

Op 2 december 2015 heeft de Unie er in haar actieplan ter bestrijding van de illegale handel in en het gebruik van vuurwapens en explosieven toe opgeroepen het gebruik van iTrace uit te breiden en aanbevolen dat nationale rechtshandhavinginstanties die een omleiding van wapens en munitie ontdekken, hun bevindingen stelselmatig vergelijken met de gegevens in iTrace.

CAR neemt alle passende maatregelen om bekend te maken dat de Unie beide projecten volledig financiert. Die maatregelen worden getroffen aan de hand van de „Communications and Visibility Manual for EU Union External Action” (handleiding communicatie en zichtbaarheid voor het externe optreden van de Europese Unie) die de Commissie heeft opgesteld en gepubliceerd.

CAR zal zodoende de zichtbaarheid van de Uniebijdrage verzekeren met passende profilering en publiciteit, waarin de rol van de Unie wordt benadrukt, de transparantie van haar optreden wordt gegarandeerd en bekendheid wordt gegeven aan de redenen voor het besluit, de steun van de Unie voor het besluit en de resultaten van die steun. Op het door het project geproduceerde materiaal zal de vlag van de Unie duidelijk zichtbaar zijn, overeenkomstig de richtsnoeren van de Unie voor het juiste gebruik en de juiste weergave van de vlag.

8. Rapportage

CAR zal regelmatig verhalende kwartaalrapporten opstellen.

BESLUIT (EU) 2017/2284 VAN DE RAAD**van 11 december 2017****tot het verlenen van steun aan staten in Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied om deel te nemen aan het raadplegingsproces van de voorbereidende groep deskundigen op hoog niveau inzake het splijtstofproductiestopverdrag**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 28, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 12 december 2003 heeft de Europese Raad de strategie van de EU ter bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens („strategie”) aangenomen, waarin in hoofdstuk II maatregelen zijn opgenomen die voor doeltreffend multilateralisme moeten zorgen, hetgeen de hoeksteen vormt van de Europese strategie ter bestrijding van de verspreiding van massavernietigingswapens. Er staat onder meer dat de „EU is gehouden aan het stelsel van multilaterale verdragen dat de wettelijke en normatieve basis biedt voor alle op non-proliferatie gerichte inspanningen”, en „het beleid van de EU houdt in dat er wordt gestreefd naar een internationale overeenkomst inzake een verbod op de productie van splijtstoffen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen”.
- (2) De EU geeft actief uitvoering aan de strategie en aan de in hoofdstuk III daarvan genoemde maatregelen, met name door financiële middelen vrij te maken voor specifieke projecten die gericht zijn op de versterking van het multilaterale non-proliferatiestelsel en van multilaterale vertrouwenwekkende maatregelen.
- (3) De Raad heeft op 8 december 2008 conclusies aangenomen, alsmede een document getiteld „Nieuwe actielijnen voor de Europese Unie in de strijd tegen de proliferatie van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor”. In het document zegt de EU onder meer toe zich verder en intensiever in te zullen zetten voor „het aanvangen van onderhandelingen over het FMCT” (het splijtstofproductiestopverdrag).
- (4) De EU heeft op basis van document CD/1299 en het daarin vervatte mandaat consequent aangedrongen op de onmiddellijke aanvang en spoedige afronding van de onderhandelingen over een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen. In dezelfde geest heeft de EU alle leden van de ontwapeningsconferentie (CD) aangemoedigd zich tot het uiterste in te spannen om de impasse in de CD te doorbreken en een alomvattend en evenwichtig werkprogramma aan te nemen, dat onder meer voorziet in de onmiddellijke start van onderhandelingen over een splijtstofproductiestopverdrag (FMCT).
- (5) In 2013 heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) een resolutie aangenomen waarbij een Groep van regeringsdeskundigen (GGE) uit 25 staten is opgericht om aanbevelingen te doen over elementen die kunnen bijdragen tot een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen, maar niet om erover te onderhandelen. De GGE heeft haar rapport in 2015 voorgelegd aan de Eerste Commissie van de AVVN (ontwapening).
- (6) In 2016 heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties Resolutie 71/259 aangenomen, getiteld „Verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen”. In Resolutie 71/259 wordt de secretaris-generaal verzocht een voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau op te richten om aanbevelingen te doen over de wezenlijke elementen van een toekomstig, niet-discriminerend, multilateraal en internationaal en effectief controlebaar verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen. De voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau zal vertegenwoordigers uit 25 staten tellen, en twee informele overlegvergaderingen houden die openstaan voor alle lidstaten van de Verenigde Naties, zodat alle staten aan het FMCT-proces kunnen deelnemen. Verwacht wordt dat de werkzaamheden van de voorbereidende groep zullen leiden tot onderhandelingen over dit belangrijke onderwerp teneinde de nucleaire ontwapening en non-proliferatie verder te bevorderen.
- (7) Bij de stemming steunden alle EU-lidstaten Resolutie 71/259 (2016) van de Algemene Vergadering van de VN over het FMCT, die door Canada, Duitsland en Nederland was ingediend. De resolutie voorziet in een inclusief proces door de organisatie van informele overlegvergaderingen met alle lidstaten van de VN en met de voorzitter

van de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau. Verscheidene EU-lidstaten zullen deelnemen aan de werkzaamheden van de voorbereidende groep deskundigen op hoog niveau, die tot taak heeft aanbevelingen te doen over wezenlijke elementen van een toekomstig verdrag, onverminderd de nationale standpunten in toekomstige onderhandelingen.

- (8) De voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau zal een concrete bijdrage leveren aan de inspanningen op het gebied van nucleaire ontwapening en non-proliferatie. De Groep van regeringsdeskundigen ⁽¹⁾ en twee verslagen van de secretaris-generaal over dit onderwerp ⁽²⁾ hebben gewezen op de complexiteit van de kwestie en op onderwerpen die nadere analyse en bestudering door de lidstaten van de VN behoeven. De voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau zal verslag uitbrengen aan de Algemene Vergadering van de VN tijdens haar 73e zitting (in 2018).
- (9) Meer in het algemeen is splijtbaar materiaal dat een explosieve splijtingskettingreactie kan veroorzaken (zoals hoogverrijkt uranium of plutonium), een essentieel bestanddeel van kernwapens. De onmiddellijke aanvang en spoedige afronding van de onderhandelingen, in de CD, over een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen is al geruime tijd een prioriteit voor de EU.
- (10) Een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen zou een essentiële stap zijn in het scheppen van de voorwaarden voor een wereld zonder kernwapens. Op het gebied van nucleaire ontwapening wordt het FMCT beschouwd als een multilateraal instrument dat ter aanvulling op het non-proliferatieverdrag (NPV) en het Alomvattend Kernstopverdrag (CTBT) tot stand moet worden gebracht,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Overeenkomstig de strategie van de Europese Unie, die tot doel heeft de verdragen en -overeenkomsten inzake multilaterale ontwapening en non-proliferatie te handhaven, uit te voeren en te versterken, ondersteunt de Unie staten in de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied om hen in staat te stellen deel te nemen aan het raadplegingsproces van de voorbereidende groep deskundigen op hoog niveau inzake het splijfstofproductiestopverdrag.
2. De projecten ter ondersteuning van de deelname van staten in Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied aan het raadplegingsproces van de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau bestaan, in aansluiting op maatregelen in overeenstemming met de EU-strategie, uit subregionale workshops, deskundigenvergaderingen, inhoudelijke ondersteuningsmaatregelen voor de lidstaten van de Verenigde Naties en het opzetten van een gegevensbank met relevante informatie en publicaties.
3. De projecten hebben ten doel:
 - de dialoog op regionaal niveau tussen de staten in Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied te vergemakkelijken,
 - in de staten van deze regio's een gevoel van eigen verantwoordelijkheid voor deze kwestie te ontwikkelen,
 - de nationale behoeften en beleidsprioriteiten in de staten van deze regio's in kaart te brengen,
 - relevante regionale organisaties te betrekken bij de besprekingen over een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen waarover in het kader van de ontwapeningsconferentie zal worden onderhandeld,
 - de regionale gevolgen van het proces te evalueren, evenals de rol die betrokken regionale en internationale organisaties in dat proces kunnen spelen,
 - een vergelijkende analyse te maken van de gevolgen van het proces voor elke regio,
 - de kennisoverdracht tussen de academische wereld, maatschappelijke organisaties en de VN-lidstaten inzake splijfstoffen te vergemakkelijken.
4. In de bijlage is een gedetailleerde omschrijving van de projecten opgenomen.

⁽¹⁾ A/70/81, Verslag van de Groep van regeringsdeskundigen die de opdracht heeft om aanbevelingen te doen over elementen die kunnen bijdragen aan een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen, maar niet om erover te onderhandelen.

⁽²⁾ A/68/154, A/68/154/Add.1, A/71/140/Rev.1 en A/71/140/Rev.1/Add.1.

Artikel 2

1. De hoge vertegenwoordiger (HV) is verantwoordelijk voor de uitvoering van dit besluit.
2. De technische uitvoering van de in artikel 1, lid 2, bedoelde projecten wordt gedaan door het VN-Bureau voor ontwapeningszaken (Unoda) via de Geneefse afdeling en de Regionale Afdeling Ontwapening van het bureau, waar de drie regionale centra voor vrede en ontwapening in Afrika (UNREC), Azië en de Stille Oceaan (UNRCPD) en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (UN-LIREC) deel van uitmaken. Unoda voert deze taak uit onder de verantwoordelijkheid van de HV. Daartoe treft de HV de nodige regelingen met Unoda.

Artikel 3

1. Het financieel referentiebedrag voor de uitvoering van de in artikel 1, lid 2, bedoelde projecten bedraagt 1 220 880,51 EUR.
2. De met het bedrag in lid 1 gefinancierde uitgaven worden beheerd overeenkomstig de procedures en voorschriften die van toepassing zijn op de algemene begroting van de Unie.
3. De Commissie ziet erop toe dat de in lid 1 bedoelde uitgaven correct worden beheerd. Daartoe sluit zij na de vaststelling van dit Raadsbesluit voor het referentiebedrag een financieringsovereenkomst met Unoda. In die overeenkomst wordt bepaald dat Unoda er zorg voor moet dragen dat de bijdrage van de Unie zichtbaar is in verhouding tot haar omvang.
4. De Commissie stelt alles in het werk om de in lid 3 bedoelde financieringsovereenkomst zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van dit besluit te sluiten. Zij stelt de Raad in kennis van eventuele moeilijkheden in dat verband en van de datum van sluiting van de financieringsovereenkomst.

Artikel 4

1. De HV brengt aan de Raad verslag uit over de uitvoering van dit besluit, op basis van geregelde verslagen van Unoda. Deze verslagen vormen de basis voor de evaluatie door de Raad.
2. De Commissie verstrekt informatie over de financiële aspecten van de in artikel 1, lid 2, bedoelde projecten.

Artikel 5

1. Dit besluit treedt in werking op de datum waarop het wordt vastgesteld.
2. Dit besluit verstrijkt 36 maanden na de sluiting van de in artikel 3, lid 3, bedoelde financieringsovereenkomst. Het verstrijkt echter zes maanden nadat het in werking is getreden, indien op dat tijdstip geen financieringsovereenkomst is gesloten.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Raad
De voorzitter
F. MOGHERINI

BIJLAGE

1. DOELSTELLING

De staten moeten in een vroeg stadium van het proces de gevolgen van een toekomstig verdrag en de verhouding tot regionale instrumenten inzake kernwapenvrije zones, het non-proliferatieverdrag (NPV) en andere instrumenten volledig begrijpen. Het algemene doel van het nieuwe besluit van de Raad moet dan ook zijn financiering te verstrekken voor het opbouwen van een brede kennisbasis over een verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen of een splijtstofproductiestopverdrag (FMCT) in de internationale gemeenschap, om ervoor te zorgen dat alle VN-lidstaten in staat zijn volledig deel te nemen aan het raadplegingsproces en aan alle toekomstige onderhandelingen over een dergelijk verdrag in het kader van de ontwapeningsconferentie.

Betrokkenheid van de VN-lidstaten op regionaal niveau zal een aanvulling vormen op de informele overlegvergaderingen die door de voorzitter van de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau in New York zullen worden gehouden, en aldus de kwantitatieve en kwalitatieve deelname van de staten verbeteren en het inclusieve karakter van de toekomstige onderhandelingen over een dergelijk verdrag in het kader van de ontwapeningsconferentie versterken.

De organisatie van een reeks (sub)regionale workshops zal het mogelijk maken binnen de regio's en tussen de regio's kennis en informatie te delen. De workshops zullen bestaan uit een combinatie van technische briefings en discussies over de gevolgen en het belang van deze toekomstige verdragen voor bestaande regionale regelingen. In de technische briefings door deskundigen ter zake zal nader worden ingegaan op de inhoudelijke vraagstukken met betrekking tot het FMCT, terwijl de discussies de deelnemers zullen aanzetten tot het afwegen van de regionale gevolgen en het regionale belang van een uiteindelijk verdrag.

De voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau zal verslag uitbrengen aan de Algemene Vergadering van de VN tijdens haar 73e zitting (in 2018). De Algemene Vergadering kan besluiten in deze kwestie verdere actie te ondernemen. Om de deelname van VN-lidstaten aan de besprekingen over dit onderwerp te ondersteunen, zal het project worden voortgezet tot het einde van de gewone zitting van de 74e zitting van de Algemene Vergadering (december 2019).

Het Bureau voor ontwapeningszaken van de Verenigde Naties (Unoda) heeft via de Geneefse afdeling en de Regionale Afdeling Ontwapening van het Bureau, waar het Regionaal Centrum van de Verenigde Naties voor vrede en ontwapening (Unrec) in Lomé (Togo) onder valt, alsmede het Regionaal Centrum van de Verenigde Naties voor vrede, ontwapening en ontwikkeling in Azië en de Stille Oceaan (UNRCPD) in Kathmandu (Nepal), en het Regionaal Centrum van de Verenigde Naties voor vrede, ontwapening en ontwikkeling in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (UN-LiREC) in Lima (Peru), veel allemaal ervaring met het verlenen van steun aan staten en met het bevorderen van de dialoog over vraagstukken met betrekking tot nucleaire ontwapening en non-proliferatie in de eigen regio.

Er zullen deskundigen uit verschillende landen worden aangetrokken, op een brede geografische basis, vanuit regeringen en regionale organisaties, alsmede vanuit maatschappelijke organisaties, zoals het Internationaal Panel voor splijtstoffen (IPFM), het „Verification Research, Training and Information Centre” (Vertic), het Instituut voor veiligheidsstudies (ISS) en de academische wereld.

In doelstelling 16.8 van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling van de VN wordt de noodzaak erkend van het: „Verruimen en versterken van de participatie van de ontwikkelingslanden in de instellingen van mondiaal bestuur”. De activiteiten in het kader van dit project kunnen derhalve bijdragen tot de verwezenlijking van deze doelstelling.

2. ACTIVITEITEN

2.1. Doelstellingen van de activiteiten

- de dialoog op regionaal en subregionaal niveau tussen de staten in de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied te vergemakkelijken;
- de belanghebbende regionale organisaties bij de besprekingen over een FMCT te betrekken;
- het gevoel van eigen verantwoordelijkheid van alle staten ten aanzien van een toekomstig FMCT te bevorderen;
- de overdracht en toepassing van kennis over kwesties die relevant zijn voor het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen tussen de academische wereld, maatschappelijke organisaties en lidstaten te vergemakkelijken.

2.2. Beschrijving van de activiteiten

Alle activiteiten zullen worden georganiseerd door Unoda via de Geneefse afdeling en de Regionale Afdeling Ontwapening van het Bureau, waar Unrec, gevestigd in Lomé (Togo) onder valt, alsmede door UNRCPD, gevestigd in Kathmandu (Nepal), en door UN-LiREC, gevestigd in Lima (Peru).

a) Subregionale workshops in Afrika, Azië en de Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied

Unoda zal zes subregionale seminars organiseren in de regio's Afrika, Azië en de Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Unoda zal één of twee tweedaagse subregionale workshops in elk van de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied organiseren. De subregionale workshops focussen op hun respectievelijke regio's.

Aan de seminars zullen deskundigen uit de hoofdsteden van de landen uit de betrokken subregio's deelnemen, alsmede deskundigen uit de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau, en deskundigen uit de Europese Unie, het maatschappelijk middenveld en de academische wereld.

Deze seminars zullen een aanvulling vormen op de open informele overlegvergaderingen die overeenkomstig Resolutie 71/259 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties door de voorzitter van de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau in New York worden gehouden, en zullen de deelname van deskundigen uit de hoofdsteden van de lidstaten van de Verenigde Naties aan toekomstige FMCT-onderhandelingen vergemakkelijken.

b) Deskundigenvergaderingen met deskundigen van regionale organisaties

Het Unoda zal drie deskundigenvergaderingen organiseren met betrokken regionale organisaties in de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, waaronder Abacc, Afcone, Opanal en het Regionaal Forum van de Asean, om leden van de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau, deskundigen van regionale organisaties en deskundigen van maatschappelijke organisaties, waaronder het EU-Consortium non-proliferatie, Vertic, IPFM en ISS, bijeen te brengen ter voorbereiding op toekomstige FMCT-onderhandelingen en om de inbreng van regionale expertise en ervaring in deze onderhandelingen te faciliteren.

c) Inhoudelijke steun aan de lidstaten

Het Unoda zal naar aanleiding van de workshops maximaal zes verzoeken om inhoudelijke steun inwilligen van de lidstaten in de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, daarbij rekening houdend met het geografisch evenwicht.

d) Gegevensbank van hulpmiddelen en bekendmaking van resultaten

Voor de duur van het project zal Unoda een speciale website ontwikkelen en onderhouden met relevante hulpmiddelen aan de hand waarvan staten zich kunnen voorbereiden op de toekomstige FMCT. Deze website zal ook worden gebruikt als gegevensbank voor staten, regionale organisaties, maatschappelijke organisaties en onderzoekers, en om interregionale communicatie te bevorderen.

Unoda zal maximaal twee Occasional Papers publiceren over de resultaten van de regionale workshops en de deskundigenvergaderingen met regionale organisaties.

2.3. Effect van de activiteiten

- De deelname van de staten uit de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied aan onderhandelingen over een toekomstig FMCT wordt bevorderd.
- Bestaande regionale kennis en expertise over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen wordt ingebracht in de onderhandelingen over een toekomstig FMCT.
- Relevante hulpmiddelen worden beschikbaar gesteld aan toekomstige onderhandelaars en deskundigen uit staten, regionale organisaties, maatschappelijke organisaties en de academische wereld.

3. PARTNERS VOOR DE MAATREGELEN

- VN-systeem: Unoda via zijn Geneefse afdeling en de Regionale Afdeling Ontwapening, waar de drie regionale centra voor vrede en ontwapening in Afrika (Unrec), in Azië en de Stille Oceaan (UNRCPD) en in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (UN-LiREC) deel van uitmaken.
- Regionale en subregionale organisaties: Abacc, Afcone, Opanal en het Regionaal Forum van de Asean.
- Niet-gouvernementele organisaties: EU-Consortium voor non-proliferatie, Vertic, IPFM, ISS.

4. AFSTEMMING MET INSPANNINGEN VAN DE UNIE

Op basis van de regelmatige feedback van Unoda over zijn activiteiten kan de Unie besluiten deze inspanningen uit te breiden met specifiek diplomatiek optreden gericht op bewustmaking van het belang om de aanhoudende impasse in de ontwapeningsconferentie te doorbreken en het belang om de onderhandelingen over het verdrag over het verbod op de vervaardiging van splijtbare materialen voor kernwapens of andere nucleaire explosiemiddelen (FMCT) in de ontwapeningsconferentie onmiddellijk aan te vangen en spoedig af te ronden, op basis van document CD/1299 en het daarin vervatte mandaat.

5. BEGUNSTIGDEN VAN DE ACTIVITEITEN

- Staten in de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.
- Leden van de voorbereidende groep FMCT-deskundigen op hoog niveau.
- Groep van regeringsdeskundigen inzake controle op nucleaire ontwapening.
- Maatschappelijk organisaties in de regio's Afrika, Azië-Stille Oceaan en Latijns-Amerika en het Caribisch gebied die zich inzetten voor nucleaire ontwapening en non-proliferatie.

6. PLAATS

De subregionale seminars worden georganiseerd bij de regionale centra of bij een regionaal kantoor van de Verenigde Naties in de betreffende subregio, teneinde de deelname van nationale deskundigen uit de hoofdsteden te vergemakkelijken.

De deskundigenvergaderingen worden gehouden bij de regionale organisaties of de regionale centra.

Inhoudelijke steun aan de lidstaten zal in de hoofdsteden worden verleend.

7. LOOPTIJD

De geraamde looptijd van het project bedraagt in totaal 36 maanden.

BESLUIT (EU) 2017/2285 VAN DE COMMISSIE**van 6 december 2017**

tot wijziging van de leidraad waarin de noodzakelijke stappen voor deelname aan EMAS worden uitgelegd, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS)

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8072)

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van Verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie ⁽¹⁾, en met name artikel 46, lid 5,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) EMAS heeft ten doel voortdurende verbeteringen van de milieuprestaties van organisaties te stimuleren middels de instelling en implementatie van een milieubeheersysteem, de beoordeling van de prestaties van een dergelijk systeem, het verstrekken van informatie over de milieuprestaties, een open dialoog met het publiek en andere belanghebbenden en actieve betrokkenheid van werknemers.
- (2) Geïnteresseerde organisaties moeten aanvullende informatie en richtsnoeren ontvangen over de noodzakelijke stappen voor deelname aan EMAS. Deze informatie en richtsnoeren moeten worden bijgewerkt in het licht van de ervaring die met de werking van EMAS is opgedaan en naar aanleiding van vastgestelde behoeften aan bijkomende richtsnoeren.
- (3) De volgende behoeften aan bijkomende richtsnoeren zijn vastgesteld: de definitie van een geografische locatie in de context van de definitie van een vestiging, richtsnoeren over de wijze waarop rekening moet worden gehouden met de sectorale referentiedocumenten, en richtsnoeren met betrekking tot het gebruik van een steekproefmethode voor de verificatie van organisaties met meerdere vestigingen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De bijlage bij Besluit 2013/131/EU van de Commissie ⁽²⁾ wordt vervangen door de in de bijlage bij dit besluit vastgestelde tekst.

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 6 december 2017.

Voor de Commissie

Karmenu VELLA

Lid van de Commissie

⁽¹⁾ PB L 342 van 22.12.2009, blz. 1.

⁽²⁾ Besluit 2013/131/EU van de Commissie van 4 maart 2013 tot vaststelling van een leidraad waarin de noodzakelijke stappen voor deelname aan EMAS worden uitgelegd, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) (PB L 76 van 19.3.2013, blz. 1).

BIJLAGE

„BIJLAGE I

I. INLEIDING

Een van de doelstellingen van het milieubeleid van de EU is om alle soorten organisaties aan te moedigen om milieubeheersystemen te gebruiken en de milieueffecten van hun activiteiten te verminderen. Milieubeheersystemen zijn een van de instrumenten waarmee ondernemingen en andere organisaties hun milieuprestaties kunnen verbeteren en tegelijkertijd energie en andere hulpbronnen kunnen besparen. Meer in het bijzonder wil de EU organisaties aanmoedigen om deel te nemen aan het milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), een beheerinstrument voor ondernemingen en andere organisaties om hun milieuprestaties te evalueren, te rapporteren en te verbeteren.

EMAS is in 1993 opgericht en heeft zich in de loop van de tijd steeds verder ontwikkeld. De EMAS-verordening ⁽¹⁾ vormt de rechtsgrondslag van het systeem. De laatste herziening van deze verordening dateert van 2009.

De onderhavige leidraad is opgesteld overeenkomstig artikel 46, lid 5, van de EMAS-verordening. De leidraad is bedoeld om in EMAS geïnteresseerde organisaties duidelijk en eenvoudig advies te verstrekken, in de vorm van stapsgewijze instructies die gemakkelijk te volgen zijn. Samen met een beschrijving van de hoofdelementen van het systeem vindt een organisatie die aan EMAS wil deelnemen in deze leidraad een beschrijving van de belangrijkste stappen die zij daarvoor moet zetten. Met dit document wordt beoogd om deelname voor organisaties gemakkelijker te maken en zo de algemene participatiegraad te vergroten. Verder is het belangrijk om ook de algemene doelstelling van de EMAS-verordening in het oog te houden: een geharmoniseerde toepassing in alle lidstaten en een gemeenschappelijk wetgevingskader. Voor specifieke kwesties in verband met EMAS Global wordt verwezen naar Besluit 2011/832/EU van de Commissie ⁽²⁾.

II. WAT IS HET MILIEUBEHEER- EN MILIEUAUDITSYSTEEM (EMAS)?

EMAS is een vrijwillig instrument dat beschikbaar is voor elke organisatie in elke economische sector, binnen of buiten de EU, die voornemens is om:

- zich in economisch en milieuopzicht verantwoordelijk te gedragen;
- haar milieuprestaties te verbeteren;
- belanghebbenden en de samenleving in het algemeen te informeren over haar milieuprestaties.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verschillende stappen die moeten worden gezet om zich bij EMAS te registreren en het systeem in te voeren.

Organisaties die zich bij EMAS laten registreren, moeten:

- aantonen dat zij de milieuwetgeving naleven;
- zich ertoe verbinden hun milieuprestaties continu te verbeteren;
- aantonen dat er met alle belanghebbenden een open dialoog is;
- de werknemers betrekken bij het verbeteren van de milieuprestaties;
- voor externe communicatie een gevalideerde (en zo nodig bijgewerkte) EMAS-milieuverklaring publiceren.

Daarnaast zijn er nog enkele aanvullende eisen. Organisaties moeten:

- een milieuanalyse uitvoeren (waarbij onder meer alle directe en indirecte milieuaspecten in kaart worden gebracht),
- zich na een positieve beoordeling door een milieuverificateur bij een bevoegde instantie laten registreren.

Zodra zij geregistreerd is, mag een organisatie het EMAS-logo gebruiken.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 1221/2009.

⁽²⁾ Besluit 2011/832/EU van de Commissie van 7 december 2011 betreffende een gids voor collectieve EU-registratie, registratie voor derde landen en overkoepelende registratie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) (PB L 330 van 14.12.2011, blz. 25).

III. KOSTEN EN BATEN VAN INVOERING EMAS

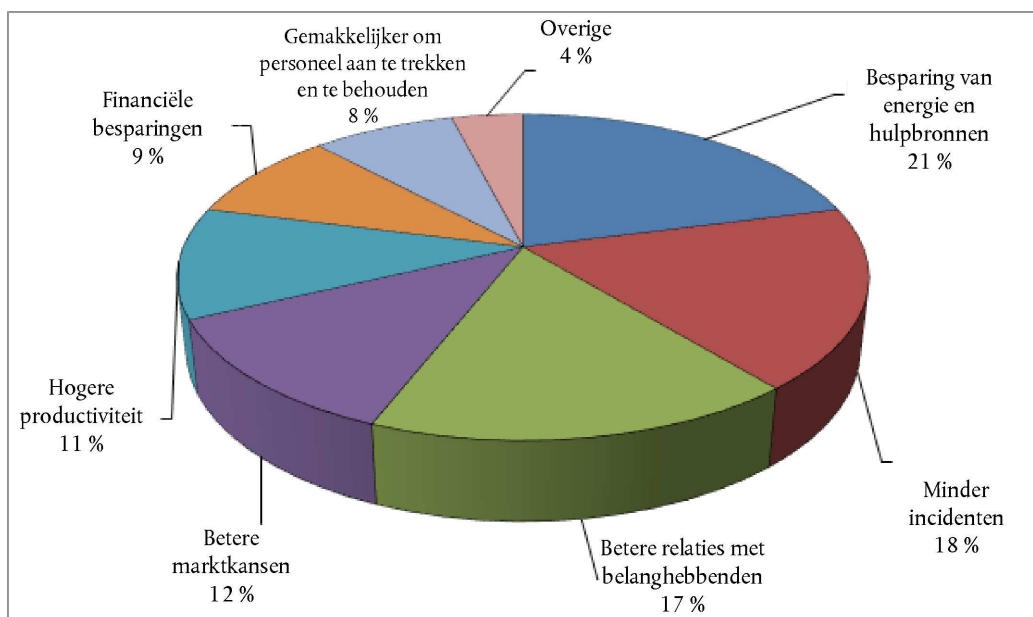
In het algemeen helpen milieubeheersystemen zoals EMAS organisaties om efficiënter gebruik te maken van hulpbronnen, milieurisico's te verminderen en een voorbeeld te stellen met hun publieke verklaring dat zij „goede praktijken” nastreven. De kosten van invoering van een milieubeheersysteem worden gecompenseerd door de besparingen die het oplevert.

Baten

Er is een studie ⁽¹⁾ uitgevoerd naar de kosten en baten van registratie bij EMAS. In een enquête werd de deelnemers gevraagd om uit een lijst van effecten de meest positieve te kiezen. „Besparing van energie en hulpbronnen” werd het vaakst gekozen (21 %), zoals blijkt uit figuur 1. Daarna volgden „Minder incidenten” (18 %) en „Betere relaties met belanghebbenden” (17 %).

Figuur 1

Positieve effecten van invoering van EMAS (% van alle reacties)

Meer efficiencybesparingen

Het positief effect „Besparing van energie en hulpbronnen” stond bovenaan. Voor organisaties van elke omvang waren er aanwijzingen dat alleen al de opbrengst in de vorm van energiebesparingen de jaarlijkse kosten van het onderhoud van EMAS meer dan compenseerden. Dit duidt erop dat grotere organisaties de kosten van invoering van EMAS gemakkelijk terugverdienen.

Minder incidenten

Dit positief effect stond op de tweede plaats. Hierbij speelden meerdere factoren een rol, zoals de lagere incidentie van overtredingen van het milieurecht. Het spreekt vanzelf dat een vermindering van het aantal incidenten op haar beurt positief uitwerkt op de relaties met belanghebbenden.

Betere relaties met belanghebbenden

Met name overheidsorganisaties en dienstenondernemingen gaven aan betere relaties met belanghebbenden als een zeer belangrijk positief effect te beschouwen.

Betere marktkansen

Registreren bij EMAS kan ook uit commercieel oogpunt goed zijn voor een onderneming. Het kan helpen om bestaande klanten te behouden en nieuwe opdrachten te verwerven. Wanneer een onderneming op een overheidsopdracht inschrijft, kan het hebben van een EMAS-milieubeheersysteem een pluspunt zijn. Hoewel een aanbestedende organisatie niet expliciet van inschrijvers mag verlangen dat zij een EMAS-registratie hebben, kunnen ondernemingen die deze registratie hebben daarmee aantonen dat zij over de nodige technische middelen beschikken om aan contractuele eisen inzake milieubeheer te voldoen.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm#Study on the costs and benefits of EMAS to registered organisations

Ook is het mogelijk dat een organisatie in het kader van haar eigen milieubeleid bij haar leveranciers aandringt op de invoering van een milieubeheersysteem. Als beide partijen een EMAS-registratie hebben, kunnen de procedures tussen hen een stuk eenvoudiger zijn.

Verlichting van regelgevingsdruk

Organisaties die bij EMAS zijn geregistreerd, komen mogelijk in aanmerking voor een verlichting van de regelgevingsdruk. Verwerkende ondernemingen met een EMAS-registratie kunnen eventueel profiteren van voordelen die in de wetgeving inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging ⁽¹⁾ zijn voorzien.

Ook bieden meerdere lidstaten bij EMAS geregistreerde organisaties voordelen in verband met nationale en regionale milieuregels, zoals vereenvoudigde rapportageverplichtingen, minder controles, lagere afvalheffingen en vergunningen die langer dan normaal geldig zijn.

Enkele voorbeelden: een korting van 50 % op afvalheffingen, een korting van 20-30 % op vergunningtarieven, een korting van maximaal 100 % op tarieven voor wettelijk toezicht en handhaving, van 30 % op tarieven voor overheidsdiensten en van 30 % op vergunningen voor de onttrekking van oppervlakte- of grondwater en stortvergunningen. Verder zijn er voordelen in verband met administratieve verplichtingen inzake de monitoring en behandeling van gevaarlijke chemische stoffen, de verwijdering van afval (de organisatie hoeft niet aan te tonen dat zij technisch toezicht uitoefent) en de monitoring van broeikasgasemissies.

Kosten en baten

Ondernemingen zouden een EMAS-registratie als een investering moeten zien. Met de invoering van EMAS zijn in- en externe kosten gemoeid: voor consultancy, voor personeel voor het uitvoeren van maatregelen en vervolgmaatregelen, voor inspecties, voor de registratie enz.

De feitelijke kosten en baten variëren sterk en zijn afhankelijk van bijvoorbeeld de grootte en activiteiten van de organisatie, de stand van zaken met betrekking tot milieubeheer in de organisatie, het land waar de organisatie is gevestigd enz. Maar in het algemeen zorgt EMAS voor aanzienlijke besparingen. Diverse studies laten zien dat de meeste organisaties de kosten van invoering van het systeem, door de daaropvolgende inkomstenstijging, in vrij korte tijd — tussen één à twee jaar — terugverdienen ⁽²⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾.

Tabel 1

Kosten en potentiële efficiencybesparingen per jaar bij invoering van EMAS ⁽¹⁾

(in EUR)

Grootte van de organisatie ⁽²⁾	Potentiële efficiencybesparingen per jaar	Tenuitvoerleggingskosten eerste jaar ⁽³⁾	Jaarlijkse kosten ⁽⁴⁾
Micro	3 000-10 000	22 500	10 000
Klein	20 000-40 000	38 000	22 000

⁽¹⁾ De richtlijn „industriële emissies”, waarbij met ingang van 7 januari 2013 de IPPC-richtlijn wordt ingetrokken, verschaft lidstaten een uitvoerige leidraad voor milieu-inspecties en stelt onder meer dat de frequentie waarmee een controle ter plaatse wordt uitgevoerd, moet zijn gebaseerd op een systematische beoordeling van de milieurisico's van de betreffende installatie en dat die beoordeling moet gebeuren aan de hand van een stel criteria. Een daarvan is de deelname van de exploitant aan EMAS.

⁽²⁾ Studie van het EVER-consortium: Evaluation of EMAS and Eco-Label for their Revision (2005), IEF-Università Bocconi, voor DG Milieu van de Europese Commissie.

⁽³⁾ Hamschmidt, J., Dyllick, T. (2001), „ISO 14001: profitable? Yes! But is it eco-effective?”, Greener Management International, nr. 34.

⁽⁴⁾ CESQA SINCERT (2002), Indagine sulla certificazione ambientale secondo la norma UNI EN ISO 14001; risultati indagine Triveneto.

⁽⁵⁾ Freimann, Walther (2001), The impacts of corporate environmental management systems: a comparison of EMAS and ISO 14001, Greener Management International, nr. 36, blz. 91.

⁽⁶⁾ IRIS (2000), Environmental management systems — paper tiger or powerful tool. The Swedish Institute of Production Engineering Research, Molndal.

(in EUR)

Grootte van de organisatie ⁽²⁾	Potentiële efficiencybesparingen per jaar	Tenuitvoerleggingskosten eerste jaar ⁽³⁾	Jaarlijkse kosten ⁽⁴⁾
Middelgroot	Maximaal 100 000	40 000	17 000
Groot	Maximaal 400 000	67 000	39 000
De cijfers voor „potentiële efficiencybesparingen per jaar” zijn uitsluitend gebaseerd op energiebesparingen. Er zijn geen cijfers voor besparingen op hulpbronnen.			

Bron: „Study on the Costs and Benefits of EMAS to Registered Organisations”, studie voor de Europese Commissie, 2009.

⁽¹⁾ De cijfers in tabel 1 zijn indicatief en gerelateerd aan de grootte van de onderscheiden categorieën. Zij kunnen bijgevolg niet rechtstreeks worden toegepast op een willekeurige organisatie in een werkelijke situatie.

⁽²⁾ Zoals bepaald in Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen (PB L 124 van 20.5.2003, blz. 36).

⁽³⁾ Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) kunnen hun tenuitvoerleggingskosten voor het eerste jaar vaak verminderen door EMAS met de EMAS Easy-methode in te voeren. Volgens recente schattingen kunnen die kosten voor het eerste jaar in sommige gevallen worden verminderd tot 11 500 EUR voor micro-organisaties en tot 17 000 EUR voor kleine organisaties. Deze schattingen zijn zuiver indicatief en gebaseerd op gegevens van kmo's die zijn verstrekt na afloop van seminars die in verschillende lidstaten voor kmo's werden gehouden.

⁽⁴⁾ Kmo's kunnen hun tenuitvoerleggingskosten voor het eerste jaar vaak verminderen door EMAS met de EMAS Easy-methode in te voeren. Volgens recente schattingen kunnen de tenuitvoerleggingskosten in sommige gevallen worden verminderd tot 2 200 EUR per jaar voor micro-organisaties en tot 3 300 EUR per jaar voor kleine organisaties. Deze schattingen zijn zuiver indicatief en gebaseerd op gegevens van kmo's die zijn verstrekt na afloop van seminars die in verschillende lidstaten voor kmo's werden gehouden.

De EMAS „Toolkit for small organisations” ⁽¹⁾ bevat nog tal van andere voorbeelden van kosten-/efficiencybesparingen.

Kleine en micro-organisaties hebben in het algemeen te maken met hogere vaste en externe kosten dan middelgrote en grote organisaties, omdat laatstgenoemde organisaties profiteren van schaalvoordelen. In middelgrote en grote organisaties komt een groter deel van de kosten ten laste van de eigen milieuafdeling. De externe kosten zijn bijgevolg lager omdat er minder behoefte is aan consultants. Maar zelfs grote organisaties wordt aangeraden om de tenuitvoerleggingskosten uitvoerig te analyseren.

EMAS en energiebeheersystemen volgens normen als EN 16001 en ISO 50001 vertonen veel overeenkomsten. Aangezien energiebeheer een onderdeel is van EMAS, kan ervan worden uitgegaan dat bij EMAS geregistreerde organisaties efficiënt omgaan met energie en aan de meeste eisen van EN 16001 en ISO 50001 voldoen. Ook hierdoor worden kosten verminderd.

Organisaties die overwegen om zich bij EMAS te laten registreren, zouden in hun overwegingen ook de technische en financiële steun moeten meenemen die nationale, regionale of lokale overheden en voor EMAS bevoegde instanties aanbieden.

IV. EMAS-VERORDENING

EMAS is ingesteld bij Verordening (EG) nr. 1221/2009 (ook bekend als „EMAS III”) en is rechtstreeks toepasselijk in alle lidstaten.

1. ALGEMEEN

1.1. TOEPASSINGSGBIED

Sinds 2001 kan elke publieke of private organisatie EMAS invoeren. Sinds het van kracht worden van EMAS III (hierna „de EMAS-verordening” genoemd) is het systeem ook beschikbaar voor niet-Europese organisaties en Europese ondernemingen die actief zijn in landen buiten Europa. Voor die organisaties en ondernemingen is er een specifieke leidraad voor collectieve EU-registratie, registratie voor derde landen en overkoepelende registratie.

„Organisatie”: een binnen of buiten de Gemeenschap gevestigde maatschappij, vennootschap, firma, onderneming, autoriteit of instelling, dan wel een deel of een combinatie daarvan, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, privaat- of publiekrechtelijk, met een eigen structuur en administratie.”

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/what_if_i_am_an_sme_en.htm

EMAS kan worden ingevoerd in één, meerdere of alle vestigingen van een publieke of private organisatie en in elke bedrijfstak ⁽¹⁾. De kleinste eenheid die kan worden geregistreerd, is een vestiging.

„Vestiging”: een specifieke geografische locatie onder de beheerscontrole van een organisatie, inclusief de activiteiten, producten en diensten daarvan, met inbegrip van alle infrastructuur, uitrusting en materialen; een vestiging is de kleinste mogelijke eenheid die kan worden geregistreerd.”

Onder een „specifieke geografische locatie” moet worden verstaan:

„een fysieke continuïteit van grond, gebouwen, apparatuur of infrastructuur, eventueel onderbroken door externe elementen op voorwaarde dat de functionele en organisatorische continuïteit van de activiteiten is gewaarborgd.”.

1.2. EISEN

De algemene procedure voor de invoering van EMAS kan als volgt worden samengevat:

- 1) de organisatie begint met een milieuanalyse: een eerste analyse van alle activiteiten die de organisatie uitvoert, teneinde de relevante directe en indirecte milieuaspecten en de toepasselijke milieuwetgeving in kaart te brengen;
- 2) vervolgens wordt een milieubeheersysteem ingevoerd dat beantwoordt aan de eisen van EN ISO 14001 (bijlage II bij de EMAS-verordening);
- 3) het systeem wordt gecontroleerd door middel van interne audits en een managementtoetsing;
- 4) de organisatie schrijft een EMAS-milieuverklaring;
- 5) de milieuanalyse en het milieubeheersysteem worden door een voor EMAS geaccrediteerde of erkende verificateur geverifieerd en de milieuverklaring wordt door die verificateur gevalideerd;
- 6) zodra de organisatie is geverifieerd, dient zij bij de bevoegde instantie een aanvraag tot registratie in.

Overeenkomstig artikel 46 van de EMAS-verordening werkt de Europese Commissie in overleg met de lidstaten en andere belanghebbenden aan het opstellen van „sectorale referentiedocumenten” ⁽²⁾ (SRD's) voor een aantal prioritaire sectoren.

Elk document bevat onder meer de volgende onderdelen:

- beste milieubeheerpraktijken;
- milieuprestatie-indicatoren voor de desbetreffende specifieke sectoren;
- voor zover van toepassing, criteria (benchmarks) voor topprestaties en evaluatiesystemen voor milieuprestatieniveaus.

Indien voor hun specifieke sector SRD's beschikbaar zijn, moeten organisaties met een EMAS-registratie daarmee op twee verschillende niveaus rekening houden:

1. bij de ontwikkeling en toepassing van hun milieubeheersysteem in het licht van de milieuanalyses (artikel 4, lid 1, onder b));
2. bij de opstelling van de milieuverklaring (artikel 4, lid 1, onder d), en artikel 4, lid 4).

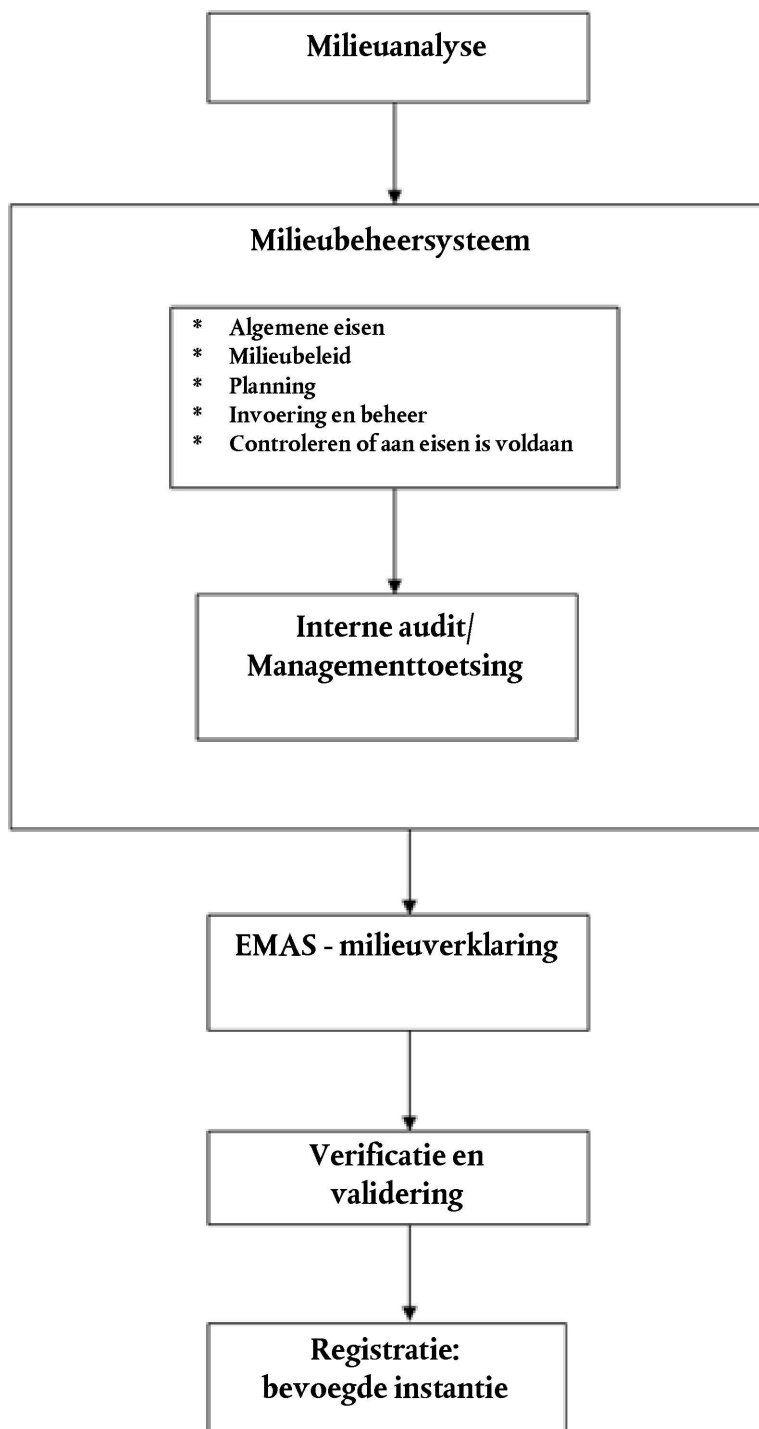
Deelname aan EMAS is een continu proces. Telkens wanneer een organisatie haar milieuprestaties beoordeelt en van plan is om deze te verbeteren, raadpleegt zij het SRD (indien beschikbaar) over specifieke onderwerpen om inspiratie op te doen voor een stapsgewijze aanpak van de aandachtspunten.

⁽¹⁾ PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1.

⁽²⁾ De indicatieve lijst van elf prioritaire sectoren waarvoor sectorale referentiedocumenten worden opgesteld, is gepubliceerd in de mededeling van de Commissie „Opstelling van het werkprogramma met een indicatieve lijst van sectoren voor de vaststelling van sectorale en sectoroverschrijdende referentiedocumenten, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS)” (PB C 358 van 8.12.2011, blz. 2).

Figuur 2

Algemeen schema voor de invoering van EMAS

2. HOE EMAS WORDT INGEVOERD

2.1. MILIEUANALYSE

De eerste stap in de invoering van EMAS is het verrichten van een grondige analyse van de interne structuur en activiteiten van een organisatie. Het doel is om de *milieuaspecten* (zoals hieronder gedefinieerd) in kaart te brengen die met *milieueffecten* verband houden. De resultaten van deze analyse vormen de basis voor het milieubeheersysteem.

„Milieuanalyse”: een eerste alomvattende analyse van de milieuaspecten, de milieueffecten en de milieuprestaties die verband houden met de activiteiten, producten en diensten van een organisatie.”

Deze analyse omvat onder meer:

- het vaststellen van de wettelijke eisen die op de organisatie van toepassing zijn;
- het in kaart brengen van directe en indirecte milieuaspecten;
- het vaststellen van criteria voor het beoordelen van het belang van milieuaspecten;
- het onderzoeken van alle bestaande milieubeheerpraktijken en –procedures;
- de evaluatie van feedback op onderzoek naar vroegere incidenten.

„Milieuaspect”: een element van de activiteiten, producten of diensten van een organisatie dat milieueffecten heeft of kan hebben. Milieuaspecten kunnen betrekking hebben op de input (bv. het verbruik van grondstoffen en energie) of de output (emissies in de atmosfeer, afvalproductie enz.).”

Figuur 3

Verband tussen activiteiten, milieuaspecten en milieueffecten

De organisatie heeft procedures nodig die ervoor zorgen dat activiteiten waarvan tijdens de eerste milieuanalyse is vastgesteld dat ze belangrijk zijn, later aan een gedegen vervolgonderzoek worden onderworpen. Milieuaspecten en daaraan gerelateerde effecten kunnen veranderen, net als de activiteiten van een organisatie. Als die veranderingen „belangrijk” zijn, moet de milieuanalyse mogelijk worden bijgewerkt. Een organisatie moet ook oog hebben voor nieuwe ontwikkelingen, technieken en onderzoeksresultaten die kunnen helpen bij het maken van een herbeoordeling van milieuaspecten en het vaststellen van de noodzaak van een nieuwe milieuanalyse als de activiteiten van de organisatie substantieel veranderen.

Hoe verloopt de procedure voor het uitvoeren van een milieuanalyse?

De organisatie moet:

- de milieuaspecten van haar productieprocessen, activiteiten of diensten in kaart brengen, en
- de criteria vaststellen aan de hand waarvan het belang van die aspecten wordt beoordeeld. De criteria moeten breed zijn en moeten onafhankelijk kunnen worden geverifieerd.

De organisatie mag niet vergeten dat de milieuaspecten die zij vaststelt en de resultaten van de beoordeling aan externe belanghebbenden bekend moeten worden gemaakt.

Hoe worden milieuaspecten in kaart gebracht?

Alle relevante informatie moet worden verzameld.

Dit kan betekenen:

- het bezoeken van vestigingen om te controleren hoe de in- en output worden verwerkt (maken van aantekeningen en tekeningen, voor zover nodig);
- het verzamelen van kaarten en foto's van locaties;

- het vaststellen van de toepasselijke milieuwetgeving;
- het verzamelen van alle milieuvergunningen en soortgelijke documenten;
- het controleren van alle informatiebronnen (binnenkomende facturen, meters, apparatuurgegevens enz.);
- het onderzoeken van het gebruik van producten (de aan- en verkoopafdeling zijn vaak een goed startpunt);
- het in kaart brengen van personen met een sleutelfunctie (zowel leidinggevend als niet-leidinggevend personeel). Werknemers die bij alle interne systemen zijn betrokken, moet om input worden gevraagd;
- het vragen om informatie bij onderaannemers die van grote invloed kunnen zijn op de milieuprestatie van een organisatie;
- het bestuderen van vroegere ongevallen en de resultaten van monitoring en inspecties, en
- het in kaart brengen van de situaties waarin een activiteit wordt opgestart of stilgelegd, en de risico's die opstarten en stilleggen in deze situaties met zich meebrengen.

Zowel met directe als indirecte milieuaspecten moet rekening worden gehouden. Bij het in kaart brengen van deze aspecten is het zinvol om uit te gaan van de volgende definities:

„direct milieuaspect”: een milieuaspect dat samenhangt met de activiteiten, producten en diensten van de organisatie zelf, waarover zij een directe beheercontrole uitoefent;

„indirect milieuaspect”: een milieuaspect dat kan voortvloeien uit interacties van de organisatie met derden en waarover de organisatie tot op zekere hoogte invloed uitoefent.”.

Het is van essentieel belang om in de analyse ook indirecte milieuaspecten mee te nemen. Dit geldt zowel voor private als publieke organisaties. Het is dus belangrijk dat bijvoorbeeld lokale overheden, dienstenondernemingen of financiële instellingen bij een milieuanalyse verder kijken dan alleen maar naar de milieuaspecten op vestigingsniveau.

Een organisatie moet kunnen aantonen dat de belangrijke milieuaspecten in verband met inkoopprocedures in kaart zijn gebracht en dat in het beheersysteem aandacht wordt besteed aan de belangrijke milieueffecten van die aspecten.

Tabel 3

Voorbeelden van directe en indirecte milieuaspecten

Milieuaspecten	
Directe aspecten	Indirecte aspecten
— Emissies in de atmosfeer — Emissies in het water — Afval — Gebruik van natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen — Lokale overlast (lawaaï, trillingen, stank) — Grondgebruik — Vervoergerelateerde emissies in de atmosfeer — Risico's van milieugevallen en noodsituaties	— Kwesties in verband met de levenscyclus van een product — Kapitaalinvesteringen — Verzekeringsdiensten — Administratieve en planningsbeslissingen — Milieuprestaties van aannemers, onderaannemers en leveranciers — Keuze en samenstelling van diensten, bv. vervoer, catering enz.

Tot de directe milieuaspecten behoren ook de gerelateerde wettelijke vereisten en in vergunningen genoemde grenswaarden. Als bijvoorbeeld voor de emissies van een bepaalde verontreinigende stof een wettelijke grenswaarde of ander wettelijk vereiste geldt, dan vormen die emissies een direct milieuaspect.

Beoordeling van milieuaspecten

De tweede stap is om de vastgestelde milieuaspecten te relateren aan effecten op het milieu. Tabel 4 geeft een aantal voorbeelden van zulke verbanden.

Tabel 4

Voorbeelden van milieuaspecten en -effecten

Activiteit	Milieuaspect	Milieu-effect
Vervoer	— Afgewerkte machineolie — Koolstofemissies van vrachtwagens en machines	— Bodem-, water- en luchtverontreiniging — Broeikaseffect
Bouw	— Emissies in de atmosfeer, lawaai, trillingen enz. door bouwmachines — Grondgebruik	— Lawaai en bodem-, water- en luchtverontreiniging — Vernietiging van landvegetatie — Verlies van biodiversiteit
Kantoorwerkzaamheden	— Gebruik van grondstoffen als papier, drukinkt enz. — Elektriciteitsverbruik (wat indirect leidt tot CO ₂ -emissies)	— Gemengd stedelijk afval — Broeikaseffect
Chemische industrie	— Afvalwater — Emissie van vluchtige organische stoffen — Emissie van ozonafbrekende stoffen	— Waterverontreiniging — Fotochemische ozon — Aantasting van de ozonlaag

Wanneer de milieuaspecten en de effecten daarvan in kaart zijn gebracht, is de volgende stap om elke combinatie van milieuaspect en -effect uitgebreid op zijn relevantie te beoordelen, teneinde belangrijke milieuaspecten vast te stellen.

„Belangrijk milieuaspect”: een milieuaspect dat een belangrijk milieueffect heeft of kan hebben.”

Het belang van een milieuaspect wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- i) het potentieel om schade aan het milieu toe te brengen;
- ii) de kwetsbaarheid van het plaatselijke, regionale of mondiale milieu;
- iii) de omvang, het aantal, de frequentie en de omkeerbaarheid van het aspect of effect;
- iv) het bestaan van relevante milieuwetgeving en de eisen daarvan;
- v) het belang voor de belanghebbenden en de werknemers van de organisatie.

Op basis van deze criteria kan de organisatie een interne procedure opstellen of gebruikmaken van andere instrumenten voor het beoordelen van het belang van milieuaspecten. Kleine en middelgrote ondernemingen kunnen hierover zeer nuttige informatie vinden in de EMAS SME-toolkit ⁽¹⁾.

Bij het beoordelen van de relevantie van milieuaspecten is het verder van belang om niet alleen uit te gaan van normale bedrijfsomstandigheden, maar ook van de omstandigheden bij het opstarten of stilleggen van een activiteit en bij een noodsituatie. Vroegere, huidige en geplande activiteiten moeten allemaal bij de beoordeling worden meegenomen.

Voor elk milieuaspect moet het daaraan gerelateerde effect worden beoordeeld naar:

- omvang (emissieniveau, energie- en waterverbruik enz.),
- ernst (risico's, toxiciteit enz.),
- frequentie/waarschijnlijkheid,
- bezorgdheid van belanghebbende partijen,
- wettelijke eisen.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/what_if_i_am_an_sme_en.htm

Tabel 5

Beoordelen van milieuaspecten

Beoordelingscriteria	Voorbeeld
Welke producten of activiteiten van de organisatie kunnen negatieve gevolgen voor het milieu hebben?	Afval: gemengd stedelijk afval, verpakkingsafval, gevaarlijk afval
Omvang van de aspecten die gevolgen voor het milieu kunnen hebben	Hoeveelheid afval: veel, gemiddeld, weinig
Ernst van de aspecten die gevolgen voor het milieu kunnen hebben	Gevarenklasse van afval, toxiciteit van materialen: hoog, gemiddeld, laag
Frequentie van de aspecten die gevolgen voor het milieu kunnen hebben	Hoog, gemiddeld, laag
Bewustzijn van publiek en werknemers van milieuaspecten	Zeer bewust, enigszins bewust, geen klachten
Activiteiten van de organisatie die zijn geregeld in milieuwetgeving	Wettelijke vergunning afvalstoffen; verplichting tot monitoring

Opmerking: Het is zinvol om criteria en het algehele belang van bepaalde aspecten te kwantificeren.

Hoe wordt de naleving van wettelijke eisen gecontroleerd?

„Naleving van wettelijke eisen”: de onverkorte tenuitvoerlegging van de toepasselijke wettelijke voorschriften, inclusief vergunningsvoorwaarden, met betrekking tot het milieu.”

De lidstaten moeten ervoor zorgen dat organisaties toegang hebben tot ten minste de volgende informatie en bijstand:

- informatie over de toepasselijke wettelijke milieuvoorschriften, en
- bijstand voor het vaststellen van de handhavingsautoriteit die voor een specifiek wettelijk milieuvoorschrift bevoegd is.

De handhavingsautoriteiten zijn verplicht om verzoeken om informatie over de toepasselijke wettelijke milieuvoorschriften en over de wijze waarop organisaties kunnen aantonen dat zij aan die voorschriften voldoen, te beantwoorden. Die informatieplicht geldt temeer wanneer het verzoek afkomstig is van kleine organisaties.

Bij het in kaart brengen van de toepasselijke wettelijke voorschriften moet worden gekeken naar milieuwetgeving en eventuele vergunningvereisten op alle bestuursniveaus. Zo kunnen er naast nationale ook regionale of lokale voorschriften gelden, bijvoorbeeld voor vergunningen en licenties.

Ook andere relevante eisen moeten in aanmerking worden genomen, bijvoorbeeld in inkoopvoorwaarden, aannemingscontracten of convenanten die de organisatie is aangegaan.

In deze fase is het van essentieel belang dat wordt vastgesteld welke wettelijke voorschriften van toepassing zijn, zodat precies duidelijk is welke voorschriften eventueel nog niet zijn vervuld. Zo nodig moeten vervolgens maatregelen worden genomen om aan alle toepasselijke milieuwetgeving te voldoen (zie sectie 2.2.5.2 Beoordeling van de naleving van wettelijke eisen).

2.2. MILIEUBEHEERSYSTEEM

„Milieubeheersysteem”: het gedeelte van het algemene beheersysteem dat de organisatiestructuur, planning, verantwoordelijkheden, praktijken, procedures, processen en middelen omvat die nodig zijn voor het ontwikkelen, uitvoeren, realiseren, toetsen en handhaven van het milieubeleid en het beheren van de milieuaspecten.”

2.2.1. Algemene eisen

Om te beginnen moet de organisatie het toepassingsgebied van haar milieubeheersysteem omschrijven en documenteren.

Elke vestiging die onder een EMAS-registratie valt, moet voldoen aan alle eisen van EMAS.

De organisatie moet een milieubeheersysteem opzetten, documenteren, invoeren en onderhouden overeenkomstig deel 4 van EN ISO 14001. Wanneer de organisatie al een milieubeheersysteem heeft ingevoerd volgens andere eisen dan die van ISO 14001 en dat systeem door de Commissie is erkend ⁽¹⁾, dan hoeven de reeds erkende onderdelen niet opnieuw te worden uitgevoerd om aan de EMAS-eisen te voldoen.

2.2.2. Milieubeleid

„Milieubeleid”: de algemene plannen en het beleid van een organisatie met betrekking tot haar milieuprestaties, zoals officieel vastgesteld door het hoogste leidinggevende niveau van die organisatie [...]. Dit beleid biedt een kader voor maatregelen en de vaststelling van milieudoelstellingen en streefcijfers.”

In haar milieubeleid moet de organisatie zich onder meer verbinden tot:

- de naleving van wettelijke en andere eisen die verband houden met de milieuaspecten van de organisatie;
- de preventie van verontreiniging;
- de continue verbetering van haar milieuprestaties.

Het milieubeleid vormt een **kader voor maatregelen** en voor het vaststellen van strategische milieudoelstellingen en -streefdoelen (zie hieronder). Het beleid moet duidelijk zijn en aangeven wat de topprioriteiten zijn, op basis waarvan de doelstellingen en streefdoelen nader kunnen worden gespecificeerd.

2.2.3. Planning

Zodra de belangrijkste onderliggende vraagstukken zijn beschreven, begint de planningsfase.

2.2.3.1. Milieudoelstellingen en -streefdoelen

„Milieudoelstelling”: een algemene, uit het milieubeleid voortvloeiende doelstelling die een organisatie nastreeft en die waar mogelijk wordt gekwantificeerd.

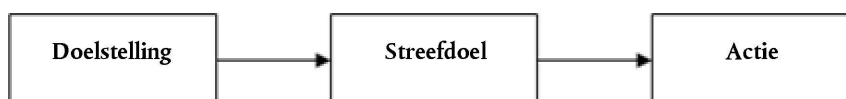
„Milieustreefdoelen”: een gedetailleerde prestatie-eis die voortvloeit uit de milieudoelstellingen, die geldt voor een organisatie of delen daarvan, en die moet worden vastgesteld en gehaald om die doelstellingen te verwezenlijken.”

De organisatie moet voor alle belangrijke milieuaspecten doelstellingen en gedetailleerde streefdoelen formuleren en documenteren die in overeenstemming zijn met haar milieubeleid.

Wanneer de doelstellingen zijn omschreven, is de volgende stap om voor die doelstellingen de juiste streefdoelen vast te stellen. Op basis van die streefdoelen kunnen vervolgens specifieke acties worden gepland en uitgevoerd om te komen tot een goed milieubeheer.

Figuur 4

Verband tussen doelstellingen, streefdoelen en acties

⁽¹⁾ Volgens de procedure van artikel 45 van de EMAS-verordening.

Een voorbeeld:

Milieudoelstelling	Vermindering van de hoeveelheid gevaarlijk afval die wordt geproduceerd
Streefdoel	Vermindering van het gebruik van organische oplosmiddelen met 20 % binnen drie jaar
Actie	Zo veel mogelijk hergebruiken van oplosmiddelen Recyclen van organische oplosmiddelen

Doelstellingen en streefdoelen moeten, voor zover mogelijk, meetbaar zijn en in overeenstemming met het milieubeleid van de organisatie. Zij kunnen het best volgens het SMART-principe worden geformuleerd:

- **Specifiek** — elke doelstelling moet betrekking hebben op één enkele kwestie;
- **Meetbaar** — elke doelstelling moet worden uitgedrukt in een cijfer of percentage;
- **Acceptabel** — een doelstelling moet acceptabel en haalbaar zijn;
- **Realistisch** — een doelstelling moet hoge eisen stellen en een motor van continue verbetering zijn, maar niet overdreven ambitieus. Zodra een doelstelling is gehaald, kan ze altijd naar boven worden bijgesteld;
- **Tijdgebonden** — aan het bereiken van een doelstelling moet een deadline zijn gesteld.

Indien voor hun specifieke sector sectorale referentiedocumenten zoals bedoeld in artikel 46 van de EMAS-verordening, beschikbaar zijn, moeten de organisaties gebruikmaken van de relevante elementen daarvan. Deze moeten worden gebruikt bij de vaststelling en herziening van de milieudoelstellingen en de streefdoelen van de organisatie in overeenstemming met de in de milieuanalyse geïdentificeerde relevante milieuaspecten. Het behalen van de vastgestelde benchmarks voor topprestaties is echter niet verplicht omdat EMAS het aan de organisaties zelf overlaat om op basis van een afweging van de kosten en baten te beoordelen in hoeverre het behalen van de benchmarks en de implementatie van beste praktijken haalbaar zijn.

2.2.3.2. Milieuprogramma

„Milieuprogramma”: een beschrijving van de maatregelen, verantwoordelijkheden en middelen die worden aangewend of waarvan de aanwending wordt overwogen om milieudoelstellingen en streefdoelen te verwezenlijken, alsmede de termijnen voor die verwezenlijking.”

Het milieuprogramma is voor de organisatie een hulpmiddel voor het plannen van de dagelijkse verbeteringen. Het moet up-to-date worden gehouden en een gedetailleerd overzicht geven van de gemaakte vorderingen. In het programma moet worden aangegeven wie verantwoordelijk is voor welke doelstellingen en streefdoelen, alsook de nadere bijzonderheden over de middelen die voor die doelstellingen en streefdoelen beschikbaar zijn en het tijds kader voor de verwezenlijking ervan. De middelen zelf (bv. financiële, technische of personele middelen) kunnen geen milieudoelstelling zijn.

In de praktijk wordt het programma vaak opgesteld in tabelvorm, met kolommen voor:

- de milieudoelstellingen, gekoppeld aan de directe en indirecte milieuaspecten;
- de streefdoelen voor het bereiken van die doelstellingen, en
- de acties, verantwoordelijkheden, middelen en het tijds kader voor elk streefdoel:
 - een beschrijving van de actie(s),
 - de verantwoordelijke persoon,
 - de stand van zaken bij het begin van de actie,
 - de noodzakelijke middelen,
 - de frequentie waarin de vooruitgang wordt gemonitord,
 - het te bereiken eindresultaat en de deadline die hiervoor is gesteld,
 - een register dat in verband met het bovenstaande proces wordt bijgehouden.

Bij het opstellen van het programma moet zowel met directe als met indirecte aspecten rekening worden gehouden. De organisatie moet zich ertoe verbinden om haar milieuprestaties voortdurend te verbeteren.

Bij het beslissen over welke acties zij uitvoeren om hun milieuprestaties te verbeteren, moeten de organisaties rekening houden met de relevante onderdelen van de in artikel 46 van de EMAS-verordening bedoelde sectorale referentiedocumenten, indien deze beschikbaar zijn voor hun specifieke sector.

Zij moeten met name rekening houden met de beste milieubeheerpraktijken en benchmarks voor topprestaties (die een indicatie geven van het niveau van milieuprestaties dat door de beste presteerders wordt bereikt) bij de vaststelling van maatregelen en acties en eventueel van prioriteiten om hun milieuprestaties (verder) te verbeteren.

Noch de implementatie van de beste milieubeheerpraktijken noch het behalen van de vastgestelde benchmarks voor topprestaties is echter verplicht omdat EMAS het aan de organisaties zelf overlaat om op basis van een afweging van de kosten en baten te beoordelen in hoeverre het behalen van de benchmarks en de implementatie van beste praktijken haalbaar zijn.

2.2.4. Tenuitvoerlegging en beheer

2.2.4.1. Middelen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

EMAS kan alleen slagen als het hoogste leidinggevende niveau van de organisatie de personele middelen — waaronder gespecialiseerd personeel — de organisatorische infrastructuur, de technologie en de financiële middelen beschikbaar stelt die nodig zijn voor de goede werking van het systeem.

Bij de milieuanalyse is al onderzoek gedaan naar de bestaande organisatorische infrastructuur en de vigerende beheerpraktijken en -procedures. Nu is het tijd om die bestaande interne structuren en procedures aan te passen als dat nodig is.

Het hoogste leidinggevende niveau van de organisatie moet een directievertegenwoordiger benoemen, die eindverantwoordelijk wordt voor het milieubeheersysteem. De directievertegenwoordiger moet ervoor zorgen dat alle onderdelen van het systeem worden geïmplementeerd, functioneren en up-to-date zijn, en dat het team dat met het algemeen beheer is belast, steeds op de hoogte is van de werking van het systeem. Ook doet hij verslag van de sterke en zwakke punten van het systeem en meldt hij eventueel noodzakelijke verbeteringen.

De directievertegenwoordiger moet voldoende gekwalificeerd zijn, ervaring hebben met milieuvraagstukken, wettelijke milieuvoorschriften, management en het werken in werkgroepen, en leiderschapskwaliteiten en coördinatievaardigheden bezitten. Deze competenties moeten allemaal in de organisatie aanwezig zijn.

Vakbekwaamheid, opleiding en bewustmaking

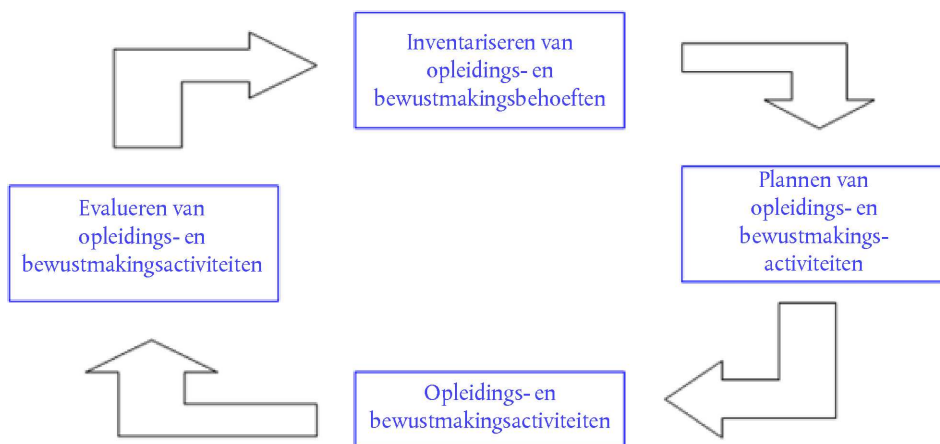
De organisatie moet bepalen welke ervaring en kennis intern nodig zijn voor een goede milieubeheerprestatie.

Zij moet een procedure opstellen, invoeren en handhaven voor het vaststellen van opleidingsbehoeften en alles doen wat nodig is om ervoor te zorgen dat het personeel dat bij het milieubeheersysteem is betrokken, voldoende kennis heeft van:

- het milieubeleid van de organisatie;
- de wettelijke en andere milieuvoorschriften die op de organisatie van toepassing zijn;
- de doelstellingen en streefdoelen voor de organisatie als geheel en voor hun specifieke werkterrein;
- de milieuaspecten en -effecten en de methode voor het monitoren van die aspecten en effecten;
- zijn taken en verantwoordelijkheden binnen het milieubeheersysteem.

Iedereen die voor of namens de organisatie werkt, moet zich bewust zijn van zijn rol binnen EMAS en van de milieuvoordelen van het systeem. Zij moeten een cursus voor milieubewustwording volgen en een opleiding in het milieubeheersysteem van de organisatie, of daar tenminste toegang toe hebben.

Figuur 5

Stroomdiagram betreffende het opleidingselement van het milieubeheersysteem

Milieubesef kan worden gecreëerd door opleidingen of andere activiteiten, zoals voorlichtingscampagnes en enquêtes.

Werknemers die actief betrokken worden, vormen een drijvende kracht achter continue en succesvolle verbetering van milieuprestaties, en helpen EMAS in de organisatie te verankeren. Werknemers kunnen bijvoorbeeld betrokken worden via een milieucomité of werkgroep, een ideeënbus, een stimuleringsprogramma of andere activiteiten.

Voor werknemers moet in verschillende fasen van de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van het systeem een rol zijn weggelegd. Zij zouden bijvoorbeeld betrokken kunnen worden bij:

- het in kaart brengen van milieuaspecten;
- het opstellen en reviseren van procedures en/of instructies;
- het voorstellen van milieudoelstellingen en –streefdoelen;
- het uitvoeren van interne audits;
- het opstellen van de EMAS-milieuverklaring.

De directie moet de werknemers voortdurend feedback geven, maar ook om feedback vragen.

2.2.4.2. Communicatie

Voor de succesvolle tenuitvoerlegging van een bij EMAS geregistreerd milieubeheersysteem is een goede interne tweewegcommunicatie onmisbaar. De organisatie moet zich bewust zijn van de noodzaak en waarde van een goede communicatie met belanghebbenden over milieuvraagstukken. Zij is verplicht om de milieverklaring openbaar te maken, maar daarnaast moet zij ook vaststellen welke andere informatie moet worden gecommuniceerd en aan wie. Zij moet de resultaten van deze communicatie monitoren en de effectiviteit ervan beoordelen.

Interne communicatie moet in twee richtingen gaan (van boven naar beneden en van beneden naar boven). Dat kan via intranet, brochures, interne publicaties, nieuwsbrieven, een ideeënbus, bijeenkomsten, prikborden enz.

Voorbeelden van externe communicatie zijn de EMAS-milieuverklaring, internet, actiedagen, persberichten, brochures en, voor zover mogelijk en toegestaan, het EMAS-logo ⁽¹⁾.

2.2.4.3. Documentatie en documentencontrole

De documentatie omtrent het milieubeheersysteem moet het volgende omvatten:

- het milieubeleid;
- de milieudoelstellingen en –streefdoelen;

⁽¹⁾ Zoals vastgesteld in artikel 10 en bijlage V bij de EMAS-verordening, en hoofdstuk 3 van dit document.

- de omschrijving van het toepassingsgebied van het milieubeheersysteem;
- de beschrijving van de hoofdelementen van het milieubeheersysteem;
- de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden;
- de beschrijving van de procedure voor het operationeel beheer;
- de beschrijving van de operationele procedures;
- werkinstructies.

De documentatie moet duidelijk en beknopt zijn om verwarring en misverstanden te voorkomen.

EMAS-documenten kunnen ook voor andere beheersystemen worden gebruikt, zoals kwaliteits- en energiebeheersystemen en beheersystemen voor gezondheid en veiligheid op de werkplek, of vice versa, om de systemen te optimaliseren, doublures te voorkomen en de bureaucratie te verminderen.

Kmo's moeten ernaar streven om hun personeel te voorzien van heldere, eenvoudige en gemakkelijk te gebruiken documentatie.

Handboek milieubeheer

In het handboek milieubeheer staan het milieubeleid en de milieuprotocolen en -activiteiten van de organisatie. Het moet in het jaarlijkse beheerplan worden geïntegreerd. Het handboek hoeft niet lang en complex te zijn. Het moet het personeel helpen begrijpen hoe de organisatie haar milieubeheersysteem heeft opgezet en gestructureerd, hoe de verschillende onderdelen aan elkaar zijn gerelateerd en wat de taken van individuele personen binnen het systeem zijn. Hoewel het hebben van een handboek milieubeheer niet verplicht is, beschikken de meeste organisaties over een dergelijk handboek.

Procedures

Proceduredocumenten beschrijven HOE, WANNEER en door WIE specifieke acties worden uitgevoerd.

Voorbeelden zijn procedures voor:

- het vaststellen en evalueren van belangrijke milieuaspecten;
- het beheren van de naleving van wettelijke eisen;
- het beheren van vastgestelde belangrijke milieuaspecten;
- het beheren van monitoring en metingen;
- het beheren van de voorbereiding op noodsituaties;
- het beheren van de controle op afwijkingen en van preventieve en corrigerende maatregelen;
- het vaststellen van behoeften op het terrein van vakbekwaamheden, opleiding en bewustmaking, en het beheren van maatregelen om in die behoeften te voorzien;
- het beheren van communicatie;
- het beheren van documenten;
- het beheren van registers;
- het beheren van interne audits.

Werkinstructies

Werkinstructies moeten duidelijk en gemakkelijk te begrijpen zijn. In werkinstructies moet worden uitgelegd wat het belang is van een activiteit, wat de milieurisico's ervan zijn, welke specifieke opleiding het personeel dat verantwoordelijk is voor de uitvoering, ervan krijgt en hoe het toezicht erop wordt uitgeoefend. Om er zeker van te zijn dat iedereen de instructies begrijpt, kan het zinvol zijn om een en ander te illustreren met tekeningen, pictogrammen of andere typen afbeeldingen.

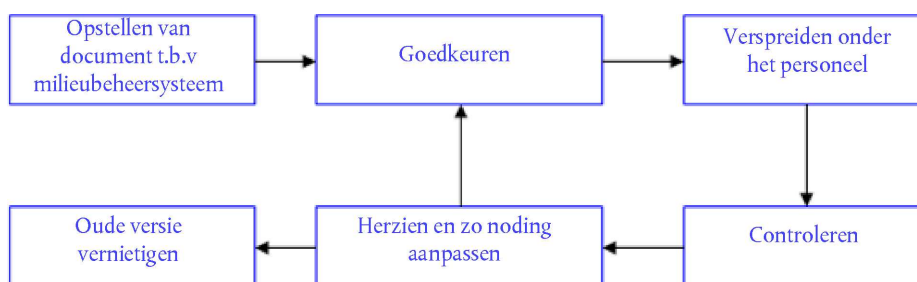
Beheer van documenten

De organisatie moet een procedure opstellen, invoeren en handhaven voor het beheren van de documenten die ten behoeve van het milieubeheersysteem zijn opgesteld. Daarbij moet bijzondere aandacht wordt besteed aan registers (zie sectie 2.2.5.4).

Dit vereist een procedure voor:

Figuur 6

Procedure voor het beheren van documenten binnen een milieubeheersysteem

Het systeem moet zo zijn opgezet dat de verschillende versies van documenten beschikbaar blijven en documenten leesbaar en gemakkelijk herkenbaar blijven.

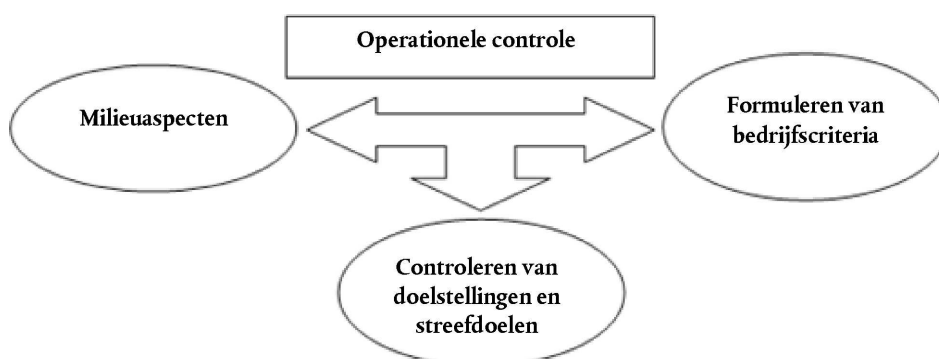
Ook documenten van externe bronnen kunnen worden opgenomen, omdat ze vaak noodzakelijk zijn voor de goede werking van het milieubeheersysteem. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om informatie van lokale overheden, gebruikershandleidingen voor apparatuur of gezondheids- en veiligheidsinformatiebladen.

2.2.4.4. Operationele controle

Operationele controle behelst het inventariseren en plannen van werkzaamheden die in verband worden gebracht met belangrijke milieuaspecten, overeenkomstig het beleid, de doelstellingen en de streefdoelen van de organisaties (zie figuur 7). Hieronder kunnen ook activiteiten vallen als het onderhoud van apparatuur, opstarten en stilleggen, leidinggeven aan aannemers die in een vestiging werkzaam zijn, en diensten van leveranciers of verkopers. Er moeten procedures zijn voor het beheersen van vastgestelde risico's, het stellen van doelen en het meten van milieuprestaties (bij voorkeur op basis van duidelijke milieu-indicatoren). Voor de procedures moeten zowel de normale als de abnormale bedrijfsomstandigheden worden beschreven, alsook de noodsituaties die zich kunnen voordoen. De procedures voor operationele controle moeten goed gedocumenteerd zijn en aan interne audits worden onderworpen.

Figuur 7

Operationele controle

2.2.4.5. Paraatheid en reactie op noodsituaties

De organisatie moet procedures opstellen, invoeren en handhaven voor het vaststellen van mogelijke noodsituaties en ongevalsrisico's voor:

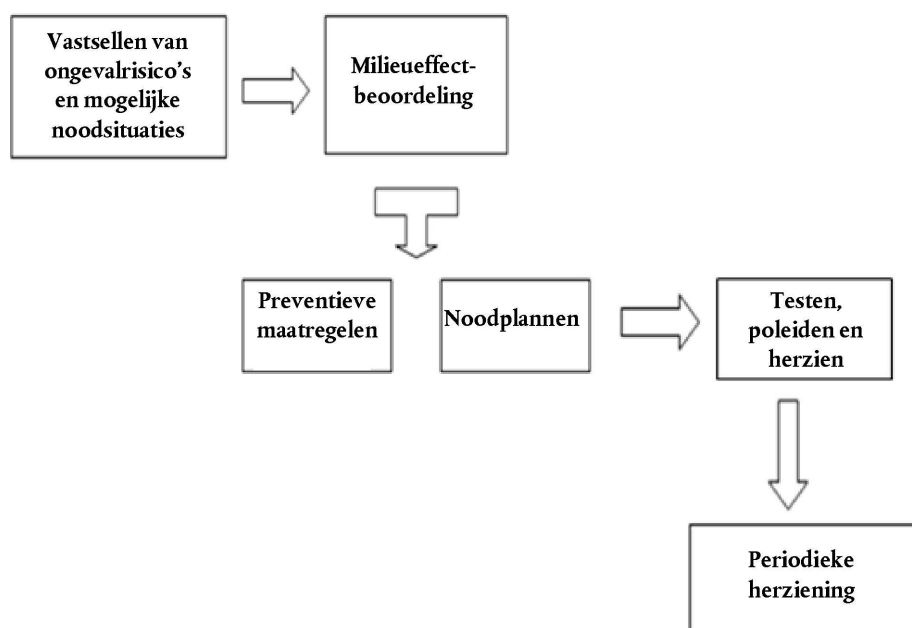
- het voorkomen van ongevallen;
- het beschrijven van de wijze waarop de organisatie op ongevallen moet reageren;
- het voorkomen of verminderen van de schadelijke milieueffecten van een ongeval.

Voor industriële ondernemingen en organisaties die risicovolle activiteiten ontplooiën, is het van essentieel belang dat zij een noodplan hebben.

De organisatie moet haar procedures voor de voorbereiding en reactie op noodsituaties (die onder meer in een passende opleiding moeten voorzien) regelmatig testen en zo nodig herzien, met name na een ongeval of noodsituatie.

Figuur 8

Noodplannen

2.2.5. Controle

2.2.5.1. Monitoring en meting

De organisatie moet een procedure opstellen, invoeren en handhaven voor het monitoren en meten van belangrijke parameters, zoals emissies in de atmosfeer, afvalproductie en lawaai. Door de metingen regelmatig uit te voeren, krijgen de resultaten een toegevoegde waarde. Over de bevindingen voor de kernprestatie-indicatoren moet verslag worden gedaan (zie sectie 2.3.2).

Bij de monitoring moet rekening worden gehouden met de wettelijke eisen ter zake. Monitoringcriteria zoals controlefrequentie en -methode moeten hiermee in overeenstemming zijn. Informatie hierover is nuttig om er zeker van te zijn dat:

- de wet- en regelgeving wordt nageleefd;
- de milieuprestaties nauwkeurig worden beoordeeld,;
- de milieuverklaring volledig en transparant is.

Afhankelijk van de behoeften van de organisatie kunnen ook andere factoren worden gemonitord en gemeten:

- belangrijke milieuaspecten,
- milieubeleid en doelstellingen,
- mate van milieubewustzijn onder werknemers enz.

De meetuitrusting moet regelmatig worden gekalibreerd om er zeker van te zijn dat zij voldoet aan de wetgeving en om nauwkeurige resultaten te verkrijgen.

2.2.5.2. Beoordeling van de naleving van wettelijke eisen

Naleving van de wettelijke eisen is volgens de EMAS-verordening een essentieel vereiste voor registratie. Vandaar dat de organisatie een procedure moet hebben voor de periodieke beoordeling van de naleving van wettelijke voorschriften.

De beste manier om dit te doen, is door het opstellen van een lijst van alle relevante wetgeving en specifieke eisen en die lijst vervolgens te vergelijken met de specifieke omstandigheden van de organisatie (zie tabel 6). Grotere, meer complexe organisaties, moeten hiervoor mogelijk databanken gebruiken of externe deskundigen inschakelen.

Wanneer een milieuverificateur gevallen van niet-naleving ontdekt die niet zijn gecorrigeerd, mag hij de milieuverklaring niet valideren en evenmin de eindverklaring ondertekenen (bijlage VII).

Tabel 6

Voorbeeld van een eenvoudige beoordeling van de naleving van wettelijke eisen

Toepasselijke milieuwetgeving	Specifieke eis	Stand van naleving	Resultaat
Afvalstoffenwetgeving	— Vergunning afvalstoffen — Afvalbeheer	— Vergunning is verouderd — Afvalbeheer op orde	Nieuwe vergunning aanvragen
Luchtemissiewetgeving	— Emissiegrenswaarden (voor NO _x , SO _x , zwevende deeltjes enz.) — Vergunning voor boilers	— Onder de grenswaarden — Vergunning is verlengd	OK
Geluidhinderwetgeving	— Maximaal toelaatbare geluidbelasting in het gebied	— Onder het toegestane niveau	OK
Waterzuiveringswetgeving	— Specifieke behandeling van afvalwater (verwijdering van P en N) — Grenswaarden effluent — Vergunning voor lozing in oppervlaktewater	— Nog niet geïmplementeerd — Nog niet volledig geïmplementeerd — Vergunning is verouderd	Corrigeer de situatie
Broeikasgassenwetgeving	— Emissiegrenswaarden voor broeikasgassen	— Onder de grenswaarden	OK; het is mogelijk om emissierechten te verkopen

2.2.5.3. Afwijkingen en corrigerende en preventieve maatregelen

De organisatie moet een procedure opstellen, invoeren en handhaven voor (mogelijke) afwijkingen van EMAS-eisen.

In deze procedure moet onder meer een beschrijving worden gegeven van methoden voor:

- het vaststellen en corrigeren van afwijkingen;
- het onderzoeken van de oorzaak en gevolgen van een afwijking;

- het beoordelen van de noodzaak van maatregelen om herhaling te voorkomen;
- het vastleggen van de resultaten van corrigerende maatregelen;
- het beoordelen van de noodzaak van maatregelen om afwijkingen te voorkomen;
- het nemen van passende preventieve maatregelen om afwijkingen te voorkomen, en
- het beoordelen van de effectiviteit van corrigerende en preventieve maatregelen.

Onder afwijking wordt verstaan elke vorm van niet-naleving van de basiseisen die in procedures en technische instructies staan beschreven.

Afwijkingen kunnen het gevolg zijn van menselijke fouten of van fouten bij de invoering van het systeem. Maatregelen om afwijkingen te corrigeren of herhaling te voorkomen, moeten zo snel mogelijk worden genomen.

Afwijkingen kunnen als volgt worden ontdekt/opgespoord:

- bij de operationele controle,
- bij een interne/externe audit,
- bij de managementtoetsing, of
- als onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden.

Corrigerende en preventieve maatregelen

De directievertegenwoordiger voor EMAS moet van afwijkingen op de hoogte worden gebracht, zodat hij een beslissing kan nemen over eventuele corrigerende maatregelen.

Ook wanneer een mogelijke afwijking is ontdekt, moet de directievertegenwoordiger op de hoogte worden gebracht. In zulke gevallen is zijn betrokkenheid vereist om over eventuele preventieve maatregelen te beslissen.

Zowel corrigerende als preventieve maatregelen moeten worden vastgelegd in een register. Als gevolg van zulke maatregelen kan het nodig zijn om in de documentatie over het milieubeheersysteem wijzigingen aan te brengen.

2.2.5.4. Beheer van registers

De organisatie moet een systeem opzetten voor het bijhouden van registers waarmee zij kan aantonen dat haar milieubeheersysteem aan de eisen voldoet.

De organisatie moet een procedure opstellen, invoeren en handhaven voor het beheren van deze registers. Dit beheer omvat onder meer het identificeren, opslaan, beveiligen, terugvinden, bewaren en verwijderen van de gegevens in deze registers.

De gegevens in de registers moeten identificeerbaar, leesbaar, up-to-date en traceerbaar blijven.

Voorbeelden van registers:

- verbruik van elektriciteit, water en grondstoffen,
- afvalproductie (gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval),
- emissies van broeikasgassen,
- incidenten, ongevallen en klachten,
- wettelijke eisen,
- auditverslagen en managementtoetsingen,
- inspectieverslagen,
- belangrijke milieuaspecten,
- afwijkingen en corrigerende en preventieve maatregelen,
- communicatie en opleiding,

- suggesties van het personeel, en
- opleidingen en seminars.

2.2.6. *Interne audit*

Bij EMAS is een belangrijke rol weggelegd voor de in bijlage III beschreven interne audit.

„Interne milieuaudit”: een systematische, gedocumenteerde, periodieke en objectieve evaluatie van de milieuprestaties van een organisatie, van het beheersysteem en van de processen die op milieubescherming gericht zijn.”

Als onderdeel van het milieubeheersysteem moet de organisatie een interneauditprocedure opstellen. In die procedure moet met name worden aangegeven wat de taakverdeling is en welke eisen gelden ten aanzien van het plannen en uitvoeren van audits, het rapporteren van resultaten en bijhouden van registers, en het vaststellen van de criteria, reikwijdte, frequentie en methoden van de audit.

Het doel van de interne audit is om vast te stellen of het milieubeheersysteem:

- voldoet aan de eisen van de EMAS-verordening;
- correct is ingevoerd en naar behoren wordt gehandhaafd;
- de directie de noodzakelijke informatie verschaft om de milieuprestaties van de organisatie te kunnen beoordelen;
- effectief is.

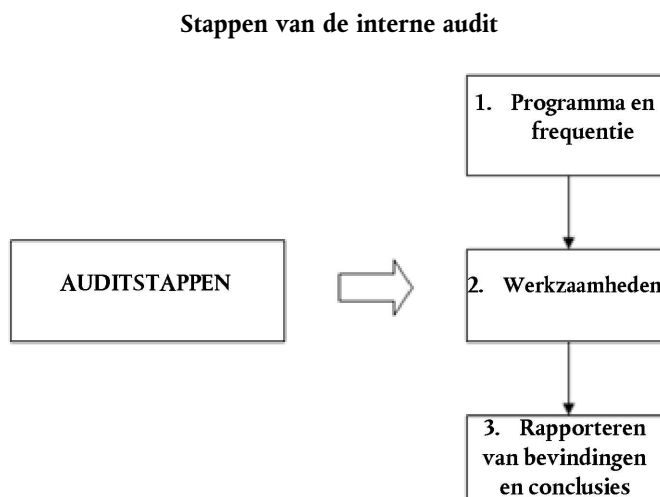
De audit moet objectief worden uitgevoerd door onafhankelijk personeel. De auditor kan een daarvoor opgeleid personeelslid zijn of een persoon of team van buiten de organisatie.

Algemene regels

- vaststellen van een auditprogramma;
- omschrijven van de reikwijdte van de audit. De reikwijdte is afhankelijk van de omvang van de organisatie en het soort organisatie waar de audit wordt uitgevoerd. Aangegeven moet worden welke terreinen en activiteiten worden geaudit, welke milieucriteria daarbij in aanmerking worden genomen en de periode waarover de audit zich uitstrekt;
- specificeren van de middelen die nodig zijn voor de audit, bijvoorbeeld goed opgeleid personeel dat een uitstekende kennis heeft van de activiteit, alsook de technische en milieuaspecten en de wettelijke eisen;
- ervoor zorgen dat alle auditwerkzaamheden binnen de organisatie worden uitgevoerd volgens vooraf vastgestelde procedures, en
- vaststellen van potentiële nieuwe problemen en nemen van maatregelen om te voorkomen dat die problemen zich zullen voordoen.

Stappen van de interne audit

Figuur 9

2.2.6.1. Auditprogramma en -frequentie

Het auditprogramma moet de volgende onderdelen bevatten:

- specifieke doelstellingen van de interne audit;
- de wijze waarop wordt gecontroleerd of het milieubeheersysteem coherent is, of het in overeenstemming is met het beleid en programma van de organisatie en of het voldoet aan de EMAS-eisen;
- de toepasselijke eisen van milieuwet- en regelgeving.

De organisatie moet de interne audit jaarlijks uitvoeren om een goed overzicht te hebben van de belangrijke milieuaspecten. De auditcyclus, die alle activiteiten van de organisatie bestrijkt, moet binnen drie jaar zijn voltooid. Kleine organisaties mogen deze periode verlengen tot vier jaar.

De frequentie waarmee een activiteit wordt geaudit, is afhankelijk van:

- de aard, omvang en complexiteit van de activiteit;
- de ernst van de daarmee samenhangende milieueffecten;
- de omvang en urgentie van de problemen die bij eerdere audits zijn geconstateerd, en
- de voorgeschiedenis van milieuproblemen.

Complexe activiteiten met significante milieueffecten moeten in de regel vaker aan een audit worden onderworpen.

Voor een bevredigend resultaat is het nodig dat iedereen die bij een interne audit is betrokken (directeuren, managers, werknemers, auditoren enz.), precies weet wat de milieudoelstellingen van de audit zijn en hoe de onderlinge taakverdeling is.

2.2.6.2. Auditwerkzaamheden

Het is belangrijk om de interne audit goed voor te bereiden. Om te beginnen moet worden vastgesteld wie de audit gaat/gaan uitvoeren. De organisatie kan daarvoor eigen medewerkers aanwijzen of externe auditoren contracteren. De auditoren moeten objectief en onpartijdig zijn en naar behoren zijn opgeleid. De auditor/het auditteam moet:

- een goed auditplan opstellen op basis van informatie over de doelstellingen, reikwijdte, plaats en datum die door de organisatie voor de audit zijn vastgesteld;
- het auditplan ruim van tevoren aan de organisatie voorleggen;
- checklists opstellen;
- de taken binnen het team verdelen.

Een audit is alleen zinvol als het auditteam controleert of milieuwetgeving wordt nageleefd, doelstellingen en streefdoelen worden gehaald en of het milieubeheersysteem effectief en adequaat is.

Een auditproces bestaat minimaal uit de volgende stappen:

- inzicht krijgen in de werking van het systeem;
- de sterke en zwakke punten van het systeem beoordelen;
- verzamelen van relevant bewijsmateriaal (bv. gegevens, registers, documenten);
- beoordelen van de auditresultaten;
- voorbereiden van de conclusies, en
- rapporteren van de bevindingen en conclusies.

2.2.6.3. Rapporteren van bevindingen en conclusies

Het auditverslag moet de directie het volgende verschaffen:

- schriftelijk bewijs van de reikwijdte van de audit;
- informatie over de mate waarin de doelstellingen zijn bereikt;
- informatie over de vraag of de doelstellingen in overeenstemming zijn met het milieubeleid van de organisatie;
- informatie over de betrouwbaarheid en effectiviteit van het monitoringsysteem;
- voorstellen voor corrigerende maatregelen, indien vereist.

Het verslag moet worden voorgelegd aan de directievertegenwoordiger voor EMAS, die de laatste hand legt aan eventuele corrigerende maatregelen wanneer afwijkingen (waaronder begrepen gevallen van niet-naleving) zijn ontdekt.

2.2.7. Managementtoetsing

Het hoogste leidinggevende niveau moet het milieubeheersysteem regelmatig (ten minste één keer per jaar) beoordelen op geschiktheid voor het doel waarvoor het is opgezet en effectiviteit. Deze toetsing moet worden vastgelegd en de desbetreffende stukken bewaard.

Inhoud van de managementtoetsing

Input:

- resultaten van interne audits, inclusief beoordelingen van de naleving van wettelijke eisen;
- externe communicatie;
- klachten;
- mate waarin doelstellingen en streefdoelen zijn bereikt;
- stand van zaken met betrekking tot corrigerende en preventieve maatregelen;
- follow-up van voorgaande managementtoetsingen;
- veranderende omstandigheden, bv. ontwikkelingen op wetgevingsgebied en milieuveranderingen;
- aanbevelingen voor verbetering.

Tot de output behoren alle besluiten en activiteiten, veranderingen in milieubeleid, -doelstellingen en -streefdoelen en andere aspecten van het milieubeheersysteem.

2.3. EMAS-MILIEUVERKLARING

„Milieuverklaring”: het geheel van voor het publiek en andere belanghebbende partijen bestemde informatie van een organisatie over haar structuur en activiteiten; milieubeleid en milieubeheersysteem; milieuaspecten en milieueffecten; milieuprogramma, milieudoelstellingen en milieutaakstellingen; milieuprestaties, en naleving van de toepasselijke wettelijke milieuvoorschriften.”

De milieuverklaring is een van de onderdelen van EMAS die het onderscheiden van andere milieubeheersystemen.

Voor het publiek vormt de milieuverklaring een verbintenis van de organisatie tot het nemen van milieumaatregelen.

Voor de organisatie vormt de verklaring een goede gelegenheid om naar buiten toe duidelijk te maken wat zij voor het milieu doet.

EMAS stelt weliswaar een aantal minimumeisen aan de inhoud van deze verklaring, maar de organisatie bepaalt zelf de mate van gedetailleerdheid ervan, net als de opbouw en lay-out, zolang de inhoud maar duidelijk, betrouwbaar, geloofwaardig en juist is. De organisatie bepaalt ook zelf of zij de verklaring in haar jaarverslag of in een ander verslag wil opnemen, bijvoorbeeld over maatschappelijk verantwoord ondernemen.

2.3.1. Inhoudseisen voor de EMAS-milieuverklaring

- 1) Een duidelijke en ondubbelzinnige beschrijving van de organisatie die EMAS-registratie wenst, met een overzicht van haar activiteiten, producten en diensten en eventueel haar relatie tot overkoepelende organisaties

De inhoud moet worden geïllustreerd met (stroom)diagrammen, kaarten, luchtfoto's enz. Voor het beschrijven van de activiteiten moeten NACE-codes worden gebruikt.

- 2) Het milieubeleid en een korte beschrijving van het milieubeheersysteem van de organisatie

Een goede beschrijving van het systeem is belangrijk om het publiek heldere informatie over de werkstructuur te geven. Ook moet het milieubeleid bij de verklaring worden gevoegd.

- 3) Een beschrijving van alle belangrijke directe en indirecte milieuaspecten die tot belangrijke milieueffecten van de organisatie leiden, en een toelichting over de aard van de effecten, gerelateerd aan die aspecten (bijlage I.2 bij de EMAS-verordening)

Directe en indirecte milieuaspecten moeten afzonderlijk worden beschreven en de effecten ervan moeten in tabellen of stroomdiagrammen worden weergegeven.

- 4) Een beschrijving van de milieudoelstellingen en -streefdoelen in verband met de belangrijke milieuaspecten en -effecten

Met lijsten van doelstellingen en streefdoelen en aan de hand van indicatoren moet worden aangegeven welke vooruitgang in het verbeteren van de milieuprestaties is geboekt. Het milieuprogramma moet worden bijgevoegd en er moeten concrete maatregelen voor prestatieverbetering worden genoemd, die worden uitgevoerd of staan gepland.

- 5) Een overzicht van de beschikbare gegevens over de prestaties van de organisatie ten opzichte van haar milieudoelstellingen en -streefdoelen op het gebied van haar significante milieueffecten. Daarbij wordt gerapporteerd over de kernindicatoren en over andere relevante bestaande milieuprestatie-indicatoren, zoals vermeld in hoofdstuk C van bijlage IV bij de EMAS-verordening

De kernindicatoren hebben betrekking op zes sleutelterreinen: energie, materialen, water, afval, biodiversiteit (door landgebruik) en emissies (zie sectie 2.3.2.2).

De organisatie moet ook rapporteren over haar prestaties zoals die naar voren komen uit andere, meer specifieke indicatoren die verband houden met belangrijke milieuaspecten die in de milieuanalyse worden genoemd (zie sectie 2.3.2.3). Wanneer geen kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn om te rapporteren over belangrijke directe of indirecte milieuaspecten, moeten de organisaties op basis van kwalitatieve indicatoren rapporteren over hun prestaties.

Wanneer sectorale referentiedocumenten (SRD's) zoals bedoeld in artikel 46 van de EMAS-verordening, beschikbaar zijn voor de sector in kwestie, moeten de organisaties bij de keuze van de indicatoren ⁽¹⁾ die zij bij hun milieuprestatierapportage gebruiken, rekening houden met de relevante sectorspecifieke milieuprestatie-indicatoren in het SRD.

- 6) Andere factoren in verband met de milieuprestaties, onder andere ten opzichte van wettelijke bepalingen met betrekking tot hun belangrijke milieueffecten

Aan de hand van tabellen en/of grafieken moeten de wettelijke referentiegrenswaarden worden vergeleken met de gemeten en/of berekende waarden.

Maar een milieuprestatie is niet altijd kwantificeerbaar. „Zachte” factoren die bijdragen aan prestatieverbetering zoals gedragsverandering, procesverbeteringen en andere maatregelen die worden genomen om de milieuprestaties te verbeteren, zijn ook belangrijk.

Bij hun rapportage over deze andere factoren moeten de organisaties rekening houden met de relevante in artikel 46 van de EMAS-verordening bedoelde sectorale referentiedocumenten (SRD's). Zij moeten daarom in hun milieuverklaring beschrijven hoe de relevante beste milieubeheerpraktijken en, indien beschikbaar, de benchmarks voor topprestaties zijn gebruikt voor de vaststelling van maatregelen en acties en eventueel van prioriteiten om hun milieuprestaties (verder) te verbeteren.

⁽¹⁾ Overeenkomstig hoofdstuk B, onder e), van bijlage IV bij de EMAS-verordening bevat de milieuverklaring „een overzicht van de beschikbare gegevens over de prestaties van de organisatie ten opzichte van haar milieudoelstellingen en -streefdoelen op het gebied van haar significante milieueffecten. Daarbij wordt gerapporteerd over de kernindicatoren en over andere relevante bestaande milieuprestatie-indicatoren, zoals vermeld in hoofdstuk C”. In hoofdstuk C van bijlage IV staat: „Elke organisatie rapporteert ook jaarlijks over haar prestaties in verband met de specifiekere milieuaspecten, zoals die in haar milieuverklaring worden genoemd, en houdt daarbij rekening met de in artikel 46 bedoelde sectorale referentiedocumenten, wanneer deze beschikbaar zijn.”.

De relevantie en de toepasbaarheid van de beste milieubeheerpraktijken en de benchmarks voor topprestaties moeten door de organisatie worden beoordeeld aan de hand van de door de organisatie in haar milieuanalyse geïdentificeerde belangrijke milieuaspecten, alsmede technische en financiële aspecten.

Elementen van SRD's (indicatoren, BEMP's of benchmarks voor topprestaties) die niet relevant worden geacht voor de belangrijke milieuaspecten zoals door de organisatie in haar milieuanalyse geïdentificeerd, moeten niet in de milieuverklaring worden gerapporteerd of beschreven.

7) *Een verwijzing naar de toepasselijke wettelijke milieuvoorschriften*

EMAS vereist naleving van de wettelijke voorschriften. De milieuverklaring biedt de organisatie de gelegenheid om te zeggen hoe zij dat gaat doen.

Hoewel bij EMAS geregistreerde organisaties een interne lijst van alle relevante wettelijke voorschriften moeten hebben, hoeven die voorschriften niet allemaal in de milieuverklaring te worden opgenomen. Een overzicht is voldoende.

8) *De naam en het nummer van de accreditatie of vergunning van de milieuverificateur en de datum van validering*

Indien de organisatie de milieuverklaring als onderdeel van een ander verslag publiceert, moet de verklaring expliciet als EMAS-milieuverklaring worden aangeduid en moet worden aangegeven dat zij door de milieuverificateur is gevalideerd. Hoewel het niet verplicht is om de in artikel 25, lid 9, van de EMAS-verordening bedoelde verklaring als bijlage bij de EMAS-milieuverklaring te voegen, wordt dit wel als beste praktijk beschouwd.

2.3.2. **Kernindicatoren en andere relevante bestaande milieuprestatie-indicatoren**

2.3.2.1. **Kernindicatoren**

De organisatie moet rapporteren over de kernprestatie-indicatoren (ook bekend als „sleutelprestatie-indicatoren”) die voor directe milieuaspecten relevant zijn. Daarnaast zou zij ook over andere prestatie-indicatoren moeten rapporteren die voor meer specifieke milieuaspecten relevant zijn. Bij de selectie van indicatoren moet rekening worden gehouden met de sectorale referentiedocumenten (SRD's), voor zover beschikbaar.

Kernindicatoren gelden voor elk type organisatie. Zij meten prestaties op de volgende sleutelgebieden:

- energie,
- materialen,
- water,
- afval,
- landgebruik met betrekking tot biodiversiteit,
- emissies.

Elke kernindicator is samengesteld uit een getal A (verbruik), een getal B (productie) en een getal R, dat de verhouding tussen A en B weergeeft.

i) **Getal A (verbruik)**

Het verbruik (getal A) wordt als volgt gerapporteerd:

Energie:

- a) totaal jaarlijks energieverbruik, uitgedrukt in MWh of GJ;
- b) percentage van a) dat de organisatie uit hernieuwbare energiebronnen **produceert**.

De indicator b) vermeldt het percentage van het jaarlijks verbruik van energie die de organisatie daadwerkelijk uit hernieuwbare bronnen produceert. Energie die bij een energiebedrijf wordt gekocht, wordt niet in deze indicator meegenomen, maar kan worden meegenomen in maatregelen voor groene aankopen.

Materialen

Jaarlijkse massastroom van de verschillende gebruikte materialen, uitgedrukt in tonnen, uitgezonderd energiedragers en water.

De toegevoerde materialen kunnen worden onderscheiden naar hun toepassingsgebied. Afhankelijk van de activiteiten van de organisatie kunnen hier behalve ruwe grondstoffen als metaal, hout of chemicaliën ook halffabricaten toe behoren.

Water

Totaal jaarlijks waterverbruik, uitgedrukt in m³.

De organisatie moet melden hoeveel water ze jaarlijks in totaal verbruikt.

Daarbij is het nuttig om een onderscheid te maken tussen verschillende soorten waterverbruik en de herkomst van het water (oppervlaktewater, grondwater enz.).

Andere nuttige informatie is bijvoorbeeld de hoeveelheid afvalwater, de hoeveelheid afvalwater die is gezuiverd en hergebruikt, en de hoeveelheid gerecycleerd regenwater en grijs water.

Afval

Totale jaarlijkse productie van:

- afval (onderscheiden naar soort) uitgedrukt in tonnen,
- gevaarlijk afval, uitgedrukt in tonnen of kilo's.

Volgens de EMAS-verordening moet over de productie van afval en gevaarlijk afval worden gerapporteerd. Het is goede praktijk om beide afvalstromen uit te splitsen naar afvalsoorten. De resultaten van de milieuanalyse, inclusief de beoordeling van de naleving van toepasselijke wettelijke verplichtingen inzake afvalrapportage, moeten als basis fungeren. Eventueel kan op basis van het nationale indelingssysteem voor afvalstoffen waarmee de Europese afvalstoffenlijst is geïmplementeerd, een meer uitvoerige afvalrapportage plaatsvinden.

Het verstrekken van lange lijsten van afvalsoorten zou contraproductief en verwarrend kunnen zijn. Een mogelijke oplossing is om de afvalgegevens te bundelen volgens het systeem van de Europese afvalstoffenlijst. Het afval kan dan per gewicht of per volume worden geregistreerd voor de verschillende soorten afval, zoals metaal, plastic, papier, slib, as enz. Het toevoegen van informatie over de hoeveelheid afval die is teruggewonnen, gerecycled, voor energieproductie gebruikt of gestort, zou ook nuttig kunnen zijn.

Landgebruik met betrekking tot biodiversiteit

Landgebruik, uitgedrukt in m² bebouwd gebied.

Biodiversiteit is een complex begrip dat nog niet lang als kernindicator wordt gebruikt. Sommige van de factoren die bijdragen aan het verlies van biodiversiteit (klimaatverandering, verontreiniging), vallen in de EMAS-verordening al onder milieuaspecten en daaraan gerelateerde indicatoren betreffende energie- en waterverbruik, emissies, afval enz.

Niet alle biodiversiteitsindicatoren zijn voor alle sectoren/organisaties van belang en ook kunnen zij niet allemaal rechtstreeks worden toegepast wanneer met het beheer van milieuaspecten wordt begonnen. Uit de milieuanalyse zou moeten blijken welke indicatoren belangrijk zijn. De organisatie moet niet alleen kijken naar lokale effecten op de biodiversiteit, maar ook naar directe en indirecte effecten op een hoger geografisch niveau, bijvoorbeeld door grondstofwinning, aankopen/toelevering, productie en product, transport en logistiek, marketing en communicatie. Er bestaat geen universele biodiversiteitsindicator voor alle organisaties.

De biodiversiteitsindicator betreffende landgebruik (bijlage IV bij de EMAS-verordening) kan worden gezien als een gemeenschappelijke noemer. Deze indicator heeft alleen betrekking op het grondoppervlak van gebouwen. Het is zeer aan te bevelen om in de indicator voor landgebruik ook verharde oppervlakken mee te nemen.

Emissies:

- a) totale jaarlijkse emissie van broeikasgassen (CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆), uitgedrukt in tonnen CO₂-equivalent;
- b) totale jaarlijkse emissie in de atmosfeer (ten minste van SO₂, NO_x en PM), uitgedrukt in kilo's of tonnen.

Opmerking: Omdat deze stoffen niet allemaal hetzelfde effect hebben, moeten de emissies niet worden opgeteld.

Er moet duidelijkheid worden verschaft over de methode voor het kwantificeren van emissies, vooral van broeikasgassen en luchtverontreinigende stoffen ⁽¹⁾. Om te beginnen moet de organisatie rekening houden met de bestaande wettelijke eisen. Dit geldt temeer wanneer de inrichtingen van de organisatie vallen onder het toepassingsgebied van de EU-regeling voor de emissiehandel of de verordening betreffende de instelling van een Europees register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen. Wanneer die niet van toepassing zijn, kunnen mondiaal erkende of nationale/regionale methoden worden gebruikt, als die er zijn.

Hoewel het rapporteren over kernindicatoren alleen verplicht is voor directe milieuaspecten, moet de organisatie ook kijken naar indirecte milieuaspecten als die van belang zijn. Het is dus het beste om ook te rapporteren over indirecte broeikasgasemissies, bij voorkeur los van de directe emissies.

ii) Getal B (productie)

De totale jaarlijkse productie (getal B) is voor alle onderscheiden gebieden gelijk, maar wordt aangepast aan de verschillende soorten organisaties:

- a) productiesectoren (industrie): vermeld de totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde, uitgedrukt in miljoenen euro, of de totale jaarlijkse fysieke productie, uitgedrukt in tonnen. Kleine organisaties kunnen de totale jaaromzet of het aantal werknemers vermelden;
- b) niet-productiesectoren (diensten, overheid): vermeld het aantal werknemers.

2.3.2.2. Kernindicatoren en elementen van flexibiliteit in het gebruik ervan — redenen

Het is belangrijk om de redenen te begrijpen achter de in bijlage IV bij de EMAS-verordening genoemde indicatoren en de daarin geboden flexibiliteit in het gebruik van die indicatoren.

Onder letter C, punt 1, van bijlage IV staat het volgende: „De indicatoren moeten:

- a) een correct beeld geven van de milieuprestaties van de organisatie;
- b) begrijpelijk en ondubbelzinnig zijn;
- c) het mogelijk maken om de milieuprestaties van de organisatie van jaar tot jaar te vergelijken om zo de ontwikkeling te kunnen bepalen;
- d) het mogelijk maken om eventueel een vergelijking te maken met sectorale, nationale of regionale benchmarks;
- e) het mogelijk maken om eventueel een vergelijking te maken met regelgevingseisen.”.

Dit zijn de belangrijkste functies van een kernprestatie-indicator.

Er is echter enige ruimte voor **flexibiliteit** in het gebruik van de indicatoren als die flexibiliteit helpt om de genoemde functies te vervullen.

De elementen van flexibiliteit zijn:

- **voorwaarde waaronder gebruik kan worden gemaakt van de vertrouwelijkheidsclausule (letter C, punt 1, van bijlage IV):** „Indien bekendmaking de vertrouwelijkheid van commerciële of industriële gegevens van de organisatie in gevaar brengt [...], kan aan de organisatie toestemming worden verleend deze gegevens in haar verslaglegging te indexeren bijvoorbeeld door een uitgangsjaar (met index 100) vast te stellen op basis waarvan de ontwikkeling van het werkelijke verbruik zou blijken.” De organisatie kan zich op deze clausule beroepen als door het gebruik van een indicator bedrijfsgevoelige informatie openbaar zou worden, meer in het bijzonder informatie op basis waarvan een concurrent de gemiddelde productieprijzen kan berekenen;

⁽¹⁾ De EMAS-verordening is echter niet de juiste plaats voor het vaststellen van een methode of instrument voor het maken van emissie-inventarissen en/of het kwantificeren van emissies.

- **voorwaarden waaronder NIET over een specifieke kernindicator hoeft te worden gerapporteerd (letter C, punt 2, onder a) en b), van bijlage IV, betreffende kernindicatoren):** „Indien een organisatie tot de slotsom komt dat een of meer kerngegevens niet ter zake doen voor haar belangrijke directe milieuaspecten, is het mogelijk dat deze organisatie geen verslag uitbrengt over deze kernindicatoren. De organisatie omkleedt haar milieuanalyse ter zake met een motivering.” Omwille van de transparantie moet die motivering ook in de milieuverklaring worden genoemd. Aangezien elke kernindicator is samengesteld uit een getal A voor het verbruik, een getal B voor de productie en een getal R voor de verhouding tussen A en B, geldt dit element van flexibiliteit voor **alle onderdelen van de indicator, dus ook voor het verhoudingsgetal**;
- **voorwaarden waaronder kan worden gerapporteerd op basis van een ANDERE INDICATOR (A/B) DAN een specifieke kernindicator van bijlage IV:** Wanneer een organisatie besluit om niet te rapporteren op basis van een of meer van de specifieke kernindicatoren van bijlage IV, maar in plaats daarvan kiest voor een andere indicator, dan moet die indicator net als de kernindicatoren bestaan uit een input- en een outputgetal. Dit moet altijd worden gemotiveerd met een verwijzing naar de milieuanalyse, waaruit moet blijken hoe de vervangende indicator een beter beeld geeft van de milieuprestaties. Bij het gebruik van dit element van flexibiliteit moet rekening worden gehouden met het sectorale referentiedocument, als dat er is voor de betreffende sector. **Enkele voorbeelden:** In plaats van „aantal werknemers” zou een hotelbedrijf kunnen kiezen voor „aantal overnachtingen”, een school voor „aantal leerlingen”, een afvalverwerkingsbedrijf voor „volume verwerkt afval (in tonnen)” en een ziekenhuis voor „aantal intramurale patiënten”;
- **voorwaarden voor het gebruik van andere elementen voor het weergeven van verbruik (A) en productie (B), NAAST de specifieke kernindicatoren van bijlage IV:** Een organisatie kan het totale jaarlijkse verbruik op een bepaald gebied en de totale jaarlijkse productie ook met andere dan de in bijlage IV genoemde elementen weergeven. **Een voorbeeld:** een dienstenorganisatie kan voor de administratie „aantal werknemers” als maat voor productie (B) nemen en voor de verstrekte dienst een andere productiemaat;
- **maateenheden:** Indien de in bijlage IV bij de EMAS-verordening genoemde maateenheden ongeschikt zijn voor het weergeven van de milieuprestatie van de organisatie of voor communicatiedoeleinden niet duidelijk genoeg, dan kan een andere maateenheid worden gebruikt, zolang de organisatie dit maar rechtvaardigt. Wel moet de gebruikte eenheid kunnen worden omgezet in die van de verordening. Idealiter wordt een voetnoot toegevoegd waarin dat gebeurt;
- **uitdrukken van bruto toegevoegde waarde of jaarlijkse omzet in een andere valuta dan de euro:** Hoewel de EMAS-verordening als maat voor de bruto toegevoegde waarde „miljoenen EUR” noemt, kunnen buiten de eurozone gevestigde organisaties de bruto toegevoegde waarde ook in de nationale valuta uitdrukken.

2.3.2.3. Andere relevante milieuprestatie-indicatoren

De organisatie moet ook rapporteren over haar prestaties zoals die naar voren komen uit andere relevante indicatoren die verband houden met belangrijke milieuaspecten die in de milieuanalyse worden genoemd.

Wanneer de in artikel 46 van de EMAS-verordening bedoelde sectorale referentiedocumenten (SRD's) voor de sector in kwestie beschikbaar zijn, wordt bij de beoordeling van de milieuprestaties van de organisatie rekening gehouden met het relevante document.

Bij de keuze van de indicatoren ⁽¹⁾ die zij voor de rapportage van hun milieuprestaties gebruiken, moeten de organisaties daarom rekening houden met de relevante sectorspecifieke milieuprestatie-indicatoren in het SRD. Zij moeten rekening houden met de in het desbetreffende SRD voorgestelde indicatoren en de relevantie daarvan ten aanzien van de belangrijke milieuaspecten zoals deze door de organisatie in haar milieuanalyse zijn gedefinieerd. Indicatoren moeten alleen in aanmerking worden genomen indien zij relevant zijn voor de milieuaspecten die in de milieuanalyse als belangrijkste worden aangemerkt.

2.3.2.4. Lokale verantwoordingsplicht

Lokale verantwoordingsplicht is belangrijk in EMAS. Vandaar dat alle bij EMAS geregistreerde organisaties moeten rapporteren over de belangrijke milieueffecten van elke vestiging zoals beschreven in bijlage IV bij de verordening.

⁽¹⁾ Overeenkomstig hoofdstuk B, onder e), van bijlage IV bij de EMAS-verordening bevat de milieuverklaring „een overzicht van de beschikbare gegevens over de prestaties van de organisatie ten opzichte van haar milieudoelstellingen en -streefdoelen op het gebied van haar significante milieueffecten. Daarbij wordt gerapporteerd over de kernindicatoren en over andere relevante bestaande milieuprestatie-indicatoren, zoals vermeld in hoofdstuk C”. In hoofdstuk C van bijlage IV staat: „Elke organisatie rapporteert ook jaarlijks over haar prestaties in verband met de specifiekere milieuaspecten, zoals die in haar milieuverklaring worden genoemd, en houdt daarbij rekening met de in artikel 46 bedoelde sectorale referentiedocumenten, wanneer deze beschikbaar zijn.”

Op vestigingsniveau moet in ieder geval informatie worden verstrekt over emissietrends en trends in water- en energie-verbruik en afvalproductie. Wanneer de in sectie 2.4.3 van deze leidraad beschreven verificatieprocedure voor meerdere vestigingen van toepassing is, mag deze informatie worden verstrekt op het niveau van groepen van vestigingen op voorwaarde dat deze cijfers de ontwikkelingen op vestigingsniveau nauwkeurig weergeven.

De organisatie mag gegevens alleen indexeren als het gaat om vertrouwelijke informatie (zie sectie 2.3.2.2).

Verder moet rekening worden gehouden met het feit dat continue verbeteringen wel mogelijk zijn in permanente maar niet in tijdelijke vestigingen. Als dit probleem ziet voor doet, moet het in de milieuanalyse worden vermeld. Er zou dan overwogen moeten worden om als alternatief bijvoorbeeld „zachte” (kwalitatieve) indicatoren te gebruiken. Voor sectoren waarvoor een sectoraal referentiedocument is opgesteld, kan in elk geval worden overwogen om informatie over tijdelijke vestigingen te verstrekken.

Tabel 7

Voorbeeld van het gebruik van kernprestatie-indicatoren in overheidsorganisaties

Kernindicator	Jaarlijks verbruik (A)	Totale jaarlijkse productie van de organisatie (B)	A/B
Energie	Jaarlijks verbruik, in MWh, GJ	Aantal werknemers (niet-productiesector)	MWh/persoon en/of KWh/persoon
Materialen	Jaarlijks papierverbruik, in tonnen	Aantal werknemers (niet-productiesector)	Tonnen/persoon en/of aantal vellen papier/persoon/dag
Water	Jaarlijks verbruik, in m ³	Aantal werknemers (niet-productiesector)	m ³ /persoon en/of liter/persoon
Afval	Jaarlijkse productie van afval, in tonnen Jaarlijkse productie van gevaarlijk afval, in kilo's	Aantal werknemers (niet-productiesector)	Tonnen afval/persoon en/of kg/persoon Kg gevaarlijk afval/persoon
Landgebruik met betrekking tot biodiversiteit	Landgebruik, in m ² bebouwd gebied (inclusief verhard oppervlak)	Aantal werknemers (niet-productiesector)	M ² bebouwd gebied/persoon en/of m ² verhard oppervlak/persoon
Broeikasgasemissies	Jaarlijkse emissie van broeikasgasen, in tonnen CO ₂ e (CO ₂ e = CO ₂ -equivalent)	Aantal werknemers (niet-productiesector)	Tonnen CO ₂ e/persoon en/of kg CO ₂ e/persoon

Tabel 8

Voorbeeld van het gebruik van kernprestatie-indicatoren in de productiesector

Kernindicator	Jaarlijks verbruik (A)	Totale jaarlijkse productie van de organisatie (B)	A/B
Energie	Jaarlijks verbruik, in MWh, GJ	Totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (in miljoenen euro) (*) of totale jaarlijkse fysieke productie (in tonnen)	MWh/miljoen euro of MWh/ton product
Materialen	Jaarlijkse massastroom van de verschillende gebruikte materialen, in tonnen	Totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (in miljoenen euro) (*) of totale jaarlijkse fysieke productie (in tonnen)	Voor elk van de verschillende materialen die zijn gebruikt: materiaal in tonnen/miljoen euro of materiaal in tonnen/ton product

Kernindicator	Jaarlijks verbruik (A)	Totale jaarlijkse productie van de organisatie (B)	A/B
Water	Jaarlijks verbruik, in m ³	Totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (in miljoenen euro) (*) of totale jaarlijkse fysieke productie (in tonnen)	m ³ /miljoen euro of m ³ /ton product
Afval	Jaarlijkse productie van afval, in tonnen	Totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (in miljoenen euro) (*) of totale jaarlijkse fysieke productie (in tonnen)	Tonnen afval/miljoen euro of tonnen afval/ton product
	Jaarlijkse productie van gevaarlijk afval, in tonnen		Tonnen gevaarlijk afval/miljoen euro of tonnen gevaarlijk afval/ton product
Landgebruik met betrekking tot biodiversiteit	Landgebruik, in m ² bebouwd gebied (inclusief verhard oppervlak)	Totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (in miljoenen euro) (*) of totale jaarlijkse fysieke productie (in tonnen)	m ² bebouwd gebied en/of m ² verhard oppervlak/miljoen euro of m ² bebouwd gebied en/of m ² verhard oppervlak/ton product
Broeikasgasemissies	Jaarlijkse emissie van broeikasgasen, in tonnen CO ₂ e	Totale jaarlijkse bruto toegevoegde waarde (in miljoenen euro) (*) of totale jaarlijkse fysieke productie (in tonnen)	Tonnen CO ₂ -equivalent/miljoen euro of tonnen CO ₂ -equivalent/ton product

(*) De officiële definitie van „bruto toegevoegde waarde” staat in Verordening (EG) nr. 1503/2006 van de Commissie van 28 september 2006 tot uitvoering en wijziging van Verordening (EG) nr. 1165/98 van de Raad inzake kortetermijnstatistieken, wat de definitie van variabelen, de lijst van variabelen en de frequentie van de samenstelling van de gegevens betreft (PB L 281 van 12.10.2006, blz. 15). De toegevoegde waarde tegen basisprijzen kan als volgt worden berekend: omzet (exclusief btw en dergelijke aftrekbare belastingen die rechtstreeks aan de omzet zijn gekoppeld) plus de geactiveerde productie, plus andere bedrijfsinkomsten, plus of minus de veranderingen in voorraden, minus de aankopen van goederen en diensten, minus de overige productgebonden belastingen die aan de omzet zijn gekoppeld maar niet aftrekbaar zijn, plus productgebonden subsidies. Inkomsten en uitgaven die in de bedrijfsrekeningen als financieel of buitengewoon zijn ingedeeld, blijven voor de toegevoegde waarde buiten beschouwing. Productgebonden subsidies zijn dus bij de toegevoegde waarde tegen basisprijzen inbegrepen; maar productgebonden belastingen niet. De toegevoegde waarde wordt „bruto” berekend omdat waardecorrecties (zoals afschrijvingen) niet worden afgetrokken.

Opmerking: De EMAS-milieuverklaring kan worden gebruikt om te rapporteren over specifieke kernprestatie-indicatoren, in het bijzonder energie en broeikasgasemissies.

2.4. VERIFICATIE- EN VALIDERINGSPROCEDURE

„Verificatie”: het conformiteitsbeoordelingsproces dat door een milieuverificateur wordt uitgevoerd om na te gaan of de milieuanalyse, het milieubeleid, het milieubeheersysteem en de interne milieuaudit en de toepassing daarvan, van een organisatie voldoen aan de eisen van de EMAS-verordening.

„Validering”: de bevestiging door de milieuverificateur die de verificatie heeft uitgevoerd, dat de informatie en de gegevens in de milieuverklaring en de bijgewerkte milieuverklaring van een organisatie betrouwbaar, geloofwaardig en juist zijn en aan de eisen van de EMAS-verordening voldoen.”

2.4.1. Wie is bevoegd tot verificatie en validering?

Alleen milieuverificateurs die zijn geaccrediteerd of een vergunning hebben, mogen deze taken uitvoeren.

„Milieuverificateur”: een conformiteitsbeoordelingsinstantie als gedefinieerd in Verordening (EG) nr. 765/2008 [van het Europees Parlement en de Raad] ⁽¹⁾, of elke natuurlijke of rechtspersoon of vereniging of groep van dergelijke personen die een accreditatie heeft verkregen overeenkomstig deze verordening, of elke natuurlijke of rechtspersoon of vereniging of groep van dergelijke personen die een vergunning heeft verkregen om verificaties en valideringen te verrichten overeenkomstig deze verordening.” ⁽²⁾

- De organisatie kan de in haar lidstaat voor EMAS bevoegde instantie of de accreditatie- of vergunningsinstantie die verantwoordelijk is voor de accreditatie van EMAS-verificateurs, vragen om informatie over geaccrediteerde milieuverificateurs. Informatie over verificateurs uit andere lidstaten die werkzaam zijn in haar sector, kan zij vinden in het EMAS-register ⁽³⁾.
- De reikwijdte van de accreditatie of vergunning van een milieuverificateur wordt bepaald aan de hand van de NACE-codes, de classificatie van economische activiteiten zoals vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁴⁾. Wanneer een organisatie een milieuverificateur contracteert, moet zij zich ervan vergewissen dat hij een accreditatie of vergunning heeft voor de economische activiteit die zij ontplooit (NACE-code).
- Zodra de verificateur in een lidstaat is geaccrediteerd of erkend, kan hij ook in alle andere EU-landen werken ⁽⁵⁾.
- Informatie over geaccrediteerde of erkende verificateurs kan worden verkregen via de EMAS-website van de Commissie of via de geëigende instanties van de lidstaten.

Opmerking: De organisatie doet er goed aan om te controleren of de verificateur de desbetreffende accreditatie- of vergunningsinstantie ten minste vier weken vóór de verificatie in kennis heeft gesteld van de in artikel 24 van de EMAS-verordening bedoelde informatie, zodat de accreditatie-of vergunningsinstantie van de lidstaat waar zij hun activiteiten wensen uit te voeren, in staat is toezicht uit te oefenen. Indien geen toezicht is uitgeoefend, kan de bevoegde instantie de registratie van de organisatie weigeren.

2.4.2. *Wat zijn de taken van een milieuverificateur?*

- 1) Verifiëren of de organisatie voldoet aan alle voorschriften van de EMAS-verordening betreffende de initiële milieuanalyse, het milieubeheersysteem, de milieuaudit en de resultaten daarvan en de milieuverklaring.
- 2) Controleren of de organisatie voldoet aan de toepasselijke communautaire, nationale, regionale en lokale wettelijke milieuvoorschriften.

Opmerking 1: De verificateur moet controleren of de organisatie een procedure heeft opgesteld, ingevoerd en gehandhaafd voor de periodieke evaluatie van de naleving van toepasselijke wettelijke voorschriften ⁽⁶⁾. Hij controleert grondig of de organisatie de relevante wet- en regelgeving heeft nageleefd. Deel van zijn taak is om de concrete bewijsstukken te controleren om aan te tonen dat er geen sprake is van schendingen van de milieuwetgeving ⁽⁷⁾. De verificateur kan daarvoor de bevindingen van de handhavingsautoriteiten gebruiken. Wanneer de verificateur geen bewijs van schending heeft gevonden, wordt dit vermeld in de milieuverklaring en wordt de milieuverklaring door de verificateur ondertekend. Het is de taak van de verificateur om te controleren of aan de voorschriften van de EMAS-verordening is voldaan, maar hij doet dat via de gebruikelijke audittechnieken. Hij kan de naleving van wettelijke voorschriften dus niet op dezelfde wijze als de handhavingsautoriteiten controleren.

Opmerking 2: Indien de verificateur in de periode tussen twee registraties een geval van afwijking of niet-naleving ontdekt, bestaan de volgende mogelijkheden. Hij kan aan de bevoegde instantie melden dat de organisatie in kwestie uit het EMAS-register moet worden geschrapt. Wanneer de organisatie kan aantonen dat zij in samenwerking met de handhavingsautoriteiten tijdig corrigerende maatregelen heeft genomen, kan de verificateur besluiten om de verklaring over de verificatie- en valideringswerkzaamheden (bijlage VII bij de EMAS-verordening) toch te ondertekenen.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 (PB L 218 van 13.8.2008, blz. 30).

⁽²⁾ De verwijzing naar „deze verordening” in de EMAS-verordening verwijst naar „de EMAS-verordening”.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_registrations/register_en.htm

⁽⁴⁾ Verordening (EG) nr. 1893/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot vaststelling van de statistische classificatie van economische activiteiten NACE Rev. 2 en tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 3037/90 en enkele EG-verordeningen op specifieke statistische gebieden (PB L 393 van 30.12.2006, blz. 1).

⁽⁵⁾ Behoudens de toezichtseisen van de accreditatie- of vergunningsinstantie van de lidstaat waar de verificateur wil werken, zoals omschreven in artikel 24 van de EMAS-verordening.

⁽⁶⁾ Zie punt A.9.1.2 van bijlage II bij de EMAS-verordening voor „evaluatie van de naleving” en punt A.10.2 van bijlage II bij de EMAS-verordening voor „niet-conformiteit en corrigerende maatregelen”.

⁽⁷⁾ Zie artikel 13, lid 2, onder c), van de EMAS-verordening, en verifiërend dat er geen ter zake dienende klachten van belanghebbende partijen zijn dan wel dat klachten „op positieve wijze” zijn opgelost (artikel 13, lid 2, onder d)).

- 3) Controleren of de organisatie haar milieuprestaties continu verbetert.
- 4) Controleren van de betrouwbaarheid, geloofwaardigheid en juistheid van de gegevens in de EMAS-milieuverklaring en van andere milieu-informatie die moet worden gevalideerd.
- 5) Bezoeken van de organisatie of vestiging. Voor organisaties met één vestiging gelden andere procedures dan voor organisaties met meerdere vestigingen. Het is belangrijk dat die verschillen duidelijk zijn. De EMAS-verordening (artikel 25, lid 4) schrijft voor dat elke keer als een verificatie-/valideringsactiviteit moet worden uitgevoerd, de organisatie in kwestie moet worden bezocht:
 - a) voor een organisatie met één vestiging betekent dit dat de verificateur elk jaar een bezoek ter plaatse moet brengen;
 - b) indien de organisatie niet meer dan één vestiging heeft en bovendien een „kleine organisatie” is en de afwijking voor kleine organisaties van artikel 7 kan worden toegepast, kan de verificatie-/valideringsactiviteit gebeuren na twee/vier jaar en moet de verificateur de vestiging bijgevolg na twee/vier jaar bezoeken;
 - c) in het geval van een geregistreerde organisatie met meerdere vestigingen blijft echter de bepaling van artikel 25, lid 4, van toepassing dat die organisatie elke keer als een verificatie-/valideringsactiviteit wordt uitgevoerd, moet worden bezocht. Uit juridisch oogpunt kan deze verplichting als voldaan worden beschouwd wanneer de verificateur de organisatie elk jaar bezoekt, ongeacht of hij slechts één of verschillende vestigingen bezoekt.

Rekening houdend met de taken van de verificateur en zijn verklaring met betrekking tot naleving van de wettelijke eisen moet het bezoekprogramma echter zodanig zijn opgesteld dat elke vestiging die onder het registratienummer van de organisatie met meerdere vestigingen in kwestie valt, ten minste om de 36 maanden wordt bezocht (en volledig wordt geverifieerd). Wanneer dat niet gebeurt, vervult de verificateur niet de hem bij de EMAS-verordening opgelegde taken. Dat betekent ook dat de milieuverificateur in het geval van een organisatie met meerdere vestigingen alle vestigingen moet bezoeken vóór de eerste registratie van die organisatie.

Als uitzondering op deze algemene regel kan voor de verificatie van organisaties met meerdere vestigingen een steekproefmethode worden gebruikt. Mits aan een aantal specifieke voorwaarden wordt voldaan, kunnen de verificateurs een selectie van vestigingen die representatief zijn voor de activiteiten van de organisatie, binnen een cyclus van 36 maanden bezoeken en een betrouwbare en geloofwaardige beoordeling maken van de algemene milieuprestaties van de organisatie en van de naleving van de eisen van de EMAS-verordening.

Deze steekproefmethode kan alleen worden gebruikt in overleg met de milieuverificateur, op voorwaarde dat aan de eisen van sectie 2.4.3 van deze leidraad is voldaan en dat de uitvoeringsrichtsnoeren van sectie 2.4.4 in acht zijn genomen.

Indien een organisatie dus verzoekt om de toepassing van de steekproefmethode, controleert de verificateur de volgende elementen om te beslissen of een steekproefmethode mag worden gebruikt:

- de organisatie voldoet aan de in sectie 2.4.3 van deze leidraad vermelde eisen;
- de in sectie 2.4.4 vastgestelde uitvoeringsrichtsnoeren zijn in acht genomen.

Wanneer vanwege specifieke feiten het nemen van steekproeven bij vestigingen niet geschikt is om voldoende vertrouwen in de doeltreffendheid van het beheersysteem te krijgen, kan de milieuverificateur besluiten het nemen van steekproeven uit te sluiten. Dergelijke uitsluitingen moeten door de milieuverificateurs worden vastgesteld rekening houdend met:

- de omgevingsomstandigheden of andere relevante factoren die verband houden met de organisatie;
- verschillen in de lokale implementatie van het beheersysteem om tegemoet te komen aan de specifieke kenmerken van de verschillende vestigingen;
- de staat van dienst van de organisatie wat de naleving betreft (geïllustreerd aan de hand van door de handhavingsautoriteiten geregistreerde gevallen van niet-naleving, het aantal klachten en de beoordeling van corrigerende maatregelen).

Indien uitsluitingen worden opgelegd, moet de verificateur de specifieke redenen waarom een organisatie wordt uitgesloten van het gebruik van een steekproefmethode documenteren.

De milieuverificateur beoordeelt ook de transparantie van het overeenkomstig sectie 2.4.3.2 groeperen van vergelijkbare vestigingen en de gevolgen daarvan voor de inhoud van de milieuverklaring en voor de algehele milieuprestaties van de organisatie. De resultaten en bevindingen van deze beoordeling worden gedocumenteerd in het verificatieverslag.

De milieuverificateur houdt gedetailleerde registers bij van elke aanvraag voor het gebruik van steekproeven bij meerdere vestigingen waarbij de steekproefmethode en de gebruikte parameters/criteria worden gerechtvaardigd en waaruit blijkt dat de steekproef wordt uitgevoerd in overeenstemming met dit document.

- 6) Indien tijdens het verificatieproces afwijkingen of gevallen van niet-naleving worden vastgesteld bij een organisatie met meerdere vestigingen waar de steekproefmethode is toegepast, moet de verificateur:
- onderzoeken of deze afwijking of niet-naleving vestigingsgebonden is of ook bestaat in andere vestigingen;
 - de organisatie ertoe verplichten alle vestigingen die getroffen zouden kunnen zijn, te identificeren, in die vestigingen de nodige corrigerende maatregelen te nemen en het beheersysteem aan te passen als hij beschikt over aanwijzingen dat de afwijking of niet-naleving het gevolg is van een tekortkoming in het overkoepelende beheersysteem waardoor andere vestigingen ook getroffen zouden kunnen zijn. In het geval van afwijkingen of gevallen van niet-naleving die niet kunnen worden gecorrigeerd door tijdig corrigerende maatregelen te nemen, moet de verificateur aan de bevoegde instantie melden dat de organisatie in kwestie moet worden geschorst of uit het EMAS-register moet worden geschrapt;
 - bewijsstukken verlangen van deze maatregelen en de doeltreffendheid ervan verifiëren door de steekproef uit te breiden tot bijkomende vestigingen zodra de corrigerende maatregelen zijn genomen, en
 - de milieuverklaring en de verklaring over de verificatie- en valideringswerkzaamheden overeenkomstig bijlage VII bij de verordening alleen valideren respectievelijk ondertekenen wanneer hij tevreden is met de bewijzen waaruit blijkt dat alle vestigingen aan de eisen van de EMAS-verordening en aan alle wettelijke eisen in verband met het milieu voldoen.
- 7) Bij de eerste verificatie controleert de verificateur ten minste of de organisatie aan de volgende eisen voldoet:
- a) zij beschikt over een volledig operationeel milieubeheersysteem;
 - b) zij beschikt over een volledig uitgewerkt auditprogramma;
 - c) zij heeft een managementtoetsing uitgevoerd;
 - d) indien de organisatie een steekproefmethode voor de verificatie van haar vestigingen wenst te gebruiken, moeten de bepalingen van de secties 2.4.3 en 2.4.4 van deze leidraad in acht worden genomen, en
 - e) de EMAS-milieuverklaring is opgesteld en daarbij is rekening gehouden met sectorale referentiedocumenten, voor zover beschikbaar.

2.4.3. *Eisen voor het gebruik van een steekproefmethode voor de verificatie van organisaties met meerdere vestigingen*

2.4.3.1. Algemene beginselen

De toepassing van een steekproefmethode kan zinvol zijn voor organisaties met meerdere vestigingen om de verificatie-inspanningen aan te passen zonder afbreuk te doen aan het vertrouwen dat de wettelijke eisen zijn nageleefd en dat het beheersysteem volledig is uitgevoerd zodat de milieuprestaties van elke vestiging die onder de EMAS-registratie valt, voortdurend kunnen worden verbeterd.

In dat geval kan (kunnen) de milieuverificateur(s) aan de hand van de in sectie 2.4.3.2 gedefinieerde criteria en op verzoek van de organisatie ermee instemmen een steekproefmethode te gebruiken om organisaties met meerdere vestigingen te verifiëren.

2.4.3.2. Geschiktheidscriteria voor organisaties

- a) De procedures voor steekproeven bij een organisatie met meerdere vestigingen kunnen alleen worden toegepast op groepen van vergelijkbare vestigingen.
- b) De vergelijkbaarheid van de vestigingen wordt vastgesteld op basis van het feit of zij zich in dezelfde lidstaat bevinden, dezelfde soort activiteiten uitoefenen, dezelfde procedures volgen, aan dezelfde juridische eisen moeten voldoen, vergelijkbare milieuaspecten en -effecten hebben, een vergelijkbare ernst van de milieueffecten en vergelijkbare milieubeheer- en controlepraktijken hebben.
- c) (Een) groep(en) van vergelijkbare vestigingen wordt (worden) opgezet als onderdeel van het milieubeheersysteem en in overleg met de milieuverificateur. De groepen moeten worden weerspiegeld in de interne audits en de managementtoetsing, en moeten worden vermeld in de milieuverklaring.
- d) Alle vestigingen die door een gebrek aan vergelijkbaarheid geen deel uitmaken van een groep, zijn uitgesloten van de steekproef en moeten individueel worden geverifieerd.
- e) Alle vestigingen die deel uitmaken van de EMAS-registratie, moeten rechtstreeks onder het toezicht en de bevoegdheid van de organisatie staan.

- f) Het milieubeheersysteem moet centraal worden gecontroleerd en beheerd, en moet onder toezicht van de centrale directie staan. Alle vestigingen die deel uitmaken van de EMAS-registratie, zijn onderworpen aan de milieuanalyse en het interne auditprogramma van de organisatie, en alle vestigingen moeten voorafgaand aan de eerste inschrijving aan een interne audit zijn onderworpen (met inbegrip van een audit met betrekking tot de naleving van de wettelijke eisen).

Bovendien moet de organisatie bewijzen dat zij de bevoegdheid en capaciteit heeft om organisatorische veranderingen in alle vestigingen die deel uitmaken van de EMAS-registratie, op gang te brengen indien dit nodig is om de milieudoelstellingen te kunnen halen. De organisatie moet ook aantonen dat zij de gegevens (met inbegrip van, maar niet beperkt tot de hieronder vermelde punten) uit alle vestigingen, met inbegrip van de hoofdzetel, kan verzamelen en analyseren:

- alle elementen in de milieuanalyse zoals gedefinieerd in bijlage I bij de EMAS-verordening (Verordening EG nr. 1221/2009), met inbegrip van onder meer de identificatie van de toepasselijke wettelijke eisen, de milieuaspecten en de daarmee verband houdende effecten en de milieubeheerpraktijken en –procedures;
- de documentatie met betrekking tot het milieubeheersysteem en wijzigingen van het systeem;
- interne audits en de beoordeling van de resultaten daarvan, met inbegrip van de beoordeling van de naleving van de wettelijke eisen in verband met het milieu;
- managementtoetsing;
- milieuprestaties;
- klachten, en
- de beoordeling van corrigerende maatregelen.

- g) Steekproefname wordt niet toegepast voor:

- organisaties waaraan stimulansen zijn gegeven op voorwaarde dat zij alle vestigingen binnen een verificatiecyclus verifiëren;
- vestigingen in derde landen;
- vestigingen die opereren onder fundamenteel verschillende wettelijke milieuvoorschriften;
- vestigingen die onderworpen zijn aan wetgeving ter regulering van verontreinigende emissies, gevaarlijke afvalstoffen of het gebruik of de opslag van gevaarlijke stoffen (bv. Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ (richtlijn inzake industriële emissies) of Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾ (Seveso));
- vestigingen waarvoor als onderdeel van de belangrijke milieuaspecten een risico van milieuongevallen geldt.

Die vestigingen zijn uitgesloten van de steekproefmethode en moeten individueel worden geverifieerd.

- h) De organisatie moet actief zijn in de economische sectoren waarin het gebruik van een steekproefmethode uit hoofde van sectie 2.4.3.3 is toegestaan.

2.4.3.3. Economische sectoren waarin het gebruik van een steekproefmethode kan worden toegestaan

- a) In de volgende sectoren is de verificatie van organisaties met meerdere vestigingen aan de hand van een steekproefmethode toegestaan.

Tabel 9

Economische sectoren waarin het gebruik van een steekproefmethode is toegestaan

Economische sector	NACE-code
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen	64
Verzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen	65

⁽¹⁾ Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

⁽²⁾ Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, houdende wijziging en vervolgens intrekking van Richtlijn 96/82/EG van de Raad (PB L 197 van 24.7.2012, blz. 1).

Economische sector	NACE-code
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening	69
Adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer	70.2
Arbeidsbemiddeling en personeelswerk (bijv. personeelszaken, uitzendwerk en arbeidsbureaus)	78
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten	79
Administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren	82.1
Kleuter- en basisonderwijs	85.1 en 85.2
Bibliotheken en archieven	91

b) Om ervaringen met het gebruik van een steekproefmethode te verzamelen, kunnen de lidstaten proefprojecten uitvoeren in de in tabel 10 vermelde sectoren. Daartoe stellen zij de Commissie in kennis van de volgende informatie:

- een duidelijke en ondubbelzinnige beschrijving van de organisatie die EMAS-registratie wenst, met inbegrip van een korte beschrijving van de context waarin die organisatie actief is, en een overzicht van haar activiteiten, producten en diensten en eventueel haar relatie tot overkoepelende organisaties;
- de lijst van vestigingen waarvoor steekproeven moeten worden toegepast;
- de groepen van vestigingen, met inbegrip van de groeperingsmethode;
- de vestigingen die zijn uitgesloten van de steekproef en de reden voor die uitsluiting;
- een beschrijving van alle belangrijke directe en indirecte milieuaspecten die tot belangrijke milieueffecten van de organisatie leiden, met inbegrip van een toelichting over hoe de aard van de effecten zich verhoudt tot de belangrijke directe en indirecte aspecten, en met inbegrip van de identificatie van de belangrijke milieuaspecten die geassocieerd worden met de vestigingen waarvoor steekproeven moeten worden toegepast;
- de potentiële risico's met betrekking tot deze milieuaspecten;
- het milieubeleid en een korte beschrijving van het milieubeheersysteem van de organisatie, met inbegrip van de doelstellingen en streefdoelen in verband met de belangrijke milieuaspecten en -effecten; indien de organisatie nog geen milieubeheersysteem heeft ingevoerd, moeten de lidstaten het milieubeheersysteem dat de organisatie voornemens is in te voeren en de voornaamste streefdoelen ervan beschrijven;
- een verwijzing naar de toepasselijke wettelijke milieuvoorschriften.

Na deze kennisgeving brengt de Europese Commissie het EMAS-comité van het geplande proefproject op de hoogte en geeft zij een oordeel over de geschiktheid ervan. Als de meerderheid van de leden van het EMAS-comité binnen een termijn van twee maanden geen bezwaar maakt, kunnen de proefprojecten overeenkomstig de volgende regels van start gaan:

- de organisatie volgt alle voorschriften van de EMAS-verordening wat de registratie of de vernieuwing van de registratie betreft;
- de steekproefmethode moet worden vastgesteld aan de hand van de in sectie 2.4.4 van deze leidraad beschreven uitvoeringsrichtsnoeren.

De duur van deze proefprojecten bedraagt niet meer dan drie jaar. Na een succesvolle uitvoering van het proefproject, met inbegrip van een positieve verificatie waaruit blijkt dat de organisatie voldoet aan alle eisen van de EMAS-verordening, kunnen de organisatie en haar vestigingen voor een periode van drie jaar bij EMAS worden geregistreerd, of voor een periode van vier jaar als de afwijking van artikel 7 van toepassing is.

Van elk project wordt een beoordeling aan het EMAS-comité voorgelegd.

Op basis van de evaluatie van het proefproject kan het EMAS-comité aanbevelen de sector op te nemen in de lijst van sectoren waarin het gebruik van een steekproefmethode is toegestaan (tabel 9).

Tabel 10

**Economische sectoren waarin het gebruik van een steekproefmethode kan worden toegestaan bij
proefprojecten**

Economische sector	NACE-code
Winning, behandeling en distributie van water	36
Afvalwaterafvoer	37
De volgende activiteiten die onder detailhandel vallen	
Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels (bijv. supermarkten)	47.1
Detailhandel in voedings- en genotmiddelen in gespecialiseerde winkels	47.2
Detailhandel in textiel in gespecialiseerde winkels	47.51
Detailhandel in cultuur- en recreatieartikelen in gespecialiseerde winkels	47.6
Detailhandel in kleding in gespecialiseerde winkels	47.71
Detailhandel in schoeisel en lederwaren in gespecialiseerde winkels	47.72
Detailhandel in cosmetica en toiletartikelen in gespecialiseerde winkels	47.75
Detailhandel in uurwerken en sieraden in gespecialiseerde winkels	47.77
De volgende activiteiten die onder het verschaffen van accommodatie en maaltijden vallen	
Hotels en dergelijke accommodatie	55.1
Vakantieverblijven en andere accommodatie voor kort verblijf	55.2
Restaurants (maar geen mobiele eetgelegenheden)	56.1
Drinkgelegenheden	56.3
Computerprogrammering, consultancy en aanverwante activiteiten	62
Exploitatie van en handel in onroerend goed: handel in en verhuur van onroerend goed (met uitzondering van de exploitatie van onroerend goed)	68
Reclamewezen en marktonderzoek	73
Overige vrije beroepen en overige wetenschappelijke en technische activiteiten	74
Algemeen openbaar bestuur	84.11
Voortgezet, hoger, en overig onderwijs	85.3, 85.4, 85.5, 85.6
Tehuizen	87
Maatschappelijke dienstverlening waarbij geen onderdak wordt verschaft	88
Creatieve activiteiten, kunst en amusement	90
Musea en overige culturele activiteiten	91
Sport	93.1
Verenigingen	94

2.4.4. ***Uitvoeringsrichtsnoeren voor het gebruik van een steekproefmethode voor de verificatie van organisaties met meerdere vestigingen***

2.4.4.1. **Algemene beginselen**

- a) De organisatie stelt een duidelijke beschrijving van de voorgestelde reikwijdte voor de toepassing van de steekproefmethode op (het aantal vestigingen, een lijst van alle betrokken vestigingen, een korte beschrijving van hun activiteiten en een vermelding van de vestigingen die uitgesloten zijn van de steekproef).
- b) De vestigingen die de organisaties voor de steekproefmethode voorstellen, moeten worden onderverdeeld in een of meer groepen van vergelijkbare vestigingen zoals omschreven in sectie 2.4.3.2, onder c), van deze leidraad. Een groep van vestigingen moet zodanig vergelijkbaar zijn dat de verificatie van een steekproef van vestigingen in hoge mate representatief is voor de hele groep. Zoals vermeld in sectie 2.4.3.2, onder d), moeten alle vestigingen die door een gebrek aan vergelijkbaarheid geen deel uitmaken van een groep, uitgesloten worden van de steekproef en individueel worden geverifieerd.
- c) De verificateur moet akkoord gaan met de voorgestelde reikwijdte, hij moet de aard van elke groep van vestigingen bepalen en een verificatieplan opstellen dat een beschrijving bevat van de methode en de criteria die zijn gebruikt voor het vaststellen van de groepen van vestigingen, van de methode die wordt gebruikt voor de selectie van de vestigingen (zowel voor de willekeurige als de niet-willekeurige delen) en het tijdstip van de verificatie. Dit verificatieplan omvat tevens de belangrijkste activiteiten en processen van elke groep van vestigingen, de belangrijke milieuaspecten die verband houden met elke groep van vestigingen, en een inschatting van de risico's van milieuongevallen die verband houden met deze aspecten.

2.4.4.2. **De steekproefmethode**

De steekproefmethode op basis waarvan vestigingen binnen de verschillende groepen van vestigingen worden geselecteerd voor controles ter plaatse, moet voldoen aan de hieronder uiteengezette criteria.

- a) Van elke groep vergelijkbare vestigingen wordt een representatieve steekproef genomen.
- b) De steekproeven zijn deels niet-willekeurig op basis van de hieronder vermelde factoren, en deels willekeurig. Het resultaat is een representatieve selectie van verschillende vestigingen.
- c) Binnen elke groep wordt ten minste 50 % van de steekproef van vestigingen (afgerond naar het eerstvolgende gehele getal) willekeurig gekozen. De milieuverificateur moet de procedure die voor deze willekeurige selectie wordt gebruikt, documenteren.
- d) In de methode voor het resterende, niet-willekeurige deel van de steekproef wordt rekening gehouden met de hieronder vermelde bepalingen. De methode moet waarborgen dat de verschillen tussen de geselecteerde vestigingen zo groot mogelijk zijn en ten minste de volgende aspecten omvatten:
 - de resultaten van de milieuanalyse en interne audits van vestigingen of eerder uitgevoerde verificaties;
 - registers van incidenten, klachten en andere relevante aspecten van corrigerende en preventieve maatregelen;
 - aanzienlijke verschillen in de omvang van de vestigingen;
 - verschillen in en de complexiteit van het beheersysteem en de gebruikte processen in de vestigingen;
 - wijzigingen sinds de laatste verificatie;
 - maturiteit van het beheersysteem en kennis van de organisatie;
 - verschillen in cultuur, taal en regelgevingseisen, en
 - geografische spreiding.

De verificateur moet rekening houden met deze aspecten en hij moet ernaar streven zo veel mogelijk vestigingen die nog niet zijn geverifieerd, in de steekproef op te nemen.

- e) Het minimumaantal vestigingen dat in de steekproef voor elke groep van vestigingen moet worden opgenomen, wordt berekend met de volgende formule:
 - voor de eerste EMAS-registratie en voor de vernieuwing van de registratie moet dit aantal de **vierkantswortel van het aantal vestigingen in elke groep, vermenigvuldigd met 2** zijn, afgerond naar het eerstvolgende gehele getal (bv. voor een groep van honderd vestigingen: $\sqrt{100 \times 2} = 20$).

- f) De omvang van de steekproef moet worden vergroot wanneer uit de analyse van de milieuverificateur van de in de EMAS-registratie opgenomen vestigingen bijzondere omstandigheden blijken in verband met factoren als:
- de omvang van de vestigingen en het aantal werknemers (bv. meer dan vijftig werknemers in een vestiging);
 - de complexiteit van niet-vergelijkbare groepen van vestigingen en het risico dat hieruit voortvloeit;
 - verschillen in milieuprestaties;
 - verschillen in werkmethoden en rapportage met betrekking tot de milieueffecten;
 - verschillen in de activiteiten;
 - ernst en omvang van de milieuaspecten en de daarmee samenhangende milieueffecten;
 - registers van klachten en andere relevante aspecten van corrigerende en preventieve maatregelen, en
 - de resultaten van de interne audits en de managementtoetsing.

Voorbeeld van de verificatie van een organisatie met meerdere vestigingen aan de hand van een steekproefmethode:

Een onderneming met de volgende vestigingen die actief is in de detailhandel in kleding:

- 100 winkels > 150 m²
- 400 winkels < 150 m²
- 3 opslagplaatsen van verschillende omvang en inhoud
- 1 hoofdzetel

1. Groepering van vestigingen voor de toepassing van de steekproefmethode:

- groep 1: 100 winkels > 150 m²
- groep 2: 400 winkels < 150 m²
- individuele vestigingen:
 - 3 opslagplaatsen
 - 1 hoofdzetel

2. Verificatie vóór de eerste registratie:

- alle individuele vestigingen (3 opslagplaatsen en 1 hoofdzetel)
- groep 1: ten minste $\sqrt{100}$ winkels $\times 2 = 20$ winkels
- groep 2: ten minste $\sqrt{400}$ winkels $\times 2 = 40$ winkels

3. Verificatie vóór vernieuwing van de registratie:

- alle individuele vestigingen moeten worden bezocht
- groep 1: ten minste $\sqrt{100}$ winkels $\times 2 = 20$ winkels
- groep 2: ten minste $\sqrt{400}$ winkels $\times 2 = 40$ winkels

2.4.5. Documentering in de milieuverklaring van de redenering achter de grootte van de steekproef en de gebruikte methoden

De bij EMAS geregistreerde organisaties waarvoor de verificateur een steekproef-/verificatieplan heeft gebruikt, zoals bedoeld in sectie 2.4.3 van deze leidraad, moeten dit steekproefplan in hun milieuverklaring documenteren. De milieuverklaring moet (kort) inzicht geven in de redenering achter de methode die wordt gebruikt voor de groepering van vestigingen en de gekozen grootte van de steekproef. De milieuverklaring bevat een lijst van alle vestigingen en maakt een duidelijk onderscheid tussen bezochte en niet-bezochte vestigingen.

2.5. REGISTRATIEPROCEDURE

De EMAS-verordening bevat enkele algemene voorschriften betreffende registratie. De lidstaten mogen deze voorschriften in de nationale milieuwetgeving aanpassen.

Zodra het systeem is geïmplementeerd en geverifieerd en de EMAS-milieuverklaring gevalideerd, kan de organisatie bij de bevoegde instantie registratie aanvragen.

2.5.1. Welke instantie is bevoegd?

Tabel 11

Bevoegde instanties ⁽¹⁾ voor verschillende situaties

Situatie	Waar registreren?
Registratie van organisatie met één vestiging in de EU	Bevoegde instantie die door de lidstaat van vestiging officieel als zodanig is aangewezen.
Registratie van organisatie met meerdere vestigingen binnen een lidstaat (federatie of daaraan gelijkgesteld)	Instantie die door de lidstaat van vestiging voor dit doel als bevoegde instantie is aangewezen.
Registratie van organisatie met meerdere vestigingen in verschillende EU-lidstaten („collectieve EU-registratie”)	Bij een collectieve EU-registratie is de plaats van de hoofdzetel of het beheercentrum (in die volgorde) van de organisatie bepalend voor het antwoord op de vraag welke bevoegde instantie leidend is.
Registratie van organisatie met een of meer vestigingen in derde landen („registratie voor derde landen”)	Indien een lidstaat besluit om overeenkomstig artikel 3, lid 3, van de EMAS-verordening te voorzien in de mogelijkheid van registratie voor derde landen, zal het in de praktijk van de beschikbaarheid van geaccrediteerde verificateurs afhangen of het mogelijk is om in die lidstaat een registratie te verkrijgen. De potentiële verificateur moet in de lidstaat die de mogelijkheid van registratie voor derde landen biedt, geaccrediteerd zijn voor het betreffende derde land en voor de economische sector(en) waarop de registratieprocedure betrekking heeft (volgens de NACE-codes).
Registratie van organisatie met meerdere vestigingen in lidstaten en derde landen („overkoepelende registratie”)	De lidstaat waarin de met deze procedure belaste bevoegde instantie zich bevindt, wordt bepaald volgens onderstaande voorwaarden, in volgorde van voorkeur: 1) wanneer de hoofdzetel van de organisatie zich bevindt in een lidstaat waar registratie voor derde landen mogelijk is, moet de aanvraag worden ingediend bij de bevoegde instantie in die lidstaat; 2) wanneer de hoofdzetel van de organisatie zich niet bevindt in een lidstaat waar registratie voor derde landen mogelijk is, maar de organisatie er wel een beheercentrum heeft, moet de aanvraag worden ingediend bij de bevoegde instantie in die lidstaat; 3) wanneer de organisatie die overkoepelende registratie aanvraagt, noch haar hoofdzetel, noch een beheercentrum heeft in een lidstaat waar registratie voor derde landen mogelijk is, moet de organisatie een ad-hocbeheercentrum opzetten in een lidstaat waar registratie voor derde landen mogelijk is, en haar aanvraag indienen bij de bevoegde instantie in die lidstaat. Opmerking: Wanneer de aanvraag meer dan één lidstaat betreft, moet de procedure voor coördinatie tussen de betrokken bevoegde instanties worden gevolgd die wordt beschreven in punt 3.2 van het besluit van de Commissie betreffende een gids voor collectieve EU-registratie, registratie voor derde landen en overkoepelende registratie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009. De desbetreffende bevoegde instantie fungeert vervolgens als leidende bevoegde instantie volgens de aspecten die van toepassing zijn op de procedure voor collectieve EU-registratie.

Opmerking: Wat registratie betreft, kunnen de relevante structuren per lidstaat verschillen. In de regel is er één bevoegde instantie per lidstaat, maar in sommige lidstaten zijn er op regionaal niveau verschillende bevoegde instanties.

⁽¹⁾ Een lijst met contactgegevens van bevoegde instanties, accreditatie-instanties en milieuverificateurs in de EU-lidstaten en Noorwegen is te vinden op: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_contacts/competent_bodies_en.htm

2.5.2. *Vereiste documenten en andere eisen*

De aanvraag moet worden ingediend in de officiële taal van de lidstaat waar de organisatie zich wil laten registreren. De aanvraag moet vergezeld gaan van:

- 1) een gevalideerde EMAS-milieuverklaring (in elektronische vorm of op papier);
- 2) een ondertekende verklaring van de milieuverificateur waaruit blijkt dat de verificatie en validering zijn uitgevoerd overeenkomstig de EMAS-verordening (bijlage VII bij de EMAS-verordening);
- 3) een volledig ingevuld aanvraagformulier (bijlage VI bij de EMAS-verordening), met informatie over de organisatie, haar vestigingen en de milieuverificateur;
- 4) bewijs dat een eventueel verschuldigde vergoeding is betaald.

2.5.3. *Voorwaarden waaraan vóór/tijdens de registratieprocedure moet worden voldaan*

- 1) De verificatie en validering zijn overeenkomstig de EMAS-verordening uitgevoerd.
- 2) Het aanvraagformulier is volledig ingevuld en alle bewijsstukken zijn in orde.
- 3) De bevoegde instantie concludeert op basis van de ontvangen concrete bewijsstukken dat er geen aanwijzingen zijn voor een schending van wettelijke milieuvoorschriften. Een schriftelijk verslag van de handhavingsautoriteit waaruit blijkt dat dergelijke aanwijzingen er niet zijn, wordt beschouwd als een concreet bewijsstuk.
- 4) Er zijn geen ter zake dienende klachten van belanghebbende partijen, of dergelijke klachten zijn naar tevredenheid opgelost.
- 5) De bevoegde instantie is er op basis van de bewijsstukken van overtuigd dat de organisatie aan alle eisen van de EMAS-verordening voldoet.
- 6) De bevoegde instantie heeft de eventueel verschuldigde registratievergoeding ontvangen.

Het wordt beschouwd als beste praktijk voor een bevoegde instantie als het definitieve besluit over een registratieaanvraag binnen drie maanden wordt genomen. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan een langere termijn gerechtvaardigd zijn.

2.5.4. *Schorsing of schrapping uit het register*

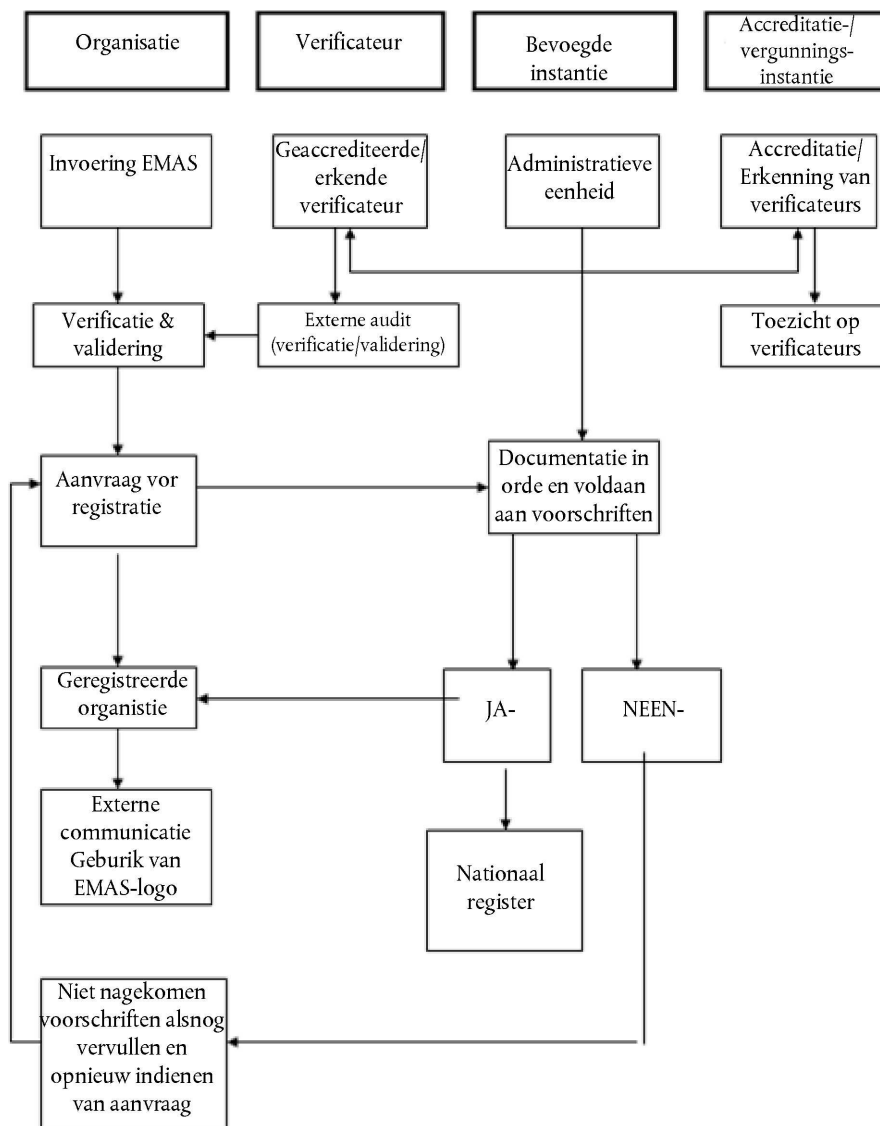
Dit kan gebeuren als:

- een bevoegde instantie redenen heeft om aan te nemen dat een organisatie de EMAS-verordening niet naleeft;
- een bevoegde instantie een schriftelijk toezichtrapport van de accreditatie- of vergunningsinstantie ontvangt waaruit blijkt dat de milieuverificateur zijn taken niet overeenkomstig de EMAS-verordening heeft uitgevoerd;
- de organisatie verzuimt om de bevoegde instantie binnen twee maanden na het daartoe strekkende verzoek een van de volgende stukken te doen toekomen: een gevalideerde milieuverklaring, een bijgewerkte milieuverklaring, een door de verificateur ondertekende verklaring betreffende de verificatie- en valideringswerkzaamheden (bijlage VII) of het aanvraagformulier (bijlage VI);
- een bevoegde instantie middels een schriftelijk verslag van de handhavingsautoriteit in kennis wordt gesteld van een schending van wettelijke milieuvoorschriften.

De bevoegde instantie kan de schorsing alleen opheffen als zij bevredigende informatie ontvangt over de naleving van de EMAS-verordening door de organisatie.

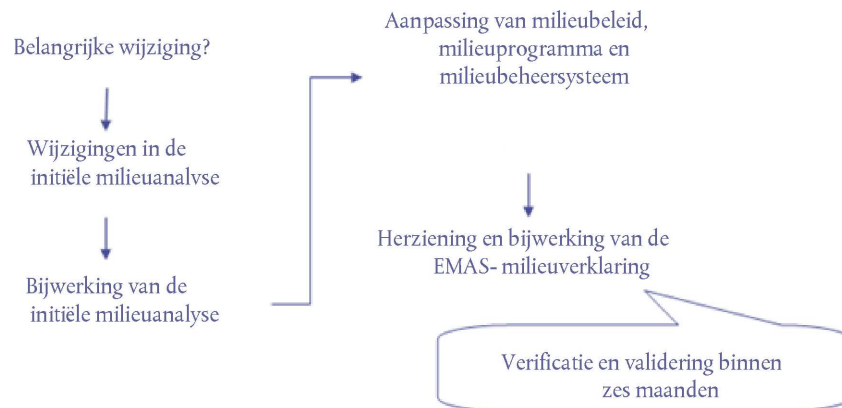
De EMAS-verordening regelt niet de duur van schorsingen. Het is bijgevolg aan de bevoegde instantie om de duur van een schorsing te bepalen. Een schorsing zou echter niet langer mogen duren dan twaalf maanden.

Figuur 10

EMAS-pijlers. Registratieprocedure**2.6. BELANGRIJKE WIJZIGINGEN**

Wanneer een organisatie wijzigingen aanbrengt in de werking, structuur, administratie, procedures, activiteiten, producten of diensten van de organisatie, moet zij rekening houden met de milieueffecten daarvan, omdat de wijzigingen gevolgen kunnen hebben voor de geldigheid van de EMAS-registratie. Kleine wijzigingen kunnen mogelijk door het systeem worden geabsorbeerd, maar bij belangrijke wijzigingen moeten zowel de milieuanalyse als het milieubeleid, milieuprogramma en milieubeheersysteem en de milieuverklaring worden bijgewerkt. Alle bijgewerkte documenten moeten binnen zes maanden worden geverifieerd en gevalideerd. Vervolgens moeten de wijzigingen ter kennis van de bevoegde instantie worden gebracht, waarvoor het formulier van bijlage VI bij de EMAS-verordening moet worden gebruikt.

Figuur 11

Stroomdiagram voor de omgang met belangrijke wijzigingen binnen EMAS**3. GEBRUIK VAN HET EMAS-LOGO****Wat is het EMAS-logo?**

Het EMAS-logo is een grafische weergave die staat voor:

- correcte tenuitvoerlegging van EMAS,
- continue milieuverbetering,
- actieve betrokkenheid van het personeel,
- geloofwaardige informatie over milieuprestaties,
- naleving van wettelijke eisen.

Het EMAS-logo laat zien dat de organisatie zich milieuvriendelijk gedraagt.

3.1. HOE HET EMAS-LOGO MOET WORDEN GEBRUIKT

Alleen organisaties met een geldige EMAS-registratie mogen het EMAS-logo gebruiken.

- Op het logo moet altijd het registratienummer van de organisatie staan vermeld, behalve wanneer het logo wordt gebruikt bij promotionele en marketingactiviteiten voor EMAS.
- Alleen het officiële logo is geldig.
- Wanneer de organisatie meerdere vestigingen heeft en niet alle vestigingen zijn geregistreerd, mag het logo alleen worden gebruikt voor de geregistreerde vestigingen en mag niet de indruk worden gewekt dat de hele organisatie is geregistreerd.
- Het is wenselijk dat het logo op de milieuverklaring staat.

Figuur 12

EMAS-logo

Geverifieerd milieubeheer
Registratienr. XXXX

Gebruik van het EMAS-logo bij promotionele en marketingactiviteiten voor EMAS

Alleen in deze situatie mag het EMAS-logo zonder registratienummer worden gebruikt. Ook bevoegde instanties, accreditatie- en vergunningsinstanties en andere belanghebbenden mogen het logo gebruiken.

3.2. HOE HET EMAS-LOGO NIET MOET WORDEN GEBRUIKT

- Op producten of verpakkingen, om verwarring met productetiketten te voorkomen.
- In het kader van vergelijkende beweringen over activiteiten en diensten van andere organisaties.

Het logo mag ook niet worden gebruikt op een wijze die kan leiden tot verwarring met andere etiketten voor producten of diensten.

Tabel 12

Voorbeelden van gebruik van het EMAS-logo

Nr.	Voorbeeld	Toegestaan?
1	Logo op brieven, enveloppen, visitekaartjes, bedrijfskleding, bedrijfscomputers, tassen en EMAS-vlaggen van de geregistreerde organisatie en ander vergelijkbaar gebruik ten behoeve van promotie op ondernemingsniveau	JA, mits het registratienummer op het logo wordt vermeld, omdat het logo wordt gebruikt om de organisatie te promoten
2	Logo in de header van een document met gevalideerde prestatiegegevens van de organisatie voor de autoriteiten	JA, samen met het registratienummer
3	Logo op een folder waarin verslag wordt gedaan van de milieuprestaties van een gedeeltelijk geregistreerde organisatie	JA, samen met het registratienummer, maar op het logo mogen alleen de geregistreerde vestigingen staan

Nr.	Voorbeeld	Toegestaan?
4	Logo op een product met het opschrift „ecologisch product”	NEEN, het logo kan worden verward met een milieukeur voor producten
5	Logo op het (in-flight)magazine van een geregistreerde luchtvaartmaatschappij, waarin gevalideerde informatie over de milieuprestaties is opgenomen	JA, samen met het registratienummer
6	Logo op vliegtuig, trein, bus of metro of op een bedrijfsauto of -vrachtwagen van een geregistreerde onderneming	JA, samen met het registratienummer
7	Logo op de vrachtwagen van een geregistreerd distributiebiedrijf, naast de naam van het bedrijf en het volgende citaat uit de gevalideerde milieuverklaring: „Wij hebben tussen 2009 en 2012 het gemiddelde dieselgebruik van ons vrachtwagenpark met 20 % teruggebracht tot x liter per 100 km”	JA, samen met het registratienummer
8	Logo op een foto van een niet-geregistreerd hotel in de catalogus van een geregistreerd reisbureau	NEEN, het gebruik van het logo wekt verwarring. De reisorganisatie mag het logo alleen voor zichzelf gebruiken
9	Logo op de catalogus van een geregistreerd reisbureau waarin gevalideerde informatie wordt gegeven over maatregelen die het reisbureau heeft genomen voor duurzaam toerisme	JA, samen met het registratienummer
10	Logo op een interne personeelsbrochure waarin uitsluitend gevalideerde informatie wordt gegeven over de werking van het milieubeheersysteem	JA, op het logo hoeft niet het registratienummer te staan, omdat het gaat om een interne communicatie voor algemene bewustmaking
11	Logo op een nieuwsbrief of op de omslag van een brochure voor klanten en leveranciers waarvan de inhoud is overgenomen uit de gevalideerde milieuverklaring	JA, samen met het registratienummer, omdat het gaat om communicatie aan het algemene publiek waarbij een bij EMAS geregistreerde onderneming concrete voorbeelden uit de eigen organisatie geeft
12	Logo in het jaarlijks milieuverslag van een holding met zowel geregistreerde als niet-geregistreerde vestigingen, boven de tekst van de gevalideerde milieuverklaring, waarin duidelijk wordt aangegeven welke vestigingen zijn geregistreerd	JA, samen met het/de registratienummer(s). Als het gaat om een collectieve registratie, waarbij verschillende vestigingen onder hetzelfde nummer staan geregistreerd, moet dat nummer worden gebruikt. Als alle EMAS-vestigingen afzonderlijk zijn geregistreerd, moet het registratienummer van elk van die vestigingen worden vermeld.
13	Logo als grafische achtergrond van een compilatie van gevalideerde milieugegevens in een jaarverslag	JA, samen met het registratienummer
14	Logo in een algemene brochure van een overheidsinstantie over de wijze waarop bij EMAS geregistreerde organisaties de verschillende afvalfracties het best kunnen recycleren of verwerken	JA, op het logo hoeft niet het registratienummer te staan, omdat deze brochure voor algemene bewustmaking is bedoeld
15	Logo naast gevalideerde milieu-informatie op de website van een organisatie	JA, samen met het registratienummer
16	Logo op een tentoonstellingsstand van een geregistreerde organisatie voor de promotie van de organisatie	JA, samen met het registratienummer

Nr.	Voorbeeld	Toegestaan?
17	Logo op een tentoonstellingsstand van een geregistreerde organisatie voor de promotie van EMAS in het algemeen	JA, op het logo hoeft niet het registratienummer te staan, omdat het voor promotionele doeleinden wordt gebruikt
18	Logo als grafische achtergrond in een krantenadvertentie waarin twee bedrijven hun samenwerking op milieugebied binnen de toeleveringsketen aankondigen. Het ene bedrijf is geregistreerd en het andere niet.	NEEN, het wekt verwarring, omdat de suggestie wordt gewekt dat beide bedrijven geregistreerd zijn
19	Logo zonder registratienummer voor promotionele activiteiten van een niet-geregistreerde organisatie	JA, maar alleen voor de promotie van EMAS, niet voor de promotie van de organisatie zelf
20	Logo op tickets van een geregistreerd gemeentelijk vervoerbedrijf	JA, als het logo wordt gebruikt voor de promotie van EMAS in het algemeen, hoeft er geen registratienummer op te staan. Als het logo wordt gebruikt voor de promotie van een specifiek bij EMAS geregistreerd bedrijf, moet op het logo het registratienummer van dat bedrijf staan.

4. HOE STAP JE VAN EEN ANDER MILIEUBEHEERSYSTEEM OP EMAS OVER?

Er is sprake van een groeiend aantal milieubeheersystemen in de EU, die speciaal zijn ontworpen voor specifieke activiteiten of bedrijfstakken. Lokale of regionale overheden kunnen zulke systemen gebruiken voor het verbeteren van hun duurzaamheids- of milieuprestaties. Via een link in een bijlage bij deze leidraad is informatie beschikbaar over de meest relevante systemen.

De EMAS-verordening voorziet in een beoordeling van de mate van gelijkwaardigheid van andere milieubeheersystemen. Een officiële erkenning van enkele of alle onderdelen van andere milieubeheersystemen kan de overstap naar EMAS gemakkelijker maken. De procedure verloopt als volgt:

- de betreffende lidstaat dient bij de Commissie een schriftelijk verzoek in tot erkenning van het milieubeheersysteem of onderdelen daarvan;
- de relevante onderdelen van het milieubeheersysteem en de daarmee samenhangende eisen van de EMAS-verordening worden in het verzoek duidelijk omschreven en geanalyseerd, en er wordt bewijs geleverd voor gelijkwaardigheid met EMAS;
- de Commissie legt het verzoek voor advies voor aan het EMAS-comité (ingesteld overeenkomstig artikel 49 van de EMAS-verordening);
- nadat de Commissie het systeem of onderdelen ervan heeft erkend, worden de gegevens ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* gepubliceerd.

Organisaties die een erkend milieubeheersysteem of onderdelen daarvan hebben geïmplementeerd, hoeven die onderdelen niet opnieuw te implementeren wanneer ze overstappen op EMAS.

Elke lidstaat heeft eigen procedures voor de behandeling van erkenningsaanvragen. Voor meer informatie kunt u terecht bij de bevoegde instantie.

5. EMAS III VOOR KLEINE EN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN (KMO'S)

„Kleine organisaties”:

- kleine, middelgrote en micro-ondernemingen, als omschreven in Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003, of
- lokale besturen van gebieden met minder dan 10 000 inwoners of andere overheidsinstanties met minder dan 250 werknemers en een jaarlijks budget van ten hoogste 50 miljoen EUR of een jaarbalans van ten hoogste 43 miljoen EUR, waaronder:
- overheids- of andere openbare diensten of openbare adviesorganen op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau;

- d) natuurlijke personen of rechtspersonen die krachtens het nationale recht openbare diensten verrichten, met inbegrip van specifieke taken, activiteiten of diensten in verband met het milieu, en
- e) natuurlijke of rechtspersonen die openbare verantwoordelijkheden hebben, openbare functies bekleden of aan openbare dienstverlening doen in samenhang met het milieu onder het toezicht van een onder b) bedoelde instantie of persoon.”

Verificatie- en interne audittermijn

Kmo's kunnen ervoor kiezen om de volledige verificatie over een periode van vier in plaats van drie jaar te laten uitvoeren. Ook de termijn voor interne audits kan worden verlengd, namelijk van één naar twee jaar. Hetzelfde geldt voor de milieuverklaring. De niet-gevalideerde bijgewerkte milieuverklaring moet niettemin elk jaar aan de bevoegde instantie worden overlegd.

Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken, moet de organisatie een daartoe strekkend verzoek aan de bevoegde instantie doen, die het verzoek kan inwilligen als de verificateur bevestigt dat aan de voorwaarden van artikel 7 is voldaan:

- er zijn geen beduidende milieurisico's;
- de organisatie heeft geen belangrijke wijzigingen doorgevoerd;
- de organisatie draagt niet bij aan noemenswaardige lokale milieuproblemen.

Verificatie en validering

Een milieuverificateur moet rekening houden met de kenmerken van kleine organisaties om te voorkomen dat zij onnodig worden belast. Kmo's hebben vaak maar beperkte middelen en zijn daardoor minder goed in staat tot uitgebreide verslaglegging en het doorlopen van langdurige procedures. De verificateur moet ook rekening houden met andere kenmerken van kmo's, zoals het feit dat het personeel vaak meervoudig inzetbaar is en grotendeels op de werkplek wordt opgeleid, en dat kmo's zich sneller kunnen aanpassen aan veranderingen. Het hoofddoel van het werk van de verificateur is het verkrijgen van objectief bewijs dat het EMAS-systeem effectief is en de procedures zijn afgestemd op de omvang en complexiteit van de activiteiten, de deskundigheid van het personeel en de aard van de milieueffecten.

Vergoedingen

De lidstaten kunnen zelf beslissen of zij voor de EMAS-registratie een vergoeding vragen en hoe hoog die vergoeding is. Sommige lidstaten vragen geen vergoeding. Voor de lidstaten die dat wel doen, geldt het bepaalde in de EMAS-verordening dat vergoedingen redelijk moeten zijn en in verhouding moeten staan tot de grootte van de organisatie.

Technische en financiële steun

Technische en financiële steun voor EMAS, in het bijzonder voor de tenuitvoerlegging van EMAS in kmo's, wordt zowel op EU- als op lidstaatsniveau verstrekt. De lidstaten verstrekken informatie over wettelijke voorschriften en de handhavingsautoriteiten, alsook technische informatie over geaccrediteerde en erkende verificateurs, registratieprocedures en financiële steun. De Commissie verstrekt informatie en effent de weg voor organisaties die zich bij EMAS willen laten registreren door onderdelen van andere milieubeheersystemen te erkennen en EMAS in ander EU-beleid te integreren.

„EMAS Easy”

Hoewel de „EMAS Easy”-methode ⁽¹⁾ niet in de verordening wordt genoemd, moet zij hier zeker worden vermeld, omdat het voor kleine organisaties een zeer nuttig instrument is waarmee zij snel, goedkoop en eenvoudig aan alle EMAS-eisen kunnen voldoen.

Clusteraanpak en stapsgewijze benadering

De lokale overheden kunnen, in samenwerking met kamers van koophandel, industriebonden en andere betrokken partijen, kmo's die EMAS willen invoeren, ondersteunen door het faciliteren van een clusteraanpak en een stapsgewijze benadering.

⁽¹⁾ Voor aanvullende informatie over „EMAS Easy” zie http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/what_if_i_am_an_sme_en.htm

Een clusteraanpak is een manier om EMAS als groep in te voeren, wat zinvol is voor organisaties die werkzaam zijn in dezelfde sector en gevestigd zijn in hetzelfde geografische gebied. De organisaties in de cluster voeren gezamenlijk het tenuitvoerleggingproces uit, maar laten zich vervolgens afzonderlijk registreren.

De stapsgewijze aanpak kan worden afgestemd op de behoeften die in de afzonderlijke lidstaten bestaan. Hij kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor een algemeen project of plan voor de invoering van EMAS in een gemeente of gebied waar verschillende instellingen elk een eigen plan hebben voor het stimuleren van goede milieupraktijken bij organisaties.

Voorbeeld: Een goed voorbeeld van deze aanpak is een initiatief waarbij een gemeente een groep kmo's bijeenbrengt die allemaal in hetzelfde industriegebied zijn gevestigd, voor een stapsgewijze tenuitvoerlegging van EMAS, dat wordt uitgevoerd onder leiding van de gemeente en in samenwerking met de plaatselijke kamer van koophandel en de industriebonden. De eerste stap is om alle ondernemingen te helpen met het uitvoeren van een EMAS-milieuanalyse. De tweede is het formuleren en invoeren van goede managementpraktijken en de derde de tenuitvoerlegging van een formeel milieubeheersysteem volgens een norm als EN ISO 14001. De vierde en laatste stap is de overstap naar EMAS als het eerste milieubeheersysteem.

Deze aanpak biedt wellicht ook mogelijkheden voor het ontwikkelen van promotieplannen in groepen organisaties, bedrijfstakken of specifieke regio's waar belangstelling bestaat voor het bevorderen van de invoering van een formeel of informeel milieubeheersysteem alvorens volledig over te stappen op EMAS.

BIJLAGE II

Meer EMAS-gerelateerde informatie voor gebruik bij deze leidraad is te vinden op de EMAS-website van de Commissie: <http://ec.europa.eu/environment/emas/>:

- Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:342:0001:0045:NL:PDF>
 - mededeling van de Commissie — Opstelling van het werkprogramma met een indicatieve lijst van sectoren voor de vaststelling van sectorale en sectoroverschrijdende referentiedocumenten, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52011XC1208%2801%29>
 - sectorale referentiedocumenten van EMAS voor de vastgestelde prioritaire sectoren: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm
 - factsheets over twintig benaderingen van een milieubeheersysteem („Step up to EMAS” — stapsgewijs naar EMAS): http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm#Step up to EMAS
 - lijst van alle bevoegde instanties en accreditatie- en vergunningsinstanties die bij EMAS zijn betrokken: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_contacts/competent_bodies_en.htm
 - EMAS-documenten: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications_en.htm
 - EMAS-factsheets over specifieke onderwerpen waarvoor behoefte was aan meer informatie: http://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/publications_studies_en.htm#Fact Sheets
 - EMAS Global: Besluit 2011/832/EU van de Commissie van 7 december 2011 betreffende een gids voor collectieve EU-registratie, registratie voor derde landen en overkoepelende registratie overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011D0832&from=NL>
 - http://ec.europa.eu/environment/emas/join_emas/emas_global_en.htm
-

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2017/2286 VAN DE COMMISSIE**van 6 december 2017**

betreffende de erkenning van de eisen van het milieubeheersysteem Eco-Lighthouse als zijnde in overeenstemming met de betreffende eisen van het milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) overeenkomstig artikel 45 van Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8082)

(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de vrijwillige deelneming van organisaties aan een communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS), tot intrekking van Verordening (EG) nr. 761/2001 en van de Beschikkingen 2001/681/EG en 2006/193/EG van de Commissie ⁽¹⁾, en met name artikel 45,

Na raadpleging van het bij artikel 49 van Verordening (EG) nr. 1221/2009 ingestelde comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) EMAS heeft ten doel voortdurende verbeteringen van de milieuprestaties van organisaties te stimuleren middels de instelling en implementatie van een milieubeheersysteem, de beoordeling van de prestaties van een dergelijk systeem, het verstrekken van informatie over de milieuprestaties, een open dialoog met het publiek en andere belanghebbenden en actieve betrokkenheid van werknemers.
- (2) Voor organisaties die andere milieubeheersystemen toepassen en willen overschakelen op EMAS, moet de overstap zo gemakkelijk mogelijk worden gemaakt. Er moet worden overwogen koppelingen met andere milieubeheersystemen te maken om de invoering van EMAS mogelijk te maken zonder bestaande praktijken en procedures te dupliceren.
- (3) Om de invoering van EMAS te vergemakkelijken en te voorkomen dat aan de hand van passende procedures gecertificeerde praktijken en procedures van andere milieubeheersystemen worden gedupliceerd, moeten de relevante onderdelen van andere milieubeheersystemen die door de Commissie worden erkend als in overeenstemming met de betreffende eisen van EMAS, worden beschouwd als gelijkwaardig aan die eisen.
- (4) Deze erkenning moet gebaseerd zijn op een analyse van de eisen en procedures van die andere milieubeheersystemen en op hun vermogen om dezelfde doelstellingen te verwezenlijken als de betreffende eisen van Verordening (EG) nr. 1221/2009.
- (5) Op 26 januari 2016 heeft Noorwegen een schriftelijk verzoek tot erkenning van het milieubeheersysteem Eco-Lighthouse bij de Commissie ingediend. Dit verzoek werd gevolgd door aanvullende informatie waarmee aan de Commissie de noodzakelijke bewijsstukken werden verstrekt om de gelijkwaardigheid van de relevante onderdelen van het milieubeheersysteem met de eisen van EMAS te kunnen beoordelen,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Op basis van het door de Noorse autoriteiten verstrekte bewijsmateriaal erkent de Commissie de onderdelen van de Eco-Lighthouse-regeling die in de bijlage bij dit besluit zijn aangeduid als zijnde in overeenstemming met de betreffende eisen van Verordening (EG) nr. 1221/2009.

⁽¹⁾ PB L 342 van 22.12.2009, blz. 1.

Artikel 2

Wijzigingen aan de eisen van de Eco-Lighthouse-regeling die gevolgen hebben voor de onderhavige erkenning moeten ten minste eenmaal per jaar aan de Commissie worden gerapporteerd. Bij veranderingen aan deze eisen of aan de eisen van Verordening (EG) nr. 1221/2009 kan de Commissie besluiten tot intrekking of tot wijziging van het huidige besluit.

Artikel 3

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 6 december 2017.

Voor de Commissie

Karmenu VELLA

Lid van de Commissie

BIJLAGE

Inleiding

De EMAS-verordening ⁽¹⁾ biedt organisaties een uitstekend beheerinstrument om hun milieuprestaties op vrijwillige basis te evalueren, te verbeteren en erover te rapporteren. EMAS staat open voor alle organisaties die hun milieuprestaties willen verbeteren. Het bestrijkt alle economische en dienstensectoren en is wereldwijd van toepassing.

EMAS heeft ten doel de voortdurende verbetering van de milieuprestaties van organisaties te stimuleren middels de instelling en implementatie van milieubeheersystemen, de systematische, objectieve en periodieke beoordeling van de prestaties van die systemen, het verstrekken van informatie over de milieuprestaties, het tot stand brengen van een open dialoog met het publiek, het actief betrekken van de werknemers in organisaties en het aanbieden van passende opleidingen.

De EMAS-verordening waarborgt de geloofwaardigheid en transparantie van de milieuprestaties van organisaties met een EMAS-registratie via een systeem van verificatie door externe verificateurs met een accreditatie of vergunning.

Om de registratie te vergemakkelijken van organisaties die andere milieubeheersystemen hebben ingevoerd en naar EMAS willen overstappen, is in de verordening vastgesteld ⁽²⁾ dat de Commissie andere nationale of regionale milieubeheersystemen, of onderdelen daarvan, die aan de betreffende eisen van de verordening voldoen, moet erkennen, mits aan specifieke voorwaarden is voldaan.

In artikel 45 van de verordening is bepaald dat de lidstaten bij de Commissie een schriftelijk verzoek kunnen indienen om bestaande milieubeheersystemen, of onderdelen daarvan, die overeenkomstig op nationaal of regionaal niveau erkende passende certificeringsprocedures zijn gecertificeerd, te erkennen als zijnde in overeenstemming met de betreffende eisen van die verordening.

Na onderzoek van dit verzoek en handelend volgens de in artikel 49, lid 2, van de verordening bedoelde raadplegingsprocedure, zal de Commissie de relevante onderdelen van de milieubeheersystemen alsmede de accreditatie- of vergunningsvoorschriften voor de certificeringsinstanties erkennen indien zij van mening is dat de lidstaat:

- in zijn verzoek de relevante onderdelen van de milieubeheersystemen en de betreffende eisen van die verordening voldoende en duidelijk heeft gespecificeerd,
- afdoende bewijs heeft geleverd van de gelijkwaardigheid met deze verordening van alle relevante onderdelen van het betrokken milieubeheersysteem.

Gevolg van de erkenning: Op grond van artikel 4, lid 3, van de verordening zijn organisaties die een EMAS-registratie willen verkrijgen en die beschikken over een gecertificeerd milieubeheersysteem dat overeenkomstig artikel 45 is erkend, niet verplicht de onderdelen uit te voeren die als gelijkwaardig aan deze verordening zijn erkend.

Er moet echter op worden gewezen dat bij de verificatie ter voorbereiding van de EMAS-registratie of voor de vernieuwing van die registratie, de bepaling in artikel 18 van toepassing is.

Een verificateur met een EMAS-accreditatie of -vergunning moet beoordelen of de vereiste procedures, zoals de milieu-analyse, het milieubeleid, het beheersysteem of de auditprocedures van de organisatie en de uitvoering daarvan voldoen aan de eisen van de verordening. Onderdelen van het andere milieubeheersysteem dat overeenkomstig artikel 45 is erkend als zijnde in overeenstemming met de betreffende eisen van Verordening (EG) nr. 1221/2009, moeten daarom ook worden geverifieerd om te verzekeren dat de uitvoering ervan voldoet aan de eisen die in de actuele erkenning als gelijkwaardig worden beschouwd.

Bijvoorbeeld het feit dat de documentatieprocedure van een ander milieubeheersysteem als gelijkwaardig wordt erkend, sluit een verificatie van de juiste uitvoering van die procedure teneinde te waarborgen dat ze de vereiste materiële informatie omvat, niet uit.

⁽¹⁾ Verordening (EG) nr. 1221/2009.

⁽²⁾ Artikel 45 van Verordening (EG) nr. 1221/2009.

De richtlijn inzake overheidsopdrachten ⁽¹⁾ verwijst ook naar deze erkenning wanneer in artikel 62, lid 2, van die richtlijn wordt gesteld dat andere milieubeheersystemen die overeenkomstig artikel 45 van Verordening (EG) nr. 1221/2009 zijn erkend, een van de drie soorten certificaten zijn waarnaar aanbestedende diensten kunnen verwijzen wanneer zij in het kader van een aanbestedingsprocedure certificaten van overeenstemming met bepaalde milieubeheersystemen of -normen verlangen.

Op 26 januari 2016 heeft Noorwegen een voorlopige aanvraag ingediend voor de erkenning uit hoofde van de EMAS-verordening van zijn nationale milieucertificeringssysteem, de Stichting Eco-Lighthouse (ELH). Aan dit verzoek is later aanvullende informatie toegevoegd teneinde de eisen van het Eco-Lighthouse-beheersysteem en de betreffende eisen van de EMAS-Verordening (met inbegrip van de bijlagen) duidelijk te specificeren en teneinde de Commissie het nodige bewijsmateriaal te verstrekken om te kunnen vaststellen of de desbetreffende onderdelen van het milieubeheersysteem gelijkwaardig zijn.

Op basis van dit bewijsmateriaal heeft de Commissie kunnen vaststellen in hoeverre de eisen van het betrokken milieubeheersysteem in overeenstemming zijn met de betreffende eisen van de EMAS-verordening, zoals nader beschreven in het volgende document.

Tabel: Verklaring van ELH-begrippen

ELH-begrip (Nederlands)	ELH-begrip (Noors)	Definitie van het begrip door ELH
Stichting Eco-Lighthouse (Eco-Lighthouse/ELH)	Stiftelsen Miljøfyrtårn (Miljøfyrtårn)	De juridische entiteit die het ELH-certificeringssysteem beheert, controleert en ontwikkelt.
ELH-milieuverklaring	Miljøkartlegging	Onlinerapportage op basis van een door een consultant opgestelde lijst van criteria. De onderneming documenteert de naleving van de criteria. De certificeerder keurt uiteindelijk de Miljøkartlegging goed en bevestigt daarmee dat aan de ELH-criteria is voldaan.
Niet-branchespecifieke criteria (General Industry Criteria, GIC)	Felles kriterier	Criteria die gelden voor alle ondernemingen die een ELH-certificering wensen. De onderneming geeft ook aan of ze de gebouwen waar ze gevestigd is in eigendom heeft dan wel huurt, wat bepaalt welke criteria van toepassing zijn met betrekking tot energie, afvalverwerking enz. De niet-branchespecifieke criteria hebben betrekking op de belangrijkste milieuaspecten die voor alle ondernemingen dezelfde zijn.
Branchespecifieke criteria	Bransjespesifikke kriterier	Criteria die gelden voor ondernemingen die in specifieke branches actief zijn en een ELH-certificering wensen. De ondernemingsspecifieke criteria die gelden in de branche, hebben betrekking op de belangrijkste milieuaspecten voor die branche.
Milieumanager	miljøfyrtårnansvarlig	De persoon in de onderneming die door het management is aangesteld als verantwoordelijke voor de ELH-implementatie.
Klimaat- en milieujaarverslag	årlig Klima- og miljørapport	De onderneming rapporteert jaarlijks tegen 1 april op het ELH-webportaal. Indicatoren: sommige zijn universeel, andere worden gegenereerd uit de gekozen criteria. Hier wordt ook het actieplan gerapporteerd. Het klimaat- en milieujaarverslag moet beschikbaar zijn voor het grote publiek.
actieplan/milieuprogramma	handlingsplan	Het in het klimaat- en milieujaarverslag gedocumenteerde actieplan van de onderneming voor het komende jaar met betrekking tot elk milieuthema. Verantwoordelijkheden en deadlines kunnen worden vastgelegd in de milieuverklaring (Miljøkartlegging) of intern in de eigen systemen van de onderneming.

⁽¹⁾ Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

ELH-begrip (Nederlands)	ELH-begrip (Noors)	Definitie van het begrip door ELH
Jaarlijkse management-toetsing	ledelsens gjennomgang	Het hogere en middenkader komt jaarlijks bijeen om het VGM-systeem (veiligheid, gezondheid, milieu), het kwaliteitscontrolesysteem, de ELH-implementatie en andere voor de onderneming relevante kwesties te bespreken en te evalueren.
Milieubeheer-groep	miljøgruppe	De werkgroep die is aangesteld om de milieumanager bij te staan bij de implementatie van ELH. Deze kan de VGM-verantwoordelijke en andere relevante partijen omvatten.
Webportaal van Eco-Lighthouse	Miljøfyrtårnportalen	Het webportaal waarop documentatie met betrekking tot ondernemingen, steden en gemeenten, consultants en certificeerders wordt bijgehouden en waarop alle documenten in verband met de naleving van criteria alsmede alle certificeringsdocumenten worden bewaard.
Ondernemingsspecifieke indicatoren	virksomhetsspesifikke sjekkpunkter	Indicatoren die op verzoek van de onderneming op maat worden bepaald en die worden opgenomen in het klimaat- en milieujaarverslag. Tegen betaling aangeboden dienst.
Interne consultant	Internkonsulent	Werknemer in een onderneming die werkt aan het verkrijgen van een ELH-certificering. De werknemer volgt een opleiding als ELH-consultant, waarna hij gekwalificeerd is om de onderneming naar certificering te begeleiden, zodat bij de eerste certificering geen externe ELH-consultant hoeft te worden ingehuurd.
VGM-checklist	HMS sjekklister	De interne checklist van de onderneming voor de jaarlijkse VGM-evaluatie. De belangrijkste punten zijn: actualisering van wettelijke voorschriften, interne opleiding van personeel en management, milieubeleid, doelstellingen en realisaties in het klimaat- en milieujaarverslag en aanpak van niet-naleving.
Milieubeleid	Miljøpolicy	Door het hoogste leidinggevende niveau binnen een onderneming geformuleerde intenties en voorschriften met betrekking tot milieuprestaties.
Milieuaspect	miljøaspekt	Elementen van de activiteiten, producten of diensten die door een onderneming worden geproduceerd of verricht en die van invloed kunnen zijn op het milieu.
Direct milieuaspect	Direkte miljøaspekt	Elementen van de activiteiten, producten of diensten die door een onderneming worden geproduceerd of verricht en waarover de onderneming directe controle heeft.
Indirect milieuaspect	Indirekte miljøaspekt	Elementen van de activiteiten, producten of diensten die door een onderneming worden geproduceerd of verricht en waarover de onderneming geen directe controle heeft maar die ze wel kan beïnvloeden.
Milieudoelstelling	miljømål	In het klimaat- en milieujaarverslag gedocumenteerde milieudoelstellingen die in het komende jaar moeten worden gerealiseerd.
Milieubeheersysteem	miljøledelsessystem	Geïntegreerd beheersysteem dat de milieueffecten van de onderneming in kaart brengt en waarin gebruik wordt gemaakt van een reeks milieucriteria voor het beheer van deze effecten. Het milieubeheersysteem moet aangepast zijn aan het functioneren van de onderneming, moet duidelijke doelstellingen bevatten alsmede actieplannen met concrete maatregelen die moeten worden uitgevoerd, en moet voor continue verbetering zorgen.

ELH-begrip (Nederlands)	ELH-begrip (Noors)	Definitie van het begrip door ELH
Belangrijke wijziging	stor endring	Elke verandering in de activiteit, producten, diensten, locatie, organisatie of administratie van de onderneming die een significante invloed heeft op het milieubeheersysteem of de milieuaspecten die verband houden met de onderneming.
Niet-naleving	Avvik	Afwijking van een wettelijke eis of een ELH-criterium, of van beide indien de wettelijke eis ook een ELH-criterium is. De belangrijkste wettelijke milieuvoorschriften zijn ook ELH-criteria. Als niet aan een ELH-criterium is voldaan, kan de onderneming niet worden gecertificeerd.

Methode voor het onderzoeken van de referenties van het erkende milieubeheersysteem

Het doel van dit document is tweemaal: de eisen van het milieubeheersysteem „Eco-Lighthouse” beschrijven en beoordelen of deze eisen in overeenstemming zijn met de betreffende eisen van de EMAS-verordening. Deze beoordeling dient twee belangrijke doelstellingen:

1. het vergemakkelijken van de overgang naar EMAS voor organisaties die een ander milieubeheersysteem hebben ingevoerd en naar EMAS willen overstappen;
2. het vergemakkelijken van de vergelijking tussen de eisen van Eco-Lighthouse en die van EMAS.

Ter voorbereiding van deze beoordeling heeft de Commissie de verschillen tussen de eisen van beide systemen geanalyseerd. Na deze analyse zijn de relevante eisen gegroepeerd in belangrijke eisen die betrekking hebben op verschillende onderdelen van het milieubeheersysteem. Vervolgens is beoordeeld of deze onderdelen voldoen aan de betreffende eisen van de EMAS-verordening.

Op de volgende bladzijden van dit verslag worden de **volgende onderdelen van het milieubeheersysteem** geanalyseerd:

1. inzet en betrokkenheid van het hoogste leidinggevende niveau;
2. opstellen van een milieuanalyse — voorbereidende analyse;
3. vaststellen van een milieubeleid;
4. waarborgen van de naleving van wettelijke voorschriften;
5. doelstellingen en milieuprogramma vastgesteld om continue verbetering te verzekeren;
6. organisatiestructuur, opleiding en betrokkenheid van werknemers;
7. documentatievoorschriften;
8. operationele controle;
9. paraatheid en reactie op noodsituaties;
10. controle, interne audit en corrigerende maatregelen;
11. communicatie (intern en extern);
12. managementtoetsing.

Daarnaast worden in dit verslag ook de **accreditatie- of vergunningsvoorschriften** beoordeeld die verificatie van de systemen door een gekwalificeerde externe auditor mogelijk maken.

Voor elk van deze onderdelen wordt in de volgende beoordeling in detail beschreven in welke mate de ELH-eisen in overeenstemming zijn met de betreffende EMAS-eisen. Om deze overeenstemming te beoordelen, is de Commissie nagegaan of het mogelijk is om met de ELH-eisen de doelstellingen van de betreffende EMAS-eisen met dezelfde robuustheid en geloofwaardigheid te bereiken ⁽¹⁾.

In verschillende gevallen komen onderdelen van ELH tot op zekere hoogte maar niet volledig overeen met EMAS-eisen. Om een genuanceerde beoordeling te geven, worden deze onderdelen aangeduid als „komt deels overeen met de EMAS-eisen” en wordt uitleg verstrekt om organisaties met een ELH-certificering die de kloof met EMAS willen dichten, te helpen.

Na beoordeling kunnen de verschillende onderdelen in drie categorieën worden ingedeeld:

- komt niet overeen met de EMAS-eisen,
- komt deels overeen met de EMAS-eisen,
- komt overeen met de EMAS-eisen.

De onderdelen waarvan is erkend dat zij aan de betreffende EMAS-eisen voldoen (derde categorie), moeten als gelijkwaardig worden beschouwd.

Beschrijving van Eco-Lighthouse

Het Eco-Lighthouse-certificeringssysteem is het meest gebruikte milieubeheersysteem in Noorwegen: in het kader van dit systeem zijn meer dan 5 000 geldige certificeringen toegekend aan kleine, middelgrote en grote organisaties (ELH richt zich niet op bedrijven met complexe milieu-uitdagingen ⁽²⁾). Door middel van makkelijk te implementeren, concrete, relevante en rendabele (in de ruimste zin van het woord: lokaal, regionaal en mondiaal) maatregelen kunnen ondernemingen hun milieuprestaties verbeteren, hun milieueffecten beheersen en hun toewijding aan maatschappelijk verantwoord ondernemen bewijzen.

Het Eco-Lighthouse-certificeringssysteem integreert het beheer van zowel interne als externe milieuaspecten in het wettelijk kader van de Noorse regelgeving betreffende systematische activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM) in ondernemingen.

Een onderneming die een Eco-Lighthouse-certificaat wil, moet de hieronder vermelde stappen volgen.

Voorafgaand aan de certificering:

1. Een gekwalificeerde Eco-Lighthouse-consultant inhuren die door ELH is opgeleid en erkend en door ELH wordt gecontroleerd om:
 - a) een milieuanalyse (miljøanalyse) van de onderneming uit te voeren. Op basis van deze voorbereidende analyse zal de consultant de relevante branchespecifieke criteria (bransjespesifikke kriterier) selecteren die betrekking hebben op de onderneming, naast de niet-branchespecifieke criteria (GIC) ⁽³⁾ die op alle organisaties van toepassing zijn;
 - b) de milieuverklaring ⁽⁴⁾ (Miljøkartlegging) op te stellen en te helpen invullen op het ELH-webportaal;
 - c) met behulp van dit online-instrument (Miljøkartlegging) de naleving van de relevante criteria te sturen en te documenteren;
 - d) de door de organisatie aangestelde interne milieumanager (miljøfyrtårnansvarlig) op te leiden in het gebruik van het ELH-webportaal en in het opstellen van de milieuverklaring;

⁽¹⁾ Deze vereiste hoge mate van overeenstemming moet worden gezien in het licht van artikel 4 van de verordening, waarin de voorwaarden voor het verkrijgen van een EMAS-registratie zijn vastgesteld. In het derde lid van dat artikel worden organisaties die beschikken over een gecertificeerd milieubeheersysteem dat overeenkomstig artikel 45 is erkend, vrijgesteld van de verplichting om de onderdelen die als gelijkwaardig aan de verordening zijn erkend, uit te voeren. Met het oog op een EMAS-implementatie en -registratie zouden de als gelijkwaardig erkende onderdelen dus dezelfde functie moeten kunnen waarborgen als de betreffende onderdelen van EMAS.

⁽²⁾ Zie de ELH-website <http://eco-lighthouse.org/certification-scheme/>

⁽³⁾ Voor de Engelse vertalingen van criteria: <http://eco-lighthouse.org/statistikk/> (de niet-branchespecifieke criteria plus enkele branchespecifieke criteria zijn vertaald). Voor de Noorse versies: <http://www.miljøfyrtårn.no/dette-er-miljøfyrtårn/bransjekriterier/9-miljt/miljt/55-bransjekriterier-gruppert>

⁽⁴⁾ Dit mag niet worden verward met de EMAS-milieuverklaring die in de artikelen 2 en 18 en in bijlage IV, B, van de EMAS-verordening is gespecificeerd.

- e) de interne milieumanager op te leiden in het invullen van het eerste klimaat- en milieujaarverslag, dat (na certificering) jaarlijks wordt opgesteld voor het voorafgaande volledige kalenderjaar;
 - f) het proces om aan de criteria te voldoen, in goede banen te leiden.
2. Voordat het certificeringsproces wordt afgerond, moet de organisatie via de onlinezelfrapportage in de milieuverklaring bevestigen dat ze aan een aantal niet-branchespecifieke en branchespecifieke criteria voldoet. Om een certificering te verkrijgen, moet aan alle niet-branchespecifieke en branchespecifieke criteria worden voldaan. Een schriftelijk neerslag van deze „voorlopige” zelfrapportage wordt bewaard als deel van de milieuverklaring.
 3. Niet-branchespecifieke en branchespecifieke criteria worden door ELH vastgesteld in samenwerking met relevante overheidsinstanties, wetenschappers, belangenorganisaties, klanten en ervaren consultants en certificeerders om de relevante milieuaspecten en doeltreffende maatregelen van de betrokken branche vast te stellen en te bespreken, en worden periodiek herzien.
 4. De criteria vormen de ruggengraat van het beheersysteem, die ervoor zorgt dat het systeem goed functioneert. De naleving van alle criteria moet via de milieuverklaring op het webportaal van Eco-Lighthouse worden gerapporteerd.
 5. Het klimaat- en milieoverslag (Klima- og miljørapport), waarin universele indicatoren en parameters die voor alle branches gelden, worden geïntegreerd met specifieke indicatoren die het resultaat zijn van de selectie van relevante criteria, wordt vervolledigd en op het ELH-webportaal ingediend.
 6. Wanneer de onderneming van oordeel is dat aan alle criteria is voldaan en het eerste klimaat- en milieoverslag is ingediend, wordt de certificering uitgevoerd door een certificeerder/verificateur. Deze persoon bekijkt de relevante informatie op het webportaal voordat hij de vestiging bezoekt, personen interviewt en controles uitvoert. De verificateur/certificeerder certificeert namens de lokale overheid waar de onderneming is gevestigd, maar hij is opgeleid, erkend (in het bezit van een licentie) en wordt gecontroleerd door het centrale bestuur van Eco-Lighthouse, onder meer (vanaf 2017) via observatie ter plaatse. Afwijkingen van de criteria en het wegwerken van afwijkingen worden in de milieuverklaring gedocumenteerd.
 7. De gedocumenteerde resultaten van het hele proces worden gecontroleerd door de Stichting ELH en er wordt een certificaat afgegeven. Pas in deze fase worden een certificeringsverslag en erkenningsbrief afgegeven.

Na de certificering

Na de certificering wordt jaarlijks tegen 1 april het klimaat- en milieoverslag ingediend, waarin de status van een aantal parameters, de realisatie van eerder vastgestelde milieudoelstellingen en een gedetailleerde vaststelling van toekomstige doelstellingen worden gespecificeerd. Dit jaarverslag wordt door de milieumanager opgesteld.

Hercertificering gebeurt om de drie jaar.

Het proces is hetzelfde, al is het bij hercertificering niet verplicht om een consultant in te huren. In plaats daarvan is de milieumanager (Miljøfyrtårnansvarlig) verantwoordelijk voor het organiseren van de hercertificering, het controleren of nog steeds aan de criteria is voldaan, het invullen van de milieuverklaring en het beschikbaar stellen van de documentatie aan de certificeerder/verificateur door hem toegang te geven tot het ELH-webportaal van de onderneming. De nieuwe milieuverklaring met bijbehorende documentatie en de in voorgaande jaren ingediende klimaat- en milieoverslagen vormen het belangrijkste bewijsmateriaal dat vóór de hercertificering wordt ingediend, terwijl de certificeerder/verificateur bij de controle van de onderneming interviews afneemt, steekproefsgewijze controles uitvoert en de gebouwen en terreinen inspecteert, zoals bij de eerste certificering.

Opmerking

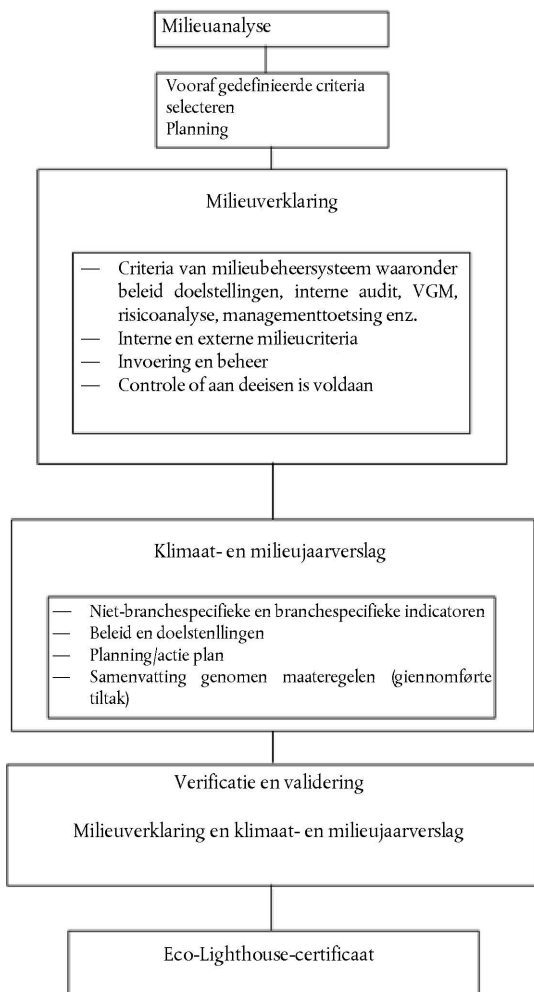
Meer dan 300 van de ongeveer 430 Noorse steden en gemeenten zijn betalende leden van het Eco-Lighthouse-certificeringssysteem. Dit lidmaatschap vergemakkelijkt de ELH-certificering voor lokale ondernemingen omdat ervoor wordt gezorgd dat er een certificeerder/verificateur voor ondernemingen in de omgeving beschikbaar is. Ook wordt verwacht dat de steden en gemeenten zullen streven naar certificering van hun eigen ondernemingen.

De in de certificeringsfase ingeschakelde verificateurs/certificeerders kunnen door de gemeente/stad/provincie of een particulier bedrijf in dienst worden genomen en worden door de Stichting Eco-Lighthouse *opgeleid, erkend en gecontroleerd*. Het is belangrijk op te merken dat bij het Eco-Lighthouse-systeem de lokale overheid de certificerende instantie is, aangezien de (door ELH erkende) certificeerders namens de stad of gemeente en niet namens Eco-Lighthouse optreden.

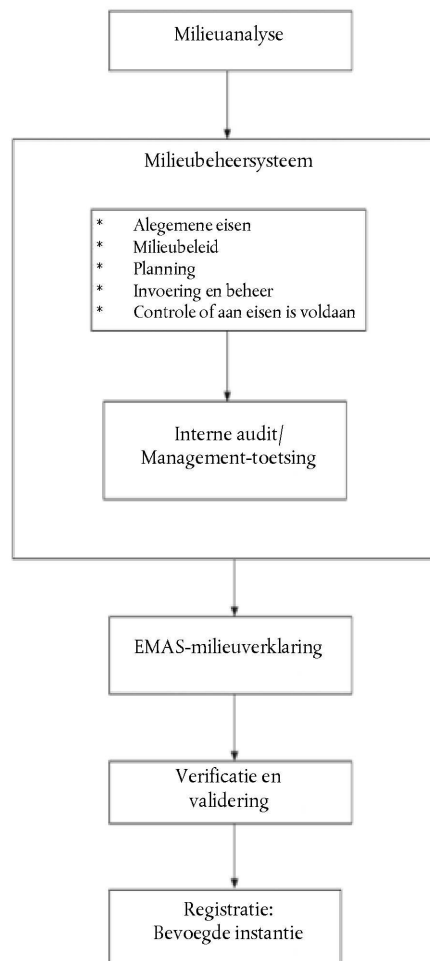
De Stichting Eco-Lighthouse is sinds mei 2016 gecertificeerd volgens ISO-norm 9001:2015.

Algemeen schema voor de invoering van ELH en EMAS

Algemeen schema voor de invoering van Eco-Lighthouse

Algemeen schema voor de invoering van EMAS

DEEL 1

Inzet en betrokkenheid van het hoogste leidinggevende niveau

Betreffende EMAS-eis

1. Betrokkenheid en inzet van het hoogste leidinggevende niveau. Bij EMAS moet het hoogste leidinggevende niveau het milieubeleid van de organisatie bepalen (1.1) en is het verantwoordelijk voor de correcte implementatie van het milieubeheersysteem (1.2) en voor de aanstelling van een milieubeheervertegenwoordiger (1.3). Rechtsgrondslag: artikel 2, lid 1, en bijlage II, A.2 en A.4.
2. Het leidinggevende niveau moet de geboekte vooruitgang regelmatig beoordelen en de vastgestelde problemen aanpakken. Het leidinggevende niveau moet regelmatig worden betrokken bij vergaderingen en initiatieven in het kader van het milieubeheersysteem (bijlage II, A.6).

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

1. Betrokkenheid en inzet van het hoogste leidinggevende niveau
 - 1.1. Vaststelling van het milieubeleid van de organisatie

GIC 1945 ⁽¹⁾ schrijft voor dat organisaties een milieubeleid moeten vaststellen. Bovendien moeten het besluit om aan het systeem deel te nemen en de verbintenis om aan de verschillende criteria te voldoen, door het management worden goedgekeurd.

⁽¹⁾ Waarin het volgende wordt gesteld: „De onderneming moet een milieubeleid alsmede doelstellingen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM) vaststellen. Deze moeten worden gedocumenteerd in het milieubeheersysteem of in het actieplan voor het ELH-klimaat- en milieujaarverslag.”

1.2. Verantwoordelijkheid voor de juiste implementatie van het milieubeheersysteem

Volgens GIC 6 „moet het management het VGM-systeem en de Eco-Lighthouse-procedures jaarlijks evalueren om te beoordelen of ze naar behoren functioneren”.

Door jaarlijks de algemene voorwaarden van ELH en de notulen van de managementtoetsing te ondertekenen, is het hoogste leidinggevende niveau verantwoordelijk voor de juiste implementatie van het beheersysteem en voor de juistheid van het klimaat- en milieujaarverslag (Klima- og miljørapport).

1.3. Aanstelling van de milieubeheervertegenwoordiger

Eén personeelslid wordt tot milieumanager (Miljøfyrtårnansvarlig) benoemd. Of dit al dan niet een voltijdse opdracht is, hangt af van de omvang van de organisatie. De milieumanager kan door de consultant worden opgeleid bij de eerste certificering of kan door de vorige milieumanager worden opgeleid. In grotere organisaties volgt de milieumanager soms de opleiding tot ELH-consultant (na afronding van die opleiding is hij gekwalificeerd als interne consultant (internkonsulent)). Zijn taken zijn gespecificeerd in eis 6 (Organisatiestructuur, opleiding en betrokkenheid van werknemers).

2. Het management beoordeelt regelmatig de geboekte vooruitgang en pakt de geconstateerde problemen aan

Dit gebeurt via de jaarlijkse managementtoetsing ⁽¹⁾ (ledelsens gjennomgang) die door het management wordt goedgekeurd (het management ondertekent de notulen van de vergadering voor de jaarlijkse managementtoetsing). Een verslag over niet-naleving (van wettelijke voorschriften en/of ELH-criteria) en het (de) klimaat- en milieujaarverslag(en) worden gepresenteerd. Dat laatste omvat de beoordeling van de milieuprestaties en de milieudoelstellingen voor het komende jaar. De (her)certificeringsverslagen kunnen worden gepresenteerd, met name als er sprake is van niet-naleving.

Deze jaarlijkse beoordeling is dus een kwaliteitscontrole (klanttevredenheid, organisatie, geconstateerde gevallen van niet-naleving), maar heeft ook betrekking op de verwezenlijking van de milieudoelstellingen en het actieplan, en omvat een evaluatie van de vooruitgang op het gebied van onder meer afval, energieverbruik en milieu-indicatoren die relevant zijn voor de branche. Als er sprake is van niet-naleving van de ELH-eisen en/of externe eisen, wordt dat hier behandeld (door de gevallen van niet-naleving meteen aan te pakken of, indien dat niet mogelijk is, ze in het actieplan voor het komende jaar op te nemen).

GIC 1950 luidt als volgt: „De onderneming moet procedures vaststellen voor het melden en behandelen van gevallen van niet-naleving.” ⁽²⁾ Het management is daarbij verantwoordelijk voor het milieubeleid, de doelstellingen en de verwezenlijkingen binnen het ELH-systeem via een (ten minste) jaarlijkse actualisering en bevestiging van de verbintenissen.

Bovendien zorgt het door de Noorse wet ⁽³⁾ voorgeschreven aanvullende VGM-systeem ervoor dat de in het actieplan gepresenteerde milieudoelstellingen waarover in het deel met verwezenlijkingen in het klimaat- en milieujaarverslag wordt gerapporteerd, worden gehaald en dat de instructies worden gevolgd.

Conclusie van de Commissie

Het hoogste leidinggevende niveau ondertekent de voorwaarden en verbintenissen van ELH in het beginstadium van het certificeringsproces (via het webportaal). GIC 1945 vereist dat organisaties een milieubeleid vaststellen. Het management wordt uitvoerig en herhaaldelijk bij ELH betrokken (via controles) op verschillende tijdstippen gedurende het jaar tot en met de jaarlijkse managementtoetsing. De organisatie die ELH implementeert, moet ook een milieumanager aanstellen die rapporteert aan (of deel uitmaakt van) het hoogste leidinggevende niveau en contact onderhoudt met het personeel over ELH-aangelegenheden.

⁽¹⁾ Verplichting om de interne controle te handhaven: de verplichting om een interne controle in te voeren en uit te oefenen, berust bij „de persoon die verantwoordelijk is” voor de onderneming. Hiermee wordt bedoeld het management of de eigenaar van de onderneming. Hoewel interne controle op alle niveaus van de onderneming moet worden uitgeoefend, berust de hoofdverantwoordelijkheid voor het opzetten en handhaven van het systeem bij het hoogste leidinggevende niveau van de onderneming. In dit deel wordt echter duidelijk gemaakt dat de interne controle moet worden ingevoerd en uitgeoefend in samenwerking met de werknemers, de werkgroep milieu, de veiligheidsafgevaardigde(n) en/of de werknemersvertegenwoordigers, indien die bestaan in de organisatie.

⁽²⁾ De rechtsgrondslag voor dit criterium is de Noorse regelgeving betreffende systematische activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu in ondernemingen (internecontroleregelgeving), deel 5.7.

⁽³⁾ Juridische link: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/internkontroll/> en voor meer informatie: <http://www.hse.gov.uk/>

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Inzet en betrokkenheid van het hoogste leidinggevende niveau**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

DEEL 2

Opstellen van een milieuanalyse (voorbereidende analyse)

Betreffende EMAS-eisen

Voorafgaand aan haar registratie moet een organisatie een milieuanalyse uitvoeren op basis van bijlage I bij de verordening — artikel 4, lid 1, onder a); bijlage I en bijlage II, A.3.1.

Deze voorbereidende analyse moet de volgende gebieden omvatten:

1. vaststelling van de toepasselijke wettelijke milieueisen;
2. vaststelling van alle directe en indirecte milieuaspecten met significante effecten op het milieu, waar van toepassing gekwalificeerd en gekwantificeerd, waarbij in een register wordt aangegeven welke als significant worden aangemerkt;
3. beschrijving van de criteria voor de beoordeling van het belang van de milieueffecten;
4. onderzoek van alle bestaande milieubeheerpraktijken en -procedures;
5. beoordeling van feedback die afkomstig is van het onderzoek van eerdere incidenten.

Deze beoordeling wordt door de externe verificateur geverifieerd.

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

Algemene beoordeling: De voorbereidende ELH-analyse, „milieuverklaring” (Miljøkartlegging) genoemd, wordt uitgevoerd door een consultant (door ELH opgeleid, erkend en gecontroleerd). Na een analyse van de organisatie selecteert hij de relevante criteria waaraan de organisatie moet voldoen om een ELH-certificering te verkrijgen. Op basis van deze analyse wordt de onlinemilieuverklaring (Miljøkartlegging) opgesteld als een lijst van criteria waaraan moet worden voldaan, wat de organisatie helpt om te bepalen op welk gebied vooruitgang moet worden geboekt. De volgende stap is de interactieve procedure die op het ELH-webportaal (Miljøfyrtårnportalen) is te vinden en die de organisatie in staat stelt de geboekte vooruitgang in te voeren en de volledige lijst van toepasselijke criteria waaraan moet worden voldaan, te controleren.

ELH biedt niet-branchespecifieke criteria die gelden voor alle branches, alsmede vooraf bepaalde specifieke criteria voor 14 verschillende branches ⁽¹⁾.

1) Vaststelling van de toepasselijke wettelijke milieueisen

De niet-branchespecifieke criteria omvatten ook het controleren van de naleving van de wettelijke voorschriften. Die naleving wordt gecontroleerd in overeenstemming met GIC 1944: „De onderneming moet zorgen voor toegang ⁽²⁾ tot een geactualiseerd overzicht van relevante wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu”. De toegang tot en opstelling van een overzicht wordt vergemakkelijkt door de Noorse overheidswebsite Regelhjelp ⁽³⁾, waar de onderneming haar unieke organisatiecode invoert en een lijst kan genereren van wettelijke voorschriften, inclusief milieugerelateerde voorschriften, die voor haar gelden. Alle niet-branchespecifieke en branchespecifieke criteria die op wet- en regelgeving zijn gebaseerd, worden duidelijk gemarkeerd met het symbool § om specifiek aan te geven dat het criterium bedoeld is om aan de wettelijke voorschriften te voldoen.

2) Vaststelling van alle directe en indirecte milieuaspecten met significante effecten op het milieu, waar van toepassing gekwalificeerd en gekwantificeerd, waarbij in een register wordt aangegeven welke als significant worden aangemerkt

Via de ontwikkeling van branchespecifieke criteria worden milieuaspecten die centraal staan in de branches waarop de ELH-specifieke criteria betrekking hebben, vastgesteld en opgesomd. De vooraf gedefinieerde criteria zijn vastgesteld in samenwerking met relevante brancheorganisaties, belangengroepen, de overheid, wetenschappers/onderzoekers en belangrijke klanten. Het interactief genereren van een vooraf gedefinieerde set criteria is bedoeld om organisaties te helpen en te begeleiden bij het eenvoudig creëren van een duidelijke benchmark. Dit proces is duidelijk een van de belangrijkste verschillen tussen de EMAS-methode en de ELH-methode. Terwijl de eerste zich richt op het vaststellen van milieuaspecten op organisatieniveau, brengt de tweede milieuaspecten op brancheniveau in kaart.

⁽¹⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistikk/>

⁽²⁾ Voor de certificeerder en de organisatie in het algemeen.

⁽³⁾ www.regelhjelp.no

Van de 31 niet-branchespecifieke criteria bestaat 35 % uit systeemcriteria, heeft 4 % betrekking op de werkomgeving en houdt 52 % volgens ELH verband met de externe omgeving ⁽¹⁾. Van de branchespecifieke criteria bestaat volgens ELH gemiddeld 10 % uit systeemcriteria, heeft 20 % betrekking op de werkomgeving en houdt 70 % verband met de externe omgeving ⁽²⁾. Een nadere beschouwing van de criteria met de meeste certificeringen (die bijgevolg het vaakst worden herzien en geactualiseerd), zoals hotels of kruidenierszaken ⁽³⁾, bevestigt dat deze criteria een aantal relevante belangrijke milieuaspecten omvatten.

De niet-branchespecifieke criteria (GIC) omvatten ook criterium 1963 „Overige milieuaspecten”, dat ondernemingen verplicht om alle relevante milieuaspecten die niet onder de niet-branchespecifieke en branchespecifieke criteria vallen, te evalueren en aan te pakken: „De onderneming moet andere belangrijke milieuaspecten van de onderneming vaststellen en moet alle noodzakelijke maatregelen in overweging nemen en/of in het klimaat- en milieujaarverslag opnemen en/of via het actieplan monitoren.” ELH definieert echter niet hoe deze criteria moeten worden toegepast, bijvoorbeeld welk type aspecten in aanmerking moet worden genomen (directe of indirecte), en hoe het belang van het effect ervan moet worden beoordeeld ⁽⁴⁾. Bovendien is het niet duidelijk hoe de naleving van dit criterium kan worden beoordeeld, bijvoorbeeld op welke basis de ELH-certificeerder kan waarborgen dat alle belangrijke milieuaspecten in kaart zijn gebracht ⁽⁵⁾.

De opgesomde criteria worden tijdens de verificatie/certificering gecontroleerd; er moet aan alle criteria zijn voldaan voordat ⁽⁶⁾ de certificering wordt toegekend. Om de drie jaar worden de criteria opnieuw geverifieerd/gehcertificeerd voor hercertificering.

3) Beschrijving van de criteria voor de beoordeling van het belang van de milieueffecten

De beoordeling van de milieueffecten vindt plaats via het proces van de opstelling van branchespecifieke criteria. Deze beoordeling wordt daarom niet door de organisatie uitgevoerd, maar wordt op sectoraal niveau door relevante belanghebbenden uit de branche gedaan. EMAS-bijlage I, punt 3, bevat specifieke richtsnoeren alsmede criteria om het belang van milieueffecten op organisatieniveau te beoordelen. Dergelijke richtsnoeren worden niet door ELH verstrekt, waar de beoordeling op brancheniveau door adviesgroepen van deskundigen wordt uitgevoerd.

4) en 5) Bestaande beheerpraktijken en -procedures en beoordeling van de feedback uit het onderzoek van eerdere incidenten

De bestaande beheerpraktijken en -procedures worden onderzocht en geëvalueerd aan de hand van de branchespecifieke criteria. Voorafgaand aan de certificering wordt een eerste klimaat- en milieujaarverslag opgesteld en aan de milieuverklaring toegevoegd. Dit verslag bevat de positieve en negatieve punten van het milieubeheer in de organisatie. Er wordt expliciet rekening gehouden met „Genomen initiatieven” (Gjennomførte tiltak) om situaties die niet ideaal waren/zijn, te verbeteren. Op basis van deze informatie wordt een actieplan (Handlingsplan med mål) opgesteld.

Conclusie van de Commissie

De voorbereidende ELH-analyse berust op een reeks criteria die zijn gebaseerd op milieuaspecten die op sectoraal niveau zijn vastgesteld. Bij het vaststellen van de branchespecifieke criteria kan ELH terdege rekening houden met een aanzienlijk deel van de potentiële milieuaspecten van de organisatie. De organisatie zal deze aspecten dan aanpakken wanneer zij ter voorbereiding van de certificering haar naleving van de vastgestelde criteria beoordeelt.

EMAS vereist een geïndividualiseerde analyse van de specifieke directe en indirecte milieuaspecten van de organisatie en vereist dat de organisatie criteria vaststelt om het belang te bepalen van de effecten die verband houden met de vastgestelde aspecten in de specifieke context van de organisatie. Deze organisatiegerichte aanpak is gericht op het vaststellen van aspecten die van belang zijn in de specifieke context van de organisatie en niet voor de sector als geheel. Deze individualisering van de aanpak is een van de belangrijkste verschillen tussen beide systemen.

⁽¹⁾ <http://www.miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/844-general-industry-criteria/file> en <http://www.miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/866-guidance-to-the-general-industry-criteria/file>

⁽²⁾ Door ELH verstrekte statistische informatie over hotels: <http://miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/864-industry-criteria-hotel/file> en over kruidenierszaken: <http://miljofyrtarn.no/dokumenter/bransjekrav/863-industry-criteria-retail-grocery-store/file>

⁽³⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistikk/>

⁽⁴⁾ ELH-richtsnoeren voor de niet-branchespecifieke criteria — 4 mei 2017 — Criterium 1963: „Een afzonderlijke beoordeling van andere milieuaspecten volstaat als de onderneming het noodzakelijk acht aanvullende maatregelen te treffen. De onderneming kan vrij kiezen welke methode ze wenst toe te passen om deze milieuaspecten aan te pakken, en kan dit in samenhang met de risicoanalyse voor de externe omgeving doen.”

⁽⁵⁾ ELH-certificeerders worden opgeleid om de naleving van feitelijke criteria te beoordelen en niet om een specifieke beoordeling van de verschillende milieuaspecten uit te voeren.

⁽⁶⁾ Zie ook eis 4: Naleving van wettelijke eisen.

Het bestaan van het niet-branchespecifieke ELH-criterium 1963, dat vereist dat ook rekening wordt gehouden met relevante „andere milieuaspecten”, kan worden gebruikt om de reikwijdte van de analyse te verbreden en tot een specifiekere beoordeling te komen. ELH beveelt in de richtsnoeren voor het criterium aan om dit in samenhang met de risicoanalyse toe te passen. Het definieert echter niet hoe het belang van deze aanvullende aspecten moet worden beoordeeld.

Hoewel beide benaderingen waardevol zijn en zowel voordelen als nadelen inhouden, verschillen de toegepaste methoden aanzienlijk van elkaar. Er wordt een soortgelijke doelstelling nagestreefd — vaststelling van belangrijke milieuaspecten — maar met verschillende methoden. ELH concentreert zich op de vaststelling van milieuaspecten op sectoraal niveau, terwijl EMAS gericht is op het in kaart brengen van organisatiespecifieke belangrijke aspecten. Om die reden kunnen beide benaderingen niet als gelijkwaardig worden beschouwd ⁽¹⁾.

Op basis van deze elementen is de Commissie van mening dat het deel van ELH dat betrekking heeft op het „**opstellen van een milieuanalyse**” deels overeenkomt met de betreffende EMAS-eisen.

Mogelijke maatregelen om de kloof met EMAS te dichten

Hoewel dit deel van ELH niet als gelijkwaardig kan worden beschouwd, blijkt uit de analyse dat het nauw aansluit bij veel betreffende EMAS-eisen. Om aan alle betreffende eisen te voldoen, moeten de volgende aanvullende elementen worden geïmplementeerd:

- Een overstap van een risicoanalysebenadering naar een benadering en methode op basis van EMAS-bijlage I, met als doel ook belangrijke milieuaspecten vast te stellen die niet onder de branchespecifieke criteria vallen.
- In deze optiek moet GIC 1963 worden toegepast op basis van de EMAS-milieuanalyse.
- De ELH-certificeerder moet er met de passende methode voor zorgen dat eventuele aanvullende milieuaspecten, indicatoren en wettelijke voorschriften zijn vastgesteld en behandeld.

DEEL 3

Vaststellen van een milieubeleid

Betreffende EMAS-eis

Het hoogste leidinggevende niveau moet het milieubeleid van de organisatie bepalen. Dit beleid moet de verschillende elementen omvatten die in bijlage II bij de EMAS-verordening worden genoemd (artikel 4, lid 1, onder b), en bijlage II, A.2).

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

ELH bevat de formele eis om doelstellingen vast te stellen via criterium 1945 („De onderneming moet een milieubeleid ⁽²⁾ alsmede doelstellingen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu vaststellen. Deze moeten worden gedocumenteerd in het milieubeheersysteem of in het actieplan voor het ELH-klimaat- en milieujaarverslag”). Het milieubeleid en de specifieke milieudoelstellingen worden eerst behandeld door vaststelling van de criteria voorafgaand aan de certificering en worden weergegeven in de milieuverklaring (Miljøkartlegging). In een tweede fase worden de milieuprestaties getoetst aan geselecteerde indicatoren uit het klimaat- en milieujaarverslag, dat ook een actieplan voor continue verbetering bevat.

Conclusie van de Commissie

Het onlangs herziene criterium 1945 verplicht de onderneming om een milieubeleid te formuleren. De combinatie van de milieuverklaring, het vaststellen van criteria, het opstellen van het klimaat- en milieujaarverslag, het toetsen aan indicatoren en het bepalen van doelstellingen dragen bij aan dit milieubeleid en helpen bij de uitvoering ervan.

Uit de bereidheid om een ELH-certificering te verkrijgen en uit de ondertekening van ELH-voorwaarden en -verbintenissen blijkt de intentie om het beheer van milieuaspecten te versterken en de milieuprestaties continu te verbeteren. Door zijn „actieplan” vormt het klimaat- en milieujaarverslag een stimulans voor continue verbetering.

⁽¹⁾ Het benadrukken van deze methodologische verschillen is met name van belang in het licht van artikel 4 van de verordening. Het vervangen van de EMAS-milieuanalyse door de ELH-milieuverklaring zou niet functioneren in de context van een EMAS-implementatie.

⁽²⁾ In overeenstemming met punt A 2 van EMAS-bijlage II.

Het klimaat- en milieujaarverslag moet tijdens de jaarlijkse managementtoetsing worden bekrachtigd.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Vaststellen van een milieubeleid**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

DEEL 4

Waarborgen van de naleving van wettelijke voorschriften

Betreffende EMAS-eis

EMAS vereist dat organisaties:

1. hun wettelijke verplichting met betrekking tot het milieu vaststellen;
2. ervoor zorgen dat aan deze eisen wordt voldaan;
3. passende procedures vaststellen om doorlopend aan deze eisen te voldoen;
4. het materiaal en de bewijsstukken verstrekken waaruit blijkt dat aan deze eisen is voldaan.

(Artikel 4, lid 1, onder b); artikel 4, lid 4; bijlage II, A.3.2, B.2 en A.5.2)

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

1. Voorafgaand aan de ELH-certificering stelt de consultant een lijst van criteria op. Krachtens GIC 1944 ⁽¹⁾ is de onderneming verplicht ervoor te zorgen dat de certificeerder/verificateur (en daarnaast het gehele bedrijf) toegang heeft tot een bijgewerkt overzicht van relevante wet- en regelgeving die op de onderneming van toepassing is.

De naleving van deze verplichting wordt vergemakkelijkt door de Noorse overheidswebsite *Regelhjelp* ⁽²⁾, waar de onderneming op basis van haar unieke organisatienummer een lijst van relevante wetgeving krijgt. De regels en voorschriften die het meest relevant zijn voor de branche, maken deel uit van de niet-branchespecifieke en branchespecifieke criteria (aangeduid met een §), waarvan de naleving noodzakelijk is voor certificering en hercertificering. De jaarlijkse actualisering van het overzicht wordt verzekerd door de jaarlijkse managementtoetsing (via de jaarlijkse VGM-evaluatie).

De lijst van criteria bevat ook criteria met betrekking tot specifieke wettelijke verplichtingen die de organisatie moet naleven.

Voorbeelden:

- algemeen wettelijk criterium 42: „gevaarlijk afval (en ...) moet veilig worden opgeslagen en afgeleverd bij een [...] faciliteit in overeenstemming met de „Voorschriften inzake afvalrecycling””;
 - specifiek wettelijk criterium 311: „Afvalwater wordt bemonsterd en geanalyseerd overeenkomstig de plaatselijke regelgeving en de vervuilingsvoorschriften 15A-3 en 4” (vertaling).
2. Op basis van een zelfbeoordeling voorafgaand aan de certificering bevestigt de onderneming dat aan deze criteria is voldaan. Vervolgens worden de criteria tijdens de certificering opnieuw gecontroleerd door de onafhankelijke, externe verificateur/certificeerder. Voordat een ELH-certificaat wordt afgegeven, controleert de Stichting ELH opnieuw het werk van de consultant, de onderneming en de certificeerder/verificateur en keurt ze het goed. De controle wordt herhaald bij de driejaarlijkse hercertificering. Voordat certificering kan plaatsvinden, moet aan alle criteria zijn voldaan, met inbegrip van de algemene en specifieke criteria die rechtstreeks uit de Noorse wetgeving in de ELH-criteria zijn opgenomen (aangeduid met het symbool §). Niet-naleving van een wettelijke eis die geen ELH-criterium is, wordt behandeld in GIC 1950, dat ondernemingen verplicht om procedures voor het melden en behandelen van deze niet-naleving vast te stellen. Op basis van dit criterium kan de onderneming worden gecertificeerd als ze kan aantonen dat ze beschikt over een systeem voor de behandeling van gevallen van niet-naleving. De certificeerder/verificateur controleert of aan de ELH-criteria is voldaan en gaat na of de onderneming een procedure heeft vastgesteld om de niet-naleving van algemene wettelijke bepalingen recht te zetten.

In tegenstelling tot EMAS verlangt ELH niet van organisaties dat ze de certificeerder bewijzen leveren waaruit blijkt dat ze volledig voldoen aan milieuwetgeving ⁽³⁾ die verder gaat dan de specifieke (wettelijke) criteria.

⁽¹⁾ GIC 1944: „De onderneming moet zorgen voor toegang tot een geactualiseerd overzicht van relevante wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM).”

⁽²⁾ <http://www.regelhjelp.no/> en <http://www.miljofyrtn.no/dette-er-milj%C3%B8fyrtn%C3%A5rn/bransjekriterier>

⁽³⁾ EMAS-verordening, bijlage II, B.2, onder 2).

3. Om de drie jaar moet hercertificering plaatsvinden. Op dat moment worden alle criteria opnieuw gecontroleerd, inclusief GIC 1950, dat betrekking heeft op de aanpak van gevallen van niet-naleving. Er wordt geen nieuw certificaat afgegeven als niet aan de criteria is voldaan.

Het bewijs van naleving van wettelijke voorschriften wordt tijdens de beoordeling met het oog op (her)certificering door de certificeerder beoordeeld, en is dus beperkt tot de competenties van de certificeerder (zie accreditatievereiste). De wettelijke criteria zijn echter zodanig geformuleerd dat de opgeleide certificeerder/verificateur in staat is om de naleving ervan te beoordelen en de mate van naleving te documenteren. De certificeerder/verificateur controleert ook of de onderneming beschikt over het geactualiseerde overzicht van beschikbare wet- en regelgeving en of er een systeem bestaat om gevallen van niet-naleving aan te pakken.

Bovendien wordt de naleving van wettelijke eisen gewaarborgd door de jaarlijkse interne VGM-audit, die deel uitmaakt van de jaarlijkse managementtoetsing. Bij de VGM-audit wordt elke vorm van niet-naleving van wettelijke eisen aangepakt.

Op de ELH-portaalsite zijn richtsnoeren voor de behandeling van gevallen van niet-naleving te vinden alsmede voorbeelden in verband daarmee (GIC 1950).

4. In overeenstemming met de toelichting in punt 2 van dit deel blijft de verstrekte documentatie beperkt tot de specifieke wettelijke eisen die onder de ELH-criteria vallen en omvat zij niet alle toepasselijke wettelijke milieuvorschriften. De documentatie wordt verstrekt en opgeslagen via de digitale ELH-interface.

Conclusie van de Commissie

Net als bij het proces dat voor de milieuverklaring (voorbereidende analyse) is vastgesteld, steunt ELH op een op criteria gebaseerd systeem om de naleving van wettelijke voorschriften door organisaties te beoordelen. Een dergelijk systeem gekoppeld aan de overheidswebsite *Regelhulp* ⁽¹⁾ wordt geacht een goed overzicht te geven van de wettelijke eisen waaraan moet worden voldaan, zoals in het kader van EMAS wordt gevraagd.

De naleving van alle ELH-criteria, met inbegrip van wettelijke criteria, wordt eerst zelf beoordeeld voorafgaand aan certificering en wordt op het moment van certificering door de verificateur/certificeerder gecontroleerd. Indien wordt vastgesteld dat niet aan een van de genoemde criteria is voldaan, kan geen certificaat worden afgegeven.

Bewijzen van de naleving van (wettelijke) ELH-criteria worden via het systeem beschikbaar gesteld. ELH vereist ook dat de organisatie beschikt over een procedure voor het melden en behandelen van resterende gevallen van niet-naleving ⁽²⁾ van wettelijke bepalingen. De naleving van de belangrijkste wet- en regelgeving bij activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM) wordt jaarlijks gecontroleerd door middel van een VGM-checklist die door de algemeen directeur wordt bevestigd en ondertekend en die is onderworpen aan de managementtoetsing. In de richtsnoeren voor GIC 1944 staat expliciet dat de naleving, en niet alleen een overzicht, van de wettelijke eisen vereist is.

In tegenstelling tot EMAS bevat ELH echter geen criterium op grond waarvan de organisatie aan alle wettelijke milieuvorschriften moet voldoen. In plaats daarvan legt ELH de nadruk op de belangrijkste milieuwetgeving door middel van relevante branchespecifieke criteria, waarbij de meest relevante wetgeving wordt geherformuleerd zodat ze volledig begrijpelijk is voor de onderneming en certificeerder.

Bovendien kan bij niet-naleving van wettelijke voorschriften die niet onder de wettelijke ELH-criteria vallen, toch een certificering worden verleend op voorwaarde dat er procedures zijn voor het melden en aanpakken van gevallen van niet-naleving in overeenstemming met de VGM-voorschriften ⁽³⁾.

Een ander opmerkelijk verschil ligt in de competentie van de verificateur. EMAS-verificateurs moeten kunnen opmerken of er wetgeving is weggelaten en moeten dus formeel gekwalificeerd zijn op dit gebied. ELH-verificateurs daarentegen worden opgeleid als generalisten. ELH anticipeert hierop door de (wettelijke) criteria op een duidelijke en begrijpelijke manier te formuleren, maar de competentie van de certificeerder om gevallen van niet-naleving van wettelijke voorschriften die verder gaan dan de vooraf vastgestelde wettelijke criteria vast te stellen, kan worden betwijfeld.

Ten slotte is er in vergelijking met EMAS ook een verschil in de frequentie van deze externe verificatie. Bij ELH is om de drie jaar een volledige hercertificering vereist. Op dat moment worden alle criteria, met inbegrip van de criteria die verband houden met wettelijke eisen, opnieuw gecontroleerd. Bij EMAS maakt de beoordeling van de prestaties ten opzichte van wettelijke voorschriften ook deel uit van de jaarlijkse validering van de milieuverklaring door de EMAS-verificateur. Daarbij zij echter opgemerkt dat 98 % van de ELH-ondernemingen, indien zij EMAS-gecertificeerd zouden zijn, in aanmerking zou komen voor de afwijking voor kleine organisaties overeenkomstig artikel 7, waardoor de frequentie van de jaarlijkse audit (om de twee jaar) en de hercertificering (om de vier jaar) dichter bij die van het ELH-systeem zou komen te liggen.

⁽¹⁾ <http://www.regelhulp.no/>

⁽²⁾ GIC 1950: „De onderneming moet procedures vaststellen voor het melden en aanpakken van gevallen van niet-naleving.”

⁽³⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistikk/> de richtsnoeren voor de criteria zijn te vinden aan het eind van het document.

Op basis van deze elementen is de Commissie van mening dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Waarborging van de naleving van wettelijke voorschriften**” deels overeenkomt met de betreffende EMAS-eisen.

Mogelijke maatregelen om de kloof met EMAS te dichten

Hoewel dit deel van ELH niet als gelijkwaardig kan worden beschouwd, blijkt uit de analyse dat het nauw aansluit bij veel betreffende EMAS-eisen. Om aan alle betreffende eisen te voldoen, moeten de volgende aanvullende elementen worden geïmplementeerd:

- de tekst van GIC 1944 aanpassen met de vermelding dat organisaties ervoor moeten zorgen dat alle wettelijke milieuvoorschriften vóór certificering worden vastgesteld en nageleefd;
- de onderneming verplichten om een bewijs van naleving van de relevante wettelijke milieueisen te verstrekken indien dit wordt gevraagd;
- ervoor zorgen dat de naleving van wettelijke voorschriften wordt gevalideerd door een externe auditor met een accreditatie of vergunning: jaarlijks voor grote organisaties en om de twee jaar voor kleine en middelgrote ondernemingen.

DEEL 5

Doelstellingen en milieuprogramma vastgesteld om continue verbetering te verzekeren

Betreffende EMAS-eis

1. Binnen de organisatie moeten doelstellingen worden gedefinieerd om een voortdurende verbetering van de milieuprestaties te waarborgen (artikel 1 en bijlage II, B.3 en B.4, onder 3)).
 2. Er moet een milieuactieprogramma worden opgesteld en uitgevoerd om deze doelstellingen te bereiken (artikel 18, lid 7, en bijlage II, A.2 en A.3, onder 3)).
-

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

De ELH-procedures vereisen dat er vóór certificering van een organisatie een gedetailleerde milieuverklaring wordt opgesteld (Miljøkartlegging, een checklist met relevante algemene en specifieke criteria die voor certificering moeten worden gebruikt) en dat het eerste klimaat- en milieujaarverslag wordt opgesteld, met daarin de voor het volgende jaar geplande milieudoelstellingen en -acties alsmede de huidige milieuprestaties.

Elk daaropvolgend jaar wordt (tegen 1 april) een **klimaat- en milieujaarverslag** ingediend via het ELH-webportaal. De milieuprestaties worden vergeleken met die van het voorgaande jaar. In het verslag worden de genomen initiatieven en bereikte doelstellingen opgesomd en wordt een actieplan voor het volgende jaar voorgesteld. Het (de) klimaat- en milieujaarverslag(en) wordt (worden) bij de eerste certificering en bij elke driejaarlijkse hercertificering door de certificeerder/verificateur gecontroleerd. Het wordt elk jaar gecontroleerd tijdens de jaarlijkse managementtoetsing.

Het klimaat- en milieujaarverslag wordt op het ELH-webportaal gegenereerd op basis van een reeks universele indicatoren alsmede indicatoren die overeenkomen met branchespecifieke criteria. Uit de milieudoelstellingen en het actieplan in het klimaat- en milieujaarverslag moet continue verbetering blijken. De procedure is vastgelegd in de richtsnoeren voor GIC 7 ⁽¹⁾, de daarmee samenhangende richtsnoeren en het ELH-webportaal.

Daarnaast staat in GIC 1963 (aanvullende milieuaspecten): „De onderneming moet andere belangrijke milieuaspecten van de onderneming in kaart brengen en moet alle noodzakelijke maatregelen in overweging nemen en/of in het klimaat- en milieujaarverslag opnemen en/of via het actieplan monitoren”. Het actieplan kan dus alle aspecten omvatten die specifiek zijn voor de onderneming en die niet onder de algemene of specifieke criteria vallen.

Voor ondernemingen die hun klimaat- en milieujaarverslag verder willen uitbreiden, biedt ELH een dienst met de naam „ondernemingsspecifieke indicatoren” (virksomhetsspesifikke sjekkpunkter) aan, waarbij door de onderneming gespecificeerde vragen en indicatoren aan het verslag worden toegevoegd.

⁽¹⁾ <http://eco-lighthouse.org/statistikk/> de richtsnoeren voor de criteria zijn te vinden aan het eind van het document.

Conclusie van de Commissie

Op het moment van certificering wordt een eerste milieubeheerprogramma opgesteld met beoordelingscriteria en doelstellingen. De milieuprestaties van de organisatie, de geboekte vooruitgang en de milieudoelstellingen worden elk jaar beoordeeld via het klimaat- en milieujaarverslag dat op het ELH-webportaal wordt opgesteld.

Het milieuprogramma wordt om de drie jaar bij de hercertificering bijgewerkt en opnieuw geëvalueerd door middel van een hernieuwde milieuverklaring.

Hoewel deze processen gericht zijn op de aspecten die onder een reeks criteria vallen bij het opzetten van het milieubeheersysteem (met inbegrip van de aanvullende aspecten die onder GIC 1963 ⁽¹⁾ vallen), kunnen ze zorgen voor een continue verbetering van de milieuprestaties met betrekking tot deze aspecten.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Doelstellingen en milieuprogramma vastgesteld om continue verbetering te verzekeren**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden.

DEEL 6

Organisatiestructuur (taken en verantwoordelijkheden), opleiding en betrokkenheid van de werknemers

Betreffende EMAS-eis

1. Het management moet ervoor zorgen dat de nodige middelen (inclusief personele middelen) beschikbaar zijn om de goede werking van het systeem te waarborgen. Taken en verantwoordelijkheden moeten worden gedefinieerd, gedocumenteerd en meegedeeld (bijlage II, A.4.1).
 2. Het hoogste leidinggevende niveau moet een of meer specifieke managementvertegenwoordigers met welomschreven taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden aanstellen die ervoor moeten zorgen dat het milieubeheersysteem correct wordt geïmplementeerd en gehandhaafd, en die aan het hoogste leidinggevende niveau verslag uitbrengen over de prestaties van dat systeem (bijlage II, A.4.1).
 3. De werknemers moeten opleidingen krijgen om aan de eisen van het milieubeheersysteem te kunnen voldoen (artikel 1 en bijlage II, A.4.2).
 4. De werknemers moeten actief betrokken zijn bij de verbetering van de milieuprestaties van de organisatie (artikel 1 en bijlage II, A.4.2 en B.4).
-

1. Inzet van het management voor een goede implementatie van het systeem en verbintenis van het management om de nodige middelen ter beschikking te stellen

Volgens GIC 1946: „De onderneming moet een organigram of een soortgelijk overzicht van de belangrijkste functies in de organisatie opstellen, zoals de ELH-contactpersoon, de veiligheidsvertegenwoordiger, de voorzitter van de werkgroep milieu, de VGM-manager, het hoofd inkoop en de brandveiligheidsfunctionaris.”

Volgens de Noorse wetgeving is het hoogste leidinggevende niveau verantwoordelijk voor het beheer van de onderneming, met inbegrip van het VGM-beheer, en is het dus impliciet verantwoordelijk voor de implementatie van het milieubeheersysteem. Als niet de nodige middelen ter beschikking worden gesteld, zullen er in het volgende VGM-verslag en in het volgende klimaat- en milieujaarverslag automatisch tekortkomingen verschijnen. Deze tekortkomingen zullen dan in aanmerking worden genomen bij de jaarlijkse managementtoetsing. Bovendien zouden ze een obstakel kunnen zijn voor de volgende hercertificering.

2. Specifieke vertegenwoordigers voor het milieubeheersysteem

Eén personeelslid wordt tot milieu manager (Miljøfyrtårnansvarlig) benoemd. Of dit al dan niet een voltijdse opdracht is, hangt af van de grootte van de organisatie. De milieu manager kan door de consultant worden opgeleid bij de eerste certificering of kan door de vorige milieu manager worden opgeleid. Zijn taken zijn:

- optreden als woordvoerder van de consultant (bij aanvang van het proces);
- optreden als woordvoerder van de certificeerder/verificateur bij de eerste certificering en bij hercertificering;
- ervoor zorgen dat aan de branchespecifieke criteria wordt voldaan;

⁽¹⁾ GIC 1933: „De onderneming moet andere belangrijke milieuaspecten van de onderneming in kaart brengen en moet alle noodzakelijke maatregelen in overweging nemen en/of in het klimaat- en milieujaarverslag opnemen en/of via het actieplan monitoren.”

- opleiden en motiveren van collega's;
- opstellen en indienen van het klimaat- en milieujaarverslag op het ELH-webportaal,
- bespreken van dat verslag met het management bij de „jaarlijkse managementtoetsing” (ledelsens gjennomgang) en met het personeel op personeelsvergaderingen, en verspreiden van het jaarverslag in de organisatie via het intranet of andere interne communicatiekanalen;
- de collega's op de hoogte brengen van het overkoepelende milieubeleid van de organisatie en de doelstellingen voor het komende jaar, zoals vermeld in het klimaat- en milieujaarverslag;
- bijdragen tot verbetering op permanente basis.

ELH heeft onlineopleidingen opgezet om de milieumanager (Miljøfyrtårnansvarlig) te leren hoe het klimaat- en milieujaarverslag moet worden opgesteld en in het bijzonder hoe een hercertificering kan worden verkregen.

ELH heeft instructies voor de milieumanager gespecificeerd, zoals vereist in GIC 1947: „De onderneming moet schriftelijke instructies opstellen voor de werknemer die verantwoordelijk is voor de implementatie van Eco-Lighthouse. De milieumanager moet de werknemers van de organisatie erbij betrekken en motiveren. ELH beschouwt actieve betrokkenheid van werknemers als een hoeksteen van het ELH-systeem.”

In grotere organisaties kan extra personeel worden ingezet via een milieubeheergroep ⁽¹⁾ (Miljøgruppe). De milieubeheergroep kan worden geïntegreerd in de VGM-groep (Veiligheid, Gezondheid en Milieu), die wettelijk verplicht is voor organisaties met meer dan vijftig werknemers.

3. Opleiding

Bedrijven en organisaties zijn gebonden aan GIC 1951: „De onderneming moet procedures hebben om werknemers op te leiden in de basis van VGM en om hen te informeren over veranderingen. De opleiding moet deugdelijke procedures met betrekking tot de externe omgeving omvatten.”

Het doel is ervoor te zorgen dat de werknemers over voldoende kennis en vaardigheden beschikken om hun werk naar behoren en in overeenstemming met de VGM-voorschriften te kunnen uitvoeren. De omvang van de opleiding van de werknemers hangt af van de risico's die verbonden zijn aan de activiteiten van de onderneming. De hoofdfilosofie van ELH is dat de organisatie zichzelf en de competenties/behoefte van haar werknemers het beste kent en dus zelf het beste kan beoordelen welke opleiding nodig is. Het criterium wordt mondeling geverifieerd (door de certificeerder/verificateur) door te vragen welke procedures de onderneming heeft om haar bestaande en nieuwe werknemers op te leiden op het gebied van VGM.

De hamvraag is of deze opleidingen gericht zijn op het verbeteren van de milieuprestaties dan wel alleen gericht zijn op ELH-procedures en VGM-risicobeheer. De VGM-checklist die ELH gebruikt om te beoordelen of de werknemers vertrouwd zijn met de ELH-routines, bevestigt dat de opleiding verder gaat dan de behandeling van procedures en dat ze ook belangrijke milieuaspecten zoals afvalbeheer, energie-efficiëntie of het beheer van gevaarlijke stoffen omvat.

4. Betrokkenheid van de werknemers

Om aan de EMAS-eisen te voldoen, moeten de werknemers worden betrokken bij het proces dat erop gericht is de milieuprestaties van de organisatie continu te verbeteren.

De oprichting van een milieugroep binnen de organisatie en de actieve deelname van de werknemers aan milieuactiviteiten is vereist ⁽²⁾. De werknemers worden geïnformeerd over de inhoud van het klimaat- en milieuvorslag en moeten ook specifiek worden betrokken bij processen die bijdragen aan de verbetering van de milieuprestaties, zoals afvalscheiding. Verschillende criteria (1953, 1962, 36) ondersteunen continue verbetering door het gebruik van een „ideeënbank”. Deze ideeënbanken die door de Stichting Eco-Lighthouse ter beschikking worden gesteld, bevatten verschillende maatregelen om de prestaties op milieugerelateerde gebieden zoals transport, afval of energie te verbeteren in samenwerking met de werknemers van de organisatie.

⁽¹⁾ Het is van belang om te weten dat de VGM-groep (Arbeidsmiljøutvalg) en de ELH-groep (Miljøgruppe) verschillende entiteiten zijn. De VGM-groep is wettelijk verplicht als de organisatie meer dan vijftig werknemers heeft. Een ELH-groep is niet verplicht, maar wordt door ELH aanbevolen voor organisaties met meer dan een bepaald aantal werknemers. De VGM-groep en de ELH-groep kunnen een en dezelfde groep zijn om een efficiënte organisatie en integratie van ELH in bestaande managementstructuren te waarborgen.

⁽²⁾ Eco-Lighthouse certificeringshandboek 2016 — 3.2.4 Oprichting en aanstelling van een milieugroep/projectgroep.

Conclusie van de Commissie

Het leidinggevende niveau is wettelijk verplicht om het nodige personeel voor het correct functioneren van VGM-procedures te voorzien en moet naar analogie met EMAS — volgens de ELH-regels — ook een ELH-vertegenwoordiger aanstellen. De verantwoordelijke personen moeten derhalve kunnen beschikken over de middelen die nodig zijn om naar behoren te kunnen functioneren.

Organisaties wordt ook gevraagd om hun werknemers op te leiden in VGM-competenties, waaronder de competentie om de milieuprestaties te verbeteren, en om hen te betrekken bij de implementatie van het milieubeheersysteem en bij milieuv activiteiten.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Organisatiestructuur, opleiding en betrokkenheid van werknemers:**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

DEEL 7

Documentatievoorschriften

Betreffende EMAS-eis

EMAS vereist documentatie over het milieubeleid, doelstellingen, actieplannen, de reikwijdte van het beheersysteem en de belangrijkste elementen daarvan, zoals de gegevens die nodig zijn voor een doeltreffende planning en controle van processen die verband houden met de belangrijke milieueffecten.

(Bijlage II, A.4.4)

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

Er moet documentatie beschikbaar zijn over de organisatie en de uitvoering van de procedures en doelstellingen van het milieubeheersysteem.

ELH presenteert op zijn website een uitgebreide lijst van documenten die vereist zijn voor de certificering, samen met andere formulieren en nuttige hulpmiddelen (*verktøy*) alsmede sectorgebonden informatie ⁽¹⁾ voor de certificering. Veel relevante documenten worden bewaard op het ELH-webportaal ⁽²⁾ (Miljøfyrtårnportal). ELH raadt ook een archiveringsstructuur voor de documenten aan.

In de richtsnoeren voor certificeerders/verificateurs bij GIC 1944 wordt de certificeerder/verificateur gevraagd om te controleren of de documentatie en het VGM-systeem eenvoudig en systematisch worden opgeslagen en of de onderneming weet hoe die informatie kan worden geraadpleegd. De documentatie met betrekking tot de branchespecifieke criteria wordt bewaard in de milieuverklaring (Miljøkartlegging) en op het ELH-webportaal. De onderneming kan ervoor kiezen om ze op de vergadering aan de certificeerder/verificateur te tonen, maar is niet verplicht om ze naar het webportaal te uploaden. De certificeerder/verificateur zal op de certificerings- of hercertificeringsvergadering een indruk krijgen van hoe bekend het systeem bij de werknemers is.

Conclusie van de Commissie

Dit deel is gericht op de beschikbaarheid van geschikte documentatie. Hoewel de reikwijdte van de twee systemen niet identiek is, kunnen de door ELH voorgestelde informatiestructuur en de structuur van het archief als bevredigend worden beschouwd.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Documentatievoorschriften**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

Opmerking: De reikwijdte van de ELH-documentatieprocedure is specifiek bepaald om te voldoen aan de documentatiebehoefte van het ELH-beheersysteem. Als een organisatie een EMAS-registratie wil aanvragen, moet de reikwijdte van de documentatieprocedure worden aangepast om alle EMAS-eisen te bestrijken, ook die waaraan ELH momenteel niet voldoet.

⁽¹⁾ <http://miljofyrtarn.no/nyeverktoy> en (bijvoorbeeld) <http://www.miljofyrtarn.no/2015-11-18-23-56-21/avfall>

⁽²⁾ <https://rapportering.miljofyrtarn.no/Account/Login?ReturnUrl=%2F> Neem contact op met ELH voor toegang.

DEEL 8

Operationele controle*Betreffende EMAS-eis*

Activiteiten die verband houden met vastgestelde belangrijke milieuaspecten moeten onder gespecificeerde omstandigheden worden uitgevoerd. Om dit te waarborgen, moet de organisatie:

1. een of meer procedures vaststellen en schriftelijk vastleggen, toepassen en handhaven voor de beheersing van situaties waarin het ontbreken van dergelijke procedures tot afwijkingen van het milieubeleid en de milieudoelstellingen en -streefdoelen zou kunnen leiden;
2. in de procedure(s) criteria voor de uitvoering van de werkzaamheden specificeren;
3. procedures vaststellen, toepassen en handhaven in samenhang met de in kaart gebrachte belangrijke milieuaspecten van door de organisatie gebruikte goederen en diensten, en de toepasselijke procedures en eisen bekendmaken aan haar leveranciers, met inbegrip van aannemers van werk.

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

1. en 2. ELH vereist dat de organisatie een milieubeleid en specifieke doelstellingen inzake milieuprestaties ontwikkelt. Bovendien moeten Noorse ondernemingen krachtens de Noorse regelgeving inzake interne controle algemene VGM-doelstellingen vaststellen. In ELH GIC 1945 en 1947 is bepaald dat het beheersysteem gedocumenteerde procedures moet omvatten voor het bereiken van deze doelstellingen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu, met inbegrip van de continue naleving van branchespecifieke criteria. Er moeten procedures worden vastgesteld voor de behandeling van gevallen van niet-naleving (GIC 1950). Op grond van andere ELH-criteria (1949) zijn ondernemingen verplicht een (bijgewerkte) risicobeoordeling te maken en een bijbehorend actieplan op te stellen.

Voor bepaalde branches moeten specifieke procedures worden verstrekt voor de omgang met gevaarlijke producten die doorgaans in de betrokken branche worden gebruikt (bijvoorbeeld SIC 983, 984 voor de schoonmaaksector, SIC 1931, 1932, 1933 voor carrosseriebedrijven en autospuiterijen, SIC 14 voor autoherstelbedrijven).

3. Na certificering moet de onderneming haar klanten en leveranciers informeren over haar milieuactiviteiten (GIC 5). Voor alle belangrijke aanbestedingen moeten relevante milieucriteria worden vastgesteld (GIC 1954), en de onderneming moet haar belangrijkste leveranciers zien te overtuigen om een milieucertificering te behalen. De onderneming moet haar leveranciers eveneens zien te overtuigen om informatie te verstrekken over de in hun productcatalogus opgenomen producten van derden met een milieukeurmerk, en over statistieken met betrekking tot de door hen aangekochte producten met een ecolabel (GIC 1956).

Conclusie van de Commissie

Dit deel is gericht op de bestaande procedures voor adequate operationele controles. De structuur van de door ELH voorgestelde procedures in combinatie met de Noorse regelgeving inzake interne controle en de bijbehorende informatiestromen kunnen als bevredigend worden beschouwd.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Operationele controle**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

DEEL 9

Paraatheid en reactie op noodsituaties*Betreffende EMAS-eis*

1. De organisatie bepaalt, implementeert en handhaaft een of meer procedures om potentiële noodsituaties en ongevallen in kaart te brengen, en hoe hierop te reageren.
2. De organisatie reageert op reële noodsituaties en ongevallen en voorkomt of vermindert de daarmee samenhangende schadelijke milieueffecten.
3. De organisatie moet haar procedures inzake paraatheid en reactie op noodsituaties periodiek analyseren en waar nodig herzien.
4. Zo mogelijk test de organisatie deze procedures ook op periodieke basis.

(Bijlage II, A.4.7)

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

Dit wordt geregeld door GIC 1949: „De onderneming moet een geactualiseerde risicobeoordeling verstrekken die betrekking heeft op de werk- en externe omgevingen alsmede een bijbehorend actieplan.”

Voor specifieke branches waar deze bepaling bijzonder relevant is, bestaat specifieke wet- en regelgeving. Noorse ondernemingen kunnen gemakkelijk controleren welke wetgeving op hen van toepassing is door *Regelhjelp* ⁽¹⁾, de overheidswebsite voor wet- en regelgeving, te raadplegen. Op deze site kan een onderneming haar unieke organisatienummer invoeren, waarna een lijst van relevante wetgeving wordt weergegeven. Voorbeelden van relevante wet- en regelgeving met betrekking tot paraatheid en reactie op noodsituaties voor de verschillende branches zijn te vinden op de website van de civiele bescherming (DSB) ⁽²⁾. Er moet echter op worden gewezen dat de ELH over het algemeen geen zware industrieën, noch ondernemingen met complexe milieu-uitdagingen certificeert.

De branchespecifieke ELH-criteria bevatten ook bepalingen inzake paraatheid en reactie, hoewel dit in sommige gevallen, zoals in de scheepsbouw, beperkt lijkt tot lijsten met gevaarlijke stoffen en bepalingen inzake EHBO-cursussen. Voor ondernemingen waar chemicaliën of andere stoffen worden gebruikt (zoals wasserijen) zijn de branchespecifieke criteria hierop gericht.

Conclusie van de Commissie

De paraatheid en reactie op noodsituaties is in de Noorse wetgeving sterk gereguleerd ⁽³⁾. Waar relevant vult ELH dit aan met de niet-branchespecifieke criteria (GIC) en de branchespecifieke criteria.

Bij certificering, hercertificering en het proces dat uitmondt in de jaarlijkse managementtoetsing worden de regels inzake risicobewustzijn, paraatheid en reactie, de efficiënte toepassing ervan en de evaluatie van procedures gecontroleerd.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Paraatheid en reactie op noodsituaties**” in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

DEEL 10

Controle, interne audit en corrigerende maatregelen

Betreffende EMAS-eis

1. Als onderdeel van haar milieubeheersysteem en in overeenstemming met haar doelstellingen moet de organisatie een of meer procedures bepalen, implementeren en handhaven om op regelmatige basis de belangrijkste kenmerken van haar activiteiten die aanzienlijke milieueffecten kunnen hebben, te controleren en indien nodig corrigerende maatregelen te nemen (bijlage II, A.5.1.).

De organisatie moet een interne audit verrichten om de bestaande beheersystemen te beoordelen en te bepalen of deze in overeenstemming zijn met haar beleid en programma (en met de wettelijke voorschriften) overeenkomstig de eisen van artikel 4, lid 1, onder c), artikel 9 en bijlage III. De audit moet ten minste eenmaal per jaar door bevoegde auditors worden uitgevoerd, en de auditcyclus van alle activiteiten van de organisatie moet ten minste om de drie jaar (of vier jaar voor kleine en middelgrote ondernemingen) worden uitgevoerd.

2. De organisatie moet een of meer procedures bepalen, implementeren en handhaven voor het vaststellen, corrigeren en onderzoeken van feitelijke en mogelijke afwijkingen en voor het nemen van corrigerende en preventieve maatregelen. De resultaten van corrigerende en preventieve maatregelen moeten worden geregistreerd en de doeltreffendheid ervan moet worden geëvalueerd (bijlage II, A.5.3.).
3. Het resultaat van de interne audit moet bestaan uit een verslag aan het management over de conclusie en bevindingen van de audit.

Rechtsgrondslag: artikel 4, lid 1, onder b) en c); artikel 6, lid 2, onder a); artikel 9; bijlage II, A.5 en bijlage III.

⁽¹⁾ <http://www.regelhjelp.no/>

⁽²⁾ <https://www.dsb.no/> Link naar *lovdata* (brand, explosies, gevaarlijke stoffen enz.): https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2002-06-14-20#KAPITTEL_2

⁽³⁾ <https://www.dsb.no/>

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

1. *Controle van de belangrijkste kenmerken van de activiteiten en beoordeling van de conformiteit van het milieubeheersysteem met het beleid en programma van de organisatie door middel van een interne audit*

Op basis van GIC 6: „Het management moet het VGM-systeem en de Eco-Lighthouse-procedures jaarlijks evalueren om na te gaan of ze naar behoren functioneren”. Daarbij zij opgemerkt dat dit criterium is gemarkeerd met het symbool §, dat de rechtsgrondslag aangeeft.

In de richtsnoeren voor GIC 6 staat ook: „De rechtsgrondslag voor dit criterium is de Noorse regelgeving betreffende systematische activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu in ondernemingen (internecontroleregelgeving), deel 5.8. De onderneming moet het VGM-systeem monitoren en moet jaarlijks een systeemaudit en interne audit uitvoeren om te verzekeren dat het VGM-systeem naar behoren functioneert. De ELH-procedures voor externe omgevingen moeten in het VGM-systeem worden geïntegreerd en moeten een inherent onderdeel van de interne audit zijn. Het management is hoofdvantwoordelijk voor het VGM-systeem en voor de geïntegreerde ELH-procedures en moet deze jaarlijks evalueren om te verzekeren dat ze naar behoren werken. De wijze waarop het management de beoordeling in de praktijk uitvoert, verschilt per onderneming. Het gaat erom praktische oplossingen te vinden. [...]”

NB: Naast het onderzoek van de VGM-gerelateerde criteria is het belangrijk dat de consultant/onderneming ook het gehele VGM-systeem van de onderneming onderzoekt. De consultant/onderneming moet onderzoeken of het VGM-systeem in de praktijk goed functioneert en goed gestructureerd is.”

De jaarlijkse managementtoetsing en de aanvullende documentatie en procedures die vereist zijn voor de ELH-certificering, gaan daarom samen met de wettelijke verplichting om de VGM-activiteiten van de organisatie jaarlijks aan een audit te onderwerpen overeenkomstig de Noorse internecontroleregelgeving ⁽¹⁾ (ICR). Via dit geïntegreerde beoordelingsproces moet de onderneming nagaan of het VGM-systeem in de praktijk goed werkt en goed gestructureerd is.

Dit resulteert in een integratie van de milieuprocedures van ELH in het bestaande VGM-systeem en een versterking van het beheersysteem als geheel, zowel wat de werkomgeving als de externe omgeving betreft.

De audits/controles zijn gebaseerd op specifieke sectorale checklists, sjablonen en voorbeelden die door de Stichting ELH worden verstrekt en die aangepast zijn aan het niveau van het milieurisico van de verschillende sectoren. De controle moet ook een beoordeling omvatten van de ELH-procedures, de zelf vastgestelde milieudoelstellingen zoals omschreven in het klimaat- en milieujaarverslag, en de verwezenlijkingen.

Afhankelijk van de grootte van de onderneming kan het systeem voorafgaand aan de jaarlijkse managementtoetsing worden gecontroleerd door een interne auditor of voor kleine ondernemingen tijdens de vergadering zelf. In de jaarlijkse managementtoetsing worden afwijkingen, verwezenlijkingen en doelstellingen geëvalueerd en worden nieuwe doelstellingen vastgesteld.

In aanvulling op de managementtoetsing bevat het **klimaat- en milieujaarverslag** extra informatie over milieudoelstellingen en verwezenlijkingen. In dit verslag worden de bovenstaande punten beoordeeld, wordt gecontroleerd of er vooruitgang is geboekt en of de doelstellingen zijn bereikt en worden nieuwe verbeteringsdoelstellingen voor het komende jaar vastgesteld. Dit verslag wordt tijdens de jaarlijkse managementtoetsing door het management beoordeeld.

2. *Corrigeren van afwijkingen*

Het doel van de VGM-beoordeling is het vaststellen van zwakke punten en tekortkomingen en het opstellen van een plan om die punten en tekortkomingen aan te pakken. Voor elke tekortkoming moet een actieplan worden opgesteld om de tekortkoming weg te werken (binnen een bepaalde termijn).

⁽¹⁾ Fragment uit ICR-richtsnoeren „Periodieke evaluatie van activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu. Naast de regelmatige opvolging (bijvoorbeeld veiligheidsinspecties, personeelsvergaderingen enz.) moet de onderneming de VGM-activiteiten minstens één keer per jaar uitgebreider evalueren en nagaan of ze in de praktijk werken. De onderneming moet een schriftelijke procedure voor de evaluatie hebben. De resultaten van de evaluatie moeten gemakkelijk toegankelijk zijn. Het doel is om zwakke punten en tekortkomingen in kaart te brengen en te verhelpen. Het is belangrijk om de oorzaken te achterhalen en ervoor te zorgen dat ze zich niet meer voordoen. Na afronding van de evaluatie moeten naast de algemene doelstelling concrete verbeteringsdoelstellingen worden vastgesteld.” Fragment uit: www.arbeidstilsynet.no/binfil/download2.php?tid=77839 (PDF-versie van richtsnoeren en regelgeving betreffende systematische activiteiten op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM). De volledige regelgeving is te raadplegen op <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=78950> en in het Engels op: <http://www.arbeidstilsynet.no/artikkel.html?tid=78622>

Voordat certificering of hercertificering kan plaatsvinden, moet aan alle criteria zijn voldaan, met name aan de algemene en specifieke criteria die rechtstreeks uit de Noorse wetgeving zijn overgenomen. Niet-naleving (ook van wettelijke bepalingen buiten ELH) wordt behandeld in GIC 1950, dat ondernemingen verplicht om procedures voor het melden en behandelen van deze niet-naleving vast te stellen.

Elke tijdens het certificerings- of hercertificeringsproces vastgestelde afwijking van een criterium schort de ELH-certificering op.

3. Verslag aan het management over de conclusie en bevindingen van de audit

Bij de jaarlijkse managementtoetsing worden het jaarlijkse VGM-verslag samen met het daaruit voortvloeiende actieplan en het klimaat- en milieujaarverslag aan het management voorgelegd.

Conclusie van de Commissie

In de controlefase worden de ELH-procedures, de naleving van de wettelijke voorschriften en de eisen van de Noorse internecontroleregelgeving (ICR) geïntegreerd ⁽¹⁾. De resultaten van de controles worden vervolgens in de managementtoetsing beoordeeld. Om het proces te vergemakkelijken, wordt de reikwijdte van de uitgevoerde controles bepaald aan de hand van een sectorale checklist die door de Stichting ELH wordt verstrekt.

Deze procedures — VGM-audit, risicoanalyse, controle en beperking van afwijkingen — vormen samen de interne audit die resulteert in een uitvoerige controle van de VGM-aspecten en het ELH-systeem. Het resultaat wordt door het management beoordeeld. Bij certificering en hercertificering moet de milieucertificeerder ook bevestigen dat de audit naar behoren is uitgevoerd en dat alle relevante elementen zijn gecontroleerd en dat daarover is gerapporteerd.

Door het verschil tussen beide systemen kan de reikwijdte van de audit verschillen, hoewel vergelijkbare procedures worden toegepast om vergelijkbare doelstellingen te bereiken. De bestaande procedures kunnen echter wel van toepassing zijn op een gewijzigde reikwijdte (bijvoorbeeld inclusief aanvullende specifieke milieuaspecten) indien de organisatie de overstap naar EMAS wil maken.

De milieumanager is verantwoordelijk voor het opstellen en indienen van het verslag van de verschillende onderdelen van de interne audit voor de managementtoetsing, en ondersteunt daarmee het milieusysteem en de beoordeling van milieuprestaties in het licht van het milieubeleid en -programma.

Op basis van deze elementen is de Commissie van mening dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Controle, interne audit en corrigerende maatregelen**”, in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

Opmerking: De bestaande ELH-auditprocedures zijn per definitie bedoeld om een grondige controle van het ELH-beheersysteem te waarborgen. Indien een organisatie een EMAS-registratie wil aanvragen, moet de reikwijdte van de interne audit worden uitgebreid tot alle EMAS-eisen, ook die waaraan ELH momenteel niet voldoet.

DEEL 11

Communicatie (intern en extern)

Betreffende EMAS-eis

1. Als onderdeel van het milieubeheersysteem moeten de organisaties procedures voor interne en externe communicatie vaststellen. De procedure voor externe communicatie stelt de organisatie in staat een open dialoog met het publiek en andere belanghebbenden, waaronder lokale gemeenschappen en klanten, te voeren over de milieueffecten van haar activiteiten, producten en diensten.
2. Organisaties moeten externe belanghebbenden transparantie bieden en periodiek milieu-informatie verstrekken op basis van de eisen in bijlage IV (Milieुरapportage).

Deze informatie omvat onder meer de volgende elementen: het milieubeleid van de organisatie, een beschrijving van alle belangrijke milieuaspecten, een beschrijving van de milieudoelstellingen en -streefdoelen, een verslag over de in de bijlage gedefinieerde indicatoren, de naleving van wettelijke voorschriften en een verwijzing naar de toepasselijke wettelijke eisen.

⁽¹⁾ <http://www.arbeidstilsynet.no/artikkel.html?tid=78622>

Deze informatie moet jaarlijks (of om de twee jaar voor kleine en middelgrote ondernemingen) door een milieuverificateur met een accreditatie of vergunning worden gevalideerd.

(Artikel 4, lid 1, onder d); artikel 5, lid 2, onder a); artikel 6, lid 2, onder b); bijlage II, B.5; bijlage IV)

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

1. De communicatie gebeurt op basis van het klimaat- en milieujaarverslag.

De initiële ELH-milieuanalyse (Miljøkartlegging), waarin de lijst van na te leven criteria wordt vastgesteld, wordt naar het webportaal van ELH geüpload, maar niet openbaar gemaakt. Zij is niet bedoeld als communicatiemiddel, maar eerder als beoordelingsinstrument voor de organisatie. Alleen het klimaat- en milieujaarverslag en het milieubeleid moeten volgens GIC 7 openbaar worden gemaakt.

Het klimaat- en milieuvorslag is een beheerinstrument voor milieuactiviteiten dat jaarlijks tegen 1 april moet worden opgesteld. Het doel is dat de onderneming elk jaar de verbetering van haar prestaties documenteert in een milieuvorslag.

Het verslag bestaat uit twee delen: een verslag over de milieuprestaties van het voorgaande jaar en een actieplan voor het komende jaar.

Het verslag is gebaseerd op een aantal indicatoren, zoals

aantal werknemers, absentisme (ziekteverzuim), financiële omzet, groene inkoop, aantal voor eigen gebruik aangeschafte producten met een ecolabel of milieukeurmerk, gecertificeerde leveranciers, papierverbruik, totaal energieverbruik, oppervlakte van de verwarmde ruimte, energiescore, verwarmingsscore (type verwarming dat wordt gebruikt), brandstofverbruik, aantal gereden kilometers, type en aantal voertuigen, vlieguren, volume van gesorteerd en ongesorteerd afval, plus andere milieuaspecten afhankelijk van de gekozen branchespecifieke criteria. Een deel van deze indicatoren wordt parallel met de vaststelling van de branchespecifieke criteria gedefinieerd en verschilt derhalve per sector.

Hoewel ELH niet bedoeld is voor industriële organisaties, bestrijkt de rapportage enkele kernindicatoren van EMAS. Zo werd in het klimaat- en milieujaarverslag van de levensmiddelenegroothandel Arne Sjøle gerapporteerd over de volgende indicatoren: energie-efficiëntie, materiaalefficiëntie in de inkoopketen, afvalproductie en CO₂-uitstoot op basis van een evaluatie van het brandstofverbruik en de genomen vluchten.

Er wordt echter niet over alle in bijlage IV genoemde kernindicatoren gerapporteerd en de rapportage is minder kwantitatief als bij EMAS. Dit hangt onmiskenbaar samen met het in de ELH-benadering gewortelde systeem van vooraf vastgestelde criteria, met vooraf vastgestelde indicatoren die op basis van de specifieke kenmerken van de sector zijn geselecteerd. Zo zijn er bijvoorbeeld in het klimaat- en milieujaarverslag van dezelfde voedseldistributeur geen indicatoren met betrekking tot chemische emissies in de lucht (zoals NO_x en PM), wateremissies en biodiversiteit opgenomen. Hoewel de door EMAS vereiste reeks indicatoren breder is, kan een EMAS-organisatie echter ook besluiten om niet te rapporteren over bepaalde indicatoren indien zij kan rechtvaardigen dat die indicatoren niet relevant zijn voor haar belangrijke directe milieuaspecten.

Bij ELH worden in GIC 1963 („de onderneming moet andere milieuaspecten vaststellen en aanpakken”) aanvullende belangrijke aspecten behandeld waarover in het klimaat- en milieujaarverslag moet worden gerapporteerd. Ondernemingen kunnen verder gaan in hun rapportage door in hun klimaat- en milieujaarverslag bijkomende op aanvraag beschikbare ondernemingsspecifieke indicatoren (Virksomhetsspesifikke sjekkpunkter) op te nemen.

Het actieplan voor het komende jaar wordt met behulp van het webportaal opgesteld en in het klimaat- en milieujaarverslag opgenomen. Het portaal verplicht de onderneming om alle vereiste velden in te vullen; andere velden zijn gemarkeerd als optionele velden. Als er velden zijn die niet relevant zijn voor de onderneming of die niet kunnen worden beantwoord, moet in het commentaarveld een verklaring worden gegeven.

De prestaties ten opzichte van wettelijke voorschriften en verwijzingen naar toepasselijke wettelijke eisen worden niet formeel in het klimaat- en milieujaarverslag opgenomen. In het verslag kan melding worden gemaakt van corrigerende maatregelen als gevolg van een geconstateerde niet-naleving.

2. Het verslag wordt opgesteld door een werknemer van de organisatie (de milieumanager) (zoals bij EMAS). Het wordt bij de certificering en de driejaarlijkse hercertificering gecontroleerd door de certificeerder/verificateur.

Het verslag wordt gepresenteerd aan het personeel (GIC 1952) (tijdens vergaderingen en via het intranet) en aan het management (tijdens de jaarlijkse managementtoetsing). De herziening van GIC 7 ⁽¹⁾ (in mei 2017 geïmplementeerd) heeft de transparantie van het systeem vergroot door ondernemingen te verplichten het verslag te publiceren voor het grote publiek, klanten, leveranciers en samenwerkingspartners. Het verslag moet worden gepubliceerd bij de eerste certificering en elk jaar daarna.

De publicatie moet voldoen aan de Noorse wetgeving inzake gegevensbescherming en privacy, en mag geen indicatoren als ziekteverzuim en jaarlijkse omzet omvatten.

Conclusie van de Commissie

Het klimaat- en milieujaarverslag vormt de basis van de ELH-rapportage (intern en naar het publiek toe). Het geeft een transparant overzicht van de prestaties van de organisatie op het gebied van vastgestelde indicatoren. Net als het gehele ELH-systeem is dit verslag gebaseerd op een methode waarbij de lijsten van criteria/indicatoren vooraf worden vastgesteld op sectoraal niveau. Deze methode verschilt van EMAS-systeem waar alle aspecten worden vastgesteld en gerapporteerd **op basis van een geïndividualiseerde analyse**.

Er zijn ook verschillen wat de inhoud van de verslagen betreft. Net als bij EMAS bevat ELH's klimaat- en milieujaarverslag een beschrijving van de organisatie en haar milieubeheersysteem, het milieubeleid van de organisatie, de toegepaste criteria en de certificeringsstatus. Er bestaan echter verschillen wat betreft de vermelding van kernindicatoren die van toepassing zijn op alle organisaties en de verplichting om te rapporteren over de naleving van wettelijke eisen en over de prestaties van de organisatie op het gebied van die eisen.

Het jaarverslag wordt overeenkomstig GIC 1952 bekendgemaakt aan werknemers en belanghebbenden. Het klimaat- en milieujaarverslag moet aan alle werknemers worden voorgelegd op vergaderingen of via het intranet. De onderneming moet het verslag ook publiceren voor het grote publiek, klanten, leveranciers en samenwerkingspartners. Het verslag moet worden gepubliceerd bij de eerste certificering en elk jaar daarna. Door het verslag publiek te maken, zal het niet alleen beschikbaar zijn voor het personeel, maar ook voor externe actoren.

Het ELH-rapport moet bij certificering en daarna om de drie jaar (bij hercertificering) door een certificeerder worden gevalideerd. Bij EMAS moet de „EMAS-milieuverklaring” jaarlijks door een externe verificateur worden gevalideerd; in het geval van kleine en middelgrote ondernemingen is dat om de twee jaar. 98 % van de ondernemingen met een ELH-certificering zou dan ook in aanmerking komen voor deze afwijking indien zij een EMAS-registratie hadden.

Beide rapportagesystemen streven naar een eerlijk overzicht van de prestaties van de organisatie op het gebied van indicatoren die verband houden met welbepaalde milieuaspecten. Beide zijn geschikt voor de methode die hun respectieve milieubeheersysteem ondersteunt. De methodologische verschillen tussen deze systemen gelden echter ook voor de rapportage-onderdelen. Bovendien bevat de EMAS-milieuverklaring ook de verplichting om te bevestigen dat aan de wettelijke voorschriften is voldaan, en moet die verklaring jaarlijks, of om de twee jaar in het geval van kleine en middelgrote ondernemingen, door een externe verificateur worden gevalideerd. Vanwege deze verschillen kan dit onderdeel niet worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met alle EMAS-eisen.

Op basis van deze elementen is de Commissie van mening dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Communicatie (intern en extern)**” deels overeenkomt met de betreffende EMAS-eisen.

Mogelijke maatregelen om de kloof met de EMAS-eisen te dichten

Hoewel dit deel van ELH niet als gelijkwaardig kan worden beschouwd, blijkt uit de analyse dat het nauw aansluit bij veel betreffende EMAS-eisen. Om aan alle betreffende eisen te voldoen, moeten de volgende aanvullende elementen worden geïmplementeerd:

- het door de ELH-organisatie gepubliceerde klimaat- en milieujaarverslag moet alle elementen omvatten die in bijlage IV bij de EMAS-verordening zijn voorgeschreven, met name:
 - een beschrijving van de belangrijke milieuaspecten van de organisatie die zijn vastgesteld op basis van de in bijlage I bij de EMAS-verordening vastgestelde procedure,

⁽¹⁾ GIC 7: „Bij de eerste certificering moet de onderneming een klimaat- en milieujaarverslag opstellen. Na de eerste certificering moet het klimaat- en milieujaarverslag over het hele voorgaande kalenderjaar worden opgesteld en tegen 1 april op de portaal-site van Eco-Lighthouse worden ingediend. Het klimaat- en milieujaarverslag moet ter beschikking worden gesteld van het grote publiek, klanten, leveranciers en samenwerkingspartners.”

- de kernindicatoren en specifieke indicatoren waarover wordt gerapporteerd,
- een verwijzing naar de toepasselijke wettelijke eisen met betrekking tot het milieu en naar de prestaties op het gebied van die wettelijke eisen;
- het klimaat- en milieujaarverslag moet jaarlijks, of om de twee jaar in het geval van kleine en middelgrote ondernemingen, door een certificeerder met een accreditatie of vergunning worden gevalideerd. De certificeerder moet met de passende methode nagaan of alle relevante milieuaspecten, indicatoren en wettelijke voorschriften zijn vastgesteld en behandeld.

DEEL 12

Managementtoetsing

Betreffende EMAS-eis

Op basis van interne audits, evaluaties van de naleving, dialoog met belanghebbenden (inclusief klachten), de milieuprestaties van de organisatie met betrekking tot de doelstellingen en corrigerende/preventieve maatregelen en eerdere managementtoetsingen moet het hoogste leidinggevende niveau het milieubeheersysteem van de organisatie evalueren om ervoor te zorgen dat het geschikt, adequaat en doeltreffend blijft. De beoordeling omvat ook een evaluatie van de mogelijkheden tot verbetering en de noodzaak van wijzigingen in het milieubeheersysteem, met inbegrip van het milieubeleid en de milieudoelstellingen en -streefdoelen (bijlage II, A.6).

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

De managementtoetsing wordt formeel behandeld in GIC 6, waarin het volgende wordt gesteld: „Het management moet het VGM-systeem en de Eco-Lighthouse-procedures jaarlijks evalueren om te beoordelen of ze naar behoren functioneren.”

Uit de input van ELH ⁽¹⁾ blijkt dat dit deel grotendeels afhankelijk is van de jaarlijkse managementtoetsing. Die beoordeling, waarin de beoordeling van het VGM-systeem en de ELH-procedures wordt gecentraliseerd, omvat de beoordeling van de milieuprestaties zoals beschreven in het klimaat- en milieujaarverslag.

De algemeen directeur en de werknemer die verantwoordelijk is voor de implementatie van Eco-Lighthouse, komen jaarlijks samen met de veiligheidsvertegenwoordiger en een vertegenwoordiger van de bedrijfsgezondheidszorg om het systeem te beoordelen en te evalueren.

Op basis van het gegeven voorbeeld omvat de jaarlijkse managementtoetsing van de ELH-organisatie de volgende elementen:

- mogelijkheden voor verbetering van het systeem; opstelling en beoordeling van actieplannen;
- evaluatie van tijdens de verslagperiode geconstateerde overtredingen van wet- of regelgeving;
- evaluatie van de milieuprestaties zoals beschreven in het klimaat- en milieujaarverslag;
- vaststelling van nieuwe milieudoelstellingen in het actieplan voor het klimaat- en milieujaarverslag.

Conclusies van de Commissie

De kerngedachte van de ELH-managementtoetsing ligt zeer dicht bij die van EMAS, aangezien ze grotendeels overeenkomt met de bepalingen van de regelgeving inzake managementtoetsingen.

Op basis van deze elementen erkent de Commissie dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Managementtoetsing**”, in overeenstemming is met de betreffende EMAS-eisen en derhalve als gelijkwaardig kan worden beschouwd.

Accreditatie- of vergunningsvoorschriften voor de certificeringsinstanties

De volgende analyse beoordeelt de accreditatie- of vergunningsvoorschriften die de verificatie van de systemen door een gekwalificeerde externe auditor mogelijk maken.

⁽¹⁾ Onder meer <http://miljofyrtarn.no/nyeverktoy>

Betreffende EMAS-eis

1. EMAS vereist dat de belangrijkste elementen van het beheersysteem door een onafhankelijke verificateur met een accreditatie of vergunning worden geverifieerd. De te verifiëren elementen zijn in artikel 18 van de EMAS-verordening nader omschreven.
 2. Vóór de registratie (artikel 4, lid 5) moeten de initiële milieuanalyse, het milieubeheersysteem, de auditprocedure en de tenuitvoerlegging ervan door een geaccrediteerde of erkende milieuverificateur worden geverifieerd en moet de milieuverklaring door die verificateur worden gevalideerd.
 3. Om een registratie te vernieuwen (artikel 6), moet een geregistreerde organisatie ten minste om de drie jaar:
 - a) haar volledige milieubeheersysteem en auditprogramma en de uitvoering ervan laten verifiëren;
 - b) haar milieuverklaring opstellen overeenkomstig de voorschriften van bijlage IV, en deze laten valideren door een milieuverificateur,en, onverminderd het voorgaande, **in de tussenliggende jaren** een bijgewerkte milieuverklaring opstellen overeenkomstig de voorschriften van bijlage IV en deze laten valideren door een milieuverificateur.

Artikel 7 van de verordening voorziet in de volgende afwijking voor kleine organisaties: de hierboven genoemde frequentie wordt verlengd van drie tot vier jaar en van jaarlijks tot tweejaarlijks, mits aan specifieke voorwaarden is voldaan.
 4. De verificatie en validering moeten worden uitgevoerd door een verificateur met een accreditatie of vergunning overeenkomstig de in de artikelen 25 en 26 omschreven voorwaarden.
 5. De toekenning van een accreditatie of vergunning aan een milieuverificateur moet gebeuren op basis van de eisen van artikel 20 van de EMAS-verordening. De milieuverificateur moet met name passende bewijzen verstrekken van zijn bekwaamheid, met inbegrip van kennis, relevante ervaring en voor de reikwijdte van de verlangde accreditatie of vergunning relevante technische capaciteiten.
-

Beoordeling van de betreffende ELH-eisen

1. *Onafhankelijke verificateur*: ELH vereist dat de implementatie van het systeem wordt geverifieerd door een externe certificeerder/verificateur. Deze certificeerder/verificateur moet door de Stichting ELH zijn opgeleid en erkend en wordt formeel door de lokale overheid aangesteld. De certificeerder/verificateur richt zich bij zijn beoordeling op de mate waarin de organisatie voldoet aan de branchespecifieke en niet-branchespecifieke criteria die de consultant in het ELH-systeem heeft geselecteerd. Het werk van de certificeerder/verificateur wordt bij elke certificering (om de drie jaar) door ELH gecontroleerd.
2. *Externe beoordeling voorafgaand aan de certificering*: na de zelfrapportage door de onderneming wordt de ELH-certificering uitgevoerd door een certificeerder/verificateur. De ELH-certificering houdt in dat wordt gecontroleerd of aan vooraf vastgestelde (niet-branchespecifieke en branchespecifieke) criteria is voldaan, waarbij ook wordt gecontroleerd of de organisatie beschikt over een geactualiseerd overzicht van de wettelijke eisen waaraan zij onderworpen is, en of zij beschikt over een systeem voor de behandeling van gevallen van niet-naleving. De meest relevante wettelijke eisen worden vertaald in ELH-criteria die specifiek worden gecontroleerd. Het verificatieproces komt dus neer op het verifiëren van een checklist met behulp van de milieuverklaring en via gestandaardiseerde onlinetools met specifieke richtsnoeren voor elk criterium ⁽¹⁾. Na beoordeling door de certificeerder controleert de Stichting ELH iedere certificering afzonderlijk. Indien ze de certificering goedkeurt, geeft ze een certificaat af of hernieuwt ze het bestaande certificaat.
3. *Hernieuwing van de registratie*: om de drie jaar moet de ELH-vergunning worden hernieuwd.

Voorafgaand aan hercertificering moet de organisatie de criteria hebben beoordeeld en moet ze hebben gecontroleerd of de organisatie nog steeds aan de geldende criteria voldoet. De documentatie van dit proces moet op het webportaal beschikbaar worden gesteld.

Bij hercertificering controleert de verificateur of het klimaat- en milieujaarverslag jaarlijks op de vereiste wijze is ingediend. Zo niet, dan moeten de klimaat- en milieujaarverslagen voor de tussenliggende jaren zo goed mogelijk retroactief worden gereconstrueerd.

Het hercertificeringsproces is identiek aan het certificeringsproces. De certificeerder/verificateur zal letten op de continue vooruitgang (op milieugebied).

Er vindt geen externe verificatie plaats in de tussenliggende jaren. De klimaat- en milieujaarverslagen voor de tussenliggende jaren worden intern opgesteld. Aangezien 98 % van de bedrijven met een ELH-certificering kleine organisaties zijn, en op basis van artikel 7, moet deze frequentie worden vergeleken met verificatie om de twee jaar bij EMAS.

⁽¹⁾ Zie deel 7.

4. *Eisen voor verificatie en validering*: de verificatie wordt uitgevoerd volgens het in punt 2 hierboven beschreven proces.

Certificeerders zijn generalisten die binnen een breed vergunningendomein werken (er worden geen sectorspecifieke vergunningen afgeleverd). Net als EMAS-verificateurs moeten ELH-certificeerders de reikwijdte van de certificering (delen van de organisatie waarvoor de certificering geldt) duidelijk omschrijven en met de organisatie afstemmen, documentatie onderzoeken, de organisatie bezoeken, interviews houden en steekproefsgewijze controles uitvoeren. Volgens het ELH-certificeringshandboek kan de certificeerder gedeeltelijk vertrouwen op de garantie die hij krijgt van de consultant die de certificering heeft voorbereid ⁽¹⁾. De certificeerder moet zijn beoordeling ook kunnen documenteren aan de hand van notities en eventuele checklists.

Indien de certificeerder de onderneming goedkeurt, stelt de certificeerder die de Miljøkartlegging heeft goedgekeurd de definitieve acceptatiebrief op, samen met een verslag van eventuele geconstateerde en gecorrigeerde gevallen van niet-naleving. Beide worden opgeslagen op het webportaal. Eco-Lighthouse controleert vervolgens de documentatie en gaat na of de procedure in overeenstemming is met de regels en richtsnoeren. Zodra dit is gedaan, levert ELH een certificaat af.

De goedkeuring en opleiding van de certificeerder en het toezicht op zijn werk worden verzekerd door de Stichting Eco-Lighthouse via haar webportaal, en de instructies voor het uitvoeren van een certificering zijn beschreven in het ELH-certificeringshandboek. Dit waarborgt de onafhankelijkheid en professionaliteit van de verificateur op basis van de ELH-vergunningsvoorschriften.

Zoals vermeld in punt 2 hierboven omvat ELH geen specifiek jaarlijks valideringsproces.

5. *Accreditatie- of vergunningsvoorschriften*

ELH heeft een autonoom systeem voor het verlenen van vergunningen aan zijn auditors, certificeerders en verificateurs opgezet. De certificeerder/verificateur wordt door ELH goedgekeurd, opgeleid en gecontroleerd en werkt namens de gemeente waar de organisatie is gevestigd. Zijn werk wordt door ELH nauwlettend gecontroleerd, maar hij is over het algemeen niet door een gestandaardiseerd en erkend accreditatiesysteem geaccrediteerd. De Stichting ELH is ISO 9001-gecertificeerd, maar voldoet niet aan de norm voor afgifte van certificeringen (ISO 17021). De ELH-eisen moeten daarom worden vergeleken met de in artikel 20 van de EMAS-verordening vastgelegde vergunningsvoorschriften.

De certificeerder die in het bezit is van een vergunning wordt door de lokale overheid aangesteld. Zo wordt de externe certificering gehandhaafd evenals de band met steden/gemeenten die een actieve rol spelen. Door dit systeem wordt complexiteit vermeden en worden de kosten laag gehouden. De toegang tot lokaal beschikbare verificateurs is een belangrijke succesfactor in het ELH-systeem en zorgt ervoor dat (voornamelijk kleine en middelgrote) ondernemingen met weinig ernstige milieuaspecten zich tegen een redelijke prijs kunnen laten certificeren.

De door ELH gestelde eisen met betrekking tot de kwalificatie van de verificateurs/certificeerders zijn gericht op de volgende elementen:

- ELH-verificateurs/certificeerders worden zodanig opgeleid dat ze een goede kennis hebben van het milieubeheersysteem dat ze certificeren (ELH), en van de criteria van dat systeem.
- ELH-verificateurs/certificeerders worden niet per sector geaccrediteerd, maar worden goedgekeurd voor opleiding op basis van een generalistische competentie op het gebied van milieu, VGM, kwaliteitscontrole en/of kwaliteitsbeoordeling. ELH vertrouwt sterk op de nauwkeurigheid van de te controleren criteria. Deze aanpak is bedoeld om de kosten voor bedrijven laag te houden door het aantal certificeerders te verhogen en op die manier de reiskosten te verlagen.
- Juridische kennis wordt eveneens vervangen door een verwijzing naar branchespecifieke criteria, met een speciale gids voor de verificateur.
- Kennis van technische aspecten is gericht op de belangrijkste milieuthema's (transport, energie, afval enz.). Eco-Lighthouse certificeert ondernemingen met een beperkte impact op het milieu.

⁽¹⁾ ELH-certificeringshandboek — certificeringsproces: „Niet alle criteria kunnen even grondig worden gecontroleerd, maar criteria met de aanduiding” D „(documentatie) moeten worden gedocumenteerd. Milieubeoordelingen moeten vertrouwen wekken en moeten als grondig worden gepercipieerd, en bijgevolg vormen ze de belangrijkste basis om te bepalen wat moet worden gecontroleerd. De certificeerder beslist welke zaken grondig moeten worden onderzocht en welke criteria door middel van steekproeven kunnen worden geverifieerd. Als de consultant die de milieuanalyse uitvoert, de garantie geeft dat aan de branchespecifieke criteria is voldaan, kan de certificeerder hier in principe op vertrouwen, mits er geen aanwijzingen voor het tegendeel zijn (slecht uitgevoerde milieuanalyse, onbetrouwbare conclusies, andere omstandigheden).”

Om deze taken te kunnen uitvoeren, ziet ELH erop toe dat de certificeerders/verificateurs de volgende kwalificaties (A) hebben verworven en de volgende opleidingen (B) hebben voltooid:

A. Kwalificatie-eisen voor verificateurs/certificeerders:

- kennis van milieuthema's (energie, transport, afval, aankopen, emissies);
- auditingkwalificaties en/of beroepservaring;
- relevante beroepservaring (in verband met milieu, VGM, ISO 14001, EMAS enz.);
- relevante professionele achtergrond (wetenschap en milieu, VGM, ISO 14001, EMAS enz.);
- andere relevante professionele achtergrond of beroepservaring.

B. Opleiding van de certificeerder/verificateur:

De certificeerder/verificateur wordt na toelating voor de opleiding individueel gecoacht door ELH. De opleiding omvat:

- inleiding tot Eco-Lighthouse: korte voorgeschiedenis, het netwerk en de structuur van de organisatie;
- de verschillende functies en hun verantwoordelijkheden: consultant, verificateur, gemeentelijke/stedelijke coördinator, administratie en Eco-Lighthouse-verantwoordelijke binnen de onderneming;
- als een externe consultant beschikbaar is: korte inleiding door de consultant zelf om de praktische aspecten van het certificeringsproces uit te leggen teneinde het begrip te vergroten;
- het Eco-Lighthouse-webportaal inclusief de milieuanalyse en het certificeringsverslag;
- het klimaat- en milieujaarverslag;
- het Eco-Lighthouse-certificeringsproces en -hercertificeringsproces;
- audittechnieken.

In 2017 moeten de volgende aanvullende maatregelen worden geïmplementeerd:

- onderzoek;
- in de tijd beperkte goedkeuring om te werken;
- observatie van certificeerders/verificateurs door een extern orgaan.

ELH is voornemens de dialoog met accreditatie-instanties in Noorwegen te intensiveren en om aan hun normen en eisen te voldoen, evenwel zonder eigenlijke accreditatie van certificeerders/verificateurs vanwege de sterke kostenstijging die dit met zich mee zou brengen voor ondernemingen die een ELH-certificering wensen.

Conclusie van de Commissie

Uit de beoordeling van het ELH-managementsysteem is gebleken dat er verschillen kunnen worden vastgesteld tussen de EMAS- en de ELH-methode (op criteria gebaseerd), de reikwijdte (sectoren zonder complexe milieuaspecten) en de doelgroep (voornamelijk kleine en middelgrote ondernemingen). Deze verschillen worden ook weerspiegeld in de accreditatie- en vergunningsvoorschriften, alsmede in enkele specifieke kenmerken van het ELH-systeem, zoals de samenwerking met lokale overheden of de bereidheid om de certificeringskosten laag te houden.

De ELH-benadering omvat een certificering door een externe certificeerder die goed aan de doelstellingen van het systeem beantwoordt. De belangrijkste verschillen in vergelijking met de EMAS-verificatie zijn de volgende:

- Het ELH-certificeringsproces richt zich op het beoordelen van de naleving van de reeks criteria die de kern vormen van het ELH-systeem, inclusief de naleving van de meest relevante wettelijke eisen. Een dergelijke gestructureerde aanpak bestaat niet onder EMAS, waar de verificateur in het specifieke geval van elke organisatie moet beoordelen of de eisen van de verordening correct zijn geïmplementeerd, de relevante milieuaspecten zijn vastgesteld en aan de wettelijke eisen is voldaan.
- De competentie van de ELH-certificeerder is toegespitst op de beoordeling van de criteria. Bij EMAS is de competentie gericht op een bredere kennis van de milieuaspecten en op een specifieke kennis van de betrokken industriële sector.

- ELH-verificateurs worden opgeleid en goedgekeurd door de Stichting ELH en hun werk wordt individueel gecontroleerd. De EMAS-verificateurs zijn geaccrediteerd of beschikken over een vergunning en staan onder toezicht van administratieve instanties die door de overheden zijn aangewezen op basis van de EMAS-verordening en/of ISO 17021.
- EMAS omvat een jaarlijkse externe controle met het oog op de validering van de milieuverklaring (om de twee jaar voor kleine en middelgrote ondernemingen, die het overgrote deel van de ELH-organisaties vertegenwoordigen). De ELH-certificering vindt om de drie jaar plaats zonder tussentijdse verificaties.

Met zijn vooraf gedefinieerde reeks criteria, zijn gerichtheid op kleine organisaties (weinig ondernemingen met meer dan 250 werknemers, geen ondernemingen in de zware industrie) en zijn certificeringssysteem onder toezicht van de Stichting ELH en beheerd door lokale overheden, biedt het ELH-systeem een efficiënte en pragmatische aanpak voor kleine en middelgrote ondernemingen die hun praktijken op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieu (VGM) willen beoordelen en verbeteren.

Door het wezen van het systeem dat rond de reeksen criteria is gestructureerd, hoeft de ELH-verificateur/-certificeerder echter niet in staat te zijn andere milieukwesties of gevallen van niet-naleving op te sporen die geen deel uitmaken van de criteria. Bovendien kan het ontbreken van specifieke sectorale of juridische kennis hem beletten specifieke controles ter plaatse uit te voeren of de betrouwbaarheid van specifieke technische gegevens die in wettelijke voorschriften zijn opgenomen, te verifiëren. Een dergelijke specifieke analyse zou nodig kunnen zijn om aspecten te beoordelen die verder gaan dan de branchespecifieke criteria, met name aanvullende aspecten die overeenkomstig GIC 1963 ⁽¹⁾ zijn vastgesteld, en om na te gaan of aan de wettelijke eisen is voldaan.

Uit deze analyse kan worden geconcludeerd dat ELH een coherent systeem van certificering door externe certificeerders is dat goed aansluit bij de structuur en specifieke kenmerken van het systeem. De eisen die worden gesteld aan de competenties van de ELH-verificateur, komen echter niet volledig overeen met de betreffende eisen van de EMAS-verordening.

Op basis van deze elementen is de Commissie van mening dat het deel van ELH dat betrekking heeft op „**Accreditatie of vergunningsvoorschriften**” deels overeenkomt met de betreffende EMAS-eisen.

Conclusie

ELH is een goed gestructureerd, modern en correct systeem dat op basis van externe audits milieucertificaten aflevert aan talrijke organisaties van verschillende omvang en in verschillende sectoren. ELH is opgebouwd rond een reeks algemene en specifieke criteria waaraan de organisatie moet voldoen om gecertificeerd te worden. Deze structuur verschilt van de EMAS-aanpak, die als basis voor de implementatie van het beheersysteem een voorbereidende vaststelling vereist van de belangrijke milieuaspecten die specifiek zijn voor de organisatie.

De twee systemen zijn ook op andere doelgroepen gericht. Terwijl ELH zich duidelijk richt op kleine en middelgrote ondernemingen, kan EMAS door organisaties van elke omvang, dus ook industriële ondernemingen, worden geïmplementeerd. Wat bestuur betreft, is het de Stichting ELH die het systeem beheert en de eisen ervan bepaalt. De Stichting ELH werkt ook als een vergunningverlenende instantie die belast is met de opleiding en goedkeuring van certificeerders die in de verschillende steden/gemeenten actief zijn. Het EMAS-bestuur is gebaseerd op een wetgevingsbesluit (EU-verordening), omvat instanties die door de autoriteiten zijn aangewezen en vereist een verificatie door een verificateur met een accreditatie of vergunning.

Zoals in dit document wordt benadrukt, streven beide systemen via verschillende methoden een vergelijkbare algemene doelstelling na (verbetering van de milieuprestaties van organisaties). De eisen zijn niet identiek. Sommige onderdelen van ELH komen slechts deels overeen met de betreffende EMAS-eisen, terwijl van andere onderdelen is erkend dat ze met deze eisen overeenkomen. De onderdelen van ELH die niet volledig overeenkomen met de EMAS-eisen, kunnen niet als gelijkwaardig worden erkend. Organisaties die ernaar streven om de overstap naar EMAS te maken, kunnen het onderhavige document echter gebruiken om deze onderdelen aan te passen voordat ze een EMAS-registratie aanvragen.

Op basis van deze beoordeling erkent de Commissie dat:

- de volgende onderdelen van Eco-Lighthouse overeenkomen met de betreffende EMAS-eisen. Deze onderdelen kunnen derhalve worden beschouwd als gelijkwaardig met de betreffende EMAS-eisen:
 - inzet en betrokkenheid van het hoogste leidinggevende niveau;

⁽¹⁾ GIC 1963: „De onderneming moet andere belangrijke milieuaspecten van de onderneming vaststellen en moet alle noodzakelijke maatregelen in overweging nemen en/of in het klimaat- en milieujaarverslag opnemen en/of via het actieplan monitoren.”

- vaststellen van een milieubeleid;
 - doelstellingen en milieuprogramma vastgesteld om continue verbetering te verzekeren;
 - organisatiestructuur, opleiding en betrokkenheid van de werknemers;
 - documentatievoorschriften;
 - operationele controle;
 - paraatheid en reactie op noodsituaties;
 - controle, interne audit en corrigerende maatregelen;
 - managementtoetsing;
 - de volgende onderdelen van Eco-Lighthouse deels overeenkomen met de betreffende EMAS-eisen:
 - opstellen van een milieuanalyse — voorbereidende analyse;
 - waarborgen van de naleving van wettelijke voorschriften;
 - communicatie (intern en extern);
 - de accreditatie- of vergunningsvoorschriften van Eco-Lighthouse voor de certificeringsinstanties deels overeenkomen met de betreffende EMAS-eisen.
-

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2017/2287 VAN DE COMMISSIE**van 8 december 2017****tot specificering van de formulieren die moeten worden gebruikt voor de invoer van kwik en van bepaalde kwikmengsels overeenkomstig Verordening (EU) 2017/852 van het Europees Parlement en de Raad betreffende kwik***(Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8190)***(Voor de EER relevante tekst)**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) 2017/852 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 betreffende kwik, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1102/2008 ⁽¹⁾, en met name artikel 6,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In overeenstemming met artikel 3 van het Verdrag van Minamata inzake kwik (het „Verdrag van Minamata”) ⁽²⁾ bepaalt artikel 4, lid 1, van Verordening (EU) 2017/852 dat de invoer van kwik en van bepaalde kwikmengsels in het douanegebied van de Unie voor andere doeleinden dan verwijdering als afval, enkel is toegestaan indien de lidstaat van invoer schriftelijke toestemming heeft verleend voor de invoer. Wanneer het land van uitvoer geen partij is bij het Verdrag van Minamata kan slechts toestemming worden verleend indien het land van uitvoer ook heeft verklaard dat het kwik niet afkomstig is uit de primaire kwikmijnbouw.
- (2) De formulieren voor het verlenen of weigeren van die toestemming en de verklaring dat het kwik niet afkomstig is uit de primaire kwikmijnbouw moeten in overeenstemming zijn met de formulieren die zijn opgenomen in Besluit UNEP/MC/COP.1/5 ⁽³⁾, dat de Conferentie van de partijen bij het Verdrag van Minamata tijdens haar eerste vergadering heeft aangenomen, en zo nodig worden aangepast om rekening te houden met de vereisten van Verordening (EU) 2017/852.
- (3) Met het oog op de samenhang met de datum van toepassing van Verordening (EU) 2017/852 moet de toepassing van dit besluit worden uitgesteld tot 1 januari 2018.
- (4) De in dit besluit vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het bij artikel 22 van Verordening (EU) 2017/852 ingestelde comité,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Het formulier dat door de lidstaten moet worden gebruikt bij het verlenen of weigeren van schriftelijke toestemming overeenkomstig artikel 4, lid 1, tweede alinea, van Verordening (EU) 2017/852, is opgenomen in bijlage I bij dit besluit. Dit artikel is evenwel niet van toepassing op de invoer van kwik, of van een kwikmengsel, dat als afvalstof in de zin van Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁴⁾ wordt beschouwd.

Artikel 2

De lidstaten kunnen de schriftelijke toestemming overeenkomstig artikel 4, lid 1, tweede alinea, van Verordening (EU) 2017/852 in de omstandigheden zoals bedoeld in punt b) van die alinea slechts verlenen indien de uit hoofde van dat punt vereiste verklaring volgens het model in bijlage II bij dit besluit is opgesteld. Dit artikel is evenwel niet van toepassing op de invoer van kwik, of van een kwikmengsel, dat als afvalstof in de zin van Richtlijn 2008/98/EG wordt beschouwd.

⁽¹⁾ PB L 137 van 24.5.2017, blz. 1.

⁽²⁾ De Unie heeft het Verdrag van Minamata bekrachtigd bij Besluit (EU) 2017/939 van de Raad van 11 mei 2017 betreffende de sluiting namens de Europese Unie van het Verdrag van Minamata inzake kwik (PB L 142 van 2.6.2017, blz. 4).

⁽³⁾ Besluit UNEP/MC/COP.1/5, „Guidance in relation to mercury supply sources and trade (article 3), particularly in regard to identification of stocks and sources of supply (paragraph 5 (a)) and forms and guidance for obtaining consent to import mercury (paragraphs 6 and 8)”, aangenomen op 24 september 2017.

⁽⁴⁾ Richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen (PB L 312 van 22.11.2008, blz. 3).

Artikel 3

Dit besluit is van toepassing met ingang van 1 januari 2018.

Artikel 4

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 8 december 2017.

Voor de Commissie
Karmenu VELLA
Lid van de Commissie

BIJLAGE I

FORMULIER VOOR HET VERLENEN OF WEIGEREN VAN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 4, LID 1, VAN VERORDENING (EU) 2017/852 INZAKE KWIK VOOR DE INVOER VAN KWIK OF VAN DE IN BIJLAGE I BIJ DIE VERORDENING OPGENOMEN KWIKMENGSELS

FORMULIER VOOR HET VERLENEN OF WEIGEREN VAN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 4, LID 1, VAN VERORDENING (EU) 2017/852 INZAKE KWIK VOOR DE INVOER VAN KWIK OF VAN DE IN BIJLAGE I BIJ DIE VERORDENING OPGENOMEN KWIKMENGSELS

Opmerking: dit formulier is van toepassing op de invoer in de Europese Unie van kwik en van mengsels van kwik met andere stoffen, waaronder kwiklegeringen, met een kwikconcentratie van ten minste 95 gewichtsprocent, zoals vermeld in bijlage I bij Verordening (EU) 2017/852 betreffende kwik („kwikmengsels”). Dit formulier is niet van toepassing op de invoer van kwik, of van een kwikmengsel, dat als afvalstof in de zin van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen wordt beschouwd ⁽¹⁾.

Deel A: Door de lidstaat van invoer te verstrekken contactgegevens

Naam van het aangewezen nationale contactpunt ⁽²⁾:

Adres:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mailadres:

Deel B: Door het land van uitvoer te verstrekken contactgegevens

Naam van het aangewezen nationale contactpunt of de verantwoordelijke ambtenaar:

Adres:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mailadres:

Deel C: Door het land van uitvoer te verstrekken gegevens over de zending

i) Geef de voorgenomen totale hoeveelheid te verzenden kwik, in pure vorm of in mengsels, aan (kg):

ii) Geef de voorgenomen datum(s) van verzending aan:

iii) Geef aan of het kwik, in pure vorm of in mengsels, afkomstig is uit de primaire kwikmijnbouw:

Indien JA: land van uitvoer is partij bij het Verdrag van Minamata: geef aan of het kwik afkomstig is uit nieuwe of uit bestaande primaire mijnbouw in de zin van artikel 3, lid 3, en artikel 4 van het Verdrag van Minamata.

Als het land van uitvoer geen partij is bij het Verdrag van Minamata, dan heeft het land verklaard dat het kwik niet afkomstig is uit de primaire kwikmijnbouw.

iv) Bevestig dat het kwik, in pure vorm of in mengsels, niet afkomstig is uit een van de volgende drie bronnen ⁽³⁾:

- de chlooralkali-industrie (bv. ontmanteling van chlooralkalicellen);
- de reiniging van aardgas;
- de winning en metallurgische bereiding van non-ferrometalen.

Deel D: Door de lidstaat van invoer te verstrekken gegevens

Wat is het doel van de invoer van het kwik, in pure vorm of in mengsels? Omcirkel wat van toepassing is:

i) Milieuverantwoorde tijdelijke opslag overeenkomstig artikel 7, lid 3, van Verordening (EU) 2017/852:

JA

NEEN

Indien JA, specificeer het beoogde gebruik (indien bekend):

.....
.....
.....

- ii) Gebruik toestaan uit hoofde van nationale en Uniewetgeving ⁽⁴⁾: JA NEEN
Indien JA, verstrek nadere bijzonderheden over het beoogde gebruik van het kwik, in pure vorm of in mengsels:

.....
.....
.....

Deel E: Verzendgegevens

Importeur

Handelsnaam:

Adres:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mailadres:

Exporteur

Handelsnaam:

Adres:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mailadres:

Deel F: Toestemming van de lidstaat van invoer

Toestemming is (omcirkel wat van toepassing is):

VERLEEND

GEWEIGERD

Vermeld hieronder eventuele voorwaarden, nadere bijzonderheden of relevante informatie.

.....
.....

Handtekening van de aangewezen bevoegde autoriteiten van de lidstaat van invoer en datum:

— Naam:

— Functie:

— Handtekening:

— Datum:

⁽¹⁾ Overeenkomstig artikel 4, lid 2, van Verordening (EU) 2017/852 is de invoer in de Unie van kwikmengsels die buiten het toepassingsgebied van dit formulier vallen en van kwikverbindingen met het oog op de terugwinning van kwik verboden.

⁽²⁾ Met het „aangewezen nationale contactpunt” wordt verwezen naar het uit hoofde van artikel 17, lid 4, van het Verdrag van Minamata aangewezen nationale contactpunt voor de uitwisseling van informatie uit hoofde van dat verdrag. Dit contactpunt wordt verondersteld identiek te zijn aan de uit hoofde van artikel 17 van Verordening (EU) 2017/852 door de lidstaat van invoer aangewezen „bevoegde autoriteit” waaraan invoerverzoeken uit hoofde van artikel 4 moeten worden gericht.

⁽³⁾ Overeenkomstig artikel 11 van Verordening (EU) 2017/852 worden kwik en kwikverbindingen, in pure vorm of in mengsels, uit een van de drie op het formulier vermelde bronnen beschouwd als afval in de zin van Richtlijn 2008/98/EG en verwijderd zonder de volksgezondheid in gevaar te brengen of het milieu schade toe te brengen, overeenkomstig die richtlijn.

⁽⁴⁾ Overeenkomstig artikel 4, lid 3, van Verordening (EU) 2017/852 is de invoer in de Unie van kwik voor gebruik in ambachtelijke en kleinschalige goudwinning verboden.

BIJLAGE II

FORMULIER DAT DOOR LANDEN DIE GEEN PARTIJ ZIJN BIJ HET VERDRAG VAN MINAMATA INZAKE KWIK EN DIE VOORNEMENS ZIJN KWIK, IN PURE VORM OF IN MENGSELS, NAAR EEN LIDSTAAT UIT TE VOEREN, MOET WORDEN GEBRUIKT VOOR DE VERKLARING AANGAANDE DE BRON VAN HET KWIK

FORMULIER VOOR DE VERKLARING AANGAANDE DE BRON VAN HET UIT TE VOEREN KWIK, IN PURE VORM OF IN MENGSELS

Deel A: Door het land van uitvoer te verstrekken gegevens over de zending

- i) Geef de voorgenomen totale hoeveelheid te verzenden kwik, in pure vorm of in mengsels, aan:
- ii) Geef de voorgenomen datum(s) van verzending aan:

Deel B: Verzendgegevens

Importeur

Handelsnaam:

Adres:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mailadres:

Exporteur

Handelsnaam:

Adres:

Telefoonnummer:

Faxnummer:

E-mailadres:

Deel C: Verklaring

Overeenkomstig artikel 3, lid 8, van het Verdrag van Minamata inzake kwik verklaart mijn regering dat het kwik in de zending waarop dit formulier betrekking heeft, niet afkomstig is uit de primaire kwikmijnbouw.

Verstrek ondersteunende gegevens over de bron van het uit te voeren kwik.

Handtekening van de verantwoordelijke ambtenaar en datum:

— Naam:

— Functie:

— Handtekening:

— Datum:

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2017/2288 VAN DE COMMISSIE
van 11 december 2017
betreffende de vaststelling van technische ICT-specificaties als referenties bij overheidsopdrachten
(Voor de EER relevante tekst)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en 2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EEG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾, en met name artikel 13, lid 1,

Na raadpleging van het Europees multistakeholderplatform inzake ICT-normalisatie en van deskundigen uit de bedrijfstak,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Normalisatie speelt een belangrijke rol bij de ondersteuning van de Europa 2020-strategie ⁽²⁾. In verschillende vlaggenschipinitiatieven van de Europa 2020-strategie is op het belang van vrijwillige normalisatie op de markten voor producten en diensten gewezen om de compatibiliteit en interoperabiliteit tussen producten en diensten te kunnen waarborgen, technologische ontwikkelingen te kunnen stimuleren en innovatie te kunnen ondersteunen.
- (2) Normen zijn essentieel voor het Europese concurrentievermogen en van cruciaal belang voor innovatie en vooruitgang. In de mededelingen van de Commissie over de eengemaakte markt ⁽³⁾ en de digitale eengemaakte markt ⁽⁴⁾ is bevestigd dat gemeenschappelijke normen belangrijk zijn om te waarborgen dat de netwerken en systemen in de Europese digitale economie voldoende interoperabel zijn. Dit is kracht bijgezet door de goedkeuring van de mededeling over normalisatieprioriteiten op ICT-gebied ⁽⁵⁾, waarin de Commissie heeft aangegeven voor welke prioritaire ICT-technologieën normalisatie van cruciaal belang wordt geacht voor de voltooiing van de digitale eengemaakte markt.
- (3) In de mededeling van de Commissie „Een strategische visie voor Europese normen: de duurzame groei van de Europese economie tussen nu en 2020 bevorderen en versnellen” ⁽⁶⁾ worden de specifieke omstandigheden van de normalisatie van informatie- en communicatietechnologieën (ICT) erkend, waarbij oplossingen, toepassingen en diensten vaak worden ontwikkeld door wereldwijde ICT-fora en -consortia die zich tot leidende organisaties voor de ontwikkeling van ICT-normen hebben ontpopt.
- (4) Bij Verordening (EU) nr. 1025/2012 betreffende Europese normalisatie is een systeem opgezet waarbij de Commissie kan besluiten tot vaststelling van de relevantste en meest algemeen aanvaarde technische ICT-specificaties die zijn vastgesteld door organisaties die geen Europese, internationale of nationale normalisatieorganisaties zijn, die vervolgens kunnen worden gebruikt als referentie, vooral om interoperabiliteit mogelijk te maken, bij overheidsopdrachten. De mogelijkheid om bij de aankoop van hardware, software en informatietechnologiediensten het volledige scala van technische ICT-specificaties te gebruiken, maakt interoperabiliteit tussen apparatuur, diensten en toepassingen mogelijk, helpt voorkomen dat overheidsdiensten aan een bepaalde technologie gebonden zijn en na het aflopen van een aanbestedingscontract niet op een andere aanbieder kunnen overstappen doordat merkgebonden ICT-oplossingen zijn gebruikt, en bevordert de concurrentie bij de levering van interoperabele ICT-oplossingen.
- (5) Om als referentie bij overheidsopdrachten in aanmerking te komen, moeten technische ICT-specificaties voldoen aan de voorschriften van bijlage II bij Verordening (EU) nr. 1025/2012. Het voldoen aan deze voorschriften geeft de overheden de zekerheid dat de technische ICT-specificaties zijn vastgesteld in overeenstemming met de beginselen van openheid, transparantie, onpartijdigheid en consensus die op het gebied van normalisatie door de Wereldhandelsorganisatie zijn erkend.

⁽¹⁾ PB L 316 van 14.11.2012, blz. 12.

⁽²⁾ Mededeling van de Commissie „EUROPA 2020 — Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei”, COM(2010) 2020 definitief van 3 maart 2010.

⁽³⁾ Mededeling van de Commissie „De eengemaakte markt verbeteren: meer mogelijkheden voor mensen en ondernemingen”, COM(2015) 550 final van 28 oktober 2015.

⁽⁴⁾ Mededeling over een strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa, COM(2015) 192 final van 6 mei 2015.

⁽⁵⁾ COM(2016) 176 final van 19 april 2016.

⁽⁶⁾ COM(2011) 311 definitief van 1 juni 2011.

- (6) Het besluit om een ICT-specificatie vast te stellen, moet worden goedgekeurd na raadpleging van het Europees multistakeholderplatform inzake ICT-normalisatie, dat is opgericht bij Besluit 2011/C 349/04 van de Commissie ⁽¹⁾, aangevuld met andere vormen van raadpleging van deskundigen uit de bedrijfstak.
- (7) Het Europees multistakeholderplatform inzake ICT-normalisatie heeft de volgende technische specificaties voor gebruik als referentie bij overheidsopdrachten geëvalueerd en daarover een positief advies uitgebracht: „SPF-Sender Policy Framework for Authorizing Use of Domains in Email” (SPF), „STARTTLS-SMTP Service Extension for Secure SMTP over Transport Layer Security” (STARTTLS-SMTP) en „DANE-SMTP Security via Opportunistic DNS-Based Authentication of Named Entities Transport Layer Security” (DANE-SMTP), ontwikkeld door de Internet Engineering Task Force (IETF), en „Structured Threat Information Expression” (STIX 1.2) en „Trusted Automated Exchange of Indicator Information” (TAXII 1.1), ontwikkeld door de Organization for the Advancement of Structured Information Standards (OASIS). De evaluatie en het advies van het platform zijn vervolgens ter raadpleging aan deskundigen uit de bedrijfstak voorgelegd, die het positieve advies over de vaststelling hebben onderschreven.
- (8) De door de IETF ontwikkelde technische specificatie SPF is een open standaard die een technische methode specificeert voor de opsporing van afzendervervalsing. SPF biedt de mogelijkheid om te controleren of een bericht is verzonden vanaf een server die daartoe gemachtigd is. Het is een eenvoudig e-mailvalidatiesysteem dat bedoeld is om e-mailspoofing op te sporen met behulp van een mechanisme waarmee ontvangende mailservers kunnen controleren of inkomende e-mails die uit een domein lijken te komen, afkomstig zijn van een host die daartoe door de beheerders van dat domein is gemachtigd. SPF is bedoeld om te voorkomen dat spammers e-mails met valse afzenderadressen in een bepaald domein kunnen verzenden. De ontvangers kunnen in een SPF-bestand nagaan of een bericht dat uit dat domein lijkt te komen, van een daartoe gemachtigde mailserver afkomstig is.
- (9) STARTTLS-SMTP, dat door de IETF is ontwikkeld, is een manier om een bestaande onveilige verbinding op te waarderen tot een veilige verbinding. STARTTLS vormt een aanvulling op het Simple Mail Transfer Protocol (SMTP), waardoor servers en clients die het SMTP toepassen, Transport Layer Security (TLS) kunnen gebruiken voor vertrouwelijke, geauthenticeerde communicatie via internet. Met name onbeveiligd e-mailverkeer vormt een belangrijke aanvalsvector voor het binnendringen van overheidsnetwerken. Als een gebruiker een e-mailbericht verstuurt, zendt de mailserver van de provider van de gebruiker dat bericht naar de mailserver van de ontvanger. De verbinding tussen deze mailservers kan vooraf worden beveiligd met TLS. Met STARTTLS kan een niet-versleutelde verbinding (platte tekst) worden opgewaardeerd tot een versleutelde TLS-verbinding.
- (10) DANE-SMT, dat door de IETF is ontwikkeld, is een verzameling protocollen om de internetbeveiliging te verbeteren door het mogelijk te maken sleutels op te nemen in het Domain Name System (DNS) en te beveiligen met DNSSEC (DNS Security). Het is wenselijk dat bij de totstandbrenging van een beveiligde verbinding met een onbekende de authenticiteit van de verzender en de geadresseerde online wordt gecontroleerd. Dit kan met behulp van certificaten die binnen het PKI-systeem door een certificaatautoriteit zijn uitgegeven of met behulp van zelf ondertekende certificaten. DANE geeft de domeinhouder (de registrant) de mogelijkheid de onlinecertificaten aan te vullen met extra informatie, via een met DNSSEC beveiligd DNS-bestand. Daarom is DANE zeer belangrijk om actieve aanvallers te bestrijden.
- (11) STIX 1.2, dat door OASIS is ontwikkeld, is een taal om informatie over cyberbedreigingen op gestandaardiseerde en gestructureerde wijze te beschrijven. Deze taal bestrijkt de belangrijkste cyberbedreigingsaspecten en vereenvoudigt de analyse en uitwisseling van informatie over aanvallen. In deze taal kan een uitgebreide reeks cyberbedreigingsgegevens worden gekarakteriseerd, zoals indicatoren van vijandelijke activiteit (bv. IP-adressen en hashes van bestanden) en contextuele informatie over bedreigingen (bv. vijandelijke tactieken, technieken en procedures (TTP's), exploitatiedoelwitten, campagnes en handelwijzen (Courses of Action; COA's)). Al deze informatie bij elkaar karakteriseert de beweegredenen, de capaciteiten en de activiteiten van de cybervijand, waardoor zij bijdraagt tot het afslaan van aanvallen.
- (12) De technische specificatie TAXII v1.1, die ook door OASIS is ontwikkeld, maakt het mogelijk op gestandaardiseerde en betrouwbare wijze automatisch informatie over cyberbedreigingen uit te wisselen. TAXII specificeert diensten en berichtenuitwisseling waarmee bruikbare informatie over cyberbedreigingen tussen verschillende organisaties, producten of diensten kan worden gedeeld om cyberbedreigingen op te sporen, te voorkomen en te beteugelen. TAXII biedt organisaties de mogelijkheid zich een beter beeld van opkomende bedreigingen te vormen en gemakkelijk informatie uit te wisselen met partners, terwijl zij tegelijkertijd meer voordeel uit de bestaande relaties en systemen kunnen halen,

⁽¹⁾ Besluit 2011/C 349/04 van de Commissie van 28 november 2011 tot oprichting van een Europees multistakeholderplatform inzake ICT-normalisatie (PB C 349 van 30.11.2011, blz. 4).

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De in de bijlage vermelde technische specificaties komen in aanmerking om bij overheidsopdrachten als referentie te dienen.

Artikel 2

Dit besluit treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Commissie

De voorzitter

Jean-Claude JUNCKER

BIJLAGE

Internet Engineering Task Force (IETF)

Nr.	Naam van technische ICT-specificatie
1	SPF-Sender Policy Framework
2	STARTTLS-SMTP Service Extension for Secure SMTP over Transport Layer Security
3	DANE-SMTP Security via Opportunistic DNS-Based Authentication of Named Entities Transport Layer Security (TLS)

Organization for the Advancement of Structured Information Standards (OASIS)

Nr.	Naam van technische ICT-specificatie
1	STIX 1.2 Structured Threat Information Expression
2	TAXII 1.1 Trusted Automated Exchange of Indicator Information

UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2017/2289 VAN DE COMMISSIE**van 11 december 2017****tot wijziging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 betreffende beschermende maatregelen in verband met uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in bepaalde lidstaten***(Kennisgeving geschied onder nummer C(2017) 8631)***(Voor de EER relevante tekst)**

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Richtlijn 89/662/EEG van de Raad van 11 december 1989 inzake veterinaire controles in het intracommunautaire handelsverkeer in het vooruitzicht van de totstandbrenging van de interne markt ⁽¹⁾, en met name artikel 9, lid 4,

Gezien Richtlijn 90/425/EEG van de Raad van 26 juni 1990 inzake veterinaire en zoötechnische controles in het intracommunautaire handelsverkeer in bepaalde levende dieren en producten in het vooruitzicht van de totstandbrenging van de interne markt ⁽²⁾, en met name artikel 10, lid 4,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 van de Commissie ⁽³⁾ is vastgesteld naar aanleiding van uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5 in een aantal lidstaten („de betrokken lidstaten”) en de instelling van beschermings- en toezichtsgebieden door de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten overeenkomstig artikel 16, lid 1, van Richtlijn 2005/94/EG van de Raad ⁽⁴⁾.
- (2) In Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 is bepaald dat de door de bevoegde autoriteiten van de betrokken lidstaten overeenkomstig Richtlijn 2005/94/EG ingestelde beschermings- en toezichtsgebieden ten minste de gebieden moeten omvatten die in de lijst van de bijlage bij dat uitvoeringsbesluit als beschermings- en toezichtsgebieden zijn opgenomen. In Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 is ook vastgelegd dat de maatregelen die overeenkomstig artikel 29, lid 1, en artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG in de beschermings- en toezichtsgebieden moeten worden toegepast, ten minste tot de in de bijlage bij dat uitvoeringsbesluit voor die gebieden opgegeven data moeten worden gehandhaafd.
- (3) Sinds de vaststelling ervan is Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 verschillende keren gewijzigd, teneinde rekening te houden met de ontwikkelingen van de epidemiologische situatie in de Unie wat aviaire influenza betreft. Met name is Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 gewijzigd bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/696 van de Commissie ⁽⁵⁾ om regels vast te stellen met betrekking tot de verzending van zendingen eendagskuikens uit de in de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 opgenomen gebieden. Bij deze wijziging is rekening gehouden met het feit dat eendagskuikens in vergelijking met andere pluimveeproducten een zeer gering risico vormen voor de verspreiding van hoogpathogene aviaire influenza.
- (4) Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 is vervolgens ook gewijzigd bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/1841 van de Commissie ⁽⁶⁾ ter versterking van de ziektebestrijdingsmaatregelen die van toepassing zijn als er sprake is van een verhoogd risico voor de verspreiding van hoogpathogene aviaire influenza. Daarom worden nu bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 in de betrokken lidstaten verdere beperkingsgebieden op het niveau van de Unie ingesteld, zoals bedoeld in artikel 16, lid 4, van Richtlijn 2005/94/EG, naar aanleiding van een uitbraak of uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza, en wordt de duur van de daar toe te passen maatregelen vastgesteld. Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 bevat nu ook voorschriften voor de verzending van levend gevogelte, eendagskuikens en broedeieren vanuit de verdere beperkingsgebieden naar andere lidstaten, mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan.

⁽¹⁾ PB L 395 van 30.12.1989, blz. 13.

⁽²⁾ PB L 224 van 18.8.1990, blz. 29.

⁽³⁾ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 van de Commissie van 9 februari 2017 betreffende beschermende maatregelen in verband met uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in bepaalde lidstaten (PB L 36 van 11.2.2017, blz. 62).

⁽⁴⁾ Richtlijn 2005/94/EG van de Raad van 20 december 2005 betreffende communautaire maatregelen ter bestrijding van aviaire influenza en tot intrekking van Richtlijn 92/40/EEG (PB L 10 van 14.1.2006, blz. 16).

⁽⁵⁾ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/696 van de Commissie van 11 april 2017 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 betreffende beschermende maatregelen in verband met uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in bepaalde lidstaten (PB L 101 van 13.4.2017, blz. 80).

⁽⁶⁾ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/1841 van de Commissie van 10 oktober 2017 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 betreffende beschermende maatregelen in verband met uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in bepaalde lidstaten (PB L 261 van 11.10.2017, blz. 26).

- (5) Daarnaast is de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 vele malen gewijzigd, voornamelijk om rekening te houden met wijzigingen van de grenzen van de overeenkomstig Richtlijn 2005/94/EG door de betrokken lidstaten ingestelde beschermings- en toezichtsgebieden. De bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 is laatstelijk gewijzigd bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2175 van de Commissie ⁽¹⁾ naar aanleiding van de kennisgeving door Bulgarije en Italië van nieuwe uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in die lidstaten. Daarnaast heeft Bulgarije de Commissie in kennis gesteld van twee uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N8 in pluimveehouderijen in de regio's Sliven en Yambol. Italië heeft de Commissie in kennis gesteld van uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N8 in pluimveehouderijen in de regio's Lombardije, Piëmont en Lazio. Die lidstaten hebben de Commissie ook meegedeeld dat zij de krachtens Richtlijn 2005/94/EG vereiste noodzakelijke maatregelen naar behoren hebben genomen naar aanleiding van die uitbraken, waaronder de instelling van beschermings- en toezichtsgebieden rond de besmette pluimveehouderijen en, in het geval van Italië, de uitbreiding van de ingestelde verdere beperkingsgebieden.
- (6) Sinds de datum van de laatste wijziging van Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2175 heeft Bulgarije de Commissie in kennis gesteld van een recente uitbraak van hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N8 in een pluimveehouderij in de regio Stara Zagora. Bulgarije heeft de Commissie ook meegedeeld dat het de krachtens Richtlijn 2005/94/EG vereiste noodzakelijke maatregelen heeft genomen naar aanleiding van die recente uitbraak, waaronder de instelling van beschermings- en toezichtsgebieden rond de besmette pluimveehouderij.
- (7) Daarnaast heeft Italië de Commissie in kennis gesteld van nieuwe uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N8 in pluimveehouderijen in de regio Lombardije en Veneto. Italië heeft de Commissie ook meegedeeld dat het de krachtens Richtlijn 2005/94/EG vereiste noodzakelijke maatregelen heeft genomen naar aanleiding van die recente uitbraken, waaronder de instelling van beschermings- en toezichtsgebieden rond de besmette pluimveehouderijen.
- (8) De Commissie heeft zich gebogen over de maatregelen die Bulgarije en Italië overeenkomstig Richtlijn 2005/94/EG hebben genomen naar aanleiding van de recente uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in die lidstaten, en heeft geconstateerd dat de grenzen van de door de bevoegde autoriteiten van die twee lidstaten ingestelde beschermings- en toezichtsgebieden op voldoende afstand liggen van de pluimveehouderijen waar een uitbraak van hoogpathogene aviaire influenza van het subtype H5N8 is bevestigd.
- (9) Om te voorkomen dat de handel in de Unie onnodig wordt verstoord en om te vermijden dat derde landen ongerechtvaardigde handelsbelemmeringen opwerpen, moeten de beschermings- en toezichtsgebieden in Bulgarije en Italië die overeenkomstig Richtlijn 2005/94/EG zijn ingesteld naar aanleiding van de recente uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in die lidstaten, snel in samenwerking met Bulgarije en Italië op het niveau van de Unie worden vastgesteld. Daarom moeten de vermeldingen voor Bulgarije en Italië in de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 worden bijgewerkt om rekening te houden met de huidige epidemiologische situatie in die lidstaten met betrekking tot die ziekte. Met name moeten nieuwe vermeldingen voor de beschermings- en toezichtsgebieden in Bulgarije en Italië, waarvoor nu overeenkomstig Richtlijn 2005/94/EG beperkingen gelden, worden toegevoegd aan de lijsten in de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247.
- (10) De bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 moet derhalve worden gewijzigd om de regionalisering op het niveau van de Unie bij te werken teneinde de beschermings- en toezichtsgebieden in Bulgarije en Italië die overeenkomstig Richtlijn 2005/94/EG naar aanleiding van de recente uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in die lidstaten zijn ingesteld, op te nemen, en de duur van de daar geldende beperkingen vast te stellen.
- (11) Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 moet daarom dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (12) De in dit besluit vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij dit besluit.

⁽¹⁾ Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/2175 van de Commissie van 21 november 2017 tot wijziging van de bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 betreffende beschermende maatregelen in verband met uitbraken van hoogpathogene aviaire influenza in bepaalde lidstaten (PB L 306 van 22.11.2017, blz. 31).

Artikel 2

Dit besluit is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 11 december 2017.

Voor de Commissie
Vytenis ANDRIUKAITIS
Lid van de Commissie

BIJLAGE

De bijlage bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2017/247 wordt als volgt gewijzigd:

1) Deel A wordt als volgt gewijzigd:

a) de vermelding voor Bulgarije wordt vervangen door:

„Lidstaat: Bulgarije

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 29, lid 1, van Richtlijn 2005/94/EG
Stara Zagora region, Municipality of Chirpan	
Gita Darjava Svoboda Oslarka	15.12.2017"

b) de vermelding voor Italië wordt vervangen door:

„Lidstaat: Italië

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 29, lid 1, van Richtlijn 2005/94/EG
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0076) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,280826 E10,219352	6.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0077) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,264774 E10,205204	5.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0078) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,267177 E10,233081	5.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0079) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,291849 E10,220940	6.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	16.12.2017
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	29.12.2017"

2) Deel B wordt als volgt gewijzigd:

a) de vermelding voor Bulgarije wordt vervangen door:

„Lidstaat: Bulgarije

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
Sliven region, Municipality of Sliven	
— Glushnik — Kaloyanovo	Van 25.11.2017 t/m 3.12.2017
— Sliven — Trapoklovo — Dragodanovo — Kamen — Topolchane — Sotirya — Sedlarevo	3.12.2017
— Zhelyu voyvoda — Blatets — Gorno Aleksandorvo	7.12.2017
Yambol region	
— Municipality of Straldzha — Zimnitsa — Charda	Van 30.11.2017 t/m 7.12.2017
— Municipality of Straldzha — Straldzha — Atolovo — Vodenichene — Dzinot — Lozentets — Municipality of Tundzha — Mogila — Veselinovo — Kabile — Chargan — Municipality of Yambol — Yambol city	7.12.2017

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
Stara Zagora region	
— Municipality of Chirpan — Gita — Darjava — Svoboda — Oslarka	Van 16.12.2017 t/m 24.12.2017
— Municipality of Chirpan — Chirpan — Dimitrievo — Malko Tranovo — Rupkite — Svoboda — Tselina — Tsenovo — Volovarovo — Yazdach — Zetiovo — Zlatna Livada — Municipality of Stara Zagora — Vodenicharovo — Samuilovo — Kozarevec	24.12.2017
Haskovo region, Municipality of Dimitrovgrad	
— Merichleri — Velikan	24.12.2017"

b) de vermelding voor Italië wordt vervangen door:

„Lidstaat: Italië

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0060) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,275251 E10,160212	Van 29.11.2017 t/m 7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0060) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,275251 E10,160212	7.12.2017

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0061) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,273215 E10,15843	Van 29.11.2017 t/m 7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0061) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,273215 E10,15843	7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0062) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279373 E 10,243124	Van 29.11.2017 t/m 7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0062) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279373 E 10,243124	7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0063) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,244372 E10,19965	Van 29.11.2017 t/m 7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0063) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N 45,244372 E 10,19965	7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0064) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,551421 E9,742449	Van 27.11.2017 t/m 5.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0064) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,551421 E9,742449	5.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0065) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,247829 E10,173639	Van 28.11.2017 t/m 6.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0065) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,247829 E10,173639	6.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0066) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,314835 E10,183902	Van 29.11.2017 t/m 7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0066) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,314835 E10,183902	7.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0067) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,268601 E10,198274	Van 30.11.2017 t/m 8.12.2017

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0067) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,268601 E10,198274	8.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0068) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,287212 E10,211417	Van 30.11.2017 t/m 8.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0068) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,287212 E10,211417	8.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0069) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,257394 E10,236272	Van 1.12.2017 t/m 9.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0069) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,257394 E10,236272	9.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0070) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,294615 E10,262587	Van 5.12.2017 t/m 13.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0070) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,294615 E10,262587	13.12.2017
— The area of the parts of Piemonte Region (ADNS 17/0071) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,028312 E8,129643	Van 2.12.2017 t/m 10.12.2017
— The area of the parts of Piemonte Region (ADNS 17/0071) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,028312 E8,129643	10.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0072) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279698 E10,2546060	Van 3.12.2017 t/m 11.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0072) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,279698 E10,2546060	11.12.2017
— The area of the parts of Lazio Region (ADNS 17/0073) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N41,933396 E12,82672	Van 27.11.2017 t/m 5.12.2017
— The area of the parts of Lazio Region (ADNS 17/0073) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N41,933396 E12,82672	5.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0074) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,221999 E10,142106	Van 3.12.2017 t/m 11.12.2017

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0074) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,221999 E10,142106	11.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	Van 8.12.2017 t/m 16.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0075) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,297588 E10,221751	16.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0076) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,280826 E10,219352	Van 7.12.2017 t/m 15.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0076) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,280826 E10,219352	15.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0077) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,264774 E10,205204	Van 6.12.2017 t/m 14.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0077) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,264774 E10,205204	14.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0078) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,267177 E10,233081	Van 6.12.2017 t/m 14.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0078) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,267177 E10,233081	14.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0079) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,291849 E10,220940	Van 7.12.2017 t/m 15.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0079) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45,291849 E10,220940	15.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	Van 17.12.2017 t/m 25.12.2017
— The area of the parts of Lombardia Region (ADNS 17/0080) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.259133 E10.317484	25.12.2017

Gebied omvattende:	Datum einde geldigheid overeenkomstig artikel 31 van Richtlijn 2005/94/EG
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) contained within a circle of radius of three kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	Van 30.12.2017 t/m 7.1.2018
— The area of the parts of Veneto Region (ADNS 17/0082) extending beyond the area described in the protection zone and within the circle of a radius of ten kilometres, centred on WGS84 dec. coordinates N45.707605 E11.947517	7.1.2018"

HANDELINGEN VAN BIJ INTERNATIONALE OVEREENKOMSTEN INGESTELDE ORGANEN

**BESLUIT Nr. 52/2017 VAN DE GEMENGDE COMMISSIE DIE IS INGESTELD BIJ
DE OVEREENKOMST INZAKE WEDERZIJDSE ERKENNING TUSSEN DE EUROPESE
GEMEENSCHAP EN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA**

van 24 november 2017

**tot opneming van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de sectorbijlage betreffende
elektromagnetische compatibiliteit [2017/2290]**

DE GEMENGDE COMMISSIE,

Gezien de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika, en met name de artikelen 7 en 14,

Overwegende dat de Gemengde Commissie een besluit moet nemen over de opneming van een of meer overeenstemmingsbeoordelingsorganen in een sectorbijlage,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

1. Het in aanhangsel A vermelde overeenstemmingsbeoordelingsorgaan wordt toegevoegd aan de lijst van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de kolom „Toegang van de EG tot de markt van de VS” in afdeling V van de sectorbijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit.
2. De specifieke reikwijdte van de opneming in de lijst, wat de producten en overeenstemmingsbeoordelingsprocedures betreft, van het in aanhangsel A vermelde overeenstemmingsbeoordelingsorgaan is door de partijen overeengekomen en zal door hen worden gehandhaafd.

Dit besluit, opgesteld in tweevoud, wordt ondertekend door de vertegenwoordigers van de Gemengde Commissie die gemachtigd zijn de overeenkomst namens de partijen te wijzigen. Dit besluit treedt in werking op de datum waarop de laatste van deze handtekeningen wordt gezet.

Namens de Verenigde Staten van Amerika

James C. SANFORD

Ondertekend te Washington DC op
15 november 2017

Namens de Europese Unie

Ignacio IRUARRIZAGA

Ondertekend te Brussel op 24 november 2017

AANHANGSEL A

Overeenstemmingsbeoordelingsorgaan in de EG dat wordt toegevoegd aan de lijst van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de kolom „Toegang van de EG tot de markt van de VS” in afdeling V van de sectorbijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit

EMITECH Chassieu
7, rue Georges Méliès
69680 Chassieu
FRANKRIJK

**BESLUIT Nr. 53/2017 VAN DE GEMENGDE COMMISSIE DIE IS INGESTELD BIJ
DE OVEREENKOMST INZAKE WEDERZIJDSE ERKENNING TUSSEN DE EUROPESE
GEMEENSCHAP EN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA**

van 24 november 2017

**tot opneming van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de sectorbijlage betreffende
elektromagnetische compatibiliteit [2017/2291]**

DE GEMENGDE COMMISSIE,

Gezien de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika, en met name de artikelen 7 en 14,

Overwegende dat de Gemengde Commissie een besluit moet nemen over de opneming van een of meer overeenstemmingsbeoordelingsorganen in een sectorbijlage,

BESLUIT:

1. Het in aanhangsel A vermelde overeenstemmingsbeoordelingsorgaan wordt toegevoegd aan de lijst van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de kolom „Toegang van de EG tot de markt van de VS” in afdeling V van de sectorbijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit.
2. De specifieke reikwijdte van de opneming in de lijst, wat de producten en overeenstemmingsbeoordelingsprocedures betreft, van het in aanhangsel A vermelde overeenstemmingsbeoordelingsorgaan is door de partijen overeengekomen en zal door hen worden gehandhaafd.

Dit besluit, opgesteld in tweevoud, wordt ondertekend door de vertegenwoordigers van de Gemengde Commissie die gemachtigd zijn de overeenkomst namens de partijen te wijzigen. Dit besluit treedt in werking op de datum waarop de laatste van deze handtekeningen wordt gezet.

Namens de Verenigde Staten van Amerika

James C. SANFORD

Ondertekend te Washington DC op
15 november 2017.

Namens de Europese Unie

Ignacio IRUARRIZAGA

Ondertekend te Brussel op
24 november 2017.

AANHANGSEL A

Overeenstemmingsbeoordelingsorgaan in de EG dat wordt toegevoegd aan de lijst van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de kolom „Toegang van de EG tot de markt van de VS” in afdeling V van de sectorbijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit

CMC Centro Misure Compatibilità Srl
Via della Fisica, 20
36016 Thiene (VI)
ITALIË

**BESLUIT Nr. 54/2017 VAN DE GEMENGDE COMMISSIE DIE IS INGESTELD BIJ
DE OVEREENKOMST INZAKE WEDERZIJDSE ERKENNING TUSSEN DE EUROPESE
GEMEENSCHAP EN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA**

van 24 november 2017

**tot opneming van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de sectorbijlage betreffende
elektromagnetische compatibiliteit [2017/2292]**

DE GEMENGDE COMMISSIE,

Gezien de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika, en met name de artikelen 7 en 14,

Overwegende dat de Gemengde Commissie een besluit moet nemen over de opneming van een of meer overeenstemmingsbeoordelingsorganen in een sectorbijlage,

BESLUIT:

1. Het in aanhangsel A vermelde overeenstemmingsbeoordelingsorgaan wordt toegevoegd aan de lijst van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de kolom „Toegang van de EG tot de markt van de VS” in afdeling V van de sectorbijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit.
2. De specifieke reikwijdte van de opneming in de lijst, wat de producten en overeenstemmingsbeoordelingsprocedures betreft, van het in aanhangsel A vermelde overeenstemmingsbeoordelingsorgaan is door de partijen overeengekomen en zal door hen worden gehandhaafd.

Dit besluit, opgesteld in tweevoud, wordt ondertekend door de vertegenwoordigers van de Gemengde Commissie die gemachtigd zijn de overeenkomst namens de partijen te wijzigen. Dit besluit treedt in werking op de datum waarop de laatste van deze handtekeningen wordt gezet.

Namens de Verenigde Staten van Amerika

James C. SANFORD

Ondertekend te Washington DC op
15 november 2017.

Namens de Europese Unie

Ignacio IRUARRIZAGA

Ondertekend te Brussel op
24 november 2017.

AANHANGSEL A

Overeenstemmingsbeoordelingsorgaan in de EG dat wordt toegevoegd aan de lijst van overeenstemmingsbeoordelingsorganen in de kolom „Toegang van de EG tot de markt van de VS” in afdeling V van de sectorbijlage betreffende elektromagnetische compatibiliteit

Emilab Srl
Via F.lli Solari 5/A
33020 Amaro (UD)
ITALIË

ISSN 1977-0758 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2598 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL